

EK-ARTU-hankkeen loppuraportti

Etelä-Kymenlaakson kuntien
turvallisuuksuunnitelman laatimisprosessi,
turvallisuuustyön arviointia ja
kehittämisehdotuksia tulevaisuuteen

Päivi Okuogume

Etelä-Kymenlaakson
turvallisuuksuunnitelma
valtuustokaudelle 2013–2016

EK-ARTU-hankkeen loppuraportti
Etelä-Kymenlaakson kuntien
turvallisuuksuunnitelman laatimisprosessi,
turvallisuuustyön arviointia ja
kehittämisehdotuksia tulevaisuuteen

Okuogume Päivi

KOTKA 2015
KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUJA
SARJA B. TUTKIMUKSIA JA RAPORTTEJA NRO 139

© Tekijä(t) ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: Petri Hurme / Vinkeä Design Oy

Taitto- ja paino: Tammerprint Oy

ISBN: 978-952-306-103-3 (NID.)

ISBN: 978-952-306-104-0 (PDF)

ISSN:1239-9094

ISSN: 1797-5972 (PDF)

julkaisut@xamk.fi

ESIPUHE

Etelä-Kymenlaaksossa valmistui keväällä 2014 ensimmäinen seudun kuntien turvallisuussuunnitelma Kymenlaakson ammattikorkeakoulun EK-ARTU-hankkeen koordinoimana. Hankkeen ohjausryhmä hyväksyi suunnitelman viimeisessä kokouksessaan 13.2.2014 ja jätti sen kuntien valtuustojen käsittelyyn toimeenpanoa ja vastuuttamista varten.

Hanketyön aikana tehtiin valtavasti työtä sen eteen, että turvallisuustyöstä vastuussa olevat viranomaiset ja kunnan viranhaltijat ymmärtävät turvallisuustyön ennaltaehkäisevän merkityksen. Vastuullista arjen hallintaa ja ihmisläheisyyttä vaaditaan myös yksittäisiltä asukkailta. Omat valinnat elämäntavoissa, toisten huomioon ottaminen ja auttavan käden tarjoaminen lisäävät kaikkien turvallisuutta. Sisäisen turvallisuuden sihteeristön mukaan Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyöhön on otettu esimerkiksi mukaan seudun väestöä kuulemalla heitä esimerkiksi kyläturvallisuusilloissa, korttelikodeissa ja kolmannelle sektorille suunnatuissa keskustelutilaisuuksissa. Tällä pyrittiin lisäämään yksittäisten ihmisten tietoutta kuntien tekemästä turvallisuustyöstä ja - ennen kaikkea - aktivoimaan kuntalaisia toimimaan itsensä ja elinympäristönsä hyväksi.

Kiitän kaikkia työhön osallistuneita - viranomaisia, kuntien edustajia, seudun asukkaita sekä kolmannen ja yksityisen sektorin toimijoita - panoksesta Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuustyöhön. Kiitän Kymenlaakson ammattikorkeakoulua mahdollisuudesta päästä kokemaan mitä antoisinta moniammatillista paikallistason yhteistyötä ja antamaan omaa osaamistani seudun käyttöön. Kiitän projektityöntekijä Saara Eskolaa siitä, että hän tuli syksyllä 2013 valtavan ja kiireisen työurakan keskellä omalla osaamisellaan ja sitoutuvalla työotteellaan tukemaan hanke-työtä. Me oltiin mahtava tiimi!

Tästä eteenpäin turvallisuustyö on kuntien vastuulla. Toivon, että EK-ARTU-hanketyö on kantava voima seudun turvallisuustyön kehittämiseksi. Toivon, että jatkossa kunnat aktiivisesti pitävät yllä ja kehittävät seudun ja sen väestön turvallisuutta sekä siihen tiiviisti kietoutuneita hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta, yhdessä kuntalaisten kanssa. Ennen kaikkea toivon yhä turvallisempaa arkea eteläiseen Kymenlaaksoon.

Vajaa kaksivuotta hanketyötä tehneenä, odottaessani kuntakäsittelyjen tuloksia syksyllä 2014 ja viimeistellessäni tätä raporttia viime vuoden lopulla, voin mielelläni tiivistää tämän hetkisen tuntemukseni sisäisen turvallisuuden seminaarissa Kotkan Vellamon auditoriossa marraskuussa 2013 lausumiini esitykseni loppusanoihin: ”Me teimme sen!”

Kotkassa 16.2.2015

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Päivi Okuogume', written in a cursive style.

Päivi Okuogume
Projektipäällikkö
EK-ARTU-hanke

TIIVISTELMÄ

Tähän Kymenlaakson ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden koulutuskeskityksen EK-ARTU-hankkeen loppuraporttiin on koottu tietoa hankkeessa tehdyn Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelman laatimisprosessista, kaikesta hankkeen aikaisesta työstä ja tuloksista sekä turvallisuustyön onnistumisen arviointia. Raportti sisältää myös kehittämisehdotuksia tulevaisuuden turvallisuustyölle.

Seudun kunnissa oli ennen EK-ARTU-hanketta yritetty kahteen kertaan laatia turvallisuussuunnitelma siinä kuitenkaan onnistumatta. EK-ARTU-hanke saavutti sille asetetut tavoitteet, sillä hankkeen pääasiallisena onnistumisena voidaan pitää turvallisuussuunnitelman valmistumista ja jalkauttamista kuntiin. Suunnitelma käsiteltiin kevään ja syksyn 2014 aikana Etelä-Kymenlaakson kuntien valtuustoissa. Valtuustot päättivät turvallisuussuunnitelman ehdottamista toimenpiteistä, joihin kunnat panostavat valtuustokaudella 2013 - 2016. Tämä valtuustokäsittelyprosessi on myös kuvattu hankeraportissa.

Hanketyössä keskeiseksi haasteeksi muodostui kuntien sitouttaminen turvallisuussuunnittelutyöhön. Sitouttamista vaikeuttivat muun muassa kuntien epätietoisuus turvallisuustyön hyödyistä ja tarpeellisuudesta, työn kokeminen vieraaksi omasta työstään, vähäinen tiedottaminen turvallisuussuunnittelusta hankeosapuolten omissa organisaatioissa ja halu rakentaa suunnitelmasta palvelukuvauksen kaltainen tuotos. Sitoutuminen on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, jotta taataan turvallisuustyön kehittyminen ja työn vaikuttavuuden seuranta.

EK-ARTU-hanketyö sai sisäisen turvallisuuden sihteeristöltä erityistä kiitosta siitä, että turvallisuussuunnittelutyöhön otettiin tiiviisti mukaan seudun asukkaat sekä kolmas ja yksityinen sektori. Lisäksi sihteeristö piti hyvänä sitä, että suunnitelma laadittiin arjen turvallisuuteen ja asukkaiden tarpeisiin pohjaten, ei palvelujen tarjonnan näkökulmasta käsin. Etelä-Kymenlaaksossa hankkeen aikana tehty turvallisuustyö, laadittu turvallisuussuunnitelma ja tämä raportti toimivat jatkossa hyvänä pohjana seudun turvallisuustyön kehittämiseksi.

ABSTRACT

This final report of EK-ARTU project, which was coordinated by the field of social and health care of Kymenlaakso University of Applied Sciences, is a collection of information on local security plan and its implementation. Also, it presents the results and evaluation of security work. Proposals for future development derived from the security work plan are also described in the report.

Before EK-ARTU, local security planning was started twice by the municipalities but was never successfully carried out in the region. The targets set for EK-ARTU were achieved since the security plan was completed and implemented. The security plan was processed by the municipal councils of Southern Kymenlaakso Region during the spring and autumn of 2014. The aim of the councils was to decide on the proposals recommended in the security plan. The proposals were meant to be implemented during the council term 2013 - 2016. This process is also described in the report.

The most challenging part of the project was to commit the municipalities to the local security planning. Poor understanding of the nature of security work and its benefits to municipalities, unfamiliar themes of security, lack of flow of information from the project partners to their own organisations and a wish to create a security plan that only describes the services available in the municipalities were the most problematic issues during the process. However, commitment to local security planning is vitally important in order to ensure the development of the local security work and measurement of its effectiveness.

EK-ARTU was praised by the National Internal Security Programme due to the involvement of the local population and the third and private sectors in the security work. It was also appreciated that the local security plan was based on everyday safety and security threats experienced by the population, not on the provision of services. All the work done during the project including the regional security plan and this report now serves as a basis for future development of local security planning.

SISÄLLYS

ESIPUHE

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

I	JOHDANTO	10
2	EK-ARTU-HANKKEEN YLEISKUVAUS	12
2.1	Hankkeen perustiedot	12
2.2	Hankkeen perustaminen ja tavoitteet	13
2.3	Ohjaus- ja työryhmän kokoonpano	13
2.4	Hankkeen tuottamat julkaisut	14
2.5	Julkisuus ja tiedottaminen	15
2.6	Esitelmät ja puheet seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa	16
3	TURVALLISUUSUUNNITELMAN LAATIMISROSESSI JA SUUNNITELMAN POHJANA KÄYTETTY AINEISTO	17
3.1	Työ- ja ohjausryhmän työskentely	17
3.2	Projektipäällikön osallistumiset työryhmiin ja seminaareihin	18
3.3	Toimijoiden haastattelut ja tapaamiset	19
3.4	Kuntalaisryhmien yhteistyöelimien näkemykset turvallisuuden lisäämiseksi	21
3.5	Arjen turva- turvallisuuskysely asukkaille	22
3.5.1	Kyselyn tulokset	23
3.5.2	Kyselyn tulosten käsittely kunnissa ja tulosten hyödyntäminen	27
3.5.3	Kyselyn itsearviointi ja kehittäminen	29
3.6	TACTICS-kysely kunnille – alle 18-vuotiaiden tapaturmien ja väkivallan ehkäisy	30
3.6.1	Kyselyn teettäminen seudulla	30
3.6.2	Lasten ja nuorten turvallisuuden haasteita	31
3.7	Järjestöyhteistyöllä voimaa turvallisuuteen	32
3.7.1	Järjestetyt asukas- ja järjestötilaisuudet	32
3.7.2	Asukas- ja järjestötilaisuuksien tulosten yhteenveto	33
3.7.3	Asukaskuulemisten onnistumisen arviointia	35
3.7.4	Asukaskuulemisten ja järjestötapaamisten tulokset kuntien käsittelyssä	37
3.8	Yksityinen sektori mukaan turvallisuustyöhön	39
3.8.1	Yksityisen sektorin asiantuntijoiden kuuleminen	40
3.8.2	Turvallisuustyöryhmän ehdotukset yksityisen sektorin yhteistyölle	40
3.9	Koulutuspäivät asumisen toimijoille - asumisen turvallisuus ja yhdenvertainen asuminen	41
3.9.1	Koulutuspäivien antia – keskustelua ja kokemuksia	42
3.9.2	Asumisen toimijoiden ehdotuksia asumisturvallisuuteen	43

3.10	Turvallisuuskävely – asukkaiden kuulemista ja turvallisuusriskien kartoitusta	44
3.10.1	Haminan johto turvallisuuskävelyllä	44
3.10.2	Kotkan nuorten turvallisuuskävely	45
3.11	Yhteistyö sisäisen turvallisuuden sihteeristön kanssa	45
3.11.1	Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu hankkeessa	46
3.11.2	Sisäisen turvallisuuden sihteeristön ja kunnanjohtajien tapaaminen	46
3.11.3	Valtakunnallinen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaari	47
3.12	SafeCommunity-seminaari Haminassa	48
3.13	Opinnäytetyöt ja yhteistyöprojektit – lisää tietoa seudun turvallisuuteen	49
4	ETELÄ-KYMENLAAKSON TURVALLISUUSSUUNNITELMAN SISÄLLÖN, LINJAUSTEN JA TOIMENPIDE-EHDOTUSTEN ARVIOINTIA	52
4.1	Kuntien valitsemat turvallisuuden painopistealueet valtuustokaudelle 2013 - 2016	53
4.2	Sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisuus	55
4.3	Viranomaisyhteistyö ja moniammatillinen toimintatapa	56
4.4	Asukas turvallisuustyön keskiössä	57
4.5	Turvallisuudesta tiedottaminen ja toiminnan avoimuus	58
4.6	Turvallisuussuunnitelman integroiminen muihin kunnan suunnitelmiin	60
4.7	Yhdenvertaisuus turvallisuussuunnitelmassa	61
5	TURVALLISUUSSUUNNITTELUN ARVIOINTIA JA SUOSITUKSIA TURVALLISUUSSUUNNITTELUN KEHITTÄMISEKSI	64
5.1	Hanketyön tuloksellisuus ja onnistumisia	64
5.2	Hanketyön haasteita	65
5.2.1	Seudullinen vai kuntakohtainen suunnitelma	66
5.2.2	Turvallisuussuunnittelutyön ulkoistaminen	67
5.3	Suosituksia paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämiseen	68
5.4	Turvallisuustyön tueksi yhteistyöverkostoja ja toimijarakenteita	69
5.5	Konkreettisia kehittämis- ja tutkimusehdotuksia seudun turvallisuuden parantamiseksi	71
5.6	Opinnäytetöistä nostetut jatkotutkimusaiheet	73
6	LOPUKSI	76
	LÄHTEET	77
	TAULUKKOLUETTELO	84
	LIITTEET	
	Liite 1. EK-ARTU-hankkeen esite	
	Liite 2. Arjen turva -turvallisuuskyselylomake	
	Liite 3. Arjen turva -kyselyn tulosten näkyminen Kymen Sanomissa 21.2.2013	
	Liite 4. Arjen turva -turvallisuuskyselyn kuntakohtaiset vastaukset	

- Liite 5. TACTICS-kyselyn englanninkieliset Suomea koskevat tulokset
- Liite 6. TACTICS-kyselyn kysymykset = tarkistuslista
- Liite 7. Esimerkki asukastapaamisen mainoksesta
- Liite 8. Asukas- ja järjestökuulemisten tuotokset – turvallisuusriskit ja toimenpide-ehdotukset
- Liite 9. Kutsu 17.4.2013 asukastoimijoiden koulutuspäivään
- Liite 10. Kotkan nuoria turvallisuuskävelyllä Karhulassa (Ankkuri-lehti 15.5.2013)
- Liite 11. Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailuohjelma 26.4.2013
- Liite 12. Sisäisen turvallisuuden sihteeristön palautetta Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyöstä (27.4.2013)
- Liite 13. Yhteistyöstä yhteiseen tekemiseen - Valtakunnallisen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaariohjelma 26. - 27.11.2013
- Liite 14. Valtakunnallisen seminaarin ohjelmakokonaisuuksien keskustelujen yhteenvedot
- Liite 15. SafeCommunity-seminaarin ohjelma 18.4.2013
- Liite 16. Turvallisuussuunnitelman saatekirje valtuustokäsittelyä varten

I JOHDANTO

Hallitusohjelmaan linjatun sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisim maa vuoteen 2015 mennessä. Ohjelmassa veloitetaan kuntia laatimaan turvallisuussuunnitelma, jonka tulee kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman ”Turvallisempi huominen” mukaan noudattaa asukaslähtöistä arjen turvallisuutta ja ennaltaehkäisevää toimintaa.

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman laatimisesta EK-ARTU-hankkeena valtuustokaudelle 2013–2016 päätettiin seutuvaliokunnassa. Hanketyötä tehtiin ajalla 1.2.2012 - 28.2.2014. Hanketta hallinnoi Kymenlaakson ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysala. Hanketta rahoittivat kehittämissyhtiö Cursor ja seudun viisi kuntaa. Hanketyön tueksi perustettiin kuntien ja viranomaisten edustajista koostuvat työ- ja ohjausryhmät.

Keväällä 2014 valmistunut Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma on rakennettu seudun kuntalaisten ja asukkaiden tarpeista käsin, sillä turvallisuustyössä on kuultu asukkaita erilaisin keinoin ja useissa eri tapahtumissa, haastateltu alueen viranomaisia ja toimijoita, otettu turvallisuustyön rakentamiseen mukaan alueen kolmannen sektorin toimijoita sekä pohjustettu yhteistyöhön yksityistä sektoria. Asukaslähtöinen toiminta oli tiivistä yhteistyötä kolmannen sektorin hankkeiden ja järjestöjen kanssa. Turvallisuustyöhön otettiin hankkeen aikana mukaan myös yksityinen sektori, jonka kanssa nostettiin esiin ehdotuksia yhteiskuntavastuun edistämiseksi sekä seudun elinkeinoelämän ja yritystoiminnan turvallisuuden parantamiseksi.

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman keskeisiksi seudun turvallisuuden teemoiksi ovat EK-ARTU-hanketyön tuloksena muodostuneet asumisen ja asuinympäristön turvallisuus, lasten, nuorten ja nuorten aikuisten turvallisuus, ikääntyvän väestön turvallisuus, päihteiden käyttöön vaikuttaminen, tapaturmien ehkäisy, rikollisuuden ehkäisy sekä elinkeinoelämän turvallisuus. Turvallisuussuunnitelman teemat jakautuvat turvallisuuden painoalueisiin. Jokainen painoalue

sisältää toimenpide-ehdotuksia kuntalaisten ja asukkaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantamiseksi sekä yritystoiminnan kilpailukyvyyn edistämiseksi. Toimenpide-ehdotuksissa on esitetty mahdollisia vastuu- ja yhteistyötahoja toimenpiteiden toteuttajiksi. Suunnitelmassa käytettiin turvallisuuden mittareina keskeisiä asukkaiden turvallisuutta ja hyvinvointia kuvaavia mittareita, joita myös sisäisen turvallisuuden ohjelma suosittelee käytettävän paikallisessa turvallisuussuunnittelussa.

Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelma on julkaistu Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa A julkaisunumerolla 50. Hanketyön aikainen turvallisuusaineisto on saatavilla sivuilta: www.kyamk.fi/ekartu.

2 EK-ARTU-HANKKEEN YLEISKUVAUS

2.1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi	EK-ARTU-hanke – Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelma	
Toteutusaika	1.2.2012 - 28.2.2014	
Hankenumero	ZD5463	
Tavoiteohjelma	Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelma Turvallisempi huominen	
Hallinnoija	Kymenlaakson ammattikorkeakoulu Oy	
Toimipiste	Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysala, Jylpyn kampus, Kotka	
Projektipäällikkö	Päivi Okuogume ajalla 29.5.2012 – 30.4.2014	
Muu hankehenkilöstö	Projektityöntekijä Saara Eskola 1.9.2013 – 28.2.2014 Yliopettajat Hilkka Dufva ja Marja-Leena Kauronen vuosina 2012 - 2013 osa-aikaisesti	
Arkistointi	EK-ARTU-aineisto löytyy Kymenlaakson ammattikorkeakoulun Tweb-arkistointijärjestelmästä numerolla 65/4.1.2.0/2012 ja asian id-numerolla 1770.	
Rahoittajat	Seudun kehittämissyhtiö Cursor Oy	67 000 euroa
	Haminan kaupunki	21 500 euroa
	Kotkan kaupunki	54 800 euroa
	Miehikkälän kunta	2 200 euroa
	Pyhtään kunta	5 400 euroa
	<u>Virolahden kunta</u>	<u>3 500 euroa</u>
	Yhteensä	54 400 euroa
Graafinen ilme	Esitteen ja julisteen suunnitteli projektipäällikkö yhteistyössä Vinkeä Design Oy:n graafisen suunnittelijan Petri Hurmeen kanssa (liite 1). Verkkosivuosioite www.kyamk.fi/ekartu . Sivujen päivityksestä vastasi hankkeen projektipäällikkö.	

2.2 Hankkeen perustaminen ja tavoitteet

Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelman laatimisesta päätettiin seutuvaliokunnassa 17.2.2010. Seutuvaliokunnan 2.11.2010 kokouksessa Kotkan kaupunginsihteeri Raino Hassiselle annettiin tehtäväksi koota turvallisuussuunnitelmaa työstävä työryhmä. Tammikuussa 2011 seutuvaliokunta käsitteli asiasta tehdyn selvityksen, josta ilmeni hankkeen valmistelu yhdessä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa. Seutuvaliokunta käsitteli 31.10.2011 kokouksessaan hankkeen rahoitussuunnitelman ja hankkeen päätavoitteet. Kokouksessa sovittiin, että Kymenlaakson ammattikorkeakoulu hakee hankkeelle rahoitusta. Hanksuunnitelman laati Kymenlaakson ammattikorkeakoulun toimialajohtaja Seija Aalto ja yliopettaja Hilikka Dufva. (Kotkan - Haminan seudun seutuvaliokunta, pöytäkirja 31.10.2011, 5.)

Kymenlaakson ammattikorkeakoululla laaditun hanksuunnitelman mukaan EK-ARTU-hankkeen tavoitteita olivat:

1. Tehdä nykytilan analyysi ja tunnistaa seudun kuntien keskeiset vaarat ja uhkat
2. Tuottaa saatujen tietojen perusteella kuntien ja seudun riskianalyysi
3. Selvittää kuntien, seutukunnan ja maakunnan nykyiset kehittämisstrategiat
4. Tuottaa riskianalyysien avulla ja kuntien kehittämisstrategioita hyödyntäen toimenpidesuunnitelma ja arviointikriteerit turvallisuuden edelleen kehittämiseksi
5. Vastuuttaa ja aikatauluttaa toimenpidesuunnitelma sekä seuranta- ja arviointijärjestelmä
6. Toteuttaa turvallisuuden edistämisen toimenpideohjelma palvelemaan elinkeinoelämän turvallisuuden varmistamista koko maakunnassa
7. Seurata suunnitelman toteutusta, arvioida ja tarvittaessa muuttaa suunnitelmaa (EK-ARTU-hanksuunnitelma, 7.)

2.3 Ohjaus- ja työryhmän kokoonpano

Ohjausryhmässä mukana olleet henkilöt

Aalto Seija, toimialajohtaja, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Alén Jarkko, everstiluutnantti, apulaiskomentaja, Kaakkois-Suomen rajavartiosto
Carlson Juhani, paloinsinööri, Kymenlaakson pelastuslaitos
Dufva Hilikka, yliopettaja, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Eskola Saara, projektityöntekijä, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Filppu Matti, teknisen toimen johtaja, Haminan kaupunki
Haapanen Jorma, palvelujohtaja, Kotkan kaupunki
Halonen Kaija, hallinto- ja henkilöstöjohtaja, Miehikkälän kunta
Hassinen Raino, kaupunginsihteeri, Kotkan kaupunki
Havuaho Osmo, kunnanjohtaja, Virolahden kunta
Holm Sirpa, hallinto- ja taloussihteeri, Pyhtään kunta
Huhtinen Markku, TKI-johtaja, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Jämsén Antti, kunnanjohtaja, Miehikkälän kunta
Kauronen Marja-Leena, yliopettaja, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Kivelä Juha, majuri, rajatoimiston päällikkö, Kaakkois-Suomen rajavartiosto
Kolsi Keijo, apulaispoliisipäällikkö, Kymenlaakson poliisilaitos
Koskimies Sanna, hallinto- ja kehittämisspäällikkö, Kotkan kaupunki
Kurvinen Janne, majuri, rajatoimiston päällikkö, Kaakkois-Suomen rajavartiosto
Köckritz Ulla, komisario, Kymenlaakson poliisilaitos

Liimatainen Mervi, seutuasiiantuntija, kehittämissyhtiö Cursor Oy
Luode Jouko, ohjelmapäällikkö, kehittämissyhtiö Cursor Oy
Lähdesmäki Ossi, poliisipäällikkö, Kymenlaakson poliisilaitos
Matilainen Erkki, apulaiskomentaja, everstiluutnantti, Kaakkois-Suomen rajavartiosto
Okuogume Päivi, projektipäällikkö, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Perttula Jukka, tekninen johtaja, Virolahden kunta
Rupponen Matti, hallintojohtaja, Pyhtään kunta
Seppälä Kalle, everstiluutnantti, osastopäällikkö, Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta
Seppänen Jorma, kaupunginsihteeri, Haminan kaupunki
Tolonen Ilpo, pelastuspäällikkö, Kymenlaakson pelastuslaitos
Uski Markku, tekninen johtaja, Virolahden kunta

Työryhmässä mukana olleet henkilöt

Carlson Juhani, paloinsinööri, Kymenlaakson pelastuslaitos
Dufva Hilikka, yliopettaja, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Eskola Saara, projektityöntekijä, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Heikkilä Anne, aluekoordinaattori, Ehkäise tapaturmat -hanke 2009–2015
Hiiri Anne, terveysjohtaja, Kotkan kaupunki
Hokkanen Timo, sosiaali- ja terveysjohtaja, Pyhtään kunta
Hyttinen Auli, sivistystoimenjohtaja-rehtori, Virolahden kunta
Juntunen Oiva, kapteeniluutnantti, päällikkö, Kotkan merivartioasema
Kauronen Marja-Leena, yliopettaja, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Kopra Pirjo, kunnaninsinööri, Pyhtään kunta
Koskela Lasse, tulliyli tarkastaja, Vaalimaan tulli
Kuntsi Juhani, tulliyli tarkastaja, varapäällikkö, Vaalimaan tulli
Kärhä Ismo, kapteeni, Vaalimaan rajatarkastusaseman päällikkö, Kaakkois-Suomen rajavartiosto
Köckritz Ulla, komisario, Kymenlaakson poliisilaitos
Leino Jarmo, kapteeni, päällikkö, Kaakkois-Suomen rajavartiosto/Vaalimaan rajavartioasema
Liakka Anna, sosiaalityön johtaja, Kotkan kaupunki
Liitola Petteri, komentajakapteeni, sotilasläänin turvallisuuspäällikkö, Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta
Mattila Päivi, perusturvajohtaja, Haminan kaupunki
Nieminen Jukka, tekniikan alan työpäällikkö, Pyhtään kunta
Okuogume Päivi, projektipäällikkö, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
Pajanan Hannele, hyvinvointineuvolan johtaja, Kotkan kaupunki
Päiviö Eeva, sivistystoimenjohtaja, Haminan kaupunki
Seuri Marjo, sosiaali- ja terveysjohtaja, Miehikkälän kunta
Siro Marko, yliluutnantti, varapäällikkö, Kotkan merivartioasema
Strömmer Peter, paloinsinööri, Kymenlaakson pelastuslaitos
Tolonen Hannele, kuntatekniikan johtaja, Kotkan kaupunki
Vahe Antti, yliluutnantti, päällikkö, Kaakkois-Suomen rajavartiosto/Vaalimaan rajavartioasema
Van der Steen Ilari, komisario, Kymenlaakson poliisilaitos

2.4 Hankkeen tuottamat julkaisut

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma - Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää, Virolahti.
Valtuustokaudelle 2013–2016. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A. Nro 50.

EK-ARTU-hankkeen loppuraportti. Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelman laatimisprosessi, turvallisuustyön arviointia ja kehittämisehdotuksia tulevaisuuteen. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Tutkimuksia ja raportteja nro 139.

Artikkeli ”Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma - asukkaan turvallisuuden kokemukset keskiössä”. Sivut 56-61. Sidos 2014. Hyvinvointi- ja liiketoimintapalvelut - uudistuvaa elinvoimaisuutta. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Sarja B. Nro 128.

2.5 Julkisuus ja tiedottaminen

Hankkeen työstämät asiat tai järjestämät tilaisuudet olivat esillä mediassa 17 erillisen asian yhteydessä. Medialle lähetettiin tiedotteita tai kutsuja yhteensä seitsemän. Hanke oli vastuussa tiedottamisesta ja tiedotteiden laatimisesta. Hankkeen näkyminen eri medioissa oli pääosin hankkeen työntekijöiden omasta aktiivisuudesta ja tiedottamisesta johtuvaa näkyvyyttä. Mediat ovat olleet kiitettävän kiinnostuneita turvallisuusteeman ympärille järjestetyistä tapahtumista, asukastilaisuuksista ja seminaareista. Mediasta on otettu oma-aloitteisesti yhteyttä hankkeeseen ja pyydetty haastattelua meneillään olleesta turvallisuustyöstä.

Tiedotteet ja kutsut medialle

19.6.2012	Hankkeena turvallisempi arki Etelä-Kymenlaaksoon
16.10.2012	Millaiseksi koet elinympäristösi turvallisuuden? Mitkä asiat mielestäsi lisääisivät arjen turvallisuutta?
7.11.2012	Järjestöt ja yhdistykset mukaan Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuustyöhön
19.2.2013	Koululaisten turvallisuus koulupihoilla huolettaa eteläkymenlaaksolaisia
15.4.2013	Sovittelevalla työotteella hyvää naapuruutta edistämään
26.4.2013	Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnittelu herättänyt sisäasiainministeriön mielenkiinnon
22.11.2013	Arjen turvallisuutta haastavat rajan läheisyydessä itäliikenteen kasvu ja mahdollisen viisumivapauden vaikutukset

Medianäkyvyys

19.6.2012	Turvallisuus & Riskienhallinta -lehden verkkosivut: Turvallisempi arki Etelä-Kymenlaaksoon
26.6.2012	Kymen Sanomat: Turvallisuus lähtee itsestä
17.10.2012	Kymen Sanomat: Kysely selvittää turvallisuuden tunnetta
17.10.2012	Kymen Sanomat –verkkolehti: Onko kotiseudullasi turvallista?
31.10.2012	Kymen Sanomat –verkkolehti: Kävelen turvallisuuteen Haminassa
1.11.2012	Kymen Sanomat: Lähtömarssi arjen turvaan
14.11.2012	Kaakonkulma: Turvallisuutta pohditaan Virojoen Rajasalissa
21.11.2012	Kaakonkulma: Eteläisen Kymenlaakson kunnissa tavoitellaan turvallisempaa arkea
28.11.2012	Kaakonkulma: Arjen turvallisuus koskettaa kaikkia
4.12.2012	Kymen Sanomat: Turvallisuus on käytännön asioita / Liukkauden poisto on arjen turvallisuusteko
5.12.2012	Reimari: Alueellinen turvallisuussuunnitelma rakenteilla Etelä-Kymenlaaksoon
19.12.2012	Reimari: Kansalaiset miettimään arjen turvallisuutta

7.1.2013	YLE Kymenlaakson radio: Vanhusten kokema turvallisuus (haastattelu)
7.1.2013	YLE Uutiset/Kaakkois-Suomi –verkkosivut: Vanhustyöntekijä: Väkivaltauutisointi lisää vanhusten pelkoja
7.1.2013	YLE Kaakkois-Suomen alueuutiset TV:ssä: Vanhusten kokema turvallisuus
28.1.2013	www.viestimuuntaja.fi –verkkosivut: Turvallisuuden monet kasvot – Maaseutufoorumi 2013
21.2.2013	Kymen Sanomat: Liian hurja liikenne / Liikenteessä turvatonta
21.2.2013	Kymen Sanomat –verkkolehti : Huonot liikennejärjestelyt heikentävät turvallisuutta Etelä-Kymenlaaksossa
21.2.2013	Iskelmätradio-verkkosivut: Koululaisten turvallisuus huolettaa eteläkymenlaaksolaisia
26.2.2013	Iskelmätradio: Koululaisten turvallisuus huolettaa eteläkymenlaaksolaisia (haastattelu)
18.3.2013	Kaakonkulma: Liikenteen vaarat suurin turvallisuushikka Kaakonkulmalla
27.4.2013	Kymen Sanomat: Tarja Mankkinen kehuu kuntien turvallisuustyötä / Kohti turvallisempaa kotiseutua
3.5.2013	Iskelmätradio: Vessun nuorisotalon nuorten turvallisuuskävely (haastattelu)
15.5.2013	Kaupunkilehti Ankkuri: Nuoret haluavat Karhulan kauniimmaksi
21.5.2013	Kymen Sanomat: Yhdessä saa enemmän aikaan
5.6.2013	Kaakonkulma: Turvallisuuden edistämässä löytyi paljon yhteistä tavoiteltavaa
20.11.2013	Kaupunkilehti Ankkuri: Henry Lindelöf tapaa kotkalaisia
23.11.2013	Kymen Sanomat: Mikä tekee kaupungista turvallisen? (ilmoitus)
27.11.2013	Kymen Sanomat: Vain kaksi saapui Lindelöfin luo / Pieni porukka otti painavat asiat käsittelemään

2.6 Esitelmät ja puheet seminaareissa ja muissa tilaisuuksissa

Projektipäällikkö esitteli EK-ARTU-hanketta ja Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuustyötä seuraavissa tilaisuuksissa:

7.11.2012	Kotkan kaupungin hyvinvointipalvelujen johtoryhmän kokous
9.11.2012	Asumisen toimijoiden koulutustilaisuus Kyamkillä Kotkassa
19.11.2012	Opiskelijoiden opinnäytetyöseminaari Kyamkillä Kotkassa
19.11.2012	Järjestötapaaminen Virojoella
3.12.2012	Järjestötapaaminen Kotkassa
12.12.2012	Järjestötapaaminen Haminassa
13.3.2013	Maaseutufoorumi Kotkassa
17.4.2013	Asumisen toimijoiden sovittelukoulutuspäivä Kyamkillä Kotkassa
18.4.2013	Valtakunnallinen SafeCommunity-seminaari Haminassa
26.4.2013	Sisäisen turvallisuuden sihteeristön tutustuminen EK-ARTU-hankkeeseen Kyamkillä Kotkassa
21.5.2013	Kaakon kaksikko -foorumi Miehikkälässä
26.11.2013	Valtakunnallinen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaari Kotkassa
1.4.2014	EK-ARTU-työn esittely ja turvallisuussuunnitelman jalkauttaminen; kuuleminen Etelä-Kymenlaakson seutuvaltuustossa

3 TURVALLISUUSSUUNNITELMAN LAATIMISROSESSI JA SUUNNITELMAN POHJANA KÄYTETTY AINEISTO

Seudun turvallisuussuunnitelman riskianalyysin pohjana on seudun kuntien eri hallinnonalojen tuottamat suunnitelmat ja strategiat sekä väestön hyvinvoinnista ja turvallisuudesta kertovat tilastot. Hankkeen työryhmän tehtävänä oli edistää ja työstää turvallisuussuunnitelmaa. Ohjausryhmän tehtävä oli seurata työn edistymistä. Molempien ryhmien jäsenet olivat myös omalta osaltaan tuottamassa tietoja seudun turvallisuuteen.

Kaikki edellä mainituista lähteistä saadut tiedot on yhdistetty turvallisuussuunnitelmaan muista tiedonlähteistä saatuihin tuloksiin, jotka työmäärältään ovat hankkeen työntekijöiltä vaatineet paljon yhteistyötä, tapaamisia, etukäteisvalmisteluja kuulemistilaisuuksiin, keskustelujen yhteenvedoa ja aineistojen läpikäyntiä. Näistä muista tietolähteistä eli pääosin hankkeen palkatun henkilöstön (projektipäällikön ja projektityöntekijän syyskuusta 2013 lähtien) tekemästä aineiston hankintatyöstä on kerrottu tässä luvussa kolme.

3.1 Työ- ja ohjausryhmän työskentely

Ohjausryhmässä 30.11.2012 käsitellyn hankkeen osapuolten vastuun- ja tehtävänjakoa käsittelevän ohjeen mukaan hankkeen työryhmän jäsenten vastuulla on ollut

- vastata seudun turvallisuussuunnittelusta yhteistyössä,
- koordinoida paikallista turvallisuussuunnittelun rakentamista omassa kunnassaan,
- päättää yhteisten tavoitteiden määrittelystä ja
- päättää yhteistyön organisoimisesta, yhteistyön toteuttamisesta sekä yhteistyön tulosten seurannasta ja raportoinnista. (Ohjausryhmän muistio 30.11.2012)

Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan työryhmän tehtävänä on ollut tuottaa alueellinen ja kuntakohtainen nykytila-analyysi vaaroista ja uhkista, laatia alueellinen ja kuntakohtainen turvallisuussuunnitelma sekä toimenpide-ehdotuksia turvallisuushkiin. Hankkeen työ- ja ohjausryhmien kokousajat suunniteltiin koko hankeajalle heti alussa kesällä 2012. Ohjausryhmän kokous 25.4.2013 peruttiin, sillä seuraavana päivänä 26.4.2013 sisäministeriön kansliapäällikkö ja sisäisen turvallisuuden sihteeristö vierailivat EK-ARTU-hankkeessa ja tapasivat seudun kuntien johtajat sekä poliisi-, pelastus- ja rajaviranomaisten johdon 26.4.2013. Tapaaminen korvasi ohjausryhmän kokouksen. Projektipäällikkö perui tarkoituksella 4.4.2013 suunnitellun työryhmän kokouksen, koska työryhmältä ei toimitettu hankkeelle riittävästi turvallisuussuunnitelman työstössä tarvittavia tietoja. Projekti jatkoi suunnitelman työstämistä, ja ikääntyviin, nuoriin ja lapsiin sekä asumiseen liittyviä teemoja käsiteltiin vasta 14.5.2013 työryhmän kokouksessa.

<u>Toteutuneet ohjausryhmän kokoukset:</u>	<u>Toteutuneet työryhmän kokoukset</u>	
29.3.2012	23.8.2012	14.5.2013
14.9.2012	5.10.2012 + työpaja	11.6.2013
30.11.2012	8.11.2012	30.10.2013
5.9.2013	10.1.2013	30.1.2014
6.11.2013	14.2.2013	
13.2.2014		

3.2 Projektipäällikön osallistumiset työryhmiin ja seminaareihin

EK-ARTU-hankkeen projektipäällikkö osallistui useaan työryhmään olemalla mukana työryhmien kokouksissa tai pitämällä yhteyttä työryhmien jäseniin muutoin. Näitä työryhmiä olivat:

- Kotkan lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyöryhmä
- Tapaturmat ja laaja-alainen kehittämissyhteistyö. Ehkäise tapaturmat -hankkeen alueellinen ohjausryhmä
- Tapaturmat ja laaja-alainen kehittämissyhteistyö. Ehkäise tapaturmat -hankkeen alueellinen lasten ja nuorten liikenneturvallisuustyöryhmä
- Tapaturmat ja laaja-alainen kehittämissyhteistyö. Ehkäise tapaturmat -hankkeen alueellinen nuorten päihde-ehdoiset tapaturmat -työryhmä

Projektipäällikkö osallistui myös useisiin seudun keskeisten turvallisuusteemojen mukaisiin valtakunnallisiin tai alueellisiin seminaareihin. Seminaareihin osallistumisen tarkoitus oli kerätä tietoa kyseisistä turvallisuusteemoista ja hyvistä turvallisuuden edistämisen käytännöistä, joita voisi myös hyödyntää eteläisessä Kymenlaaksossa tehtävässä turvallisuustyössä. Näitä seminaareja olivat:

- Hyvät eväät elämälle - Syrjäytymistä, köyhyyttä ja terveysongelmia vähentävän toimenpideohjelman teemapäivä 14.6.2012, Vanha Ylioppilastalo, Helsinki. Järjestäjänä sosiaali- ja terveysministeriö.
- Itämeren liikenteen vastuulliset valinnat - Maritime responsible choices for the Baltic Sea 26.7.2012, Merikeskus Vellamo, Kotka. Järjestäjänä Meriturvallisuuden ja -liikenteen tutkimuskeskus.
- Nuorten syrjäytymisen ehkäisy - tilannekartoituksesta toimintaan -seminaari 14.8.2012, Marina Congress Center, Helsinki. Järjestäjänä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Ehkäise tapaturmat -hankkeen kehittämisspäivä 2.8.2012. Hamina. Järjestäjänä Ehkäise tapaturmat -hanke 2009-2015 ja Haminan kaupunki).

- II Lasten ja nuorten tapaturmien ehkäisyn foorumi. Tasavertaista turvaa. – ”Et kaikil olis seiffii” 13.9.2012, Säätytalo, Helsinki. Järjestäjinä sosiaali- ja terveysministeriö, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto.
- Turvallinen huominen rakennetaan tänään. Rikoksensorijuntaseminaari turvallisesta kaupunkiympäristöstä ja syrjäytymisen ehkäisemisestä 3. - 4.10.2012, Tampere-talo, Tampere. Järjestäjinä Rikoksensorijuntaneuvosto ja Tampereen kaupunki.
- Asunnottomuus – hoidossa vai heitteillä -seminaari 12.11.2012, Haminan Raatihuoneenvaltuustosalin, Hamina. Järjestäjänä Haminan Sininauha ry.
- Turvallisempi huominen - Paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaari 22. - 23.1.2013, Hotelli Rantasipi, Hyvinkää. Järjestäjinä Hyvinkään kaupunki, sisäasiainministeriö, Rikoksensorijuntaneuvosto, sosiaali- ja terveysministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, Uudenmaan liitto ja Kuntaliitto.
- Koulutustilaisuus tulevasta EU-rahoituskaudesta 2014 – 2020 kaudelle 2.6.2013, Koulun kaupungintalo, Kouvola. Järjestäjinä Kymenlaakson Liitto, Helsinki EUOffice, Euroopan Unioni, Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto ja Vipuvoimaa EU:lta 2007 - 2013.

3.3 Toimijoiden haastattelut ja tapaamiset

Työ- ja ohjausryhmätyöskentelyn lisäksi projektipäällikkö tapasi erilaisia seudun toimijoita 43 kertaa ja haastatteli tapaamisissa yhteensä 66 henkilöä.

27.6.2012	Ehkäise tapaturmat -hanke: aluekoordinaattori Anne Heikkilä
28.6.2012	Rikosuhripäivystys: kehitysjohtaja Jaana Koivukangas ja toiminnanohjaaja Tuija Hellsten
17.7.2012	Kotkan kaupunki: terveysjohtaja Anne Hiiri
17.7.2012	Kotkan kaupunki: tiedotuspäällikkö Kari Makkonen
17.7.2012	Kymenlaakson poliisilaitos: komisario Ulla Köckritz
19.7.2012	Haminan kaupunki: teknisen toimen johtaja Matti Filppu, sivistystoimenjohtaja Eeva Päiviö ja tiedotussihteeri Minna Nordström sekä Haminan Asunnot Oy: toimitusjohtaja Eija Nevalainen
25.7.2012	Itä-Suomen Sotilasläänin Esikunta: kapteeniluutnantti, sotilasläänin turvallisuuspäällikkö Petteri Liitola
31.7.2012	Ehkäise tapaturmat –hanke: aluekoordinaattori Anne Heikkilä
6.8.2012	Kaakon SOTE-INTO-hanke: projektipäällikkö Sara Haimi-Liikkanen
8.8.2012	Kotkan kaupunki: kuntatekniikan johtaja Hannele Tolonen
9.8.2012	Pyhtään kunta: kunnaninsinööri Pirjo Kopra, sosiaali- ja terveysjohtaja Timo Hokkanen ja sivistystoimenjohtaja Tiina Rosberg
10.8.2012	Kotkan Asunnot Oy: toimitusjohtaja Tuija Häkämies
15.8.2012	Hyvinkään kaupunki: turvallisuuspäällikkö Yrjö Heimonen ja suunnittelujohtaja Seppo Nieminen
17.8.2012	Sisäisen turvallisuuden sihteeristö: sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen ja ylitarastaja Ari Evwaraye
22.8.2012	Rajavartiolaitos, Suomenlahden merivartiosto, Kotkan merivartioasema: aseman päällikkö, kapteeniluutnantti Oiva Juntunen

- 28.8.2012 Kotkan kaupunki: kaupunginsihteeri Raino Hassinen ja hallinto- ja kehittämisspäällikkö Sanna Koskimies
- 28.8.2012 Kotka-Kymin seurakuntayhtymä: maahanmuuttajatyön koordinaattori Maarit Koskensalo-Tiainen
- 3.9.2012 Kymenlaakson pelastuslaitos: paloinsinööri Peter Strömmer
- 4.9.2012 Kotkan kaupunki: terveydenedistämisen koordinaattori Johanna Sipari
- 17.9.2012 Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry: kehittämisjohtaja Miia Kurttila
- 18.9.2012 Tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskus (Start) Kouvolassa: keskuksen päällikkö Ilona Nurmi-Lüthje, suunnittelija Miia Pauna ja Kouvolan kaupunki: riskienhallintapäällikkö Ritva Kiiski
- 21.9.2012 Kotkan kaupunki: maahanmuuttajatyön johtaja Pirjo Puolakka
- 27.9.2012 Haminan Sininauha ry: päiväkeskustava Satu Järvenpää
- 8.10.2012 Vaalimaan tulli: tulliyli tarkastaja, varapäällikkö Juhani Kuntsi ja Vaalimaan rajatarkastusasema: kapteeni, rajatarkastusaseman päällikkö Ismo Kärhä sekä Kaakon kaksikon kunnat: sivistystoimenjohtaja-rehtori Auli Hyttinen ja sosiaali- ja terveysjohtaja Marjo Seuri
- 9.10.2012 Avack Oy: AV-konsultti Ilkka Kulmala ja Omeko Oy: toimitusjohtaja Olavi Melkonieniemi
- 5.11.2012 Kymenlaakson ensi- ja turvakotiyhdistys ry: toiminnanjohtaja Jaana Vaittinen, hanketyöntekijä Veli-Matti Toikka ja hanketyöntekijä Kirsi Trygg
- 16.11.2012 Kotkan kaupunki: palvelujohtaja Jorma Haapanen
- 23.11.2012 Etelä-Suomen aluehallintovirasto: pelastustoimen ja varautumisen vastuualueen johtaja Markku Haranne ja pelastustarkastaja Esa-Pentti Lukkarinen
- 13.12.2012 Kymenlaakson poliisilaitos: komisario Ulla Köckritz
- 18.12.2012 Sisäisen turvallisuuden sihteeristö: sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen
- 20.3.2013 Kymenlaakson poliisilaitos: rikoskomisario Juha Junkkari
- 2.4.2013 Sisäisen turvallisuuden sihteeristö: sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen ja tarkastaja Sari Simula
- 8.4.2013 Kymen Yrittäjät ry: puheenjohtaja Teppo Sainio
- 23.5.2012 Kotkan kaupunginvaltuutettu Joonas Mielonen
- 3.6.2013 Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry: aluekoordinaattori Heli Vaija
- 11.6.2013 Elinkeinoelämän Keskusliiton yritysturvallisuustoimisto: päällikkö Jyrki Hollmén ja Kotkan Yrittäjät ry: puheenjohtaja Raimo Pippola (työryhmän kokous)
- 12.6.2013 Kotkan kaupunki: palvelujohtaja Jorma Haapanen, hyvinvointineuvolan johtaja Hannele Pajanen ja kuntatekniikan johtaja Hannele Tolonen
- 3.7.2013 Kotkan Korttelikotiyhdistys ry: toiminnanjohtaja Anne Heimola
- 8.8.2013 Kaakkois-Suomen TE-toimisto: osaamisen kehittämisspalvelujen esimies Merja Jaatinen
- 13.9.2013 Kotkan kaupunki: maahanmuuttotyön johtaja Pirjo Puolakka ja seudullisen maahanmuuttotyön koordinaattori Saara Marjasvaara
- 26.9.2013 Kotkan kaupunki: kaupunginjohtaja Henry Lindelöf
- 2.10.2013 Kotkan kaupunki: ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Minna Keveri
- 7.10.2013 Kotkan kaupunki: tiedotuspäällikkö Kari Makkonen ja viestintäassistentti Birgit Lempinen
- 5.12.2013 Kotkan kaupunki: kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jari Elomaa

3.4 Kuntalaisryhmien yhteistyöelimien näkemykset turvallisuuden lisäämiseksi

Kuntalain 27 pykälässä säädetään kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Lain mukaan valtuuston on varmistettava kunnan asukkaille ja palvelujen käyttäjille edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. (Kuntalaki 1995/365, § 27). Yksi tapa edistää vaikuttamista on perustaa kuntiin yhteistyöelimä eri kuntalaisryhmille. Näitä voivat olla esimerkiksi vanhus- ja vammaisneuvostot, nuorisovaltuustot ja lapsiparlamentit. Näiden yhteistyöelimien tehtävä on parantaa eri ryhmien vaikuttamismahdollisuuksia kunnallisessa päätöksenteossa. (Vallakas - kuntalaisen vaikuttamisopas, 20.) Hallituksen esityksessä uudeksi kuntalaiksi määritellään velvoitteeksi muodostaa kuntaan vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto nykyisen vanhusneuvoston lisäksi (Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 268/2014, 100).

Hanke lähetti pyynnön kuntien vanhus- ja vammaisneuvostoille, nuorisovaltuustoille ja Kotkan lapsiparlamentille antaa näkemyksensä seudun turvallisuuteen vaikuttaviin tekijöihin ja näin mahdollisuuden vaikuttaa turvallisuussuunnitelman sisältöön. Yhteistyöelimien kuuleminen oli yksi tapa lisätä asukkaiden vaikutusmahdollisuutta turvallisuussuunnitelman sisällön rakentamisessa. Pyyntö lähti kaikille yhteistyöelimille tai heitä edustaville sihteereinä toimiville kunnan viranhaltijoille 6.2.2013. Ajankohta oli hankala sen vuoksi, että valtuustokausi oli vaihtumassa ja jäsenten nimeämisprosessi yhteistyöelimiin oli kesken. Pynnön vastaanottajien mahdollisuudet vaikuttaa seudun turvallisuustyöhön olivat näin ollen melko vähäiset, ja saatu tieto pohjautui pääosin menneen valtuustokauden käsittelyihin. Kaikkiin elinten edustajiin ei myöskään saatu yhteyttä. Samaisesta syystä vastaukset jäivät vähäisiksi. Hanke sai vastaukset Kotkan nuorisovaltuustosta ja lapsiparlamentilta sekä Haminan vammaisneuvostosta. Kaikissa kunnissa ei ollut kyseisiä yhteistyöelimä, vaan esimerkiksi nuorten kuuleminen tapahtui Miehikkälässä ja Virolahdella oppilaskuntien kautta ja nuorisotaloilla.

Haminan vammaisneuvoston vastaukset

Haminan vammaisneuvosto koki erityisryhmien näkökulmasta turvallisuutta vähentäviksi tekijöiksi kaupungissa palveluiden vähenemisen kuten virastojen siirtymisen Kotkaan ja poliisin kaukaisen sijainnin. Neuvosto pohti, riittääkö liikunta- ja toimintarajoitteisille ihmisille riittävästi apua ja tukea. Häiriökäyttäytymistä koettiin esiintyvän erityisesti ilta- ja yöaikaan. Siitä syystä liikkuminen puiston liepeillä koettiin pelottavaksi, ja häiriökäyttäytymisen koettiin rajoittavan erityisryhmien osallistumista yhteisöön. Liikuntarajoitteisten liikkuminen kaupungilla koettiin edelleenkin vaikeaksi etenkin jyrkkien tai puutteellisten jalkakäytävien luiskien, suojateiden turvattomuuden, vaarallisten kadunristeysten, huonosti aurattujen kulkuteiden ja liikenteen vilkastumisen johdosta. Vammaisneuvoston mielestä turvallisuutta olisi voinut lisätä helpottamalla liikkumista. Asian korjaamiseksi ehdotettiin muun muassa loivempia luiskia, hissejä, näkövammaiset huomioonottavia väilyksiä, valaistusta ja katujen parempaa kunnossapitoa. (Silander 2013.)

Kaupungin toimitilapäällikön todettiin olevan mukana vammaisneuvostossa, joten hänen avullaan turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä kuten liikkumisen esteiden poistamista kaupungin kiinteistöissä voidaan tehdä paremmin. Vammaisneuvostoa oli myös kuultu esimerkiksi uuden uimahallin suunnitteluvaiheessa. Päätäjien paneutumista vammaisten turvallisuuteen ja arjessa selviytymiseen muutoinkin pitäisi neuvoston mielestä tehokkaalla tiedottamisella, ”painostuksella” ja yhteistyöllä terävöittää. (Silander 2013.)

Kotkan nuorisovaltuuston ja lapsiparlamentin vastaukset

Liikenneturvallisuutta parantamaan toivottiin enemmän liikennevaloja, kameravalvontaa ja poliisin suorittamaa valvontaa. Kaiken kaikkiaan ajokulttuuriin toivottiin parannusta ja keskittymistä sekä malttia arkipäivän liikenteeseen. Enemmän opetusta ja ohjeistusta kaivattiin kouluissa ja esikouluissa joko opettajien tai muiden viranomaisten tarjoamana. Nopeusrajoituksia haluttiin alentaa ja ulkomaalaisille toivottiin kohdennettavan tiedotusta liikenne- ja ajosäännöistä. Läpikulkukieltoja toivottiin lisäävän pikkuteille ja kävely- ja pyöriteitä toivottiin rakennettavan. Bussilla liikkuminen haluttiin turvallisemmaksi sekä jalankulkijoille toivottiin heijastimia ja pyöräilijöille valoja. Myös kevyen liikenteen väylien kunnossapitoon toivottiin parannusta etenkin keväisin hiekoituspölyjen poistamiseksi. Koululaisten vaaratonta koulumatkaa ehdotettiin parannettavan muun muassa seuraavin toimenpitein: koulubussi ottaa kyytiin vain tiettyyn kouluun menevät lapset, kuljetaan porukoissa, taksi hakee pihalta, asennetaan ajohidasteita, lisätään suojateitä ja liikennevaloja, varmistetaan alikulkutunneleiden kunto (siisteys, toimivat valot) ja poliisien näkyminen koulumatkoilla. (Heikkilä 2013.)

Asumisturvallisuuden parantamisessa naapurisopua ja taloyhtiöiden yhteishenkeä pidettiin tärkeänä. Yhteisöllisyyttä haluttiin lisäävän järjestämällä enemmän naapurustojuhlia. Taloyhtiöiden järjestyssääntöihin toivottiin muutosta niin, että äänekkään toiminnan aikaa rajoitettaisiin. Yleisesti taloyhtiöiden sääntöjä toivottiin noudatettavan paremmin. Kotitapaturmien ehkäisyssä turvakaiteita ja -portteja pidettiin välttämättöminä. Vaaralliset aineet ja tavarat on pidettävä lukollisissa kaapeissa lasten ulottumattomilta sekä pienemmille lapsille asennettava turvaportit rapusiin. Asuinympäristön turvallisuuden parantamiseksi ehdotettiin katujen ja puistojen parempaa valaistusta sekä jalkakäytävien talvikunnossapitoa kuten hiekoittamista, auraamista ja lumien pudottamista katolta. Lapset ja nuoret mainitsivat Kotkasta joitakin asuinalueita, joita he kokivat turvattomina. (Heikkilä 2013.)

Päihteiden käyttöön haluttiin vaikuttaa ehkäisevästi eri tavoin. Lapset ja nuoret olivat huolissaan siitä, että Kotkassa aloitetaan alkoholin käyttö liian nuorella iällä. Alkoholin myyntiä rajoittamaan ehdotettiin myyntiaikojen pienentämistä ja hintojen korottamista. Erityisesti oltiin huolissaan alkoholin myymisestä alaikäisille nuorille, ja että alaikäiset saavat käsiinsä alkoholia liian helposti. Varsinkin koulujen päätöspäivät ja Meripäivät todettiin olevan riskiaikoja alkoholin liialliselle käytölle altistumiselle. Yhdeksi ratkaisuksi ehdotettiin huumepoliisia julkisille paikoille. Lakeja ehdotettiin yleisesti kovennettavan päihteiden käytön vähentämiseksi. (Heikkilä 2013.)

Väkivallan ja rikollisuuden vähentämiseksi toivottiin enemmän valvontakameroita, vartijoita ja poliisin valvontaa. Lapset ja nuoret kokivat, että kaupan työntekijät ja opettajat saavat tutkia oppilaan tavaroineen, jos heillä on hyvä syy siihen. Sosiaaliseen mediaan toivottiin tehokasta valvontaa etenkin koulukiusaamisen ehkäisemiseksi. Onnettomuuksien ja tapaturmien välttämiseksi toivottiin yleisesti varovaisuutta ja turvallisuussääntöjen noudattamista. Elämäntapasairauksien välttämiseksi lapset ja nuoret kannustivat terveelliseen elämään, syömään terveellisesti sekä liikumaan ja urheilemaan riittävästi. (Heikkilä 2013.)

3.5 Arjen turva- turvallisuuskysely asukkaille

Valtakunnallisessa kolmannessa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa Turvallisempi huomina (2012, 26 - 27) korostetaan asukkaiden mahdollisuuksia osallistua oman asuinalueensa turvalli-

suutta ja viihtyvyyttä lisäävään työhön. Kuntalaisten aloitteiden ja näkemysten esille saamiseksi hankkeen työryhmä käsitteli heti ensimmäisessä kokouksessaan kuntalaisille suunnatun turvallisuuskyselyn teettämistä (Työryhmän muistio 23.8.2013).

Etelä-Kymenlaakson viiden kunnan nettisivuilla toteutettiin 17.10. - 26.11.2012 välisenä aikana turvallisuutta koskeva kuntalaiskysely osana Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelmatyötä (liite 2). Kyselyllä tavoiteltiin kuntalaisilta niitä arjen turvallisuuteen liittyviä kokemuksia, jotka helposti jäävät tunnistamatta tilastojen avulla. Taustakysymyksissä vastaajalta kysyttiin oman kunnan nimi ja kaupunginosa/asuinalue, sukupuoli ja ikä. Kuntalaisia pyydettiin vastaamaan omaan arjen ja asuinympäristön turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin:

1. Millaiseksi koet elinympäristösi turvallisuuden?
2. Mitkä asiat mielestäsi lisäävät arjen turvallisuutta?

Sähköinen lomake laadittiin Digium-järjestelmällä Kotkan kaupungilla, ja tässä työssä hankkeen apuna toimi Kotkan kaupungin terveystoimittaja Anne Hiiri. Kyselylinkki saatteineen ja ohjeineen löytyi jokaisen viiden kunnan sekä EK-ARTU-hankkeen nettisivuilta. Tietoa kyselystä levitettiin erilaisten järjestöverkostojen ja heidän nettisivujensa kautta sekä hankkeen työ- ja ohjausryhmän välityksellä. Lisäksi Kotkan ja Haminan kaupungin henkilöstölle kysely jaettiin sähköpostilla. Kyselylinkki löytyi myös Kyamkin henkilökunnan intrasta ja viikoittaisesta uutiskirjeestä sekä opiskelijoiden intra-sivuilta. Virolahti välitti kyselyn kaikille kouluille, Hamina sen sijaan vanhus-työn palveluihin. Projektipäällikkö välitti paperisia lomakkeita Kotkan keskustan terveystietokioskiin.

Kyselyn alkamisesta tiedotettiin 16.10.2012. Kymen Sanomat teki pienen ilmoituksen asiasta keskiviikon 17.10.2012 lehteen. Tuloksista tiedotettiin medialle 19.2.2013, ja asia sai hyvin medianäkyvyyttä (liite 3). Tulokset laitettiin kuntien ja hankkeen nettisivuille.

3.5.1 Kyselyn tulokset

Etelä-Kymenlaakson kunnista kyselyyn vastasi 808 henkilöä. Vastaajista oli naisia 610 eli 75,5 % vastaajista ja miehiä 198 eli 24,5 % vastaajista. Kyselyn kuntakohtaiset tulokset löytyvät liitteestä 4. Yksityiskohtaiset vastaukset löytyvät sivuilta www.kyamk.fi/ekartu tai Kymenlaakson ammattikorkeakoulun Tweb-arkistointijärjestelmästä asian id-numerolla 1770.

TAUSTATIEDOT VASTAAJISTA

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneet kunnittain

Kunta	Vastauksia kunnasta, n
Hamina	322
Kotka	289
Miehikkälä	35
Pyhtää	39
Virolahti	123
Yhteensä	808

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Vastaajien ikäjakauma	Lukumäärä	% vastaajista
Alle 15-vuotiaita	72	8,9
15–24 -vuotiaita	45	5,6
25 – 64 -vuotiaita	621	76,7
65 – 74 -vuotiaita	34	4,3
Yli 75-vuotiaita	36	4,5
Yhteensä	808	100,0

Taulukko 3. Vastaajien sukupuolijakauma kunnittain

Kunta	Naisia, n	Miehiä, n
Hamina	245	77
Kotka	232	57
Miehikkälä	25	10
Pyhtää	31	8
Virolahti	77	46
Yhteensä	610	198

Taulukko 4. Vastaajien ikäjakauma kunnittain

Kunta	Alle 15-v	15–24-v	25 – 64-v	65 – 74-v	Yli 75-v
	n	n	n	n	n
Hamina	0	8	252	27	35
Kotka	0	21	263	4	1
Miehikkälä	6	1	28	0	0
Pyhtää	0	1	36	2	0
Virolahti	66	14	42	1	0
Yhteensä	72	45	621	34	36

Virolahden runsas nuorten vastaajien määrä johtui siitä, että kyselyä levitettiin kunnan kouluissa. Haminassa taas yli 65-vuotiaiden korkeampi osuus muihin kuntiin verrattuna johtui siitä, että kyselyä levitettiin vastattavaksi vanhusten palveluihin.

KYSYMYKSIÄ: Millaiseksi koet elinympäristösi turvallisuuden?

Vastaajista (n=808) 650 ilmaisi oman turvallisuuden kokemisensa, joka luokiteltiin viiteen eri luokkaan. Seuraavassa on vastausten jakautuminen eri luokkiin, ilmaistu lukumäärin ja prosentteina.

Taulukko 5. Seudun asukkaiden kokema turvallisuus

	Hamina %	Kotka %	Miehik- kälä %	Pyhtää %	Viro- lahti %	Mainintojen lukumäärä kunnittain
Erittäin turvallinen	4,6	3,7	12,1	12,5	7,7	36
Turvallinen/hyvä	56,6	57,3	36,4	46,9	71,2	375
Melko turvallinen	35,0	32,0	51,5	37,5	17,3	208
Turvallisuus tyydyttävä	3,0	5,0	0,0	0,0	1,9	21
Turvallisuus huono	0,8	2,0	0,0	3,1	1,9	10
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	650

Seutu koettiin pääosin turvallisesti tai melko turvallisesti. Esille nousivat liikenneturvallisuus, rikollisuus ja väkivalta, katuvalaistus ja teiden kunto, yhteisöllisyyden tarve, ilkivalta ja häiriökäyttäytyminen asuinympäristössä. Koko seudulla asukkaiden mielestä turvallisuutta vähensi vilkas liikenne, piittaamattomuus liikennesäännöistä, huono tiestön kunto ja valaistus, ilkivalta ja rikollisuus sekä asumisen turvattomuus. Asukkaiden mielestä turvallisuutta lisäisi yhteisöllisyys, hyvä teiden kunnossapito ja valaistus, toimivat liikennejärjestelyt, nopea avun saanti ja palvelujen saatavuus.

Turvallisuuden tunteeseen ja sen muodostumiseen vaikuttavat ennen kaikkea yksilön kokemukset, tiedon taso asuin- ja elinympäristöstään sekä oma käyttäytyminen arjessa. Moni vastaaja kertoi, ettei uskalla liikkua pimeällä yksin, ja liikkui vain valoisaan aikaan. Tämä kertoo ihmisen omasta ennaltaehkäisevästä arjen hallinnasta, mutta toisaalta myös turvallisuuden tunteesta. Tämä näkyi vastauksissa myös niin, että toivottiin enemmän poliisin näkymistä julkisilla paikoilla tai muuta vaihtoehtoista valvontaa tai vartiointia. Asukkaat toivat esiin turvattomuuden muun muassa pelkona kasvavasta rikollisuudesta, häiriökäyttäytymisestä, syrjäytymisestä ja yleisestä välinpitämättömyydestä. Keskeisimmiksi turvallisuutta lisääviksi tekijöiksi vastaajat toivat esiin yhteisöllisyyden lisäämisen ja toisista välittämisen.

Vastaajat toivat esiin myös ihmisten oman vastuun korostamisen turvallisuuden lisäämiseksi. Tuotiin esille tärkeät seikat kuten miten ihminen itse käyttäytyy, milloin liikkuu, ilmoittaako esimerkiksi marjaretkistään läheisilleen sekä huomioiko toiset ihmiset arjessa. Kaikista kunnista nousi esille yhteisiä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä, joita toivottiin parannettavan. Vilkas liikenne ja piittaamattomuus liikennesäännöistä nousivat vastauksissa selkeästi eniten esiin, joka kertoo turvallisen liikkumisen merkityksestä arjessa. Ilkivallan ja rikollisuuden koettiin lisääntyneen ja näkyvän elinympäristössä aiempaa enemmän. Asuin ympäristön turvallisuuteen liittyi vastaajien mukaan tiestön kattavuus, sen kunto ja valaistus.

Haminan keskustan liikenteessä koettiin esiintyvän paljon piittaamattomuutta liikennesäännöistä. Keskustan koettiin olevan vilkas johtuen muun muassa puolustusvoimien kuljetuksista ja rekkaliikenteestä sekä liikennejärjestelyiltään ja näkyvyydeltään huonoista risteyksistä. Asumiseen liittyvä turvattomuus ilmeni vastauksissa muun muassa koettuna lisääntyvänä ilkivaltana ja rikollisuutena. Koululaisten turvallisuudesta oltiin huolissaan. Haminaassa koettiin aamuiset autoruuhkat koulupihoilla turvattomiksi tilanteiksi. Harvaan asutuilla alueilla raskas liikenne koettiin uhkana koululaisten liikkumiselle. Vastaajat olivat huolissaan myös yksin asuvien vanhusten turvallisuudesta.

Kaakon kaksikossa – Miehikkälässä ja Virolahdella – nousivat eniten esiin 7-tien ongelmat kuten rekkojen liikkuminen pikkuteillä, tien reunoilla olevien rekkojen auki jätetyt ovet, kova liikenne ja piittaamattomuus liikenteessä. Kevyen liikenteen puuttuminen tai niiden huono kunto ja teiden huono valaistus tuotiin esille. Koululaisten puolesta oli huoli koulumatkojen turvallisuudesta etenkin pimeillä ja kapeilla kyläteillä. Virojoen keskustan liikenteen koettiin olevan vilkasta ja siellä esiintyi piittaamattomuutta liikennesäännöistä. Harvaan asutuilla alueilla nousi esiin huoli palvelujen etäntymisestä. Rajan kunnissa asuu keskimääräistä enemmän ikääntyvää väestöä, ja koettiin, että turvapalvelujen ja muiden arkisten palvelujen sijainti on kaukainen. Yksinasuminen ja yksinäisyys maaseudulla nousivat myös vastauksissa esiin. Rikollisuuden pelko ja pelko järjestäytyneestä rikollisuudesta ilmeni vastauksissa epämääräisinä kulkijoina ja vieraiden ajoneuvojen liikkumisena kyläteillä. Rikollisuuden koettiin lisääntyneen ja poliisin valvonnan vähentyneen. Päihteen käyttö julkisilla paikoilla ja rajan tuomat turvallisuusuhat mietityttivät Kaakon kaksikon asukkaita.

Kotkalaisten vastaajien mielestä liikenne ja välinpitämätön liikennekulttuuri aiheuttivat turvattomuutta. Erityisesti rekkaliikenteen esiintyminen pienemmillä teillä ja asutusalueilla oli vastaajille selkeä huolenaihe. Koululaisten turvattomuus ilmeni huolena koulupihojen turvallisuusriskeinä. Etenkin aamuisin lasten tuominen autoilla koulupihoille aiheutti vastaajien mielestä turvattomuutta. Asumiseen liittyviksi turvattomuustekijöiksi mainittiin häiriökäyttäytyminen kaduilla ja julkisilla paikoilla sekä ostoskeskuksissa, toreilla ja puistoissa. Huumeiden käytön, ilkvallan ja vahingontekojen koettiin lisääntyneen ja olevan näkyvämpää, myös rikollisuuden koettiin lisääntyneen. Joitakin maahanmuuttajavastaisia kommentteja esiintyi myös vastauksissa. Pyhtäällä nousi muihin kuntiin verrattuna esiin huoli nuorista, nuorten häiriökäyttäytymisestä ja päihteiden käytöstä. Lisäksi koettiin ilkvallan ja vahingontekojen lisääntyneen. Vaaralliset risteykset 7-tien varrella ja mutkaiset kylätiet ilman kevyen liikenteen väylää koettiin vaarallisiksi.

KYSYMYKS 2: Mitkä asiat mielestäsi lisäävät arjen turvallisuutta?

Vastaajat kokivat eniten arjen turvallisuutta lisääviksi toimenpiteiksi liikennejärjestelyjen parantamisen, yhteisöllisyyden lisäämisen, poliisin näkymisen julkisilla paikoilla, nopean avun saannin, lähipalvelujen tarjonnan sekä riittävän katuvalaistuksen ja teiden kunnossapidon. Vastaajat kokivat tarpeen kuulua johonkin yhteisöön tai toimintaan, sillä sen koettiin tuovan turvallisuutta. Vastauksissa esitettiin naapurista huolehtimista, naapuriapua, kyytien järjestämistä, ystäväpalvelua, soittoihin sekä omaisten, tuttavien ja naapuriyhteisöjen tekemistä ja läsnäoloa ympäristössä. Yksinäisyyttä toivottiin vähennettävän muun muassa yllä mainituin keinoin, ja pidettiin tärkeänä eri-ikäisten ihmisten arjen kohtaamista.

Ikääntyvän väestön vastauksissa nousi selkeästi esiin palvelujen saatavuuden lisäksi niihin pääseminen. Ratkaisuna tähän esitettiin julkisten liikenneyhteyksien parantamista. Erilaisista palveluista tiedottamista toivottiin lisäävän. Asuinympäristössä liikkumisen edistämiseksi haluttiin lisää valaistusta ja teiden kunnossapitoa. Turvallisuuden tunteen parantamiseksi poliisin partiointi erityisesti häiriköintialueilla koettiin tärkeäksi. Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen lisäisi vastaajien mielestä ikääntyvien turvallisuutta ja vähentäisi syrjäytymistä.

Haminan keskustan turvallisuuden lisäämiseksi asukkaat esittivät useita parantamishdotuksia. Näitä olivat liikenneympyröiden rakentaminen, hidasteiden lisääminen sekä esteettömyyteen liittyvät seikat. Vastaajat esittivät myös raskaan liikenteen siirtoa pois keskustasta. Lapsista ja nuorista oltiin huolissaan ja toivottiin heistä huolehtimista paremmin sekä nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä. Kaakon kaksikossa liikennejärjestelyjen parantaminen, kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja valaistuksen lisääminen koettiin turvallisuutta lisääviksi tekijöiksi. Riittävä ja nopea avun saanti oli vastaajien mielestä tärkeää, samoin kuin poliisin partiointi alueella. Yhteisöllisyyttä toivottiin lisää. Esimerkkejä olivat ystäväpalvelun, naapuriavun ja soittoverkkojen perustaminen. Ensiapukoulutuksen lisääminen kylissä koettiin oman turvallisuuden ja nopean avun saannin kannalta tärkeäksi.

Kotkassa toivottiin myös liikennejärjestelyihin liittyviä toimenpiteitä kuten raskaan liikenteen ohjaamista pois asutusalueilta, välinpitämättömään liikennekäyttäytymiseen vaikuttamista ja esteettömyyteen liittyviä parannustoimenpiteitä. Katuvalaistusta toivottiin kattavammaksi ja lamppujen korjaamista toivottiin tehostettavan. Poliisin partiointia kaivattiin enemmän vilkkaaseen liikenteeseen kuin häiriökäyttäytymiseenkin. Yhteisöllisyyden kokemista haluttiin parantaa. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja koululaisten turvallisuuden parantaminen aamuruuhkien aikaan nousivat esiin.

Pyhtääläiset esittivät nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja häiriökäyttäytymisen vähentämiseen liittyviä toimenpiteitä kuten valvonnan lisäämistä, moniammatillisen ja nopean tarjonnan ennaltaehkäisevää työtä, vanhempien tuen ja kouluissa tapahtuvan valistuksen lisäämistä sekä aktiviteettien ja tapahtumien järjestämistä. Näillä todettiin myös voivan vaikuttaa päihteiden käyttöön vähentävästi. 7-tien varrelle toivottiin alikulkuteitä, kyläteille kevyen liikenteen väyliä ja valaistusta ja parempaa teiden kunnossapitoa. Poliisin valvonta ja yhteisöllisyys saivat myös kannatusta.

3.5.2 Kyselyn tulosten käsittely kunnissa ja tulosten hyödyntäminen

Kyselyn tuloksia on hyödynnetty Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnittelutyössä. Kyselyn tuloksia käsiteltiin työryhmässä 10.1.2013. Työryhmä keskusteli kuntakohtaisista tuloksista, jotka olivat osittain odotettavissa olevia, toimialojen tiedossa ja osittain jo suunniteltujen toimenpiteiden kohteina. Kokouksessa todettiin, että puutteiden, erityisesti liikennejärjestelyjen, toteuttamista on estänyt kuntien taloudellinen tilanne ja jo tehdyistä toimenpiteistä karsiminen, esimerkiksi valaistussuunnitelmista karsiminen. Todettiin, että kuntalaiset ottavat yhteyttä tuloksia vastaavista asioista kuten liikennehidasteista päivittäin. (Työryhmän muistio 10.1.2013.)

Työryhmä päätti 10.1.2013 kokouksessa, että tuloksista tuotetaan yhteneväiset kuntakohtaiset ja kaupunginosakohtaiset raportit ikäryhmät huomioiden. Sen jälkeen asiasta tiedotettaisiin ja tulokset vietäisiin kuntiin eri hallinnonalojen käsittelyyn. Tavoitteena oli yhdistää tulokset kuntien muihin tilastoihin ja aineistoihin kuten liikenneturvallisuustilastoihin ja nuorisobarometriin. Näiden kaikkien pohjalta oli tarkoitus laatia toimenpiteitä, kirjata toimenpiteet yleisellä tasolla sekä aikatauluttaa ja vastuuttaa ne. Työryhmille annettiin tavoitteeksi raportoida menettelytavoista ja toimenpiteistä 31.3.2013 mennessä sähköisesti hankkeelle, jotta tiedot saataisiin osaksi turvallisuussuunnitelmaa. Vastaukset saatiin Kotkan kaupungin kuntatekniikasta ja sosiaalihuollosta, Kotkan hyvinvointineuvolasta sekä Virolahden ja Miehikkälän kunnista. Haminan kaupunki, Pyhtään kunta ja Kotkan kaupungin muut hallinnonalat eivät toimittaneet vastauksia.

Työryhmälle välitettiin kuntiin käsiteltäväksi seuraavat kysymykset:

1. Mitkä toimenpiteet/asiat nousevat esille kunnassanne kyselyn tulosten pohjalta?
2. Mitkä toimenpide-ehdotukset nousevat esiin kunnassanne kyselyn tulosten pohjalta?
3. Toimenpiteiden ja toimenpide-ehdotusten tärkeys-/toimeenpanojärjestys ja aikataulutus kunnassanne?
4. Mitä lähivuosien toimenpidesuunnitelmia teillä jo on (yleisesti ja kyselyn tuloksiin peilaten)?

Kotkan kuntatekniikka

Kotkan kuntatekniikassa koettiin kyselyn tulosten pohjalta tärkeiksi turvallisuusteemoiksi riittävä ja toimiva katuvalaistus, hyvät liikennejärjestelyt autoille ja kevyelle liikenteelle, liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen, liikennesääntöjen noudattaminen, liikennekasvatus sekä teiden ja katujen kunnossapito. Kyselyn tuloksissa esille nousseista toimenpide-ehdotuksista kuntatekniikka piti tärkeinä yleisten alueiden valaistuksen lisäämistä - myös taajamien ulkopuolelle sekä valojen pitämistä päällä myös yöllä, kevyen liikenteen väylien parantamista ja lisärakentamista, hidasteiden tekoa ja nopeusrajoituksia, raskaan liikenteen rajoituksia, liittymien parantamistoimenpiteitä, julkisen liikenteen palvelustason nostoa ja esteettömyyden lisäämistä. (Pajanan 2013.)

Kotkan kuntatekniikasta todettiin, että sillä hetkellä ei ollut kylliksi rahaa erillisten toimenpiteiden toteuttamiseen, vaan että nykyinen valaistus ylläpidetään, uusille kaduille rakennetaan valaistusta sekä kadut ja muut yleiset alueet pidetään liikennettä tyydyttävässä kunnossa (lain minimivaatimus). Lisäksi sieltä todettiin, että kevyen liikenteen väyliä rakennetaan uusille pää- ja kokoojakatuosuuksille, mutta puutteita ei välttämättä pystyttäisi korjaamaan. Liikenneturvallisuustoimenpiteitä ei pystytä toteuttamaan muuten kuin nopeusrajoituksin ja varoitusmerkein. (Pajanen 2013.)

Kotkan sosiaalihuolto

Kotkan sosiaalihuolto nosti kyselyn tuloksista seuraavat turvattomuustekijät: asumiseen liittyvä turvattomuus, lisääntyvä rikollisuus ja ilkivalta, huumeiden käytön lisääntyminen, yhteisöllisyyden puuttuminen, palvelujen heikkeneminen, avun saannin hitaus ja nuorten syrjäytyminen. Kotkan sosiaalihuolto oli asukkaiden kanssa samaa mieltä seuraavista tärkeistä turvallisuutta edistävästä toimenpiteistä: yhteisöllisyyden lisääminen, riittävät hyvinvointipalvelut, asuinympäristön turvallisuudesta huolehtiminen sekä syrjäytymisen ja päihteiden käytön ehkäiseminen. (Pajanen 2013.)

Kotkan sosiaalihuolto avasi yhteisöllisyyttä seuraavasti: ”Yhteisöllisyyden lisäämiseksi Kotkan kaupunki on päättänyt tukea järjestöjen ja yhteisöjen toimintaa muun muassa antamalla järjestöjen käyttöön Kumppanuustalo-keskuksen. Kaupunki on ollut myös tukemassa järjestötoimintaa kehittävän ja koordinoivan hankkeen ”Yksillä purjeilla”-hankkeen aikaansaamista. Kotkan kaupunki, Kotka-Kymin seurakuntayhtymä, paikalliset ammattijärjestöt sekä useat muut toimijat pitävät yllä Kumppanuudella taantumaa vastaan- toimintaa, jonka puitteissa on järjestetty järjestömarkkinoita, kumppanuustoreja ja useita hankkeita. Kotkassa toimii neljä korttelikotia eli kaikille avointa kylän yhteistä olohuonetta eri puolilla kaupunkia. Palvelujen riittävyys pyritään turvaamaan rakenteita kehittämällä. Sosiaalihuollon palvelut ovat lähes kaikki lakisääteisiä ja ne kyetään järjestämään. Sosiaalihuolto on mukana varhaisen tuen palvelujen kehittämisessä lapsille ja nuorille eli Varhaisen tuen palvelu- ja kehittämisseskuksen kehittämisessä. Sosiaalihuollon vastualueella on kehitetty palveluja siten, että avunsaanti olisi mahdollisimman nopeaa ja monissa palveluissa avun tulee tulla lakisääteisessä määrääjassa (lastensuojelu, aikuissosiaalityö, toimeentulotuki, vammaispalvelut).” (Pajanen 2013.)

Kotkassa toimii Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyöryhmä, joka on laatinut internet-pohjaisen Kotkan lähisuhde- ja perheväkivalta-toimintamallin, jossa korostetaan kaikkien kuntalaisten osuutta turvallisuudesta huolehtimisessa ja annetaan konkreettisia ohjeita kuinka tulee toimia, kun havaitsee väkivaltaa lähiympäristössään. Sotek-säätiö on hakemassa Asuma-projektia. Hanketta ovat tukemassa Kotkan kaupunki ja Kotkan Asunnot Oy. Sen avulla on tarkoitus pilotoida sosiaalisen isännöinnin toimintamallia. Syrjäytymisen ehkäisy kuuluu Kotkassa kaikille toimialoille. Lähivuosina painopiste tulee olemaan nuorisotakuun mukaisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä. Päihteiden käytön ehkäisy kuuluu myös kaikille. Alueelle on juuri valmistunut uusi mielenterveys- ja päihdestrategia, joka korostaa varhaisen puuttumisen ja varhaisen tukemisen tärkeyttä. Toimenpiteistä nostettiin kiireellisyyssijalle nuorisotakuun mukaisesti nuorten syrjäytymisen ehkäisy. (Pajanen 2013.)

Kotkan hyvinvointineuvola

Hyvinvointineuvolassa nostettiin rikollisuus ja ilkivalta, päihteiden käytön lisääntyminen, yhteisöllisyyden puuttuminen, palveluiden heikkeneminen, nuorten syrjäytyminen ja esteettömyys

tuloksista tärkeimmiksi asioiksi, joihin tulisi tehdä turvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Riskillisuuden ja päihteen käytön ehkäisemiseksi koettiin valistustyö ja tempaukset kouluissa tärkeäksi asiaksi sekä päihdeputkien käyttäminen koululaisille. Lasten ja nuorten palveluissa oli yhteistyötä tiivistetty voimaantulleiden lakien vaatimusten mukaisesti. Lasten ja nuorten laajat terveystarkastukset ja perheiden hyvinvointikartoitukset todettiin tehtävän ja kerrottiin parannettavan yhteistyötä varhaiskasvatuksen, koulun ja oppilashuollon kanssa. Varhaista tukea tarjotaan jatkossakin neuvolassa ja päivähoidossa ohjelman mukaisesti. (Pajanen 2013.)

Varhainen puuttuminen nuorten kanssa työskentelevillä toimintamallina tehostaa ennaltaehkäisevää työtä. Kotka totesi panostavansa tulevaisuudessa ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. Nuorisotakuun edistämiseksi ja nuorisolain velvoittamana seuranta- ja arviointiryhmänä Kotkassa toimii Kasva Kotkassa työryhmä. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä Rannikkopajojen, varhaisen tuen palveluiden ja muiden nuorten kanssa työskentelevien kanssa. (Pajanen 2013.)

Miehikkälän ja Virolahden kunnat

Kaakon kaksikon kunnat nostivat kyselyn tulosten pohjalta E18-valtatien haasteet. Kunnat olivat lisänneet tievalaistusta liikenneturvallisuutta parantamaan. Tavoitteena on liikenneturvallisuussuunnitelman päivittäminen vuoteen 2015 mennessä. Vastauksista nostettiin toimenpide, jossa ehdotettiin vapaaehtoistyön hyödyntämistä poikkeusoloissa. Päihteen käyttäjien auttamismallin kehittämistä kunnassa kannatettiin ja yhteistyötä toivottiin lisäävän kotouttamisen tukemisessa. Lasten ja nuorten arjen tukemiseen kannatettiin ohjatun välituntiliikunnan lisäämistä. Vanhempainyhdistystoiminnan aktiivisuus ja asukasyhdistysten perustaminen koettiin tärkeiksi arjen tukea lisääviksi toiminnoiksi. Nuorisotalolle harkittiin vastaushetkellä vanhemmista koostuvaa vuorottelurinkiä nuoriso-ohjaajien lisäksi. (Vilen 2013.)

Lähivuosien toimenpiteistä ja suunnitelmista pidettiin tärkeinä jo tehtyjä kuntastrategioita, koulujen kehittämishankkeita sekä mielenterveys- ja päihdestrategioita. Kuntien mukaan järjestöistä Suomen Punainen Risti ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto voisivat tehdä yhteistyötä kuntien kanssa etenkin koulujen lähiliikuntapaikkojen kehittämisessä. Myös vapaaehtoiset palokunnat voisivat osallistua turvallisuuden edistämiseen kuntien kanssa. Yksityinen sektori nähtiin tärkeässä roolissa osallistumalla esimerkiksi liikuntavammaisten esteettömyyden edistämishankkeisiin sekä teiden talvikunnossapitoon. (Vilen 2013.)

3.5.3 Kyselyn itsearviointi ja kehittäminen

Työryhmä arvioi kyselyn toimivuutta ja vaikuttavuutta 10.1.2013 kokouksessaan. Vastauksissa nuorten vastaajamäärä oli vähäinen. Kotkassa kyselyn vastausprosentti oli alhainen erityisesti nuorten ja koululaisten keskuudessa samoin kuin kaupungin työntekijöiden joukossa. Pohdittavaksi jäi se, miten nuoret saadaan jatkossa paremmin vastaamaan kyselyyn. Pyhtäällä kunnan työntekijöiden joukossa toivottiin monivalintalomaketta vastausten nopeuttamiseksi. Monivalintalomaketta pohdittiin jo syksyllä 2012 kyselyä laadittaessa. Työryhmä totesi kuitenkin, että monivalintavaihtoehtojen tarjoaminen rajaisi vastaajan ajattelua liikaa. Avoimia kysymyksiä pidettiin luotettavana tiedonkeruutapana, koska se ei johdattele vastaajaa. (Työryhmän muistio 10.1.2013.)

Jatkuva seuranta kyselyn avulla todettiin tärkeäksi. Uusintakysely olisi kuitenkin tehtävä vasta parannustoimenpiteiden toteuttamisen jälkeen. Ehdotettiin, että seuraava kysely tehdään vasta turvallisuussuunnitelman valmistumisen jälkeen seurantakyselynä. Vastauksien liittyminen kyselyn ajankohtaan oli näkyvässä, kuten talvikunnossapitoon ja valaistukseen liittyvät vastaukset. Todettiin, että mikäli kysely toistetaan, kyselyn ajankohdan tulisi olla sama vertailtavuuden vuoksi. (Työryhmän muistio 10.1.2013.)

3.6 TACTICS-kysely kunnille – alle 18-vuotiaiden tapaturmien ja väkivallan ehkäisy

Kesäkuussa 2013 Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta otettiin yhteyttä hankkeeseen ja kysyttiin seudun kuntien kiinnostusta olla mukana TACTICS-arviointikyselyssä, jolla kartoitettaisiin alle 18-vuotiaiden tapaturmien ja väkivallan ehkäisyyn liittyvien toimiviksi todettujen käytäntöjen olemassaoloa ja toimeenpanoa kunnissa. Hanke ilmoitti kunnat mukaan kyselyyn. Kyselyn pohjalta oli tarkoitus arvioida Etelä-Kymenlaakson tapaturmien ehkäisytöiden tilaa ja saada tukea ja ideoita siihen, miten jatkossa voitaisiin paremmin edistää lasten ja nuorten turvallisuutta. Kysely istui hyvin seudulle tukemaan meneillään olevaa turvallisuustyötä. Kyselyn tulokset voivat jatkossa toimia niin sanottuna tarkistuslistana eli kysytyjä kysymyksiä voidaan käyttää suosituksina ja toimenpiteinä tapaturmien ehkäisyssä.

Arviointi liittyi EU-tasolla meneillään olleeseen European Child Safety Alliancen (ECSA) Tools to Address Childhood Trauma, Injuries and Children's Safety -hankkeeseen (TACTICS), jota Suomessa koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). EK-ARTU-hankkeen yhteistyökumppanina Suomessa oli Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Tapaturmien ehkäisy yksikkö (TATY). Vastaava kartoitus tehtiin yhdellä alueella Saksassa, Ruotsissa, Tšekissä, Unkarissa ja Espanjan Katalaniassa. EK-ARTU-hanke toimi Suomessa kyselyn alueellisena yhteistyökumppanina THL:n kanssa. Kunnat saivat keväällä 2014 turvallisuussuunnitelman päätöksentekoprosessiin mukaan koosteluonnoksen ja seudun TACTICS-kyselyn alustavat tulokset. Tähän raporttiin on kuitenkin käytetty pohjana THL:n alkusyksystä 2014 julkaisemaa lopullista raporttia ja kyselyn tuloksia. (Korpilahti 2014.) Tulokset, Etelä-Kymenlaakson kuntapäätäjien arviointiraportti sekä koko TACTICS-hankkeen loppuraportti ja maakohtaiset tulokset löytyvät osoitteesta: www.kyamk.fi/ekartu. Lisää tietoa TACTICS-hankkeesta löytyy hankkeen sivuilta: <http://www.childsafe-tyeurope.org/>. Etelä-Kymenlaakson englanninkieliset maakohtaiset tulokset löytyvät liitteestä 5.

3.6.1 Kyselyn teettäminen seudulla

Kysely sisälsi yhteensä 123 kysymystä. Kysymykset käsittelivät tieliikenne-, koti- ja vapaa-ajan- ja vesiturvallisuutta sekä lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa ja kaltoinkohtelua. Kysymykset jaettiin kunnissa toimialoittein, koska kunnissa teemojen turvallisuuskysymykset jakaantuvat useammalle eri toimialalle. THL:n edustajat lähettivät kunnan toimialan vastuuhenkilölle oman kysymyskonnaisuutensa sähköpostitse vastausohjeineen ja -linkkeineen. Vastaanottajina (n = 27) olivat poliisi, pelastustoimi, liikenneturvallisuusryhmä, hallinto (esimerkiksi hallintojohtaja), sivistystoimi/opetustoimi, terveystoimi, sosiaalitoimi, tekninen toimi sekä vapaa-aika-, liikunta- ja nuorisotoimi. Työkäytännöistä huomioitiin vain ne, jotka olivat olleet olemassa 1.5.2013. Vastausaika päät-

tyi 16.8.2013. Vähäisen vastaajamäärän vuoksi lähetettiin uusintakysely, ja vastausaikaa annettiin syyskuun loppuun asti. Vastauksia saatiin yhteensä 17 kpl lopullisen vastausprosentin ollessa 63 %. (Korpilahti 2014, 4, 10.)

3.6.2 Lasten ja nuorten turvallisuuden haasteita

Turvallisuustyön tavoitteena on kehittää asukkaiden turvallisuutta luomalla uusia toimintatapoja ja -malleja. TACTICS-kyselyn kysymykset, jotka voivat toimia toimenpide-ehdotuksina lasten ja nuorten tapaturmien ja väkivallan ehkäisytyössä, löytyvät liitteestä 6. Kysymykset voivat toimia samalla tarkistuslistana kuntien turvallisuustyössä.

Seudun lasten ja nuorten liikenneturvallisuuden haasteita

- Seudulta puuttuu alle 18-vuotiaiden liikenneturvallisuuden parantamisen vastuuviranomainen.
- Kohderyhmälle laadittu valtuuston hyväksymä liikenneturvallisuussuunnitelma tai alaikäisiä koskeva turvallisuussuunnitelma puuttuu.
- Yhtenäiset lasten turvaistuinten lainauskäytännöt puuttuvat.
- Ilmaisia pyöräilykypäriä ei ole saatavilla.
- Lähivuosina ei ole järjestetty mediakampanjaa lasten ja nuorten tieliikenneturvallisuuden edistämiseksi. (Korpilahti 2014, 21.)

Seudun lasten ja nuorten koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn haasteita

- Seudulla ei ole ollut tapaturmien ehkäisyn mediakampanjaa paitsi palovammojen ehkäisystä.
- Seudulla ei ole ollut neuvontakampanjaa ilotulitteiden turvallisesta käytöstä.
- Kotkassa, Pyhtäällä ja Kaakon kaksikossa ei ole valtuustojen hyväksymiä kaikelle väestölle tai erityisesti alle 18-vuotiaille suunnattuja tapaturmien ehkäisyn toimintasuunnitelmia tai strategioita.
- Kotkassa ei ole alle 18-vuotiaiden kotitapaturmien seurantajärjestelmää, jonka avulla voitaisiin ohjata ennaltaehkäisevää toimintaa suurimpiin ongelmiin. (Korpilahti 2014, 21.)

Seudun lasten ja nuorten vesiturvallisuuden edistämisen haasteita

- Lasten ja nuorten vesiturvallisuuden strategia ja nimetty vastuutaho puuttuvat.
- Kotkasta puuttuu vesiturvallisuuden seurantajärjestelmä, jonka avulla ohjataan ennaltaehkäisevää työtä riskiryhmiin.
- Kotkassa kunnan vesialueilla ei ole veden läheisyydessä kattavasti kuvallisia varoitusmerkkejä.
- Kaakon kaksikon kunnissa vesiturvallisuuden ohjeistukset erilaisille organisoitujen vapaa-ajan toimintojen järjestäjille puuttuvat. (Korpilahti 2014, 22.)

Seudun lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ja kaltoinkohtelun ehkäisyn haasteita

- Seudullista tietoa lasten ja nuorten kaltoinkohtelun, itsensä vahingoittamisen tai itsemurhien yleisyydestä ei ole saatavilla.
- Väkivallan ehkäisytyötä koordinoiva vastuutaho puuttuu.
- Kotkan terveyskeskuksissa ja sairaaloissa ei työskentele lastensuojelun edustajia.
- Kotkan terveyskeskuksissa ja sairaaloissa ei ole käytössä kaltoinkohtelun tunnistamista helpottavia tarkistuslistoja.
- Lääketieteellistä koulutusta lääkäreille ja sairaanhoitajille hyväksikäytön, laiminlyönnin ja kaltoinkohtelun merkkien tunnistamisesta järjestetään ajoittain.
- Seudulla ei ole erityisiä poliisiyksikköjä eikä myöskään järjestetä pakollista koulutusta väkival-

lan uhriksi joutuneita lapsia kohtaaville poliiseille.

- Seudulta puuttuvat erityiset jengiytymistä ehkäisevät toimintamallit.
- Seudun kouluissa ei ole kehitetty itsemurhien ehkäisyyn tähtääviä toimintamalleja.
- Lähivuosina ei ole ollut lasten hyväksikäyttö- ja laiminlyöntitapausten esilletulon lisäämiseen tähtäävää mediakampanjaa.
- Seudulla ei ole yhteisesti sovittua käytäntöä itsemurhien raportointitavasta mediassa. (Korpi-lahti 2014, 23.)

3.7 Järjestöyhteistyöllä voimaa turvallisuuteen

Hankkeen työryhmä näki jo hanketyön alussa, että on tärkeää tunnustaa järjestöjen voimavarat ja osaaminen turvallisuuden edistämässä (Työryhmän muistio 23.8.2012). Ohjausryhmän ensimmäisessä kokouksessa syksyllä 2012 esiteltiin työryhmän halukkuus kutsua koolle alueen järjestöt tavoitteena muodostaa turvallisuustyön tueksi järjestöfoorumi, jota kunnat hyödyntävät toiminnassaan. Tavoitteena oli järjestää eri puolilla seutua tilaisuuksia järjestöjen ja asukkaiden osallistamiseksi turvallisuustyöhön. Järjestöjen edunvalvontarooliin ja asiakastyöhön liittyvä osaminen koettiin kuntien turvallisuustyötä tukevaksi asiaksi. (Ohjausryhmän muistio 14.9.1012.) Järjestöyhteistyö toteutui käytännössä siten että EK-ARTU-hanke verkostoitui muutaman seudullisen hankkeen ja järjestön kanssa. Yhteistyössä edistettiin asukkaiden vaikuttamista ja asukasdemokratiaa sekä järjestettiin useita asukkaille ja järjestöille suunnattuja tilaisuuksia. Järjestöyhteistyö alkoi yhteisellä eri hankkeiden ja järjestöjen tapaamisella Kymenlaakson ammatikorkeakoululla EK-ARTU-hankkeen kutsumana. Yhteistyökumppaneita olivat:

- Ravimäkiyhdistyksen Yksillä Purjeilla -kumppanuushanke Haminassa, Kotkassa ja Loviisassa (Ray 2013-2016)
- Kymenlaakson kylät ry / Arjen tukea ja turvaa kotikylältä - hanke
- Socomin MontEri -hanke
- Korttelikotiyhdistys ry
- Palveluyhdistys Rateva ry:n Miä ite – myö yhdessä -hanke

3.7.1 Järjestetyt asukas- ja järjestötilaisuudet

EK-ARTU-hanke oli järjestämässä 14:ää eri asukkaille sekä järjestöjen ja yhdistysten edustajille suunnattua tilaisuutta. Viimeisin Kotkan Vellamossa valtakunnallisen seminaarin yhteydessä järjestetty tilaisuus oli EK-ARTU-hankkeen ja Kotkan kaupungin yhteistyön tulos. Muut kolmesta kuulemis- ja keskustelutilaisuutta järjestettiin yhteistyössä hanke- ja järjestöverkoston kanssa. Liitteessä 7 on yksi esimerkki asukastapaamisen mainoksesta.

Turvallisuustapaaminen järjestöille 19.11.2012 Virojoella

Turvallisuustapaaminen järjestöille 3.12.2012 Kotkassa

Turvallisuustapaaminen järjestöille 12.12.2012 Haminassa

Asukasvaikuttamisen ilta 20.5.2013 Haminassa

Kaakon kaksikko-foorumi 21.5.2013 Miehikkälässä

Kyläilta 10.9.2013 Kotkassa korttelikoti Muorikassa: lapsiperheet

Kyläilta 12.9.2013 Kotkassa korttelikoti Alvariskassa: nuoret

Tapaturmapäivä 13.9.2013 toimintakeskus Ratevassa, Miehikkälässä (tuloksena 21.5. foorumista)

Kyläilta 18.9.2013 Kotkassa korttelikoti Ratikassa: työikäiset
Kyläilta 19.9.2013 Kotkassa korttelikoti Naapurissa: ikäihmiset
Kaakon kaksikon kyläturvallisuusilta 8.10.2013 Virojoella (tuloksena 21.5. foorumista)
Pyhtään kyläilta 30.10.2013 Olkkarissa
Pyhtään kyläilta 12.11.2013 Hirvikoskella
Nuorten foorumi 21.11.2013 Pyhtäällä (tuloksena Pyhtään kyläilloista)
Asukastilaisuus kuntalaisille 26.11.2013 Kotkan Vellamossa

EK-ARTU ja yhteistyöjärjestöt asettivat yhteistyölle seuraavat tavoitteet:

- Turvallisuustyön yhteistyömuotojen kehittäminen järjestöjen, yhdistysten, seurakuntien ja viranomaisten välille
- Turvallisuutta lisäävien asioiden pohtiminen
- Kuntien turvallisuustyöstä tiedottaminen asukkaille ja kolmannen sektorin edustajille
- Asukkaiden aktivoiminen vaikuttamaan omaan ja elinympäristönsä turvallisuuteen
- Kuntalaisten ja asukkaiden vaikuttamisen ja lähidemokratia-ajattelun edistäminen
- Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja edistäminen

3.7.2 Asukas- ja järjestötilaisuuksien tulosten yhteenveto

Asukas- ja järjestötilaisuuksille tarkennettiin tavoitteita seuraavin kysymyksin:

- Miten lisätään järjestöjen, yhdistysten, seurakuntien, kuntien ja eri viranomaisten välistä yhteistyötä turvallisuuden edistämiseksi?
- Mitä tekoja tulee tehdä ja kenen toimesta?
- Miten yhteistä tekemistä edistetään ja miten toimijat sitoutetaan mukaan yhteistyöhön?
- Mitkä asiat vähentävät seudun ja sen väestön turvallisuutta?
- Mitkä asiat ja toimenpiteet lisäävät arjen turvallisuutta?
- Miten järjestö tai asukas voi edistää turvallisuutta ja turvallisuustyötä?
- Mitä asukkaat ovat valmiita tekemään turvallisuuden lisäämiseksi?
- Mitä asukkaat ja järjestöt tarvitsevat turvallisuustyönsä tueksi ja toteuttamiseksi?

Osallistajat nostivat esille huomion, että yleinen pelon tuntemus oli lisääntynyt. Synä mainittiin virkavallan ja poliisivalvonnan väheneminen. Eriarvoistuminen, yhteisöllisyyden väheneminen ja arjen hallinnan puute koettiin olevan jokaisessa tapaamisessa kasvavia huolenaiheita. Säästöt eri viranomaisten ja kuntien toiminnoissa koettiin uhkaavan turvallisuutta. Seutu koettiin kuitenkin turvallisiksi paikaksi asua. Turvallisuutta koettiin olevan esimerkiksi toisen kuunteleminen, yhteisöön kuulumisen tunne sekä toisista välittäminen. Ympäristön monipuolisuus, haavoittuvuuden vähentäminen, palvelujen toimivuus ja saatavuus sekä yhteisöllisyyden, osallisuuden ja kohtaamisten lisääminen nousivat keskeisiksi yhteistyössä tehtäviä toimenpiteitä vaativiksi kohteiksi. Kolmannen sektorin edustajat kokivat, että erityistä annettavaa heillä olisi haavoittuvuuden vähentämisessä, arjen hallinnan ja kotoutumisen tukemisessa, ihmisten kohtaamisten lisäämisessä, turvallisuustietouden kasvattamisessa sekä ikääntyvien, nuorten, työttömien ja työikäisten turvallisuuden edistämässä. Vapaaehtoistyön edistäminen nousi myös kehittämiskohteeksi.

Yhteinen tahtotila oli, että kuntien, eri viranomaisten ja kolmannen sektorin järjestöjen yhteistyötä tulee lisätä. Erityisesti toivottiin enemmän yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Toivottiin, että kunnat huomioisivat ja kuulisivat järjestöjen toiveita enemmän. Kuntalaisten tavoit-

taminen koettiin tärkeäksi, erityisesti turvallisuusosaamisen ja ihmisten aktiivisuuden lisäämiseksi. Tavoittaminen on oltava kokonaisvaltaista lapsista ikääntyviin ja kuntalaisten näkökulmaa on tuotava aktiivisemmin esille. Keskustelua herättivät erityisesti seuraavat aiheet: vapaaehtoistyön kartoittaminen ja verkostoituminen, vanhemmuuden tukeminen, tiettyjen väestöryhmien turvallisuuden huomioiminen (keski-ikäiset miehet, lapset, vanhukset, vammaiset, maahanmuuttajat), esteettömyyden edistäminen sekä järjestöyhteistyön lisääminen ja järjestötoiminnan tukeminen.

Yhteistyön kehittäminen eri sektoreiden kesken

Kuntalaisten ja kolmannen sektorin tapaamisissa esitettiin useita näkemyksiä seudun turvallisuudesta ja turvallisuutta lisäävistä seikoista sekä yhteistyön lisäämisen tavoista turvallisuuden lisäämiseksi ja kuntalaisten aktivoimiseksi turvallisuuden edistämiseen. Edellä mainittujen teema-kohtaisten ehdotusten lisäksi tapaamisissa nousi esille yleisiä julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyön kehittämisen keinoja.

- Kunnat huomioisivat ja kuulisivat järjestöjen toiveita enemmän, ja yhdessä suunniteltaisiin enemmän erilaisia toimintoja ja tapahtumia.
- Toivottiin järjestöjen ja yhdistysten suoraa yhteyttä kuntaan ja toimivamman keskustelukulttuurin rakentamista.
- Kunnan toivottiin tarjoavan enemmän tiloja yhdistysten käyttöön.
- Koulutusta lisätään ja asiantuntijuutta vaihdetaan erityisistä teemoista, esimerkiksi vammaisten liikkumisesta, kouluihin, päättäjille, kuntalaisille ja ammattilaisille.
- Järjestöille rakennetaan nettiportaali, joka kokoaisi järjestöjen yhteyshenkilöt, vastuut, osaamisen ja yhteystiedot. Kuka organisoisi yhteen toimijoita?
- Kunnan tietoon tulisi saattaa ajantasaiset yhdistysten tiedot sekä yhteyshenkilöt turvallisuusasioissa (kylät, saaristo, harrastusseurat, jne.).
- Järjestöjen välille toivotaan enemmän yhteistä tekemistä ja tapahtumia.
- Järjestöjen tulisi laatia omat turvallisuussuunnitelmat.
- Liikuntajärjestöjen yhteenliittymän perustamista toivottiin.

Julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyölle listattiin tilaisuuksissa myös ”kriteereitä”, joiden avulla onnistunut yhteistyö voidaan saavuttaa.

- Toimijat puhaltavat yhteen hiileen ja kokevat yhteistyön aidoksi.
- Osapuolet hyödyntävät toistensa asiantuntemusta ja kohdentavat sitä oikein.
- Jokainen osapuoli hyötyy yhteistyöstä.
- Jokaisella osapuolella on oma roolinsa yhteistyössä.
- Työ on konkreettista ja vaikuttavaa.
- Yhteistyö vaatii sitoutumista ja toisten sitouttamista.
- Yhteistyön toimivuudelle ja vaikuttavuudelle annetaan aikaa ja yhteistyötä harjoitellaan ja kehitetään.

Asukas- ja järjestökuulemisten tuloksena syntyi valtavasti aineistoa. Asukasiltojen osallistujien yhdessä kokoamat seudun turvallisuusriskit ja turvallisuutta edistävät toimenpide-ehdotukset on koottu liitteeseen 8.

Asukasdemokratian edistäminen

Yksi asukas- ja järjestötapaaminen keskittyi asukaskuulemisen ja -vaikuttamisen käytäntöjen kehittämiseen seudulle. Tilaisuus oli Haminassa 20.5.2013 järjestetty Asukasvaikuttamisen ilta.

Lappeenrannan asukasyhteyshenkilö oli esittelemässä hyviä käytäntöjä Lappeenrannassa toimivasta asukasdemokratian toimintamallista. Tilaisuudessa koottiin yhteen asukaskuulemista edistäviä käytännön asioita.

- Kuuleminen tapahtuu parhaiten, kun sen jalkauttaa lähiöihin.
- Kuntalaisäänestyksen käyttö antaa virkamiehille tärkeää tietoa siitä, kuinka moni ihminen on jotain mieltä.
- Kuulemisen keinoja ovat myös erilliset elimet kuten vammais- ja vanhusneuvosto.
- Diaarinumeron kautta voi seurata oman aloitteensa etenemistä.
- Asukasvaikuttamista voidaan edistää yhdistämällä usean seudun hankkeen voimavarat yhteen.
- Tarvitaan myös yksittäisiä aktiivisia toimijoita kunnan viranhaltijoissa.
- Käytetään enemmän kansalaisaloitteita ja kuntalaisaloitteita.
- Järjestetään enemmän tilaisuuksia päästä keskustelemaan alueen päättäjien kanssa.
- Asukkaiden tulisi osallistua enemmän avoimiin kuntalaisiltoihin, joista on ilmoitus lehdissä.
- Voisiko turvallisuustyön rakenne olla myös asukasvaikuttamisen kotipesä?

Tapaamisessa todettiin yhteistuumiin, että ihmisille täytyy välittää enemmän tietoa kunnan toiminnasta ja lisätä päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Vuoropuhelun lisääminen edustuksellisen henkilön ja asukkaan välillä koettiin tärkeäksi. Kuntalaisten näkökulma haluttiin saada aktiivisemmin esille ja asukastoiminta ja asukkaiden aktiivisuus nähtiin voimavarana kunnille. Tilaisuudessa oltiin yhtä mieltä siitä, että seudulle tulee luoda lähidemokratian malleja, lisätä kansalais- ja kuntalaisaloitteiden käyttöä, kehittää matalan kynnyksen kuulemis- ja kohtaamispaikkoja sekä kuulla enemmän myös yhdistyksiä ja järjestöjä kunnan päätöksenteon tueksi. (Asukasvaikuttamisen ilta 20.5.2013.)

3.7.3 Asukaskuulemisten onnistumisen arviointia

Suuresta osasta asukastilaisuuksista kerättiin palautetta asukastilaisuuksien onnistumisesta sekä keskustelujen sisällöstä. Osassa tilaisuuksista oli palautetta keräämässä Kymenlaakson ammatikorkeakulun opiskelijat. Alla on teemoitettu palautetta tilaisuuksien puitteiden (aika, paikka, kesto, järjestelyt), toiminnallisuuden, käytyjen keskustelujen ja niiden sisällön sekä tilaisuuksille asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmista. Lopuksi on listattu parannusehdotuksia asukaskuulemisten kehittämiseksi.

Toimintatavat ja tilaisuuksien puitteet

Tilaisuudet koettiin hyväksi mahdollisuudeksi tuoda mielipiteitä esille. Hyvänä pidettiin sitä, että yhtenä tilaisuuden tavoitteena oli lisätä yhteistyötä. Ryhmäytymistä tapahtui lähes kaikissa tilaisuuksissa tuttujen ”kuppikuntien” perusteella, henkilön taustojen tai ominaisuuksien mukaan kuten ikäihmiset, työikäiset, virkailijat tai samanhenkisesti asioista ajattelevat henkilöt ja järjestöt. Järjestäjien toivottiin kertovan tilaisuuden alussa, että politikointi ei ole tilaisuudessa suositeltavaa. Tapahtuman alkaessa olisi voinut tuoda selkeämmin esille sitä, kuinka illan aikana esille tulleet asiat viedään eteenpäin ja mitä hyötyä illasta on.

Ajatuksia kerättiin paperille, suullisesti ja ryhmätöitä tehden. Ryhmätyöskentely työskentelytapana koettiin tuottoisaksi. Ryhmätehtävän myötä osallistujat saivat tuotua mielipiteensä esille, ja useasti samankaltaiset asiat tuntuivat askarruttavan osallistujia. Pienryhmät löysivät yhteisen sävelen, vaikka keskustelussa esiintyi myös eriäviä mielipiteitä. Koettiin, että ryhmässä jokainen pystyi tuomaan oman näkemyksensä paremmin esille.

Keskustelujen onnistuminen

Ryhmätyöskentelyn aikana keskustelun edettäessä puhuttiin ajoittain päällekkäin. Pääsääntöisesti puheenvuorot jakautuivat tasaisesti, mutta lähes jokaisessa pöydässä oli yksi eniten äänessä oleva henkilö. Joissakin tapaamisissa korostui vahvojen ja julkisesti näkyvien henkilöiden puheenvuorot, jotka veivät keskustelua haluamaansa suuntaan. Keskustelu karkasi monesti pois sovitusta aiheesta, jos järjestäjät eivät pitäneet tilannetta ohjelman mukaisissa puitteissa. Turha piikittely ja henkilökohtaisuuksiin puuttuminen saattoivat joskus häiritä keskustelua ja illan kulkua. Järjestäjien toivottiinkin pitävän paremmin illan aihetta kasassa.

Keskustelu oli kaikissa tapaamisissa kuitenkin aktiivista, ja keskusteluun osallistumisessa oli yleisesti ottaen matala kynnyks. Keskusteluissa esiintyi sopivasti kritiikkiä. Eri näkökulmia ja mielipiteitä esitettiin aktiivisesti. Moni puhuja halusi tuoda esille oman taustansa, tittelinsä ja edustamansa viran tai järjestön sekä suunnitteilla olevia tapahtumia. Joistakin keskusteluista kehkeytyi palveluntuottajien välistä vuoropuhelua, jos teeman kohderyhmää ei ollut riittävästi paikalla. Yleisesti tilaisuuksissa syntyi paljon konkreettisia parannusehdotuksia ja yhteistyöideoita.

Tilaisuuden ajankohta ja paikka

Kaikkine tilaisuuksien ajankohta ei välttämättä ollut onnistunut. Kellonajat tulisi jatkossa valita kohderyhmän mukaan. Esimerkiksi ikäihmisten kyläillat tulisi olla päiväsaikaan. Tilaisuuden pituus koettiin sopivaksi, sillä osallistujien mielenkiinto säilyi loppuun asti. Jotkut osallistujat kokivat, että aika meni nopeasti ja loppui jopa kesken. Nuorten tavoittaminen oli haasteellisinta. Esimerkiksi nuorille suunnatussa korttelikoti-tapaamisessa ei ollut yhtään nuorta paikalla, sen sijaan osallistujien joukossa oli paljon kuntien sosiaalitoimen ja nuorisotoimen sekä järjestöjen edustajia. Siitä huolimatta tapaaminen oli tuottoisa ja keskustelu pysyi nuorten asioiden edistämässä. Korttelikodin ei koettu olevan myöskään oikea paikka järjestää työikäisten kyläiltoja. Työikäisillä ei nähty olevan mahdollisuutta hyödyntää korttelikotien palveluja aukioloaikojenkaan vuoksi. Palautteissa nousi esiin, että nuorisoa tulisi tavoitella isompien tapahtumien yhteydessä tai järjestää tilaisuuksia esimerkiksi toimintakeskuksissa tai kerhoissa. On mentävä sinne, missä kohderyhmä eniten liikkuu, ja kysyttävä heiltä, miten tilaisuus saataisiin parhaiten järjestymään. Kohderyhmäajattelussa onnistuttiin parhaiten ikääntyvien tilaisuuden kohdalla, sillä Korttelikoti-ilta keräsi ikäihmisiä yli odotetun määrän ja keskustelu oli hyvin tuottoisaa.

”Nuorisasioista keskustellessa sopivampi paikka olisi nuorisotila, liikuntatila tai vastaavaa. Paikka, missä nuoret kokoontuvat.”

”Paikan valinta harkittava. Missä tavoittaa todennäköisemmin kohderyhmän.”

Kohderyhmäajattelun lisäksi tulisi tapaamisia suunnitella sen mukaan, mikä on paikan ja seudun ”henkinen ja sosiaalisen kanssakäymisen kulttuuri”. Kuten yksi osallistuja ilmaisi Korttelikotikyläilloista: - ”Täällä Kotkassa ”kyläfilosofia” ei välttämättä onnistu, paikkojen valinta voisi tapahtua järkevämmin.” Koettiin myös, että asukkaita on hankala saada liikkumaan kylärajojen yli.

Tilaisuuksien tavoitteiden saavuttaminen ja onnistumisia

- Paikalla oli viranhaltijoita, yhdistys- ja kuntatoimijoita, viranomaisia, hankkeiden edustajia ja kuntalaisia.
- Päättäjiä ja virkamiehiä saatiin hyvin tapaamisiin mukaan.
- Osallistujat ajoivat asioita oman toimintansa/järjestön eduksi. Järjestöt puolustivat omaa toimintaansa.

- Jokainen järjestö/osallistuja kertoi omasta toiminnastaan, ja näin saatiin verkostoiduttua ja uusia tietoja eri toimijoista.
- Ikäihmisten teema sai ylivoimaisesti eniten osallistujia.
- Tilaisuuksien tuloksena poiki uusia yhteistyötapaamisia.
- Yleisesti iltojen tuloksena kuultiin yhteistyön ja turvallisuuden edistämisen ehdotuksia, verkostoiduttiin, jaettiin tietoa eri toimijoista sekä välitettiin tietoa turvallisuustyöstä ja kunta-laisten palveluista.

Mitä pitää jatkossa tehdä toisin? Mihin asukastilaisuuksien järjestäjän tulee jatkossa kiinnittää huomiota?

- Kohderyhmä tulee ottaa huomioon tilaisuutta mainostettaessa. Mainostamisen kanavat täytyy olla monipuolisia, ja on pyrittävä hyödyntämään sosiaalisen median kanavia. Täytyy varmistaa monikanavainen tiedotus.
- Tapaamispaikka ja -aika on varmistettava kohderyhmän mukaisesti.
- Jokaiseen tilaisuuteen on suunniteltava selkeä tavoite, ja se tulee tuoda esille tilaisuuden alussa.
- Puheenvuorojen tasapuolinen jakautuminen ja keskustelun teemassa pysyminen täytyy varmistaa.
- Osallistujille on välitettävä tunne ja tieto, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa. Osallistujien täytyy olla tietoisia siitä, miten tilaisuuden tuloksia aiotaan jatkossa hyödyntää.
- Tilaisuudessa on oltava mukana teeman tunteva virkamies tai päättävä, jotta tilaisuuden tuloksia voidaan paremmin viedä kunnissa eteenpäin käsittelyyn.
- Kuuleminen kannattaa järjestää jonkun muun isomman tai teemaan liittyvän aiheen yhteydessä. Tilaisuuteen on järkevää järjestää jokin houkutin, kuten lapsiparkki tai kahvio. Mainoksessa voi esimerkiksi mainita, keitä kaupunginvaltuutettuja tai virkamiehiä osallistujilla on mahdollisuus tavata ja haastatella.

3.7.4 Asukaskuulemisten ja järjestötapaamisten tulokset kuntien käsittelyssä

Työryhmä käsittelee kokouksessaan 10.1.2013 syksyllä 2012 Virojoella, Haminassa ja Kotkassa toteutettujen järjestötapaamisten yhteenvetot. Työryhmä näki järjestöjen mukana olon hyvänä turvallisuustyön resurssina. Kunnissa todettiin haasteeksi järjestöjen tarjoama asiantuntijuus ja avun kanavointi, järjestöjen yhteen saattaminen sekä tiedon jakaminen tarjotusta avusta ja palveluista kunnassa. Yli toimialoja käsitteleville foorumeille ja järjestötilaisuuksille koettiin olevan tarvetta. (Työryhmän muistio 10.1.2013.) Työryhmän mielestä positiivista oli järjestöjen monialaisuus, joka tarjosi useita näkökulmia ja tuotti hedelmällistä pienryhmätyöskentelyä. Tapaamisissa olleiden työryhmän jäsenten mielestä ilmapiiri tapaamisissa oli hyvä. Nähtiin, että järjestöt ovat valmiita monenlaiseen yhteistyöhön ja heillä on paljon resursseja. Toisaalta järjestöjen nähtiin tuovan kunnille kuntien toimintaan kohdistuvia toiveita.

Tulosten kanssa toimittiin samalla tavoin kuin Arjen turva -kyselyn tulosten kanssa. Työryhmä päätti, että tulokset yhdistettäisiin kunnissa muihin tilastoihin ja aineistoihin. Näiden tulosten pohjalta oli tarkoitus laatia toimenpiteitä. Kunnilta kysyttiin tuloksista seuraavaa: Miten järjestöt voisivat olla mukana turvallisuuden edistämässä yhdessä kunnan kanssa? Työryhmille annettiin tavoitteeksi raportoida menettelytavoista ja toimenpiteistä 31.3.2013 mennessä sähköisesti hankkeelle, jotta tiedot saataisiin osaksi turvallisuussuunnitelmaa. Vastaukset saatiin Kotkan kaupungin hyvinvointineuvolasta, kuntatekniikasta ja sosiaalihuollosta sekä Kaakon kaksikon kunnista. Järjestöyhteistyössä tärkeiksi kumppaneiksi mainittiin erityisesti Ravimäkiyhdistyksen

Yksillä Purjeilla -hanke sekä Suomen Punainen Risti, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja VPK eli vapaapalokuntatoiminta.

Järjestöyhteistyötä turvallisuuden edistämiseksi voisi kuntien mielestä olla seuraavat asiat:

- erilaiset tempaukset ja tietoiskut väestölle
- liikenneturvallisuustyössä koulutus, valistus ja tiedotus
- vanhusten ja vammaisten avustaminen talvikunnossapidossa ja liikkumisessa
- erilaiset turvallisuuskampanjat
- sopimusten tekeminen valmiusasioissa (esimerkiksi Vapepa, SPR)
- järjestöillä edustus lähisuhde- ja perheväkivaltatyöryhmässä
- järjestöjen tuottama palvelu (Pajanen 2013).

Taulukko 6. Syyskuun kyläillan keskustelun antia Korttelikoti Muorikasta, teemana lapsiperheet. (Patjas & Verronen 2013)

Mitä hyvää Länsi-Kotkassa on tarjolla lapsiperheille?

Korttelikoti Muorikassa oli 10.9.2013 keskustelun teemana lapsiperheiden turvallisuus. Aluksi osallistujat pohtivat, mitä hyvää Karhuvuoressa ja sen lähiympäristössä on, etenkin lapsiperheiden näkökulmasta. Osallistujat löysivätkin runsaasti hyviä asioita:

- luonto, saaristo, puistot
- asunnot, terveyspalvelut, päivähoito, koulut, kirjasto, leikkipuistot, kaupat
- harrastusmahdollisuudet + kulttuuritarjonta
- lyhyet välimatkat palveluihin
- ”yhdessä tekemisen meininki”
- seurakuntien lapsi- ja äitikerhojen ahkera käyttö
- loistavat lähiliikunta mahdollisuudet ja pelikentät
- paikallisliikenne
- korttelikodin palvelut

Taulukko 7. Syyskuun kyläillan keskustelun antia Korttelikoti Ratikasta, teemana työikäiset. (Kokkonen & Ihonen 2013)

Työelämän hyvinvoinnin lisääminen

Korttelikoti Ratikassa oli 18.9.2013 keskustelun teemana työikäisen väestön turvallisuus. Lopuksi osallistujat pohtivat, mitkä asiat lisäävät työhyvinvointia. Osallistujat löysivät monia hyviä asioita:

- positiivisuuden löytäminen
- luonto ja liikunta
- onni ja onnellisuus
- osallisuus
- rauhoittuminen ja lepo
- työn imu ja työn ilo
- terveys ja elämän tasapaino
- asenne
- perhe ja ystävät
- toimeentulo
- sallivuus
- sopeutuminen erilaisiin tilanteisiin

Taulukko 8. Syyskuun kyläillan keskustelun antia Korttelikoti Naapurista, teemana ikäihmiset. (Ihonen, Kokkonen & Siro 2013)

Korttelikoti Naapurissa oli 19.9.2013 keskustelun teemana ikääntyvän väestön turvallisuus. Naapuri sijaitsee Kotkansaarella eli Kotkan keskustassa. Osallistujat pohtivat aluksi, mitkä asiat ovat hyvin ja missä on kehitettävää Kotkassa, erityisesti Kotkansaarella.

Mikä Kotkansaarella on osallistujien mielestä hyvää?

- Kaikki palvelut lähellä
- Hyvät liikuntapalvelut, ulkoilureitit, kaunis ja monipuolinen luonto
- Kulttuuripalvelut monipuolista, kirjasto keskeisellä sijainnilla, viriketoimintaa löytyy
- Korttelikodit ja niiden läheinen sijainti, palvelut yhteisöä tukevia (edullinen ruoka, tukee sosiaalisuutta, yhteisöllisyys)
- Vanhustenhuollossa hyvä tekemisen meininki
- Kotkansaarella kaikki lähellä
- Suhteellisen rauhallista, ei meteliä iltaisin
- Julkinen liikenne, palvelulinjojen saatavuus
- Ilmainen tunnin parkkipaikka Pasaatissa
- Kotkassa kolme terveysasemaa
- Rautatieyhteys ja hyvät linja-autoyhteydet pääkaupunkiseudulle
- Väitön meininki
- Tiedotus palveluista hyvää
- Paljon myönteistä elämänsisältöä

Mitä tulisi osallistujien mielestä kehittää?

- Terveyskioski keskusta (katutasoon, huomioitava yksityisyys ja henkilökohtainen asiointi)
- Karhulaan paremmat pankkipalvelut
- Vanhusten palvelupiste Kotkansaarelle ja Karhulaan
- Kävelijöiden huomioiminen talvisin (auraus)
- Julkinen liikenne (kattavuus)
- Toriparkkiin enemmän maksutonta parkkiaikaa
- Parkkikiekot Kotkansaarelle
- Pyöräilyreitit paremmiksi
- Rollaattorilla ilmaiseksi linja-autossa
- Eläkeläisille alennus linja-automaksuihin
- Kotihoitoon tehostusta
- Hoitoketjua parannettava
- Kuntoutus ehdoton välttämättömyys
- Karhulan sairaalan kehittäminen
- Lääkärille pääsy helpommaksi
- Esteetön Kotka tosiasiaksi
- Eri järjestöjen esittelyjä korttelikodeissa, yksi järjestöesittely päivässä
- Ihmiset tavattavissa kasvotusten, ei vain netissä
- Yhteisöllisyys kunniaan, yhteisiä matkoja lisää
- Kotkan Opiston esteettömyys (induktiosilmukka, WC)
- Vanhasta rakennuskannasta huolehtiminen
- Ei kaikkea tiedotusta netin kautta

3.8 Yksityinen sektori mukaan turvallisuustyöhön

Hanke ehdotti syksyllä 2012 ohjausryhmän kokouksessa, että turvallisuustyöhön tulisi saada mukaan seudun yksityisen sektorin edustajia. Kokouksessa 14.9.2012 keskusteltiin sataman ja yritysmaailman rooleista turvallisuuden edistämisessä. Kokouksen edustajat kuitenkin näkivät tärkeänä saada turvallisuustyö käyntiin ensin julkisella puolella, minkä jälkeen yhteistyö yksityisen sektorin kanssa olisi järkevää. (Ohjausryhmän muistio 14.9.2012.) Myös työryhmän kokouksessa todettiin, että yksityinen sektori voisi olla mukana esimerkiksi kattojärjestöjen tai yhdistysten kautta ja

tuoda esiin turvallisuusongelmia. Kokouksessa päätettiin, että yksityinen sektori otettaisiin siinä vaiheessa mukaan järjestyhteistyön kautta. (Työryhmän muistio 8.11.2012.) Projektipäällikkö halusi kuitenkin saada EK-ARTU-hankkeen aikana turvallisuustyöhön mukaan myös yksityisen sektorin ja tapasikin huhtikuussa 2013 Kymen Yrittäjien puheenjohtajan. Tapaamisessa sovittiin, että yrittäjien edustaja saadaan mukaan työryhmän kesäkuun kokoukseen. Kokoukseen osallistuvat Kotkan Yrittäjien puheenjohtaja ja hankkeen pyynnöstä Elinkeinoelämän keskusliiton yritysturvallisuustoimiston päällikkö.

3.8.1 Yksityisen sektorin asiantuntijoiden kuuleminen

Työryhmän kokouksessa 11.6.2013 EK:n edustaja Jyrki Hollméni kertoi, mitkä ovat Suomen yritysmaailman keskeisimmät turvallisuusuhat, onko eteläisessä Kymenlaaksossa erityisiä yritysturvallisuusuhkia, mitä yritysturvallisuuden uhkien torjumiseksi voidaan yhteistyössä paikallistasolla tehdä, mitä hyviä toimintamalleja ja esimerkkejä paikallistason yhteistyöstä on olemassa, millä eri tavoin yksityinen sektori on kuntien turvallisuustyöhön osallistunut muualla Suomessa, miten parhaimmillaan turvallisuustyö toteutuu kaikkien sektoreiden yhteistyössä, mitkä ovat yksityisen sektorin turvallisuustyössä mukana olon hyötyjä, millä eri tavoin yksityinen sektori on mukana turvallisuustyössä eri kunnissa ja minkä alojen edustajia tulisi yhteistyössä olla. (Työryhmän muistio 11.6.2013.)

EK:n edustajan keskeisin viesti oli, että valtion viranomaisia, poliiseja, pelastustoimea ja kuntien sairaanhoitopalveluja lukuun ottamatta päivittäisen turvallisuuden resurssit ovat kriittistä infraa myöten yksityisen sektorin hallussa. Hollmén painotti, että turvallisuusjohtaminen on keskeinen osa yrityksen normaalia toimintaa. Yrityksen omaan turvallisuuteen sisältyy henkilöstön, omaisuuden, yrityksen tietojen, maineen ja ympäristön suojaaminen. (Työryhmän muistio 11.6.2013.)

Kotkan Yrittäjät ry:n puheenjohtaja Raimo Pippola toi esiin seudun elinkeinoelämän rakenteen muuttumisen ja seudun yritystoiminnan turvallisuuden haasteita. Näitä olivat erityisesti rikollisuuden lisääntyminen, työttömyys (erityisesti nuorisotyöttömyys), Sanssi-kortin vähäinen hyödyntäminen, väestön syrjäytyminen sekä mielenterveysongelmien ja päihteiden käytön lisääntyminen. Yrittäjien keskuudessa on nähty tarpeellisuutta yhteistyön lisäämiseen erityisesti nuorisotyöttömyyden kitkemiseksi, yrittäjien hyvinvoinnin parantaminen ja ulkoisiin uhkiiin varautuminen. (Työryhmän muistio 11.6.2013.)

3.8.2 Turvallisuustyöryhmän ehdotukset yksityisen sektorin yhteistyölle

Arjen turva -kyselyn ja järjestötapaamisten tulosten maaliskuun 2013 kuntien kommenttikierroksen yhteydessä kysyttiin myös sitä, miten yksityinen sektori voisi olla mukana turvallisuuden edistämässä yhdessä kunnan kanssa. Kuntien tuli peilata kyselyn ja järjestötapaamisten tuloksia yksityisen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Vastaukset saatiin kysymykseen Kaakon kaksikon kunnista sekä Kotkan hyvinvointineuvolasta ja kuntatekniikasta. Yritykset voisivat kuntien mielestä osallistua turvallisuuden edistämiseen esimerkiksi

- osallistumalla liikuntavammaisten esteettömyyden edistämishankkeisiin,
- osallistumalla teiden talvikunnossapitoon,
- valistamalla, neuvomalla, kouluttamalla ja järjestämällä kampanjoita erilaisista turvallisuusteemoista,

- huolehtimalla omista kiinteistöistä sekä
- tukemalla turvallisuustyötä taloudellisesti. (Pajanen 2013; Vilen 2013.)

Kesäkuun 2013 kokouksessa työryhmän keskustelussa tuotiin esiin yrittäjien ja kuntien välinen yhteistyö, johon liittyy muun muassa informaation välittäminen asiakaspalveluyrityksissä. Lisäksi tärkeänä pidettiin yrittäjyyskasvatusta ja -koulutusta eri koulutusasteilla kunnissa. Painopistealueina turvallisuuden edistämässä nähtiin erityisesti nuorten syrjäytymisen ja päihdeongelmien ehkäisy, päivittäisen elämään kuuluvien puitteiden takaaminen ja paikallisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn ylläpitäminen. (Työryhmän muistio 11.6.2013.)

Kokouksessa nostettiin esiin seuraavat keskeiset yhteistyötoimenpiteet:

- Luodaan vastavuoroinen toimintatapa ja yhteinen foorumi kunnan ja yrittäjien välille.
- Yrittäjien näkemysten esille tuominen ja toiminta turvallisuusyhteistyöverkostossa ovat seudun turvallisuuden kehittämisen edellytyksiä.
- Mahdollistetaan yrittäjyys ja tuetaan yrittäjyyttä esimerkiksi toimitiloja tarjoamalla ja positiiivista ilmapiiriä luomalla.
- Turvataan seudun infrastruktuuri poikkeustilanteissa yrittäjyystoiminnan avulla.
- Kannustetaan seutua vireään yrittäjyyselämään ja työllistämiseen turvallisuuden lisäämiseksi.
- Järjestetään yrittäjien aktivoimiseksi yrittäjille tarkoitettu turvallisuusseminaari. (Työryhmän muistio 11.6.2013.)

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan nostettiin yritystoiminnan turvallisuuden edistämiseksi seuraavat toimenpide-ehdotukset:

- Seudun nuorten työllistymiseen halutaan vaikuttaa lisäämällä sektorien välistä keskinäistä tiedonkulkua ja kehittämällä hyviä paikallisia toimintamalleja.
- Henkilöstö- ja työturvallisuus ovat tärkeitä yritystoiminnan turvallisuuden takaamisessa. Turvallisuustyössä nousi esille tarve lisätä työnantajien ja työntekijöiden turvallisuuskoulutusta.
- Vapaa-ajan tapaturmilla on luultua suurempi merkitys sairauspoissaoloihin. Monet työpaikat ovat Suomessa kohdistaneet toimenpiteitä vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemiseen. Tämä näkökulma on hyvä huomioida seudun turvallisuustyössä.
- Yhteistyön aloittamiseksi ja elinkeinoelämän turvallisuustietouden lisäämiseksi on koettu tärkeäksi järjestää seudulla elinkeinonharjoittajille suunnattu turvallisuusseminaari. Seminaarin painopisteenä olisi kokonaisvaltainen turvallisuusjohtaminen ja tiedottaminen työnantajien käytännöistä henkilöstön kotona tapahtuvien ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemisessä ja hoitamisessa.

3.9 Koulutuspäivät asumisen toimijoille - asumisen turvallisuus ja yhdenvertainen asuminen

Asumisen hyvinvointi ja turvallisuus ovat arkiseen elämään vaikuttavia keskeisiä tekijöitä. Tästä syystä hanke halusi selvittää tarkemmin seudun asumiseen liittyviä haasteita järjestämällä keskustelu- ja koulutustilaisuuksia seudun asumisen toimijoille ja tuottajille, joita kutsuttiin koolle kahteen erilliseen koulutuspäivään 9.11.2012 ja 17.4.2013 keskustelemaan asumisen turvallisuudesta ja asumisen konfliktien ehkäisystä seudulla. Huhtikuun 2013 kutsu on liitteessä 9. Molempien koulutuspäivien kouluttajina toimivat Suomen Pakolaisavun Kotilo-projektin työntekijät.

KOTILO-toiminnan kehittämällä naapurisuussovittelumallilla pyritään edistämään asumisviihtyvyyttä (Kotilo-projekti 2012, 3). Sovitteleva työote vahvistaa kykyä ennaltaehkäistä ja ratkaista konflikteja, vuoropuhelun taitoa, kykyä tarkastella puolueettomasti asiaa eri näkökulmista, kykyä tukea osapuolia löytämään ratkaisu kärjistyneeseen tilanteeseen, kykyä ratkaisukeskeisyyteen ja se vahvistaa työntekijän kulttuurisensitiivisyyttä (Kotilo-projekti 2013, 15).

Koulutuspäivien keskeinen tavoite asumisen turvallisuushaasteiden kartoittamisen lisäksi oli naapurisovun lisääminen seudulla ja sovittelevan työotteen kehittäminen asumisen kanssa toimiville henkilöille. Vähemmistövaltuutetun toimiston ylitarkastaja puhui toisessa koulutuspäivässä asumisen yhdenvertaisuudesta. Tilaisuuksissa keskusteltiin myös hyvistä käytännöistä asumisen hallinnan lisäämiseksi sekä nopean ja läheltä saatavan asumisen tuen saamiseksi. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

Osallistujille jaettiin palautelomake täytettäväksi päivän onnistumisen ja hyödyllisyyden arvioimiseksi. Heiltä kysyttiin, mitä uutta tietoa sovittelevan työotteen koulutus heille antoi. Yhdenvertaisuuslakikeskustelu koettiin mielenkiintoiseksi ja herätteleväksi. Asumisessa sinänsä ei koettu olevan uutta tietoa, mutta tilaisuus lisäsi uusia näkökulmia asumiseen. Osa osallistujista kertoi pyrkivänsä omassa toiminnassaan sovittelevaan työotteeseen. Osallistujat kokivat, että he voisivat hyödyntää päivän antia esimerkiksi asukaskokouksissa, osaamisen kehittämisessä, ristiriitatilanteissa ja haastattelutilanteissa. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

3.9.1 Koulutuspäivien antia – keskustelua ja kokemuksia

Koulutuspäivien aikana kuultiin asiantuntijoita siitä, mihin konfliktien välttely johtaa, miksi konfliktien ratkaisussa epäonnistutaan, työntekijän toiminnasta erimielisyytilanteissa ja KOTILO-projektin luomasta naapurisuussovittelumallista. Asumisen tuottajien edustajat nostivat esiin heidän työssään ilmenneitä asumisen haasteita ja kehittämishdotuksia. Kaikki koulutuksiin osallistuneet olivat joutuneet tekemisiin asumisen konfliktien kanssa sekä jollain tasolla selvittämään ja sovittamaan asumisriitoja. Palveluasumisessa sovittelijoina toimivat useimmiten työntekijät. Palveluasumisen asukkaiden todettiin olevan usein haavoittuvassa asemassa. Asenteellisuutta esiintyi valtaväestöstä poikkeavaa asukasväestöä kohtaan. Yksittäisiä asukkaita tai asuntokokonaisuuksia kohtaan todettiin esiintyvä häiriökäyttäytymistä, erityisesti päihde- ja mielenterveyskuntoutujiin ja maahanmuuttajiin kohdistuvaa häiriökäyttäytymistä. Asenteita on pyritty pehmentämään vaikuttamalla ennakoasenteisiin ja järjestämällä asukastilaisuuksia asioiden selvittämiseksi.

lökkäät ihmiset olivat toimijoiden mukaan ryhmä, jossa turvattomuuden tunne tuntuu kasvavan. Etnisten vähemmistöjen keskinäisiin riitoihin oli osallistujien mielestä vaikea puuttua. Ihmisiä asutettaessa tulisi toimijoiden mukaan ottaa huomioon ihmisten taustat. Vuokranantajilla todettiin olleen kokemuksia hankalista asiakkaista sekä asukkaista, jotka ovat aiheuttaneet käyttäytymisellään ongelmia, epäsovia tai vastustuksen lisääntymistä. Todettiin yleisesti, että vuokranantajien halukkuus antaa asunto vuokralle tällaisille henkilöille voisi kasvaa, jos asioista tiedotettaisiin paremmin ja sovittavaa työtettä sovellettaisiin arjen asumisessa. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

Poliisit koettiin voimattomiksi naapuririitojen selvittämisessä, koska heillä ei ole keinoja puuttua naapurien välisiin erimielisyyksiin. Haasteena todettiin olevan myös liian pitkälle ja monimut-

kaisiksi edenneet riidat ennen kuin otetaan yhteyttä avun saamiseksi. Osallistujien mielestä ei heikkoihin signaaleihin osata välttämättä puuttua riittävän ajoissa. Signaalien tunnistamisessa keskeisessä roolissa todettiin olevan esimerkiksi asukastoimikuntien puheenjohtajat. Osallistujat esittivät kiinnostusta kartoittaa sovittelutoiminnan eri mahdollisuuksia Etelä-Kymenlaakson alueella. Toiminnalle tarvittaisiin kuitenkin sovittelua koordinoiva taho. Ehdotettiin muun muassa seurakuntaa, jossa vapaaehtoistyö oli luontevaa toimintaa. Sovittelutoiminnan tulisi kattaa suurrempi maantieteellinen alue kuten eteläinen Kymenlaakso. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

Asumisen yhdenvertaisuuskeskustelussa pohdittiin syrjinnän ilmenemistä asumisessa ja asunnon saannissa. Todettiin, että seudulla tiettyjen väestöryhmien on ollut joskus vaikeaa saada asuntoa. Maahanmuuttajien asuttaminen kantaväestön keskuuteen on herättänyt monesti vastustusta talon muiden asukkaiden keskuudessa. Läsnaolijoita puhutti erityisesti yksittäinen uusi tietoa sijoitusasunnon vuokraamisesta. Jos henkilö vuokraa sijoitusmielessä omistusasuntoaan, ei hän voi asukasvalintaa tehdessään jättää hakijoiden ulkopuolelle ketään syrjivin perustein, esimerkiksi etnisen taustan perusteella. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

Asumisessa ja työyhteisöissä todettiin asiakkaina olevan enemmän erilaisia vähemmistöjä, ja näin esiintyy enemmän ihmisten tottumusten ja käyttäytymisen erilaisuutta. Osallistujat korostivat, että ihmisillä on vastuu omasta käyttäytymisestään asioidessaan palveluissa. Osa asiakkaista jättäytyy monesti kielimuurin taakse ja tietämättömäksi asioista. Palveluasumisessa riitaa aiheuttaviksi tilanteiksi koettiin erityisesti vaikeat ja vaativat omaiset ja työntekijöihin kohdistuvat syytökset. Asumisessa koettiin moniongelmaisuuksien lisääntyneen. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

3.9.2 Asumisen toimijoiden ehdotuksia asumisturvallisuuteen

Alle on koottu molempien koulutuspäivien annista yhteenvedona ne huomiot ja asiat, joita asumisen turvallisuuden edistämiseksi ehdotettiin tehtävän.

- Seudulla tarvitaan kevyempää ja joustavampaa sekä asukkaista ja asuin ympäristön toimijoista lähtöisin olevaa asumisen ongelmia selvittävää ja asumisen hyvinvointia lisäävää toimintaa.
- Koettiin, että sovittelutoiminta uutena toimintamallina mahdollistaa varhaisen puuttumisen asumisen ongelmiin. Sovittelevaa työtä pidettiin hyvänä ja osallistujat kokivat sovittelutoiminnan aloittamisen seudulla tarpeellisena.
- Osallistujat pitivät tärkeänä yhteistyön tehostamista kaupungin asumisneuvojen kanssa.
- Yhdenvertaisuuslain soveltaminen koettiin mielenkiintoiseksi ja uudeksi hyödylliseksi tiedoksi. Asiasta toivottiin seudulle lisää tietoa ja koulutusta.
- Ehdotettiin, että muodostetaan asumisen toimijoista koostuva työryhmä, joka tuottaa seudun turvallisuustyön tueksi tietoa sekä toimii seudun asumisen turvallisuuden koordinoijana ja seuraajana.
- Asumisessa alun apua ja tukea pidettiin tärkeänä. Ehdotettiin vuokraajalle koeaikaa näyttää asumisen osaaminen.
- Asumisen turvallisuustietoutta toivottiin seudulla lisää.
- Yleistä keskustelua asumisesta, sen ongelmista ja ratkaisuista toivottiin laajemmin ja avoimesti.

- Mediassa haluttiin nostaa esille aihe, jossa asunnon maahanmuuttajalle vuokraava vuokranantaja tuodaan hyvänä esimerkkinä esille. Toivottiin enemmän viestintää moninaisen asumisen onnistumisen kokemuksista. (Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

Sovittelutoiminnan aloittaminen vaatii osallistujien mielestä seuraavia asioita:

- Toimijoiden tietopohjaa on lisättävä.
- Tietoa on jaettava enemmän ja toimijoiden vertaistukea on lisättävä.
- Sovittelutoiminnassa on oltava mukana seudun suuret vuokranantajat ja muut isot asumistoi-
mijat, jotta saadaan vaikuttavuutta sovittelutoiminnalle.
- Sovittelutoiminta toimisi parhaiten, jos se olisi integroitu osaksi turvallisuustyötä ja turvalli-
suustyön tulevia rakenteita esimerkiksi asumisen työryhmän koordinoimana.
- Sovittelevaa työtettä pitäisi saada välitetyksi arjen asumisen toimijoille kuten isännöitsijöille,
huoltomiehille, asunosihteereille ja asukastoimijoille.
- Yhdenvertaisuuslain soveltamisen osaamista tulee lisätä seudulla. (Asumisen toimijoiden kou-
lutuspäivä 2012; Asumisen toimijoiden koulutuspäivä 2013.)

3.10 Turvallisuskävelyt – asukkaiden kuulemista ja turvallisuusriskien kartoitusta

Turvallisuskävelyjä on järjestetty eri puolilla Suomea osana kuntien turvallisuustyötä. Turvalli-
suuskävelyn avulla voidaan paikallistaa asuinalueen turvallisuutta vähentäviä paikkoja, ilmiöitä ja
kehityssuuntia. Myös turvallisiin paikkoihin on hyvä kiinnittää huomiota, jotta voidaan pohtia,
mikä tekee niistä turvallisia ja viedä tietoa turvattomiin kohteisiin. Kävelyyen osallistetaan asuin-
alueen asukkaat, viranomaiset, asuinalueen yritykset, yhdistykset ja muut alueen toimijat, jotka
yhdessä keskustelevat ongelmallisista paikoista tai mahdollisesti myös asuinalueella esiintyvistä
ongelmallisista ilmiöistä sekä pyrkivät löytämään ratkaisuja ja kehittämisiäideoita. (Turvallisuskä-
velyt - Opas järjestäjille ja osallistujille 2011, 1; Rikoksentorjuntaneuvosto - Turvallisuskävelyt.)

EK-ARTU-hanke esitteli tätä hyvää käytäntöä heti hankkeen työ- ja ohjausryhmien ensimmäis-
sä kokouksissa. Sen innoittamana Hamina halusi järjestää kaupungin johdon turvallisuuskävelyn
lokakuussa 2012. Kotkan nuorten kanssa järjestettiin opiskelijavetoisesti turvallisuuskävely tou-
kokuussa 2013. Kävely sai medianäkyvyyttä paikallislehdessä (liite 10).

3.10.1 Haminan johto turvallisuuskävelyllä

Haminan johto halusi aloittaa seudun turvallisuustyön turvallisuuskävelyllä keskiviikkona
31.10.2012. Kävelyyen osallistui kaupungin johdon edustajia, kaupunginvaltuutettuja, poliisin
ja pelastuslaitoksen edustajat, Ehkäise tapaturmat -hankkeen aluekoordinaattori ja EK-ARTU-
hankkeen projektipäällikkö. Kävelyreitti kulki Raatihuoneelta Mannerheimintien, Rautatienka-
dun, Kaivokadun ja Maariankadun kautta takaisin Raatihuoneelle. Ennen kävelyä kokoonnuttiin
Raatihuoneelle, jossa kävelijät esittäytyivät ja kävivät läpi illan kulkua, turvallisuuskävelyn reitin
ja turvallisuuskävelyllä tarkasteltavien asioiden kysymyslomakkeen. Tarkastelussa hyödynnettiin
pääkaupunkiseudulla käytettyjä turvallisuuskävelyohjeita. Kävelyllä katseltiin ja havainnointiin
yhdessä ympäristöä. Erityistä huomiota kiinnitettiin paikkoihin, jotka tuntuivat turvattomilta ja
tiedettiin vaarallisiksi.

Tapahduman jälkeen kävelijät kokoontuivat Raatihuoneelle havaintojen yhteenvedoa ja arviointikeskustelua varten. Kokemukset olivat positiivisia. Yleiskuvaksi jäi pikkukaupunkimainen ja siisti ympäristö. Havaitut kohteet olivat muun muassa esteellisyys kaupungilla liikuttaessa, puutteellinen valaistus, puuttuvat kaiteet, liikennekäyttäytyminen, häiriöpaikat, kauppatorin viihtyvyys ja koulupihojen turvallisuus. Menetelmä todettiin suositeltavaksi työmuodoksi jatkossakin. Yhteisessä tilaisuudessa mietittiin, mitä havaituille epäkohdille ja turvallisuusriskeille voitaisiin tehdä. (Päiviö 2013.)

3.10.2 Kotkan nuorten turvallisuuskävely

Kotkan nuorisotoimenjohtaja otti hankkeeseen yhteyttä ja esitti kiinnostusta järjestää kotkalaisen nuorten kanssa turvallisuuskävely. Kyamkin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille annettiin tehtäväksi suunnitella kävely nuorten kanssa ja ohjata turvallisuuskävelyä EK-ARTU-hankkeen tukemana. Nuoret valitsivat kävelyreitit. Kävelyn tavoitteena oli kerätä kokemuksia kävelystä toimintamuotona, jotta Kotkan nuorisotoimi voisi lähteä kehittämään turvallisuuskävelyä kaupungin muiden nuorisotalojen kanssa.

Turvallisuuskävely toteutettiin tiistaina 7.5.2013 Karhulan keskustassa. Kävelylle osallistui Nuorisotalo Vessun nuoria, kävelyn järjestäneitä Kyamkin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita, nuorisotalon ohjaaja, poliisi ja EK-ARTU-hankkeen projektipäällikkö. Kävelyyhin osallistujat kokoontuivat Karhulan nuorisotalo Vessuun, jossa osallistujille jaettiin dokumentointilomakkeet, opastettiin lomakkeiden täyttämässä ja kerrottiin kävelyn etenemisestä. Yksi nuorista toimi kävelyn aikana myös valokuvaajana. Kävelijät kulkivat keskustan lähetyillä ja tarkastelivat liikennettä, liikennekäyttäytymistä, turvattomuutta tuovia paikkoja, katujen ja puistojen kuntoa, häiriön- ja ilkeiden kohteita sekä yleistä viihtyvyyttä alueella. (Hautamäki, Huomo & Laari 9.6.2013.)

Nuoret toivat kävelyn aikana ja aiempien kokemusten pohjalta esiin useita turvallisuutta vähentäviä paikkoja ja tekijöitä. Nuoret olivat sitä mieltä, että Karhulaa pidettiin läpikulkualueena, joka oli jäänyt liian vähälle huomiolle. Se koettiin turvattomana alueena, jossa on ikävä liikkua iltaisin. Alue koettiin myös melko epäsiistiksi. Nuorten mielestä heille ei ollut tarjolla oleskelupaikkoja, josta syystä nuoret olivat näkyvillä katukuvassa. Nuorista tuntui, että isot nuorisoyoukset koettiin julkisilla paikoilla uhkaavina. Roskakoreja ja penkkejä oli nuorten mielestä liian vähän tarjolla, alikulkutunnelit koettiin pimeiksi, torin takainen puisto ankeaksi ja syrjäiseksi, liikennekulttuuri välinpitämättömäksi ja suojatiet turvattomiksi. Nuoret toivoivat linja-autoaseman ympäristöön enemmän turvallisuutta, valoisuutta ja viihtyisyyttä. Kiitosta nuoret antoivat alueen palveluille sekä katujen kunnossapidolle. (Hautamäki, Huomo & Laari 9.6.2013.)

3.11 Yhteistyö sisäisen turvallisuuden sihteeristön kanssa

Etelä-Kymenlaaksossa valmisteilla ollut turvallisuussuunnitelma herätti laajaa kiinnostusta sen vuoksi, että sen valmistelussa oli mahdollisuus hyödyntää uusinta tietoa ja osaamista niiden turvallisuuskysymysten hoitamisesta, joista vastuu kuuluu monelle viranomaiselle. Sisäministeriön asettama poikkihallinnollinen turvallisuussuunnittelun ohjaus- ja seurantaryhmä seurasi Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyön etenemistä. Ryhmän puheenjohtaja toimii sisäministeriön kansliapäällikkö, ja ryhmän tehtävänä on seurata ja edistää paikallista turvallisuussuunnittelua

esimerkiksi levittämällä hyviä käytäntöjä. EK-ARTU-hanke kutsui sihteeristön edustajia tutustumaan Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyöhön. Tällä haluttiin lisätä seudun kuntien sitoutumista työhön ja ymmärrystä turvallisuustyöstä.

3.1.1.1 Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu hankkeessa

Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen oli mukana työryhmälle ja ohjausryhmälle järjestetyssä iltapäivän työpajassa perjantaina 5.10.2012. Työpajassa keskusteltiin sisäisen turvallisuuden ohjelman – Turvallisempi huomina – painopisteistä, ohjelman alueellisesta toimeenpanosuunnitelmasta, kuntien yhteistyöstä aluehallintoviraston kanssa sisäisen turvallisuuden seurannassa ja valtakunnallisista nopean puuttumisen moniammatillisista toimintamalleista. Työpajassa suunniteltiin alustavasti Kotkassa vuoden 2013 lopulla järjestettävän valtakunnallisen seminaarin sisältöä ja teemoja.

Turvallisuusteemoista nostettiin esiin eri vähemmistöryhmien turvallisuus, viisumivapaus ja sen tuomat ilmiöt, harvaan asuttujen alueiden turvallisuus, nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvinen syrjäytyminen ja rasismi. Rasismin kasvu nähtiin olevan mahdollista viisumivapauden tuoman kasvavan liikenteen ja turismin vuoksi. Pohdittiin sitä, miten puuttua arjen konflikteihin, ja yhdeksi keinoksi ehdotettiin seudullisen rasismin vastaisen ryhmän perustamista. Puhuttiin puuttumisen kynnyksestä ja keinoista. Esille nostettiin seuraavia kysymyksiä: Onko meillä liian suuri yksilön suoja? Onko yhteisöillä oikeuksia? Kuka ja miten voisi nostaa yhteisön oikeutta esiin? Kuka tekee avun tarpeen tunnistamisen? Kuka toimii viestikapulana muihin viranomaisiin? (Työ- ja ohjausryhmän työpaja 2012.)

3.1.1.2 Sisäisen turvallisuuden sihteeristön ja kunnanjohtajien tapaaminen

Sisäisen turvallisuuden sihteeristön ohjaus- ja seurantaryhmä esitti hankkeen aikana kiinnostusta Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmatyötä kohtaan. EK-ARTU-hanke kutsui sisäisen turvallisuuden sihteeristön tutustumaan seudulla tehtävään turvallisuustyöhön. Sisäisen turvallisuuden ohjaus- ja seurantaryhmän puheenjohtajana toimiva sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg, sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen ja yksi sihteeristön jäsenistä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön edustaja Merja Söderholm vierailivat Kotkassa perjantaina 26.4.2013. He tapasivat Etelä-Kymenlaakson kuntien johtajia ja tutustuivat hankkeessa tehtävään turvallisuussuunnittelutyöhön. Tilaisuuden ohjelma on liitteessä 11 ja asiasta kirjoitettu artikkeli paikallislehden löytyy liitteestä 12.

Hanketapaamisessa sihteeristölle kerrottiin seudun turvallisuussuunnittelutyön kuulumiset ja jatkosuunnitelmat. Kyamkista mukana olivat EK-ARTU-hankkeen hallinnoinnin edustajat. Paikallisen turvallisuustyön vaikuttavuus ja sen arviointi nousivat keskeisiksi keskustelun teemoiksi. Myös turvallisuustyön kustannusvaikuttavuus nostettiin esiin muun muassa vapaa-ajan tapaturmien kasvavien tilastolukujen valossa. Hyvinvointiturvallisuus koettiin uudeksi innovatiiviseksi ajatteluksi, joka mahdollistaa hyvinvointitekniikan uusia mahdollisuuksia. Oikeanlaisten ja oikea-aikaisten tilastojen saaminen koettiin olevan haastavaa. Kansalaisten oikeus vaatia viranomaisten yhteistyötä mainittiin keskeiseksi turvallisuustyön viestiksi. (Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu 2013.)

Sihteeristön edustajien, seudun kunnanjohtajien ja viranomaisten kesken keskusteltiin turvallisuudesta ja turvallisuusyhteistyön mahdollisuuksista. Keskeisimmät keskustelun kysymykset olivat: Mitkä ovat alueen turvallisuuden haasteet? Miten turvallisuussuunnitelmalla voidaan vähentää turvallisuusriskejä? Mitkä ovat turvallisuuden edistämisen suunnitelmat alueella? Millaista tukea kunnat haluaisivat ministeriöltä turvallisuuden edistämiseksi? Tilaisuuden lopuksi sihteeristön edustajat vierailivat Kotkan merivartioasemalla. (Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu 2013.)

Päivän aikana keskusteluissa nousivat keskeisiksi teemoiksi seudun kuntien erilaisuus ja eri väestörakenne. Koko seutua koskettavaksi tekijäksi mainittiin itäliikenteen kasvu ja mahdollinen viisumivapaus, jonka toivottiin nähtävän mahdollisuutena ennemmin kuin peloteltavana asiana. Seudun suurimmassa kaupungissa Kotkassa haasteena todettiin olevan työttömyys ja sosiaaliset ongelmat, mutta myös ulkoinen ympäristö kuten meri, satama ja raja tuottivat turvallisuushaasteita. Pienempien kuntien palveluresurssien todettiin olevan rajalliset suhteessa kasvavaan kysyntään. Yksityisen sektorin tarpeiden huomioiminen turvallisuudessa ja sektorin mukaan tulo turvallisuusyhteyteen koettiin tärkeiksi. Yritysten häiriötön toiminta oli osallistujien mielestä seudun turvallisuuden ehto. Korkean työttömyyden todettiin vaikuttavan myös seudun elinkeinoelämään. Yritystoiminnan turvallisuuteen mainittiin vaikuttavan pitkien alihankintaketjujen haavoittuvuus ja vapaa-ajan tapaturmien johdosta kasvavat sairauspoissaolot. (Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu 2013.)

Turvallisuusyhteyden prosessin hallintaa ja positiivista viestintää tulisi läsnäolijoiden mukaan lisätä. Tapaamisen aikana sitoutumisen tärkeyttä tähdennettiin. Nostettiin esille, että turvallisuuden näkyminen kaupunkistrategiassa läpileikkaavana teemana on onnistunut tapa sitouttaa kunta turvallisuusajatteluun. Yhtä lailla tärkeänä koettiin myös yksilön vastuu ja turvattomuuden sietokyvyn kehittäminen. (Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu 2013.)

3.1.1.3 Valtakunnallinen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaari

EK-ARTU-hanke järjesti Kotkassa valtakunnallisen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaarin 26. - 27.11.2013 yhteistyössä sisäisen turvallisuuden sihteeristön kanssa. Seminaareja on järjestetty vuodesta 2006 lähtien. Seminaarien osanottajat ovat olleet viranomaisten, järjestöjen ja elinkeinoelämän edustajia, jotka työskentelevät turvallisuusyhteistyön teemojen kanssa. Kotka valittiin seminaarin järjestämipaikaksi sen vuoksi, että Etelä-Kymenlaaksossa valmisteltiin EK-ARTU-hankkeen tukemana seudun ensimmäistä turvallisuussuunnitelmaa. Käytännön seminaarijärjestelyt Kotkassa hoiti EK-ARTU-hanke. Sihteeristö järjesti valtakunnan tason puhujat ja EK-ARTU-hanke paikallisen tason puhujat. Seminaariohjelma löytyy raportin liitteestä 13.

Seminaarin ensimmäisen päivän ohjelma oli kaikille yhteinen. Päivän aikana kuultiin esitys Etelä-Kymenlaakson turvallisuusyhteydestä ja valmisteilla olevasta turvallisuussuunnitelmasta otsikolla ”Me teimme sen!”, sektoreiden välisten raja-aitojen madaltamisesta, asukkaiden osallistamisesta turvallisuusyhteyteen, nuorten hyvinvoinnista sekä kauppa- ja nuorten hyvistä yhteisistä käytännöistä. Toisena seminaaripäivänä järjestettiin kolme ohjelmakokonaisuutta, joihin osallistujat valikoituivat oman mielenkiintonsa mukaan. Yksi ohjelmakokonaisuus käsittelee lastensuojelua ja sen kehittämistä. Toisessa ohjelmakokonaisuudessa käsiteltiin huumausaineiden käyttöä ja sen vaikutuksia arjen turvallisuuteen. Kolmannen ohjelmakokonaisuuden teemana oli itäliikenteen ja liikkuvuuden lisääntyminen turvallisuuden näkökulmasta. Seminaarin ohjelmakokonaisuuksien yhteenvedo löytyy liitteestä 14. Seminaarissa ohjelmakokonaisuuksia havainnoimassa ja kir-

jaamassa olleet Kymenlaakson ammattikorkeakoulun harjoitustöitä suorittavat opiskelijat ovat laatineet yhteenvedot.

EK-ARTU-hanke järjesti seminaarin yhteyteen Turvatorin, jossa oli esillä järjestöjen ja viranomaisten toimintaa, hyviä turvallisuutta edistäviä käytäntöjä sekä käynnissä olevia turvallisuuteen liittyviä tutkimus- ja kehityshankkeita. EK-ARTU-hanke lähestyi syyskuussa Kotkan kaupunginjohtaja Henry Lindelöfiä ja ehdotti asukastilaisuuden järjestämistä seminaarin yhteyteen. Hankkeen ja Kotkan kaupungin yhteistyössä järjestämä turvallisuusteemaan keskittynyt asukastilaisuus järjestettiin Vellamossa ensimmäisenä seminaaripäivänä.

3.12 SafeCommunity-seminaari Haminassa

Safe Community (SC) -ohjelma (Turvallinen yhteisö) tarkoittaa laaja-alaista paikallistason turvallisuuden edistämistyötä, jonka tavoitteena on aktivoida paikallisia toimijoita: asukkaita, vapaaehtoisorganisaatioita, kunnallishallintoa ja alueella toimivia yrityksiä. Safe Community-toimintamallissa tavoitellaan turvallisuutta ja alhaisempia tapaturmalukuja järjestelmällisesti. (THL - Safe Community-malli)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilla lukee useita piirteitä ja toimintatapoja, joita maailmanlaajuiseen turvallisten yhteisöjen verkostoon hyväksytyillä kunnilla on:

1. Turvallisuustyö perustuu kumppanuuteen ja yhteistoimintaan. Toimintaa johtaa eri osa-alueita edustava ryhmä.
2. Turvallisuustyö muodostuu pitkäkestoisista ohjelmista, joissa otetaan huomioon molemmat sukupuolet, kaikki ikäryhmät ja ympäristöt sekä toimintatilanteet.
3. Turvallisuustyössä on ohjelmia, jotka kohdentuvat erityisen riskialttiisiin ympäristöihin ja haavoittuviin väestöryhmiin. Ohjelmassa edistetään kaikkein heikoimpien turvallisuutta.
4. Toimet turvallisuuden edistämiseksi perustuvat näyttöön niiden toimivuudesta.
5. Turvallisuustyössä on järjestelmät tapaturmien syiden ja määrien dokumentoimiseksi.
6. On sovittu, miten toteutettujen ohjelmien, prosessien ja muutosten vaikutuksia arvioidaan
7. Yhteisöt kehittävät omaa työtään ja jakavat kokemuksiaan kansallisissa ja kansainvälisissä turvallisten yhteisöjen verkostoissa. (THL - SafeCommunity-malli.)

Hamina kertoi jo syksyllä 2012 järjestävänsä seuraavan Turvallinen kunta -seminaarin (SafeCommunity - SC). EK-ARTU-hanke oli osaltaan mukana järjestämässä 18.4.2013 Haminassa järjestettyä valtakunnallista SafeCommunity-seminaria. Seminaarissa kuultiin RUK:n näkökulma ehkäisevään toimintaan, EK-ARTU-hankkeen esittely, sisäisen turvallisuuden sihteeristön ajankohtaisia asioita, Ehkäise tapaturmat -hankkeen tuloksia, SC-toiminnan arviointia ja sertifointia osana kuntien turvallisuustyön laatujohtamisjärjestelmää sekä SC-verkoston jäseneksi liittymisestä. Hyvinkään kaupungin turvallisuuspäällikkö ja Kouvolan tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskuksen (Start) suunnittelija kertoivat SC-työn parhaita käytäntöjä. Lisäksi kuultiin Kouvolan kaupungin ja Kyamkin yhteisestä turvallisuushankkeesta Kouvolan koulujen pihojen turvallisuuden parantamiseksi. EK-ARTU-hankkeen aikana Suomesta SC-verkostoon kuuluivat Hyvinkään ja Kouvolan kaupungit. Seminaarin ohjelma löytyy liitteestä 15. Seminaarissa muodostettiin pienryhmät, joissa pohdittiin kuntien sitoutumista ja sitouttamista turvallisuustyöhön seuraavien kysymysten avulla: 1. Miten parhaiten tuetaan kuntia ja viranomaisia sitoutumaan turvallisuussuunnitteluun? 2. Mitkä ovat sitoutumista vaikeuttavia seikkoja? Pienryhmäkeskustelujen yhteenvedona muodostui seuraavia keskeisiä asioita:

Kaupungin johdon sitoutuminen

Turvallisuustyöhön sitoutetaan kaupungin koko poliittinen johto. Ylimmän turvallisuustyöryhmän puheenjohtajana toimii kaupunginjohtaja tai valtuuston puheenjohtaja. Turvallisuustyöryhmissä on mukana aktiivisia ja asiantuntevia henkilöitä. Haasteena ensimmäistä turvallisuussuunnitelmaa tehtäessä on aiheen laajuus. Kuitenkin tieto siitä, että työ on osa jostain kehittyvästä kokonaisuudesta, lisää ymmärrystä asiaan.

Virallinen organisaatio

Pelko rinnakkaisorganisaatioista on pyrittävä poistamaan eli ei tarvitse luoda uusia raskaita organisaatioita turvallisuustyöhön, vaan on osattava tunnustaa ja hyödyntää olemassa oleva osaaminen ja resurssit. Tiedon on kuljettava ylhäältä alas arjen käytännön toimijoihin asti. Turvallisuustyön on oltava toimialarajat ylittävää työtä. Turvallisuustyössä on eduksi laajat yhteistyöverkostot ja monenlaisten toimijoiden tunteminen. Turvallisuusmallien jakaminen hyödyttää kaikkia.

Työntekijöiden sitoutuminen

Turvallisuussuunnittelutyössä mukana oleva henkilö ei saa kokea työtä ulkopuoliseksi omasta työstään. Turvallisuustyö avautuu pala palalta. Esimiehillä on tärkeä rooli asioiden eteenpäin viemiseksi. Omassa organisaatiossa on oltava omat suorituskeskeiset mittarit, joilla mitataan mitä ja miten turvallisuustyötä tehdään.

Muita huomioita

Turvallisuustyö avautuu paremmin, kun puhutaan arkisemmin hyvinvoinnista ja konkreettisista asioista. Yksityisen sektorin mukana olo koettiin turvallisuustyön elinehdoksi. (SafeCommunity-seminaarin pienryhmätyöskentely 2013.)

3.13 Opinnäytetyöt ja yhteistyöprojektit – lisää tietoa seudun turvallisuuteen

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta pyritään Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa integroimaan opetukseen LCCE-konseptin (Learning and Competence Creating Ecosystem) mukaisesti niin, että opiskelijat tekevät pienimuotoisia tutkimus- ja projektitöitä työelämän hankkeissa (Pelli 2013, 19). Osaamisen ja oppimisen tuottamisen ekosysteemi LCCE® on Kymenlaakson ammattikorkeakoululle rekisteröity tuotemerkki ja ammattikorkeakoulun kansainvälisen liiketoiminnan ja kulttuurin toimialan laatuyksikkö toimintakaudelle 2010 - 2012. (Kasvun voimaa. Oppimisen ja osaamisen ekosysteemissä 2014.)

Kyamkin opiskelijat tekivät EK-ARTU-hankkeen ohjaamana opinnäytetöitä, joiden avulla pyrittiin tukemaan seudun turvallisuustyötä tutkimalla seudun turvallisuushaasteita, kehittämällä uusia toimintamalleja tai analysoimalla teemakohtaista teoria-aineistoa. Valmiit työt löytyvät ammattikorkeakoulujen julkaisuarkistosta osoitteesta www.theseus.fi. Yhteensä 52 opiskelijaa teki hankkeelle erilaisia pienimuotoisempia tutkimusprojekteja suorittaen opintopisteitä joko osana tutkimuksen ja kehittämisen kursseja tai KymiCare-oppimisympäristössä. Tutkimukset tehtiin havainnoimalla, gallup-kyselyinä, turvallisuuskävelynä tai muuna toiminnallisena tutkimuksena. Jokainen opiskelija osallistui tutkimusprojektin valmisteluun, suunnitteluun, yhteisiin tapaamiin, ennakkomateriaaleihin, tutkimuksen toiminnalliseen osuuteen, palautteen keräämiseen sekä yhteenvedon ja raportin kirjoittamiseen.

EK-ARTU-hankkeelle tehdyt opinnäytetyöt

Anu Aalto

Omatoiminen varautuminen – pelastusturvallisuuden kartoitusta Kymenlaakson keskussairaalassa

Minna Akkala

Mielenterveyskuntoutujan palvelukokemuksia – ”Toinen ihminen mukana asioilla on vähän sellainen henkinen kainalosauva”

Sari Eklund ja Marja Rintanen

Ilkivallan ja vahingontekojen ilmeneminen ja keinoja niiden ennaltaehkäisemiseksi Etelä-Kymenlaaksossa

Juha Holopainen

Kotkan merialueen pienveneilijöiden pelastus- ja kelluntapukineiden käyttöpäätökseen liittyvät tekijät

Mira Koivusaari

Sijaisvanhemmuuden myönteiset ja kielteiset kokemukset; systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Emmi Korhonen ja Rosa-Maria Seunavaara

Toimintamallin laatiminen psykkaritoimintaan

Jarna Kytö ja Marjo Lalu

Raskaana olevien päihkeitä käyttävien äitien ja heidän lastensa turvallisuus; systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Tytti Lehtinen ja Ida Voutilainen

Hyvä ja turvallinen hoitotyön fyysinen ympäristö; systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Nita Lintunen

ADHD-lapsen kuntoutus – tärkeimmät osa-alueet ja menetelmät; systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Jouko Lyytikäinen

Osatyökykyisten työkokeilujen yhteys elämän laatuun ja sosiaalisiin taitoihin; systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Sara Nieminen

Parisuhdeväkivallan moniammatillisen riskinarvioinnin (MARAK-malli) kehittäminen Kymenlaakson keskussairaalassa

Jukka Perälä

Kolmen peruskoulun turvallisuussuunnitelmien sisällön kartoitus ja maastouttaminen rehtoreiden arvioimina

Annika Randell

Ohjeen laatimisprosessi työtaturmien ja vaaratilanteiden torjumiseksi rakennustyömaalla

Heli Savolainen

Alle kouluikäisen lapsen psykososiaalisen turvallisuuden tukeminen Etelä-Kymenlaakson kunnissa

Outi Seppä

Etniseen vähemmistöön kuuluvan naisen kokeman perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen neuvolassa

EK-ARTU-hankkeen ja opiskelijoiden yhteistyöprojektien aiheet

- Turvallisuuskävely nuorisotalo Vessun nuorten kanssa Karhulassa
- 9-luokkalaisten jatkosuunnitelmat peruskoulun jälkeen
- Yläkouluikäisten nuorten kielenkäyttö ja käyttäytyminen
- Alakoululaisten turvallisuus koulutiellä
- Mistä hyvä työpäivä koostuu?
- Nuorten käyttäytyminen ja hengailu julkisilla paikoilla – Kauppakeskus Pasaatin alueella
- Ala-asteikäisten turvallisuus koulumatkalla
- Mitä hyvää on kuntasi palveluissa? Gallup-kysely Kouvolan kaupungin Inkeröisten taajamassa.
- Gallup-kysely ABC:n henkilöstölle, asiakkaille ja nuorille nuorten oleskelusta ABC:lla
- Koulumatkan vaarapaikkakartoitus
- Korttelikotien kyläillat: Muorikka, Alvariska, Ratikka ja Naapuri (4 eri työtä)
- Paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaarissa 26. - 27.11.2013 Turvatorin päihteiden käytön ehkäisyyn keskittyvän esittelypöydän kokoaminen ja kävijöiden haastattelu, seminaarin yleistehtävät
- Paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaarissa 26. - 27.11.2013 ohjelmakokonaisuuksien litterointi ja yhteenveto
- Hoitsusirkus-esitys paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaarissa 26. - 27.2013 yllätysnumerona

4 ETELÄ-KYMENLAAKSON TURVALLISUUSSUUNNITELMAN SISÄLLÖN, LINJAUSTEN JA TOIMENPIDE-EHDOTUSTEN ARVIOINTIA

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman laatimisesta valtuustokaudelle 2013 - 2016 on päätetty seutuvaliokunnassa. Turvallisuussuunnitelman laatiminen toteutettiin EK-ARTU-hankkeena. Monialaisena ja moniammatillisena seudun toimijoiden yhteistyönä toteutettu turvallisuussuunnitelma eteni seutuvaliokunnasta kuntien päätöksentekuelimien käsittelyyn. Turvallisuussuunnitelman toimenpiteet on kirjattu suunnitelmaan osittain yleispiirteisinä. Toimenpiteet tarkennetaan kunnissa toimialoittain ja yhteistyössä eri sektoreiden toimijoiden kanssa. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan on yhteistyössä kuntien kanssa kirjattu alla olevat turvallisuusteemat ja niiden painopistealueet.

Asumisen ja asuinympäristön turvallisuuden painoalueet

- harvaan asuttujen alueiden perus- ja asiointipalvelujen turvaaminen
- ilkeiden, vahingontekojen ja häiriökäyttäytymisen vähentäminen
- kulkuyhteyksien parantaminen ja esteettömän liikkumisen varmistaminen
- arjen asumisen ja elämänhallinnan tukeminen ja ohjaaminen
- yhteiskuntavastuullisen asukasaktiivisuuden edistäminen

Lasten, nuorten ja nuorten aikuisten turvallisuuden painoalueet

- nuorisotakuun toimenpiteiden tehostaminen
- koulumatkojen ja koulunkäynnin turvallisuuden varmistaminen
- nuorten osallistumiseen ja aktiivisuuteen kannustaminen
- lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vahvistaminen

Ikääntyvän väestön turvallisuuden painoalueet

- ikääntyvien kotona asumisen turvallisuuden varmistaminen
- liikunta- ja toimintakyvyn ylläpitäminen
- ikääntyvien riittävän neuvonnan ja tiedon saamisen varmistaminen
- osallisuuden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen

Päihteiden käyttöön vaikuttamisen painoalueet

- nuorten päihteiden käyttöön vaikuttaminen
- ikääntyvien päihteiden käyttöön vaikuttaminen
- päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen
- päihteiden saatavuuteen ja anniskeluun vaikuttaminen
- seudullisen mielenterveys- ja päihdestrategian jalkauttaminen

Tapaturmien ehkäisyn painoalueet

- liikennetapaturmien ehkäiseminen
- koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäiseminen
- ehkäisevän tapaturmatyön toimintamallien ja rakenteiden kehittäminen

Liikenne- ja liikkumisturvallisuuden painoalueet

- seudullisten liikenneturvallisuuden toimintamallien kehittäminen
- kasvavien liikennevirtojen aiheuttamien riskitekijöiden vähentäminen
- vesiliikenteen turvallisuuden edistäminen

Rikollisuuden ehkäisyn painoalueet

- perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy
- tietoverkkorikollisuuden ehkäisy
- rasismiin ja syrjintään puuttuminen
- rikosten uhrien tukeminen ja tekijöiden ohjaaminen palvelujen piiriin
- rikosten tekemisen mahdollisuuksien vähentäminen (Eskola & Okuogume 2014, 7 - 17.)

4.1 Kuntien valitsemat turvallisuuden painopistealueet valtuustokaudelle 2013 - 2016

Syyskuun 2013 ohjausryhmän kokouksessa päätettiin turvallisuussuunnitelman käsittelystä kuntien johtoryhmissä. Kotkan johtoryhmäkäsittely oli 18.9., Pyhtään sekä Kaakon kaksikon (Miehkälä ja Virolahti) johtoryhmäkäsittely 23.9. ja Haminan johtoryhmäkäsittely 7.10. Johtoryhmissä käytiin ensisijaisesti läpi kunkin turvallisuusteeman ehdotetut toimenpide-ehdotukset. EK-ARTU-hankkeen ohjausryhmä hyväksyi kokouksessaan 13.2.2014 turvallisuussuunnitelman, ja jätti sen kuntien valtuustojen käsittelyyn toimeenpanoa ja vastuuttamista varten. (Ohjausryhmän muistio 13.2.2014.)

Hanke lähetti 17.2.2014 Cursorille turvallisuussuunnitelman saateviestin (liite 16) päätöksentekoon seutuvaliokuntakäsittelyä, seutuvaltuustokäsittelyä ja kuntien päätöksentekoa varten. Projektipäällikkö esitteli seutuvaltuuston kokouksessa 1.4.2014 turvallisuussuunnitelman laatimisprosessin, työn jalkauttamisen kuntiin ja jatkokehittämistarpeita. Seutuvaltuusto päätti viedä asian kuntien hallitusten ja valtuustojen käsittelyyn.

Taulukko 9. Kuntien vuonna 2014 kevään ja syksyn välisenä aikana päätöksentekoprosessissa valitsemat painopisteet turvallisuuden edistämiseksi

Kotkan - Haminan seudun kehittämissyhtiö Cursor Oy	Seutuvaliokunta 3.3.2014, § 22: Seutuvaliokunta esittää seudun seutuvaltuustolle ja edelleen seudun kunnille Etelä-Kymen turvallisuussuunnitelman hyväksymistä. Hyväksyttiin yksimielisesti ehdotuksen mukaan.	Seutuvaltuusto 1.4.2014, § 7: Hyväksyttiin yksimielisesti ehdotuksen mukaan.
Haminan kaupunki	Kaupunginhallitus 16.5.2014, § 143: Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman valtuustokaudelle 2013–2016. Ehdotus hyväksyttiin.	Kaupunginvaltuusto 10.6.2014, § 61: Valtuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen.
Kotkan kaupunki	Kaupunginhallitus 4.8.2014, § 194: Kaupunginhallitus päättää ehdottaa valtuustolle, että se päättää 1. hyväksyä Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelman liitteen mukaisessa muodossa 2. valita turvallisuussuunnitelman painopisteiksi Kotkan osalta seuraavat: • Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäiseminen (MARAK-toimintamallin jalkauttaminen) • Nuorten osallistumiseen ja aktiivisuuteen kannustaminen (palautekanava, harrastaminen) • Ikäntyvien kotona asumisen turvallisuuden varmistaminen	Kaupunginvaltuusto 18.8.2014, § 81: Hyväksyttiin päätösehdotus sillä lisäyksellä, että painopisteeksi Kotkan osalta otettiin lisäksi • Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen.
Miehikkälän kunta	Kunnanhallitus 9.6.2014, § 94: Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että turvallisuussuunnitelma hyväksytään ja että kunnan painopisteinä ovat: 1. asuminen ja asuinympäristön turvallisuus, 2. lasten ja nuorten turvallisuus, 3. päihteiden käyttöön vaikuttaminen ja 4. ikääntyvän väestön turvallisuus. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.	Kunnanvaltuusto 16.6.2014, § 20: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Pyhtään kunta	Kunnanhallitus 19.5.2014, § 121: Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle, että Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma hyväksytään. Osastojen tulee ottaa suunnitelman toimenpide-ehdotukset huomioon talousarvioehdotusta laatiessaan. Hyväksyttiin.	Kunnanvaltuusto 16.6.2014, § 27: Hyväksyttiin.
Virolahden kunta	Kunnanhallitus 11.8.2014, § 117: Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että 1. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma hyväksytään; ja että 2. Virolahden kunnan kolme tärkeintä painopistealuetta (koordinoinnin vastuhenkilö) ovat: • asumisen ja asuinympäristön turvallisuus, ml. liikenne ja liikkumisen turvallisuus (tekninen johtaja Markku Uski) • lasten ja nuorten turvallisuus (sivistystoimenjohtaja Auli Hyttinen) • ikääntyvän väestön turvallisuus (sosiaali- ja terveysjohtaja Marjo Seuri). Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.	Kunnanvaltuusto 1.9.2014, § 29: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

EK-ARTU-hanketyön aikana on koottu yhteen työn aikana tärkeiksi havaittuja tai koettuja toimintatapoja ja -linjauksia, jotka edistävät seudulla tehtävän turvallisuustyön kehittymistä. Näitä turvallisuussuunnitelmaan kirjattuja linjauksia ovat seuraavat asiat:

- Työ on moniammatillista ja sektorirajat ylittävää yhteistyötä.
- Turvallisuustyö aktivoi asukkaita toimimaan oman, toisten ihmisten ja asuinympäristön turvallisuuden eteen.
- Aktiivisella ja yhdenvertaisesti kaikki kohderyhmät tavoittavalla tiedottamisella lisätään asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja vastuunottoa arjen turvallisuudesta.
- Asukaslähtöisyys sekä asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja edustuksellisen demokratian lisääminen tukee kuntien turvallisuustyötä.
- Turvallisuussuunnitelman, hyvinvointikertomuksen ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteensovittaminen luo mahdollisuuden edistää tehokkaammin asukkaiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhdenvertaisia vaikuttamismahdollisuuksia. Kyseisten suunnitelmien ja kertomusten tilastointia ja tilastojen analysointia tulee kehittää ja yhtenäistää.
- Arjen turva -kyselyn säännöllinen teettäminen tuottaa vertailtavaa tietoa seudun asukkaiden turvallisuuden tunteesta ja turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä.
- Kokoamalla yhteen kunnan lakisääteiset suunnitelmat, aikataulut ja vastuuhenkilöt tuetaan turvallisuustyötä.
- Paikallista turvallisuusosaamista ylläpidetään hyödyntämällä sisäisen turvallisuuden ohjelman tuottamaa tietoa, verkostoa ja koulutuksia sekä seudun tutkimuslaitosten tutkimustyötä. (Eskola & Okuogume 2014, 5.)

Seuraaviin kohtiin 4.2 - 4.7 on nostettu joitakin turvallisuussuunnitelman toimintalinjauksia tarkempaan tarkasteluun siitä syystä, että niiden toimintatapojen käyttämisellä ja onnistumisella saavutetaan turvallisuustyössä se, mitä siinä kuuluukin tavoitella - turvallisuustyön kehittyminen ja seudun turvallisuuden tason paraneminen.

4.2 Sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisuus

Kolmannessa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa Turvallisempi huominen painotetaan asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen (Turvallisempi huominen 2012, 26 - 27). Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma on rakennettu asukkaiden tarpeista käsin. Suunnitelmassa korostuu arjen turvallisuuden ja asumisen turvallisuusnäkökulmat. Turvallisuussuunnitelman yksi keskeinen tavoite on ollut lisätä yhteistä tekemistä eri toimijoiden välillä ja saada myös asukkaat entistä enemmän mukaan yhteistyöhön. Sisäisen turvallisuuden sihteeristö totesi tutustuessaan Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan, että suunnitelman tekemisessä on ylitetty sekä kunnalliset että eri sektorien väliset rajat, suunnitelmassa kuuluu asukkaiden ääni ja työssä on saatu aikaiseksi toimintamalleja levitettäväksi muualle Suomeen. (Kymen Sanomat 27.4.2013.)

Käytännössä tämä tarkoittaa kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä järjestettyjä asukas- ja järjestökuulemisia. Kuntalaiset osallistuivat työhön myös vastaamalla Arjen turva- kyselyyn. Kuntalaisten tietoutta pyrittiin lisäämään eri keinoin. Työssä edistettiin erilaisia toimintamalleja, joilla ennaltaehkäistään ja vähennetään turvattomuutta. Kuntalaisia kuultiin myös jo aiemmin mainittujen vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston sekä lapsiparlamentin haastatteluilla. Seudulla järjestettiin isompi tilaisuus asukasdemokratian kehittämiseksi.

Sisäisen turvallisuuden kolmannessa ohjelmassa on kirjattu arjen turvallisuushaasteiksi syrjäytyminen, arjen asuminen, liikkuminen, opiskelun ja työssä käymisen turvallisuus, yritystoiminnan turvallisuus sekä väkivallan ja muiden rikosten uhka (Turvallisempi huomina 2012, 6). Ohjelman haasteet kuvaavat myös Etelä-Kymenlaakson seudun haasteita, joista osa nousee seudulla erityisesti esiin. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa keskeiseksi asiaksi nostettu yritystoiminnan turvallisuus on Etelä-Kymenlaaksossa erityisen tärkeää, sillä työttömyys ja rajan ylittävä rikollisuus asettavat yritystoiminnalle haasteita. Yritystoiminnan turvallisuuden varmistaminen lisää seudun elinvoimaisuutta. Nuorten työttömyyden vähentäminen on seudulla koettu eri sektoreiden keskeiseksi tavoiteltavaksi asiaksi. Omatoimista varautumista ja sen tukemista on käsitelty yksilön ja yritystoiminnan näkökulmista.

Seudun turvallisuussuunnitelmassa on esitetty sisäisen turvallisuuden ohjelman ehdottamia moniammatillisia toimintamalleja otettavaksi käyttöön. Malleja on esitelty useissa tilaisuuksissa hanketyön aikana ja osaa hanke on edistänyt toimintaan asti. Erityisesti MARAK-mallia on hanketyön voimin edistetty tutkimustoiminnalla. Mittaristossa on käytetty sisäisen turvallisuuden ohjelman esittelemiä mittareita, mutta mittareita on myös tarkennettu seudun haasteita mukailleen.

4.3 Viranomaisyhteistyö ja moniammatillinen toimintatapa

Hallintolain mukaan hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu myös viranomaisten velvollisuus yhteistyöhön (Hallintolaki 6.6.2003/434, § 10). Työryhmää mietitytti seudun viranomaisten välinen keskinäinen yhteistyö, ja työryhmä halusikin vielä painottaa turvallisuussuunnitelmassa viranomaisyhteistyön tärkeyttä ja sujuvuutta. Työryhmä totesi kokouksessaan toukokuussa 2013, että sitoutumista voisi vahvistaa jo olemassa olevien työryhmien hyödyntäminen paikallisessa turvallisuustyössä. Seudulla on jo esimerkiksi lähisuhte- ja perheväkivallan ehkäisytyön sekä vanhus- ja maahanmuuttotyön edistämiseen perustettuja työryhmiä, joiden osaamista ja työpanosta tulisi jatkossa hyödyntää. (Työryhmän muistio 14.5.2013.)

Alkuperäiseen EK-ARTU-hankesuunnitelmaan on kirjattu seuraavaa: ”Turvallisuussuunnitelman prosessimainen eteneminen varmistaa yhteistyön toimivuutta ja avoimuutta. Avoimuuden lisäämisen tavoitteena on varmistaa alueen kuntien ja väestön laaja sitoutuminen turvallisuussuunnittelun toimintaympäristö- ja riskianalyysiin sekä niiden perusteella tehtyihin päätelmiin ja päätöksiin. Turvallisuussuunnittelun avoimuudella varmistetaan myös viranomaisten, yksityisten ja kolmannen sektorin toimijoiden sitoutuminen turvallisuussuunnitteluun.” (EK-ARTU-hankesuunnitelma.)

Työryhmä halusi lisätä suunnitelmaan kohdan, joka korostaa eri viranomaisten ja kunnan viranhaltijoiden keskinäistä yhteistyötä ja tiedonkulkua (Työryhmän muistio 30.1.2014). Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan on kirjattu seuraavasti: ”Turvallisuustyö on ennaltaehkäisevää, tulevaisuutta ennakoivaa, avointa ja kehittyvää toimintaa, joka on osa jokaisen kunnan, toimialan ja työntekijän päivittäistä työtä. Turvallisuustyön onnistuminen edellyttää toimivaa yhteistyötä ja tehokasta tiedonkulkua eri viranomaisten ja kunnan viranhaltijoiden kesken. Viranomaisten välinen yhteydenpito tulee olla välitöntä ja nopeaa eikä organisaatio saa luoda esteitä viranomaisten väliselle tiedonkululle. Onnistuneen turvallisuustyön edellytys on sen jatkuva kehittäminen ja uusien toimintamallien hyödyntäminen.” (Eskola & Okuogume 2014, 5.)

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmassa viranomaisyhteistyö ja sektorirajat ylittävä yhteistyö näkyy esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Yhteistyön tärkeys näkyy haavoittuvien väestöryhmien hyvinvoinnin edistämässä, matalan kynnyksen palvelujen kehittämässä ja nopean puuttumisen lisäämisessä kuten rikoksen uhrin tukipalvelujen järjestäminen, asumisen hallinnan tukeminen ja vanhusten kaltoinkohtelun tunnistaminen.
- Suunnitelman toimenpide "Pelastuslain 42 pykälän mukaisen viranomaisyhteistyön tehostaminen" korostaa sitä, että viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa onnettomuusrikistä rakennuksessa tai asunnossa. Ilmoitusvelvollisia ovat esimerkiksi kotisairaanhoidajat, lastensuojelun työntekijät, sairaankuljettajat ja poliisi.
- Tapaturmien seuranta ja raportointia sekä tiedon hyödyntämistä on syytä kehittää moniammatillisessa yhteistyössä eri viranomaisten kesken. Tapaturmatyön moniammatillisen työn kehittämiseksi on suunnitelmaan kirjattu useita suosituksia.
- Päihdeongelmin puuttuminen on moniammatillista yhteistyötä työterveyden, sosiaali- ja terveysviranomaisten, poliisin ja kolmannen sektorin kesken. Aihetta on suunnitelmassa käsitelty monesta näkökulmasta ja siitä on annettu useita moniammatillisia toimenpide-ehdotuksia.
- Sektorirajat ylittävä yhteistyötarve näkyy vahvasti nuorten työllisyyden edistämässä.
- Yritysturvallisuuden parantamiseksi ehdotetaan konkreettista turvallisuusseminaarin järjestämistä yhteistyössä.
- Nuorten ja ikääntyvien harrastamisesta sekä vapaa-ajan toiminnan lisäämisestä on kirjattu useita toimenpide-ehdotuksia.
- Moniammatillisia, valtakunnallisia malleja ehdotetaan otettavaksi seudulla käyttöön. Näitä malleja ovat Tie selväksi-, Ankkuri-, MARAK- ja Pakka-mallit. MARAK-mallia kehitettiin hanketyön aikana yhteistyössä Kotkan keskussairaalan kanssa. (Eskola & Okuogume 2014.)

4.4 Asukas turvallisuustyön keskiössä

Kuntalain uudistustyössä korostuu asukkaiden osallistuminen. Hallituksen esityksessä uudeksi kuntalaiksi korostetaan kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien oikeutta osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Lisäksi ehdotuksessa kannustetaan kuntia tarjoamaan monipuolisia, vaikuttavia ja käyttäjälähtöisiä osallistumiskeinoja. Vastuu osallistumisen ja vaikuttamisen keinoista jäisi valtuustolle. (Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 268/2014, 99.) Järjestöillä ja yhdistyksillä on valtavasti arjen turvallisuuteen liittyvää tietoa ja osaamista. Monet järjestöt tekevät asiakastyötä, joiden kautta ihmisen hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä asioita nousee esille. Monet järjestöistä toimivat myös edunvalvontajärjestöinä, jotka edistävät tietyn teeman ja väestöryhmän etua ja asemaa yhteiskunnassa.

Projektipäällikkö esitteli hankkeen työryhmälle sen ensimmäisessä kokouksessa hanketyön aikaisia tulevia linjauksia, joista tärkeimmiksi nousivat asukkaiden kuuleminen ja aktivoiminen sekä eri sektoreiden osallistaminen turvallisuustyöhön. Työryhmässä pidettiin alusta lähtien tärkeänä sitä, että turvallisuustyö liittyy yhteisölliseen toimintaan, jossa kohtaavat eri sektoreiden toimijat ja jossa kaikkien osapuolten aktiivisuus ja osallistuminen on näkyvää. Jälkikäteisvalvontaa viranomaisen toteuttamana ei niinkään nähty ratkaisevana tekijänä meneillään olleessa turvallisuustyössä. Asennekasvatus koko yhteisössä koettiin oleelliseksi ja siinä erityisesti keskeisiä toimijoita työryhmän mukaan olivat perheet, koulut ja vanhempainyhdistykset. (Työryhmän muistio 10.1.2013.)

Asukkaiden kuulemisesta ja sen tarpeellisuudesta käytiin keskustelua myös ohjausryhmässä. Kuntalaisten aktivoimista oman turvallisuuden ja lähiympäristön turvallisuuden parantamiseksi tähdennettiin. Kunnan avoimuutta ja toiminnan läpinäkyvyyttä kuntalaisiin päin pidettiin tärkeinä asioina. (Ohjausryhmän muistio 14.9.2012.) Ohjausryhmä keskusteli eri tavoista kuulla kuntalaisia. Teknologiasuuntautuvalla seudulle ehdotettiin tulevaisuudessa kokeiltavaksi karttapohjaista kuulemistapaa, jotta myös kuntalaisilla olisi mahdollisuus antaa sovelluksen kautta kokemuksellista tietoa asuinympäristön turvallisuudesta. Työryhmä pohtii myös asiaa, ja ehdotti jonkin käytössä olevan järjestelmän laajentamista vastaavaksi palautekanavaksi kuin esimerkiksi <http://kerrokartalla.hel.fi/-sivusto>. (Työryhmän muistio 23.8.2012.) Kunnat päätyivät turvallisuussuunnitelmassa ehdotukseen, että asukkaille luodaan sähköinen ilmoittamiskanava ilkeiden ja muun turvattomuuden ilmoittamiseen. Tähän ehdotettiin käytettävän eKymi-portaalia. (Eskola & Okuogume 2014, 8.)

Työryhmä oli yhtä mieltä siitä, että suoran kuulemisen kautta saatu tieto täydentää suunnitellussa käytettyä tilastotietoa ja muuta tietoa kuten esimerkiksi poliisin liikenneonnettomuuksista raportoitua tietoa (Työryhmän muistio 23.8.2014). Työryhmä pohtii sitä, miten kuntien nettisivuilla voidaan kysyä turvallisuudesta kuntalaisilta. Päädyttiin Arjen turva -kyselyn teettämiseen, josta on kerrottu kohdassa 3.5. Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyössä vahvasti mukana olleella asukkaiden ja eri sektoreiden kuulemisella tavoiteltiin niin yksilöiden kuin toimijoidenkin aktivoimista oman ja ympäristönsä turvallisuuden edistämiseksi sekä heidän turvallisuustyöhön vaikuttamismahdollisuuksien lisäämistä. Luvussa kolme kerrotaan yksityiskohtaisesti ne tavat, joilla eri tahoja ja sektoreita on turvallisuustyöhön osallistettu sekä kuulemisten tulokset ja jatkotoimenpide-ehdotukset.

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan on linjattu, että asukaslähtöisyys, asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien ja edustuksellisen demokratian lisääminen tukee kuntien turvallisuustyötä. Lisäksi työllä tavoitellaan asukkaita toimimaan oman, toisten ihmisten ja asuinympäristön turvallisuuden eteen. Sisäisen turvallisuuden sihteeristö totesi tutustumiskäynnillään hankkeessa, että EK-ARTU-hanketyössä otettiin erinomaisella tavalla mukaan seudun asukkaat ja kolmas sektori. Sihteeristö piti hyvänä sitä, että suunnitelma laadittiin arjen turvallisuuteen ja asukkaiden tarpeisiin pohjaten, ei palvelujen tarjonnan näkökulmasta käsin.

4.5 Turvallisuudesta tiedottaminen ja toiminnan avoimuus

Kuntalaissa on tiedottamisesta (§ 29) kirjattu seuraavaa: ”Kunnan on tiedotettava asukkailleen kunnassa vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuksista ja niiden vaikutuksista. Kunnan on laadittava tarvittaessa katsauksia kunnan palveluja, taloutta, ympäristönsuojelua ja maankäyttöä koskevista asioista. Asukkaille on myös tiedotettava, millä tavoin asioista voi esittää kysymyksiä ja mielipiteitä valmistelijoille ja päätäjille.” (Kuntalaki, § 29.)

Hallituksen esityksessä eduskunnalle uudeksi kuntalaiksi ehdotetaan, että kunnan tulee tiedottaa, miten päätöksenteon valmisteluun voi osallistua ja pääsee vaikuttamaan. Uudeksi velvoitteeksi lakiin ehdotetaan keskeisten kunnan toimintaa ja palveluja koskevien tietojen sekä päätöksentekoon liittyvien asiakirjojen saatavuuden varmistamista yleisessä tietoverkossa. Lakiehdotukseen

on kirjattu, että tiedottamisvelvollisuus koskisi asukkaiden lisäksi palvelujen käyttäjiä, järjestöjä ja muita yhteisöjä. (Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalain ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 268/2014, 100.)

Lisäämällä asukkaiden turvallisuustietoutta edistetään samalla asukkaiden vastuunottoa omasta arjestaan ja elinympäristönsä turvallisuudesta. Asukkaiden turvallisuuden edistämisessä tärkeää on asukkaiden riittävä tieto omista oikeuksistaan, erilaisista palveluista ja palveluiden saavuttamisesta. Mitä paremmin asukas tietää palveluista, sitä paremmin hän on myös ”varustautunut” turvallisuusnäkökulmasta ja omatoimisesti varautunut poikkeustilanteisiin. Hanke pyrki tiedottamaan turvallisuustyön etenemisestä ja tuloksista mahdollisimman paljon, jotta seudun asukkaat, toimijat ja yhteisöt tietäisivät seudulla meneillään olleesta turvallisuustyöstä.

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan on kirjattu useita tiedottamiseen ja sen tärkeiden liittyviä toimenpide-ehdotuksia.

- Jaetaan tietoa tutkimus- ja hoitopolusta muistisairaalle ja hänen omaisilleen hyvissä ajoin.
- Laaditaan kouluille ohje turvallisuustyön tueksi.
- Kehitetään matalan kynnyksen neuvontaa ja lisätään monikanavaista tiedottamista.
- Sisällytetään turvallisuustietoutta ja -osaamista osaksi opetusta.
- Seudullinen liikenneturvallisuustyöryhmä tehostaa ja kohdentaa valistusta, kolutusta ja kampanjointia riskiryhmiin.
- Jaetaan viranomaisen tuottamia turvallisuusoppaita turisteille ja rajan ylittäville ulkomaalaisille rajalla, huoltoasemilla, hotelleissa ja muissa yleisissä paikoissa.
- Jatketaan Viisaasti vesillä- kampanjaa.
- Laitetaan kuntien verkkosivuille vesillä liikkujien osio, jossa on tietoa vesiliikenteen turvallisuudesta.
- Tehostetaan valistusta ja neuvontaa internetin turvallisen käytön lisäämiseksi ja vaarojen torjumiseksi.
- Lisätään tietoutta eri vähemmistöistä ja järjestetään avoimia keskusteluja yhdenvertaisuudesta ja rasismista. (Eskola & Okuogume 2014, 8 - 18.)

Hanketyössä tuettiin avoimuutta ottamalla asukkaat mukaan suunnitelman sisällön tuottamiseen eri tavoin sekä tiedottamalla turvallisuustilanteesta ja hankkeen työstä mahdollisimman paljon. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan on kirjattu, että kaikki seudun turvallisuustyöhön liittyvä aineisto, turvallisuussuunnitelmat, seurantaraportit, turvallisuuskyselyjen tulokset ja muu aiheeseen liittyvä ajankohtainen aineisto kootaan yhteen ja laitetaan kaikkien asukkaiden, järjestöjen ja yhteisöjen nähtäville esimerkiksi kuntien verkkosivuille. Suunnitelmassa toimenpide-ehdotukseen kirjattu sähköinen eKymi-kanava voisi palautekanavan lisäksi toimia jatkossa ajantasaisena seudun turvallisuustietoa kokoavana sivustona.

Turvallisuussuunnitelman jalkauttamiseksi suunnitelmasta ehdotetaan tiedotettavan kunnan päättäjille ja viranhaltijoille, seudun viranomaisille, kolmannen sektorin toimijoille ja kuntalaisille. Suunnitelmassa kehoitetaan kuntia tiedottamaan turvallisuustyöstä järjestämällä asukkaalle kuulemisia. Näin voidaan varmistaa, että asukkaat, järjestöt ja media voivat avoimesti toimia seudun turvallisuuden kriittisinä arvioijina. Yhdeksi keskeiseksi turvallisuustyön linjauksesi on seudun suunnitelmaan kirjattu, että jatkossa paikallista turvallisuusosaamista tulee ylläpitää hyödyntämällä sisäisen turvallisuuden ohjelman tuottamaa tietoa, verkostoja, koulutuksia ja seudun tutkimuslaitosten tutkimustyötä. (Eskola & Okuogume, 5 - 6.)

Hanketyön aikana kuntien asiakirjojen julkisuus ja asiakirjojen saanti herätti erinäisissä yhteyksissä keskustelua hankkeen ja joidenkin kuntien kesken. Viranomaisen asiakirjat ovat lähtökohtaisesti julkisia, ellei julkisuuslain mukaisesti toisin sanota. Lain kolmannessa pykälässä todetaan, että lain tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa. Lailla pyritään myös takamaan yksioille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan käyttöä. (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621, § 1, 3.)

Hallituksen esityksessä uudeksi kuntalaiksi ehdotetaan: ”Viestintään ja asiakirjojen sähköiseen saatavuuteen liittyvillä säännöksillä edistetään avointa ja asiakaslähtöistä hallintoa ja valmistelua sekä tiedottamista eri asukas- ja kieliryhmille. Esitetyt muutokset edistävät kuntalaisten mahdollisuuksia saada laajasti tietoja kunnan toiminnasta siltä osin kuin ne liittyvät asukkaan kannalta oleellisiin palveluihin tai valmistelussa oleviin asioihin.” Selkeä ja ymmärrettävä kieli sekä eri asukasryhmien erityistarpeiden huomioiminen viestinnässä korostuu esityksessä.” (Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 268/2014, 125, 160.)

Kunnan turvallisuustyön tulee olla hyvän hallinnon mukaista toimintaa. Hallintolaissa määritellään hyvän hallinnon perusteista ja hallinnon oikeusperiaatteista (Hallintolaki 6.6.2003/434, § 6). Esimerkiksi yhdenvertaisuusperiaate velvoittaa kuntia ja viranomaisia tasapuoliseen kohteluun, johdonmukaisuuteen ja syrjimättömyyteen. Viranomainen ei saa myöskään käyttää harkintavaltansa väärin, ja sen toiminta on oltava asiallista ja puolueetonta. Hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvat myös palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuus, neuvontavelvollisuus, hyvän kielenkäytön vaatimus ja viranomaisten yhteistyövelvoite. (Hallinnon oikeusperiaatteet, 2012.) On myös tärkeää varmistaa esimerkiksi se, että kuntalaisten palautteet käsitellään, palautteisiin vastataan, niistä seuraa toimenpiteitä sekä se, että toiminnoissa ja palveluissa tapahtuvista muutoksista tiedotetaan riittävästi.

Useissa asukastilaisuuksissa asukkaat ja järjestöjen edustajat toivat esiin monia tiedottamisen tärkeyteen liittyviä näkökulmia. Tiedottamisen tulisi olla turvallisuuden tunnetta lisäävää tiedottamista eikä turvattomuutta lisäävän tiedon esiin tuomista. Keskusteltiin paljon siitä, miten ihmisten turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa se, kuinka julkisuudessa puhutaan uhkista ilman että ruokitaan ihmisten pelkoa. Turvakasvatuksen ja tietouden lisäämistä ehdotettiin lähes kaikissa tilaisuuksissa. Asukkaiden mielestä tiedon lisääminen tulisi kohdentua ennen kaikkea riskiryhmiin, mutta myös kaikkiin asukkaisiin. Tiedon saavuttaminen tulisi heidän mielestään varmistaa pienillä asioilla kuten laittamalla kokouspöytäkirjat kylätaloihin nähtäville. Myös päättäjille tiedon välittäminen yhdistyksistä ja niiden toiminnasta koettiin tärkeäksi.

4.6 Turvallisuussuunnitelman integroiminen muihin kunnan suunnitelmiin

Sisäasiainministeriö asetti työryhmän pohtimaan sitä, miten turvallisuussuunnitelma voitaisiin integroida sähköiseen hyvinvointikertomukseen osaksi kunnan talouden- ja toiminnansuunnittelua. (Asettamispäätös 19.6.2013). Työryhmä sai joulukuussa 2014 raporttinsa valmiiksi ja esittää peruteluja sille, miksi suunnitelmien yhdistäminen on järkevää. Hyvinvointiin ja turvallisuuden liittyä paljon samoja teemoja kuten lasten, nuorten ja ikääntyvien turvallisuus. Myös turvallisuussuunnitelmaa ja hyvinvointikertomusta laadittaessa käytetään paljon samoja mittareita. Työryhmän raportissa todetaan, että sähköiseen hyvinvointikertomukseen sisältyy varsin paljon

tunnuslukuja ja mittareita, jotka toimivat myös turvallisuustyön ennakoivina mittareina. Työryhmä näkee järkevänä toimintatapana hyvinvointikertomuksen kunnallisen päätöksentekoprosessin hyödyntämisen myös turvallisuustyössä, jotta saadaan turvallisuussuunnitelmakin paremmin osaksi kunnallista päätöksentekoa. (Sisäministeriön julkaisu 15/2014, 2, 5.)

Yksi Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman toimintalinjauksista ehdottaa turvallisuussuunnitelman, hyvinvointikertomuksen ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhteensovittamista, sillä se luo mahdollisuuden edistää tehokkaammin asukkaiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhdenvertaista osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia (Eskola & Okuogume, 5). Yhdenvertaisuussuunnitelman oikeanlainen hyödyntäminen tehostaa eri väestöryhmien yhdenvertaista palvelujen saantia ja osallistumista yhteiskuntaan. Näin ollen turvallisuusnäkökulmasta löytyy myös yhtymäkohtia paikalliseen yhdenvertaisuussuunnittelutyöhön.

Suunnitelmien yhteneväisten mittarien löytäminen on tärkeää, sillä se vahvistaa näkemystä keskeisistä haasteista seudulla. Turvallisuussuunnitelman linjauksen mukaan turvallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien ja hyvinvointikertomuksen tilastointia ja tilastojen analysointia tulee kehittää ja yhtenäistää (Eskola & Okuogume, 5). Valtakunnallinen sisäisen turvallisuuden ohjelman työ suunnitelmien integroimiseksi tukee seudun turvallisuustyön kehittämistä tavoitteenaan poistaa päällekkäisiä toimintoja ja suunnitelmia sekä hyödyntää jo olemassa olevaa osaamista ja tietoa.

4.7 Yhdenvertaisuus turvallisuussuunnitelmassa

Yhdenvertaisuustyö on tärkeä osa turvallisuustyötä, sillä yhdenvertaisuuden edistäminen ja väestöryhmille yhdenvertaisten mahdollisuuksien tarjoaminen luo turvallisuutta kaikille asukkaille. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaa laatiessa projektipäällikkö nosti tarkoituksella keskeiseksi teemaksi yhdenvertaisuuden ja sen edistämisen. Hanketyön aikana seudun kunnista puuttuivat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat, mutta osa kunnista oli aloittamassa niiden laatimista. Esiin nostettiin valtionhallinnossa meneillään oleva yhdenvertaisuuslakiuudistus, jossa ehdotettavat muutokset ja lisäveloitteet kannattaisi ottaa huomioon seudun suunnitelmia laadittaessa. Työ olisi parhaimmillaan eri väestöryhmien osallistamista suunnittelun rakentamiseen, jotta suunnitelma rakentuisi asukkaiden tarpeista lähtien, ja siitä tulisi toimiva työkalu kuntien työhön. Asukkailta ja viranomaisilta on hankkeen aikana tullut huomioita eri väestöryhmien haavoittuvasta tilanteesta ja edistämistoimenpiteistä.

- Seudulla ei juurikaan keskustella rasismista, ja väärään tietoon perustuvaa keskustelua ei korjata julkisuudessa. Yhteinen huoli on ollut rasismien kasvu sähköisessä mediassa.
- Esteettömyys puhutti paljon, erityisesti esteettömän liikkumisen sekä palvelujen saavuttamisen näkökulmista.
- Palveluista tiedotetaan vain yhdellä, esimerkiksi sähköisellä tavalla, ja kohderyhmän tavoitettava tiedotuskanava ei välttämättä osata käyttää.
- Ristiriidat ja niiden kärjistyminen konflikteiksi asumisessa eri väestöryhmien kesken ovat lisääntyneet.
- Tukipalveluille koettiin olevan tarvetta, erityisesti erilaisille haavoittuville ryhmille kuten elämänhallinnan menettäneet nuoret, yksinäiset ikääntyvät, rikoksen uhrin tai tekijän, maahan lähellä täysi-ikäisyyttä saapuneet kouluttamattomat maahanmuuttajanuoret tai päihde- ja mielenterveyskuntoutujat.
- Asumisessa on vielä tehtävää yhdenvertaisen asunnon saannissa, asumisen tuen tarjonnan varmistamisessa ja erilaisten väestöryhmien keskinäisten suhteiden edistämässä asuinympäristössä.

Taulukko 10. Vuoden 2015 alusta voimaan tulleen yhdenvertaisuuslain keskeisiä uudistuksia (Oikeusministeriön tiedote 30.12.2014, Yhdenvertaisuuslaki 31.12.2014/1325, § 5 - 8, 15).

UUSI YHDENVERTAISUUSLAKI VOIMAAN 1.1.2015

Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan 1.1.2015. Yhdenvertaisuuslain tavoitteena on edistää ihmisten yhdenvertaista asemaa Suomessa ja ehkäistä syrjintää. Lakia sovelletaan sekä julkisessa että yksityisessä toiminnassa, ei kuitenkaan yksityiselämässä, perhe-elämässä ja uskonnonharjoituksessa. Uudistettu laki parantaa syrjityksi tulleiden oikeussuojaa ja laajentaa velvollisuutta edistää yhdenvertaisuutta. Vähemmistövaltuutetusta tuli yhdenvertaisuusvaltuutettu, jonka tehtävänä on valvoa yhdenvertaisuuslain toteutumista yhteiskunnassa. Sukupuoleen tai sukupuoli-identiteettiin liittyvän syrjintäkiellon noudattamista valvoo edelleen tasa-arvovaltuutettu.

Laissa kielletyt syrjintäperusteet ovat

- ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy.

Syrjintää on

- välitön tai välillinen syrjintä, häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä käsky tai ohje syrjiä.

Lain keskeisiä kohtia

- Uusi laki antaa aiempaa laajemman suojan syrjinnältä. Suoja syrjinnältä on yhtäläinen riippumatta syrjintäperusteesta.
- Viranomaisen, koulutuksen järjestäjän, työnantajan sekä palvelujen ja tavaroiden tarjoajan on tarvittaessa tehtävä *kohtuullisia mukautuksia* ja varmistettava vammaiselle henkilölle muiden kanssa yhdenvertaiset asiointi-, koulutus- työnsaanti- ja työssäkäyntimahdollisuudet sekä mahdollisuuden saada yleisesti tarjolla olevia palveluja ja tavaroita.
- Työnantaja ei saa avoimesta työpaikasta, tehtävästä tai virasta ilmoittaessaan oikeudettomasti edellyttää hakijoilta laissa tarkoitettuja henkilöön liittyviä ominaisuuksia tai seikkoja.
- Velvoite edistää yhdenvertaisuutta laajenee koskemaan viranomaisten lisäksi koulutuksen järjestäjiä ja oppilaitoksia sekä työnantajia.

Yhdenvertaisuuden edistämis- ja suunnitteluelvoite

- *Viranomaisen, koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen* on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Viranomaisella ja koulutuksen järjestäjällä on oltava *kaikki syrjintäperusteet kattava* suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.
- *Työnantajalla*, jonka palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä, on oltava *kaikki syrjintäperusteet kattava* työnantajan näkökulmasta laadittu suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tämä tuo myös yksityiset palveluntarjoajat yhdenvertaisuuden suunnitelmavelvoitteen piiriin.
- Uuden yhdenvertaisuuslain mukainen suunnitelma on oltava tehtynä 1.1.2017 mennessä.
- Yhdenvertaisuussuunnitelman voi yhdistää muuhun suunnitelmaan kuten tasa-arvosuunnitelmaan tai sen voi tehdä omana erillisenä suunnitelmanaan.
- Yhdenvertaisuusvaltuutettu voi saattaa suunnitteluelvoitteen laiminlyöntiä koskevan asian yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi. Lautakunta voi määrätä asianomaisen toimenpiteisiin velvollisuuksien täyttämiseksi, ja tarvittaessa asettaa antamansa määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

Yhdenvertaisuuden toteutuminen kertoo siitä, miten arvostamme eri väestöryhmiä. Ikääntyvien arvostamisesta kertoo esimerkiksi se, miten esteettömyysnäkökulma, kotiin annettavien palvelujen laadun taso, itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, sosiaalisten suhteiden ylläpito ja osallisuus tai vaikkapa kaltoinkohtelun tunnistaminen on palveluissa huomioitu. Vaaditaan panostusta henkilöstön osaamiseen, laadun seurantaan sekä ennaltaehkäisevään ja suunnitelmalliseen toimintaan.

Yhdenvertaisuusnäkökulma näkyy Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmassa monessa kohdassa. Lisäksi EK-ARTU-hanketyössä käytettiin yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä eri tavoin. Hanke teetti turvallisuuskyselyt kuntien eri väestöryhmiä edustaville yhteistyöelimille (vammaisneuvostot, vanhusneuvostot, nuorisovaltuustot, lapsiparlamentti), selvitti kuntien yhdenvertaisuussuunnittelutilannetta ja seurasi suunnitelmien rakentamista, teetti opinnäytetöitä yhdenvertaisuusnäkökulmasta, toteutti turvallisuuskävelyjä ja asukaskuulemisia eri väestöryhmille, nosti tarkoituksella esiin yhdenvertaisuuden osaksi turvallisuussuunnitelmaa sekä ehdotti turvallisuussuunnitelmaan toimenpiteitä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Turvallisuussuunnitelmaan on kirjattu muun muassa seuraavia toimenpide-ehdotuksia ja näkemyksiä eri väestöryhmien aseman parantamiseksi.

- Nostetaan positiivisen ja suvaitsevaisen ilmiön edistämiseksi keskusteluun vähemmistöjen asema ja yhdenvertaiset mahdollisuudet yhteiskunnassa. Lisätään järjestelmällisesti tietoutta eri vähemmistöistä suurelle yleisölle ja järjestetään yhdenvertaisuuskoulutusta eri toimijoille.
- Päätäjien on viestittävä ulkomaalaispolitiikasta ja vähemmistöistä yhdenmukaisesti ja tosiasioihin sanomisensa perustaen.
- Kotoutumisen edistäminen vaatii lisätoimenpiteitä maahanmuuttajaväestön kasvun myötä.
- Kunnat laativat yhdenvertaisuussuunnitelmat.
- Alueen ikääntyvälle väestölle suunnattua palveluneuvontaa on lisättävä ja neuvonnan perillemeno varmistettava. Esimerkiksi syrjäseuduilla ja alueilla, joissa tietoliikenneyhteys ei ole aina saatavilla, neuvontapalvelujen saatavuus tulee varmistaa monikanavaisesti, ei vain sähköisiä kanavia käyttäen.
- Päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen ja kyseisten palvelujen saatavuuden varmistaminen eri väestöryhmät huomioiden on seudulla panostusta vaativa asia.
- Edistetään esteetöntä ja turvallista liikkumista, ja varmistetaan riittävät kulkuyhteydet asuin- ympäristössä. Esteettömyyden edistäminen on kaikkien kunnan hallinnonalojen vastuulla.
- Seudun eri toimijoille on tärkeää välittää tietoa yhdenvertaisuudesta, syrjinnän tunnistamisesta ja yhdenvertaisuuden edistämismahdollisuuksista.

Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opinnäytetöissä on myös nähtävissä yhdenvertaisuutta edistävää tutkimusotetta. Tällaisia opinnäytetöitä olivat erityisesti tiettyjen haavoittuvien väestöryhmien aseman parantamiseen tähtäävät tutkimukset.

- Raskaana olevien päihteitä käyttävien äitien ja heidän lastensa turvallisuus; systemaattinen kirjallisuuskatsaus (Jarna Kytö ja Marja Lalu)
- Mielenterveyskuntoutujan palvelukokemuksia – ”Toinen ihminen mukana asioilla on vähän sellainen henkinen kainalosauva” (Minna Akkala)
- Osatyökykyisten työkokeilujen yhteys elämän laatuun ja sosiaalisiin taitoihin; systemaattinen kirjallisuuskatsaus (Jouko Lyytikäinen)
- Etniseen vähemmistöön kuuluvan naisen kokeman perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen neuvolassa (Outi Seppä)
- ADHD-lapsen kuntoutus – tärkeimmät osa-alueet ja menetelmät; systemaattinen kirjallisuuskatsaus (Nita Lintunen)
- Alle kouluikäisen lapsen psykososiaalisen turvallisuuden tukeminen Etelä-Kymenlaakson kunnissa (Heli Savolainen)

5 TURVALLISUUSSUUNNITTELUN ARVIOINTIA JA SUOSITUKSIA TURVALLISUUSSUUNNITTELUN KEHITTÄMISEKSI

Hanketyön aikana saavutettiin hanketyölle asetettu keskeinen tavoite – Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelma. Turvallisuussuunnitelman lisäksi hanketyön aikana edistettiin useita toimintatapoja, joilla jatkossa tuetaan kuntien turvallisuussuunnittelutyötä. Toimintatavoista on kerrottu tarkemmin hanketyön onnistumisten kuvauksessa kohdassa 5.1. Seudun turvallisuussuunnittelutyölle on rakennettu tukeva pohja verkostoitumalla seudun viranomais- ja järjestöverkoston kesken, osallistamalla ja kuulemalla asukkaita, tiedottamalla turvallisuudesta, laatimalla toimintamalleja turvallisuustyölle, kokeilemalla seudullista turvallisuuskyselyä sekä tuottamalla tutkimustietoa seudun turvallisuudesta. Turvallisuussuunnitelmasta tuli hyvin arkinen ja arkipäiväinen konkreettisine toimenpiteineen. Toimenpide-ehdotukset ja turvallisuuden muutostarpeet ovat lähtöisin asukkailta sekä seudun kuntien, viranomaisten, yritysten ja järjestöjen edustajilta.

5.1 Hanketyön tuloksellisuus ja onnistumisia

Pääasiallisena hankkeen onnistumisena on varsinaisen turvallisuussuunnitelman tuottaminen, vaikka se olikin seudulla jo kahteen otteeseen jäänyt kuntien omasta aloitteestaan toteutumatta. Sen lisäksi positiivista oli se, että suunnitelman kohderyhmää eli asukkaita, seudun yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita, viranomaisia ja median edustajia tavoitettiin erittäin hyvin. Hanke oli mukana erilaisissa työryhmissä ja verkostoissa, jotta ymmärrys eri turvallisuusteemojen tärkeydestä tulisi paremmin osaksi turvallisuustyötä.

Hanke pyrki tiivistämään yhteistyötä sisäisen turvallisuuden sihteeristön ja seudun kuntien kanssa muun muassa kutsumalla sihteeristön vierailulle tapaamaan hanketyön yhteistyökumppaneita ja kuntien edustajia, hankkeen tiiviillä yhteistyöllä sihteeristön kanssa sekä järjestämällä valtakunnallisen paikallisen turvallisuussuunnittelun seminaarin Kotkassa. EK-ARTU-hanketyö sai sisäisen turvallisuuden sihteeristöltä erityistä kiitosta siitä, että turvallisuussuunnittelutyöhön otettiin tiiviisti mukaan seudun asukkaat ja kolmas sektori. Lisäksi sihteeristö piti hyvänä sitä, että suunnitelma laadittiin arjen turvallisuuteen ja asukkaiden tarpeisiin pohjaten, ei palvelujen tarjonnan näkökulmasta käsin.

Hanketyön aikana ehdittiin tehdä useita asioita, joista jää seudulle jää runsaasti aineistoa ja osaamista tulevaisuuden turvallisuustyötä varten. Alla on kuvattu tiivistetyksi keskeisiä asioita, joita voi kuvailla onnistumisiksi jo senkin vuoksi, että niitä ei alun perin kirjattu hankesuunnitelmaan, vaan ne toteutuivat hankkeen etenemisen myötä ja tarvelähtöisesti. Hankkeen niukoista henkilö- ja aikaresursseista huolimatta hanke voi kirjata onnistumisiksi seuraavat asiat:

- Hanke perusti turvallisuustyön ohjaus- ja työryhmät, joilla on jatkon kannalta ensiarvoista tietoa turvallisuussuunnittelutyöstä.
- Hanke kokeili eri keinoja kehittää asukkaiden kuulemista. Osallistettiin asukkaat mukaan eri tavoin ja lisättiin kuntalaisten turvallisuustietoutta ja omaa aktiivisuutta.
- Hanke osallisti kolmannen ja yksityisen sektorin mukaan turvallisuustyöhön. Erityisesti kolmannen sektorin toimijaverkoston kanssa yhteistyö tiivistyi onnistuneesti, ja jatkossa heidän tuki turvallisuustyölle on ensiarvoisen tärkeää.
- Hanke kehitti seudulle oman kuntalaisille suunnatun Arjen turva-verkkokyselyn, jonka tulokset ovat kuntien hyödynnettävissä. Kyselyä kannattaa jatkossa kehittää ja hyödyntää seuraavan turvallisuussuunnitelman pohjana.
- Hanke muodosti turvallisuussuunnitelman toimenpiteille mittarit, joilla mitataan turvallisuuden tason kehittymistä.
- Hanke edisti valtakunnallisten ennaltaehkäisevien moniammatillisten toimintamallien jalkauttamista seudulle joko kehittämällä mallia, kirjaamalla sen toimenpiteeksi turvallisuussuunnitelmaan tai välittämällä tietoa toimintamalleista seudun toimijoille.
- Hanke osallisti seudun kunnat EU-tasoiseen lasten ja nuorten tapaturmien ja väkivallan ehkäisyn arviointiin (TACTICS-kysely). Kyselyn tulokset ovat kuntien tapaturmien ehkäisytöiden hyödynnettävissä.
- Hanke viesti turvallisuustyöstä ja sen etenemisestä medialle ja asukkaille säännöllisesti ja ehdotti keinoja turvallisuustyön ja -aineiston jatkuvaan ylläpitoon.
- Hanke edisti naapurisuussovittelutyön aloittamista asumisen turvallisuuden ja viihtyvyyden lisäämiseksi.
- Hanke ohjasi Kyamkin opiskelijoiden opinnäytetöitä, joiden tutkimustulokset ja jatkotutkimusehdotukset ovat jatkossa seudun turvallisuustyön hyödynnettävissä.

5.2 Hanketyön haasteita

Ennen EK-ARTU-hanketta on seudulla yritetty laatia turvallisuussuunnitelmaa kahteen otteeseen siinä kuitenkaan onnistumatta. Tästä syystä hankkeella oli seuraavia haasteita ylitettävään: kuinka saada seudun toimijat ymmärtämään turvallisuustyön tärkeys, miten eri sektoreiden ja kuntien toimialojen toimijat saadaan yhteistyöhön, kuinka tietoa välitetään sujuvasti ja avoimes-

ti, miten saada kuntalaisten ääni kuuluviin turvallisuustiedon tuottamiseksi ja miten laatia kaikkia hanketyön osapuolia tyydyttävä ja samalla mahdollisimman kattavasti seudun turvallisuushaasteita kuvaava ja haasteisiin ratkaisuja antava turvallisuussuunnitelma.

Varsinaisen toimeksiannon lisäksi lisävastuita projektipäällikölle toivat valtakunnallisen paikallisen turvallisuussuunnitteluseminaarin järjestäminen, oppilaitoksessa turvallisuustyön tueksi teetetty opinnäytetyöt ja niiden ohjaaminen, erilaisten tapaamisten ja tilaisuuksien järjestäminen, erilaisten tiedonhankintamenetelmien käyttäminen (kuten haastattelut ja osallistumiset työryhmiin), tiedottaminen turvallisuustyöstä ja turvallisuustyön verkkosivujen ylläpito. Hankeaikaa jatkettiin ohjausryhmän päätöksellä helmikuun 2014 loppuun, jolloin turvallisuussuunnitelma lähti seutuvaliokunnan kautta seutuvaltuustokäsittelyyn keväällä 2014. Kuntien viimeinen valtuustokäsittely oli syksyllä 2014.

Jo vuoden 2013 alussa projektipäällikkö esitti Kyamkin hallinnolle kiireellisen toiveen saada hankkeelle kokoaikainen työntekijä, koska hankkeessa oli rahaa käytettävissä. Keväällä 2013 oli työn alla kolmannen sektorin ja asukkaiden yhteistyötilaisuuksien ja sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailun järjestäminen, kahteen seminaarin osallistuminen puhujana, loppuvuoden valtakunnallisen turvallisuusseminaarin järjestämisen aloittaminen sekä varsinaisen EK-ARTU-työn eteenpäin vieminen. Hanketyöryhmän ja -ohjausryhmän kokousten valmisteleminen vei työajasta isohkon osan.

Alkuperäisen henkilöstörahoituksen mukaan Kyamk palkkasi hankkeelle osa-aikaisen tutkijan. Käytännössä tämä tarkoitti opetustyössä mukana olevien yliopettajien osa-aikaista asiantuntijatyöpanosta hankkeessa. Yhteistyö oli osittain haastavaa sen vuoksi, että tutkijaresurssi ei välttämättä ollut käytettävissä silloin kun hanke olisi työpanosta tarvinnut. TKI-johdo palkkasi koko-aikaisen projektityöntekijän Saara Eskolan hankkeeseen 1.9.2013 lähtien. Hänen työpanoksensa oli erittäin tarpeellinen syksyn kiireiden keskellä.

Hankkeen valmisteluvaiheessa olisivat kunnat voineet jo alustavasti pohtia hankeosapuolten kesken sitä, mikä on turvallisuustyön merkitys seudulle sekä mikä on hanketyöhön nimettyjen vastuhenkilöiden rooli hankkeen aikaisen turvallisuussuunnitelman laatimisessa. Pitkäkestoisempi hanke aika ja sen myötä turvallisuustyön vaikuttavuuden arvioinnin mahdollistaminen olisivat edesauttaneet turvallisuustyön jalkauttamista kuntiin paremmin. Tässä alaluvussa 5.2.1 on kirjattu keskeisiä hankkeen ja ennen kaikkea seudun turvallisuustyön etenemistä hidastaneita seikkoja, joita tarkastelemalla ja välttämällä voidaan jatkossa tehostaa paikallista turvallisuussuunnittelutyötä.

5.2.1 Seudullinen vai kuntakohtainen suunnitelma

Hankkeen aikana työ- ja ohjausryhmässä keskusteltiin useasti siitä, minkälainen ja minkä tasoinen turvallisuussuunnitelma tulee tehdä. Asia sai hankeosapuolten kesken kannatusta puoleen ja toiseen. Hankesuunnitelmassa todetaan, että hanketyön tuloksena on Etelä-Kymenlaakson kuntien ja seudun turvallisuussuunnitelma. Ohjausryhmän kokouksessa 30.11.2012 nousi esiin kysymys seudullisen ja kuntakohtaisen suunnitelman vaihtoehdoista. Kokouksessa kuitenkin todettiin rakennettavan seudullista suunnitelmaa, joka eriytyy myös kuntakohtaisesti. (Ohjausryhmän muistio 30.11.2012.) Hanke lähti rakentamaan suunnitelmaa seudullisesta turvallisuusnä-

kökulmasta käsin kuitenkin niin, että suunnitelma sisältää kuntakohtaisia turvallisuusriskien ja -tarpeiden tarkastelua. Seudullisen suunnitelman rakentamista puolsi se, että seudulla on paljon toimivia seudullisia palveluja ja yhteistyöverkostoja, joiden varaan kannattaa turvallisuustyötä rakentaa.

Seudullinen turvallisuussuunnitelma herätti jälleen mietteitä ohjausryhmäläisissä hanketyön loppuvaiheessa. Ohjausryhmän kokouksessa 6.11.2013 todettiin kuntien olevan niin erilaisia, että seutu- ja kuntakohtaisen suunnitelman yhdistäminen on haastavaa laittaa ”yksien kansien väliin”. Projektipäällikkö toi esiin, että suunnitelma on laadittu alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan. Todettiin yhteistuumin, että nyt tehdyn työn tuloksena suunnitelmasta on muodostunut seudullinen kaikkia kuntia ja asukkaita palveleva turvallisuussuunnitelma. Kokouksessa keskusteltiin edelleen kuitenkin siitä, tehdäänkö turvallisuussuunnitelma jatkossa kuntakohtaisesti vai seudullisesti. Asia jäi avoimeksi. (Ohjausryhmän muistio 6.11.2013.) Tähän asiaan tulisikin saada ratkaisu viimeistään seuraavaa turvallisuussuunnitelmaa rakennettaessa eli nykyisen valtuustokauden lopulla.

5.2.2 Turvallisuussuunnittelutyön ulkoistaminen

Hanketyön aikana keskusteltiin useaan kertaan turvallisuussuunnittelutyön ulkoistamisesta. Turvallisuussuunnitelman laatimisprosessin aloittaminen jo kahteen kertaan ennen EK-ARTU-hanketta ei johtanut kummallakaan kerralla lopputulokseen. Poliisi totesi EK-ARTU-hankkeen aikana, että aiemmin poliisivetoisesti johdetussa turvallisuustyössä oli ollut vaikea saada kuntia sitoutumaan turvallisuustyöhön ja tuottamaan konkreettisia toimenpiteitä suunnitelmaan. EK-ARTU-hanketyön lopulla nousi ohjausryhmässä turvallisuustyön ulkoistamiskeskustelu jälleen esiin. Erityisesti poliisin ja pelastustoimen edustajat korostivat kuntien vastuuta turvallisuussuunnitelman tekemisessä. (Ohjausryhmän muistio 6.11.2013.)

Hankkeen hallinnoinnin näkökulmasta ulkoistamisen haasteet ovat näkyneet erityisesti seuraavilla tavoilla:

- Epätietoisuus kuntien turvallisuussuunnittelun hyödyllisyydestä ja mahdollisuuksista kuntien työn tukena saattoi vähentää sitoutumista turvallisuustyöhön.
- Toisen toimialan tai toimijan vastualueen teemat saatettiin kokea vieraiksi omasta työstä, jolloin motivaatiota kyseisen asian ymmärtämiseen tai edistämiseen ei löytynyt.
- Koettiin, että suunnitelma on yksi suunnitelma muiden joukossa, joten siihen ei välttämättä haluttu panostaa.
- Turvallisuustyöstä tiedottaminen työ- ja ohjausryhmän edustajien omissa organisaatioissaan oli puutteellista, joten turvallisuustyön jalkauttaminen ei edennyt riittävästi hanketyön aikana.
- Monesti haluttiin sisällyttää turvallisuussuunnitelman sisällöksi kuvausta siitä, mitä palveluja ja suunnitelmia kunnassa on tarjolla eri väestöryhmille sen sijaan, että olisi haluttu katsoa asioita asukkaan ja arjen turvallisuuden näkökulmasta. Hankkeen työryhmä totesi viimeisessä kokouksessaan kuitenkin, että turvallisuussuunnitelma ei saa olla ”siloteltu mainoslehtinen” vaan siinä pitää näkyä seudun ongelmakohdat, jotka saavat toimimaan turvallisuuden edistämiseksi (Työryhmän muistio 30.1.2014).

- Hankkeen aikana kuntia ja viranomaisia pyydettiin useaan otteeseen antamaan näkemyksiään turvallisuustyön etenemiseksi ja oikeiden suuntaviivojen löytämiseksi. Näitä tietoja oli erityisesti kunnista vaikea saada.

On kuitenkin täysin ymmärrettävää, että erilaisia tahoja edustavat työ- ja ohjausryhmä, uusien ajattelutapojen vaatiminen ja uusien teema-alueiden omaksuminen niinkin lyhyellä aikavälillä kuin mitä hankeaika oli, oli vaativaa muun työn ja virkatehtävien ohella. Kaikille osapuolille oli myös selvää, että Etelä-Kymenlaaksossa on monestakin turvallisuusnäkökulmasta suuria haasteita, ja niihin tarttuminen, niistä tärkeimpien valitseminen ja haasteisiin sopivien toimenpiteiden löytäminen vaatii työtä ja aikaa. Haminassa järjestetyssä SafeCommunity-seminaarissa pohdittiin kuntien turvallisuustyöhön sitoutumista lisääviä tekijöitä, joita on kirjattu kohtaan 3.12.

5.3 Suosituksia paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämiseen

Turvallisuussuunnitelmaan on kirjattu, että kunnat tekevät turvallisuussuunnittelutyössä yhteistyötä eri hallinnonalojen edustajien, pelastus-, raja- ja poliisiviranomaisten sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Turvallisuustyössä hyödynnetään olemassa olevien seudullisten ja kuntakohtaisten hankkeiden ja työryhmien työpanosta ja osaamista. Turvallisuussuunnitelma ohjaa toimintaa alueille, joissa on eniten tehtävää turvallisuuden parantamiseksi. Samalla varmistetaan, että kuntalaiset tietävät minne ottaa yhteyttä turvallisuusasioissa. Tärkeää on myös varmistaa, että asukkaat pääsevät vaikuttamaan oman ympäristönsä kehittämiseen.

Kuntien turvallisuussuunnitelma on väestön arjen turvallisuuden seuranta- ja arviointiväline kuntien päätöksentekoprosessissa. Päätöksentekoprosessin tuloksena turvallisuussuunnitelmaan kirjatut painoalueet ja niiden toimenpiteet vastuutetaan ja aikataulutetaan kunnittain. Nimeytyt vastuutahot seuraavat toimenpiteiden toteutumista ja arvioivat niiden turvallisuusvaikutuksia turvallisuussmittareilla puolivuositain tai vuosittain.

Turvallisuustyön toimijarakenne on turvallisuussuunnitelmaan kirjattu seuraavasti:

- Jokainen kunta nimeää turvallisuustyön koordinointiin **vastuuhenkilön**.
- Seutuvaliokunta toimii turvallisuustyön **ohjausryhmänä**, joka ohjaa ja seuraa turvallisuussuunnitelmassa määriteltyjen toimenpiteiden toteutumista ja seudun turvallisuuden tilaa sekä tekee tarvittaessa uusia esityksiä seudun väestön arjen turvallisuuden kehittämiseksi.
- Kuntien asukkaille järjestetään **kuntalaiskuulemisia** suunnitelman tuloksista, mikä edistää median ja kuntalaisten mahdollisuuksia toimia seudun turvallisuuden kriittisinä arvioijina.
- Turvallisuussuunnitelman jalkauttamiseksi suunnitelmasta **tiedotetaan** kunnan päättäjille ja viranhaltijoille, seudun viranomaisille, kolmannen sektorin toimijoille ja kuntalaisille.
- Turvallisuustyössä kootaan yhteen seudun **turvallisuustietous**, turvallisuussuunnitelmat, seurantaraportit, turvallisuuskyselyjen tulokset ja muu ajankohtainen aineisto kaikkien asukkaiden nähtävillä ja turvallisuustoimijoiden työn tueksi. Turvallisuusaineiston tiedotuskanavana toimii kuntien verkkosivut. (Eskola & Okuogume 2014.)

Turvallisuustyön ja sen seurannan kehittämiseksi kunnissa olisi syytä pohtia myös muita hanke-työn aikana esille nousseita toimintatapoja tai ehdotuksia.

- Arjen turva -kyselyn säännöllinen teettäminen tuottaa vertailtavaa tietoa seudun asukkaiden turvallisuuden tunteesta ja turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä.
- Suunnitelmassa on ehdotettu, että kokoamalla yhteen kunnan lakisääteiset suunnitelmat, aikataulut ja vastuuhenkilöt tuetaan turvallisuustyön kehittymistä ja seuranta.
- Turvallisuustyössä voidaan kehittyä vain, jos se koetaan osaksi kunkin toimijan perustehtävää.
- Suunnitelmassa ehdotetaan jatkossa hyödynnettävän myös Kymenlaakson ammattikorkeakoulun osaamisaloja ja tutkimustyötä turvallisuustyön tukena.
- Kuntien keskinäinen vuoropuhelu, mutta erityisesti kunnan sisäinen ja eri hallinnonalojen välinen vuoropuhelu, on tärkeää, sillä yksittäinenkin turvallisuusteema (kuten asumisen turvallisuus) liittyy kunnan eri hallinnonalojen ja muiden viranomaisten tehtäväkenttään.
- Työn vaikuttavuutta voidaan arvioida ainoastaan säännöllisellä ja riittävän tiheällä turvallisuusmittareiden seurannalla, kuulemalla seudun keskeisiä turvallisuustoimijoita ja asukkaita sekä hyödyntämällä kuntien muita suunnitelmia.

5.4 Turvallisuustyön tueksi yhteistyöverkostoja ja toimijarakenteita

Turvallisuussuunnitelmassa on toimenpide-ehdotuksin ja turvallisuustyön aikana eri tavoin esille nousseiden ehdotusten pohjalta esitetty kehitettäväksi työryhmiä, yhteistyöverkostoja tai koordinoivia vastuuhenkilöitä turvallisuuden eri teema-alueille. Näiden tehtävä on tukea turvallisuustyötä omalla osaamisellaan ja konkreettisella ennaltaehkäisevällä työllään, tuottaa asiantuntemusta seudun turvallisuustyöhön ja kehittää uusia toimintamalleja turvallisuuden parantamiseksi.

Asumisturvallisuus

Turvallisuustyön tueksi on ehdotettu kehitettävän **asumisen toimijoiden muodostamaa** verkostoa tai työryhmää, joka seuraisi asumisen turvallisuuden kehittymistä, nostaisi asumisturvallisuuden haasteita esiin ja tuottaisi asumisturvallisuuden seuranta-aineistoa kuntien turvallisuustyöhön. Asumisen toimijat ovat myös nostaneet esiin asumisen sovittelutoiminnan kehittämisen, jota asumistoimijoiden työryhmä voisi edistää moniammatillisesti. Tiedon kulku ja yhteistyö toimijoiden kesken paranisi. (Eskola & Okuogume 2014, 9.)

Ikääntyvien kotona asumista harvaanasutuilla alueilla ehdotetaan tuettavan **kylätalkkaritoiminnan** kehittämisellä (Eskola & Okuogume 2014, 12). Harvaan asutuilla alueilla esitetään kylätoumikunnan puheenjohtajalle **naapuriavun koordinoitivastuuta** sekä naapuriavun tiedotusvastuuta. Taloyhtiöitä suositellaan nimeämään **talkoovastaavat** edistämään taloyhtiön turvallisuutta ja yhteishenkeä. (Eskola & Okuogume 2014, 8 - 9.)

Tapaturmien ehkäisy

TACTICS-kyselyn yksi toimenpide-ehdotus seudulle on **tapaturmatyötä koordinoivan henkilön** nimeäminen. Tapaturmatyön koordinointia ehdotti myös tapaturmatyön erilaiset asiantuntijat hanketyön aikana. Näin saataisiin paremmat mahdollisuudet kehittää tapaturmatyön seuranta ja ennaltaehkäisevää työtä. Lisäksi turvallisuussuunnitelmassa ehdotetaan koordinoivan henkilön tueksi **laaja-alaista tapaturmien ehkäisytyön verkostoa**, joka pystyy vaikuttamaan laajemmin riskikäyttäytymiseen sekä tehostamaan tapaturmatiedon keräämistä ja hyödyntämistä. **Kansallisen koti- ja vapaa-ajantapaturmien ehkäisyyn tavoiteohjelman 2014 - 2020** toimenpiteitä ehdotetaan vietävän turvallisuustyön kautta toimiviksi käytännöiksi ja rakenteisiin. (Eskola & Okuogume 2014, 15.)

Väkivallan, rikosten ja päihhteiden käytön ehkäisy

Valtakunnallisen mallin mukainen **MARAK-työryhmä** perustettiin hankkeen aikana Kotkaan. Hanke tuki työtä erityisesti kehittämällä erikoissairaanhoidon MARAK-työn osaamista ja luomalla toimintatapoja, joilla Kymenlaakson keskussairaala voisi olla mukana MARAK-työssä. Tämä tehtiin ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön avulla. Työryhmää on turvallisuussuunnitelmassa ehdotettu laajennettavaksi seudulliseksi. MARAK-mallista on kirjattu toimenpide-ehdotus suunnitelman kohtaan 3.7.2, ja mallia on esitelty tarkemmin turvallisuussuunnitelman kohdassa 11.2. Kotkassa toimii **LÄPSY-työryhmä** eli Kotkan lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemisen työryhmä, joka on moniammatillinen ennaltaehkäisevä työtä kehittävä toimijaverkosto. (Eskola & Okuogume 2014, 7, 41.)

Hanketyön aikana Etelä-Kymenlaakson seudullinen päihdetyön koordinaattori aloitti valtakunnallisen **PAKKA-mallin** mukaisen työryhmän kokoamisen ja PAKKA-mallin kehittämisen. Turvallisuussuunnitelmassa on kerrottu PAKKA-mallista kohdassa 8.3. PAKKA-mallin käyttöönotosta on esitetty toimenpide-ehdotus kohdassa 3.4.2. (Eskola & Okuogume 2014, 13, 34.) Rikosten ehkäisemisessä ehdotetaan otettavan käyttöön valtakunnalliset rikosten uusimista ehkäisevät ja nopean puuttumisen **Tie selväksi-** ja **Ankkuri-mallit**, jotka molemmat ovat moniammatillista yhteistyötä edustavia ryhmiä. **Nettipoliisin** perustaminen Kaakkois-Suomen poliisilaitokselle on yksi rikosten ehkäisemisen toimenpide-ehdotus. (Eskola & Okuogume 2014, 17 - 18.)

Liikenneturvallisuus

Seudullisen liikenneturvallisuustyöryhmän perustaminen on turvallisuussuunnitelman toimenpide-ehdotus (kohdat 3.5.2 ja 3.6.2). **iLiitu-järjestelmää** esitetään käyttöönotettavaksi koko seudulla. Asumisturvallisuuden toimenpiteissä (3.1.2) on esitetty kehittävän **seudullisen henkilöliikenneyksikön toimintaa**. (Eskola & Okuogume 2014, 8,14 ja 16.)

5.5 Konkreettisia kehittämis- ja tutkimusehdotuksia seudun turvallisuuden parantamiseksi

Varsinaiset turvallisuussuunnitelmassa esitetyt useat toimenpide-ehdotukset voivat itsessään toimia tutkimuksen ja kehittämisen kohteina. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaa laadittaessa nousi yhteistyöverkostossa ja kuulemisissa esille useita turvallisuuden kehittämisen ja tutkimuksen kohteita. Osa ehdotuksista (jotka alla) on esitetty hankkeen aikana Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoille tarkoitetun opinnäytetyöaiheiden seminaaripäivänä 19.9.2013, joten hankeraporttia kirjoitettaessa osa aiheista saattaa olla ollut jo jonkun opiskelijan opinnäytetyön tutkimuksen kohteena. Kohta 20 on seudun maahanmuuttotyöntekijöiden kanssa käytyjen keskustelujen tulosta.

Paikallisen turvallisuustyön kehittäminen

1. Arjen turva -kyselystä kehitetään toimiva työkalu turvallisuustyön tueksi. Ehdotettiin, että seuraava kysely tehdään vasta turvallisuussuunnitelman valmistumisen jälkeen seurantakyselynä, ja jatkossa säännöllisin väliajoin.
2. TACTICS-kyselyn pohjalta tehtävää tarkistuslistaa kehitetään turvallisuustyötä ohjaavaksi työkaluksi yhteistyössä THL:n kanssa.
3. Tutkitaan, miten SafeCommunity-kriteeristö huomioidaan seudun turvallisuussuunnittelussa, ja millä edellytyksin Etelä-Kymenlaakson seudun on mahdollista päästä mukaan SC-verkostoon.
4. Selvitetään, miten kansallisen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn tavoiteohjelman toimenpiteet saadaan seudun turvallisuussuunnitelman kautta toimiviksi käytännöiksi ja rakenteisiin.
5. EK-ARTU-hankkeen ohjausryhmässä esitettiin paikkatietojärjestelmän, turvallisuuspelien ja sähköisen palautekanavan kehittämistä kuntalaisille.
6. Turvallisuustyön vaikuttavuuden seurannalle tulee luoda mittareita, sillä siten voidaan tehostaa turvallisuustyötä ja parantaa turvallisuutta sekä nostaa esiin päällekkäisiä tai tehottomia toimintoja.

Terveyden ja hyvinvoinnin lisääminen sekä tapaturmien ja päihteiden käytön ehkäiseminen

7. Selvitetään työnantajien toimenpiteet ja tarjoama tuki henkilöstön vapaa-ajan ja harrastusten tapaturmien ehkäisemiseen; selvitys seudun työnantajien ennaltaehkäisevästä tapaturmien ehkäisytyöstä.
8. Varmistetaan pelastuslaitoksen ja erityisesti terveydenhuoltohenkilöstön yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi pelastuslain 42 pykälän mukaisesti: Tiedotetaan, seurataan ja varmistetaan ilmoitusvelvollisuuden toteutumista (ks. Eskola & Okuogume: toimenpide-ehdotus 9.3.)
9. Jalkautetaan Mini-interventio osaksi perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden asiakastyötä. Kohdekuunta valitaan.
10. Tehostetaan kuljettajille suunnattujen liikenneturvallisuutta lisäävien oppaiden suunnittelua ja jaetaan oppaita matkailijoiden ja kuljettajien ”pysähdyspaikkoihin” (huoltoasemat, neuvonpisteet, saaristot, matkailuinfot, hotellit, leirintäalueet) (ks. Eskola & Okuogume: toimenpi-

de-ehdotus 3.6.2). Otetaan kieliversiot huomioon. Oppaat voivat olla lyhyitä ja ytimekkäitä teemaesitteitä. Huomioidaan matkailijat, raskaan auton kuljettajat ja veneilijät oppaan tuottamisessa ja jakelemisessa.

11. Selvitetään avun ja tuen tarjonta sekä koulutustarjonta aiheesta ”Lasten ja nuorten vihanhallinta ja itsehillintä.” Otetaan teema osaksi opetussuunnitelmaa ja toteutettavaksi yhdessä koulupsykykkarien ja kolmannen sektorin kanssa.
12. Toimintamallin kehittäminen: Varmistetaan nuorelle jaksavia aikuisia lähelleen vapaa-ajalla uusien toimintamallien avulla ja hyödyntämällä vapaaehtoistyötä. Kehitetään esimerkiksi toimintamallia aikuisten ohjaamille vapaa-ajan kerhoille, joihin kouluikäiset lapset voivat osallistua koulupäivän jälkeen. (ks. TACTICS-toimenpide 80 liitteestä 6: TACTICS-kyselyn kysymykset = tarkistuslista)
13. Kehitetään koulujen kykyä huomioida lasten ja nuorten persoonallisia eroja ja tarvetta yksilöllisiin ratkaisuihin – uusia ratkaisuja ja kevyitä toimintamalleja tukemiseen.
14. Kehitetään asumisyhteisön vertaistukea haavoittuville ja elämänhallintaan tukea tarvitseville ihmisille.
15. Selvitetään, miten naapurisuussovittelutoimintaa voidaan seudulla kehittää ja asumisen toimijoiden sovitteluosaamista voidaan lisätä nopean puuttumisen edistämiseksi. Asumisen turvallisuuden toiveista on kerrottu raportin kohdassa 3.9. sekä analysoitu tarkemmin kohdissa 4.4 ja 5.4.
16. Selvitetään haavoittuvaan asemaan kuuluvan väestöryhmän palvelujen saavuttamista ja tukipalvelujen tarjonnan laajuutta. Esimerkkejä voivat olla väkivallan ja rikoksen uhrin, rikoksen tekijän, ihmiskaupan uhrin sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tukipalvelujen tutkiminen ja kehittäminen, erityisenä näkökulmana matala kynnyksen palvelun saavuttamisessa.

Rikollisuuden ehkäisy

17. Nykyisten nuorisoryhmien toimintamallien toimivuutta arvioidaan. Tutkimuksen kohteena voi olla esimerkiksi, miten yhteistyö nuorisoryhmän ja vanhempien sekä nuorisoryhmän ja viranomaisten kesken toimii sekä miten ongelmat tunnistetaan ja miten niihin osataan ajoissa puuttua.
18. Kartoitetaan seudulla Ankkuri-mallin, Tie selväksi -mallin ja Aggredi-mallin lähtötilanne ja laaditaan toimeenpanosuunnitelma. (ks. Eskola & Okuogume 2014: toimenpide-ehdotus 3.7.2, 8)
19. Laaditaan suunnitelma MARAK-mallin laajentamiseksi koko seudulle sekä toimintamallin edelleen kehittämiseksi. (ks. Eskola & Okuogume 2014: toimenpide-ehdotus 3.7.2, 7)

Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen

20. Kehitetään maahanmuuttajien kotoutumisen seuranta yhteistyössä seudun maahanmuuttotyön kanssa.
 - a. Kotoutumisen kriteerit ja indikaattorit: Mitkä kriteerit vaikuttavat kotoutumiseen? Mitkä ovat kotoutumisen esteitä? Mitkä edistävät kotoutumista? Mikä on sopiva kotoutumisen taso? Milloin henkilö on kotoutunut? Kriteereinä voi olla esimerkiksi kielen oppiminen, työllistyminen, hyvinvoinnin taso, oma tunne kotoutumisen tasosta, suhteet kantaväestöön jne. Miten Etelä-Kymenlaakson seudulla on onnistuttu kotoutumisessa? Mitä mittaattua tietoa alueella on? Yhteen opinnäytetyöhön riittäisi yksi tai korkeintaan kaksi osaluuetta. Niitä voisi myös tehdä rinnakkain samalla rakenteella, esimerkiksi kieliryhmittäin,

- jolloin saataisiin vertailutietoa kotoutumisen kriteereistä eri väestöryhmien kesken. Haasteeksi saattaa muodostua tutkimusmenetelmä, sillä jos tehdään liian kvantitatiivinen tutkimus, voi aineistosta tulla epäluotettava. Syynä tähän on se, että kotoutumiseen vaikuttaa moni asia, jota on vaikea selittää tilastolla. Toisaalta liian kvalitatiivinen tutkimusote saattaisi jättää paljon tietoa pois, vaikka esimerkiksi syvähaastattelulla saadaan tarkkaa kokemuksellista tietoa. Tutkimuksen tulisi toistua useana vuonna, koska kotoutumisprosessi on pitkä, ja kotoutumisen kriteerit voidaan parhaiten löytää niitä pitkäaikaisesti seuraamalla.
- b. Oppimisvaikeuksien poistaminen ja kielen opiskelun tukeminen: Miten kotoutumisen saisi onnistumaan tukemalla oppimisvaikeutta ja kohdistamalla siihen oikeanlaisia toimenpiteitä? Mitä toimenpiteet voivat olla? Miten kotoutumisen saisi onnistumaan, jos keskittyy tukemaan heikkouksia ja oppimisvaikeuksien syiden poistamista? Miten autetaan ihmistä itseään auttamaan oppimisvaikeuksien ja kielen oppimisen vaikeuksien voittamiseksi?
 - c. Tutkitaan kotoutumiskoulutukseen, erityisesti kielikoulutukseen, pääsyä ja koulutuksen tarjontaa. Testataan sitä, saako seudusta muodostettua kokonaiskäsitystä siitä, mikä on kursseille päässeiden ja kursseille pääsemättömien todellinen tilanne. Haasteena: yksi henkilö voi samanaikaisesti hakea useammalle kurssille. Toisaalta, jos hakija pääsee yhdelle kurssille, saattaa hän näyttäytyä hakijana muillakin kursseilla, vaikka ei olisi niihin pääsytäkään. Asia on suhteellisen helposti haarukoitavissa niiden osalta, jotka ovat esimerkiksi maahanmuuttotyön asiakkaana, mutta palvelujen ulkopuolella olevat kotoutujat on jo vaikeampi kartoittaa.
 - d. Seurataan maahanmuuttajiin kohdistuneita asenteita ja syrjintää. Aiheesta on seudulla tehty opinnäytetyönä tutkimus joitakin vuosia sitten, joten seurantatutkimukselle voisi olla tarvetta.

5.6 Opinnäytetöistä nostetut jatkotutkimusaiheet

EK-ARTU-hankkeelle tehtyjen opinnäytetöiden tuloksina on syntynyt useita jatkotutkimusaiheita.

Peruskoulun turvallisuuskansioiden kehittäminen (Jukka Perälä)

1. Kehitetään yhtenäinen turvallisuuskansioiden sisältörunko ja -malli, jota koulut voivat soveltaa koulukohtaisiksi. Tämä helpottaisi turvallisuuskansioiden keskinäistä vertailtavuutta ja parantaisi niiden valvontaa ja laatua.
2. Pohditaan ratkaisua rehtoreiden esille tuomiin seuraaviin kahteen turvallisuusongelmaan:
 - a. Koulujen piha-alueilla tapahtuvan liikenteen aiheuttama turvattomuus
 - b. Selkeiden rajanvetojen luominen koulukiusaamistapauksissa: mikä on koulu- ja mikä vapaa-ajalla tapahtuvaa kiusaamista.

Päihteitä käyttävien äitien ja lasten turvallisuus (Jarna Kytö ja Marjo Lulu)

3. Laaditaan tutkimus äitien kokemuksista saamistaan palveluista tukien päihteettömyyteen ja arjessa selviytymiseen.
4. Kehitetään mahdollisia keinoja luoda uusia palveluja, jotka tukevat päihteetöntä arkea vauvan kanssa.

Pienveneilijöiden turvallisuus (Juha Holopainen)

5. Tutkitaan erilaisten tutkintojen, kuten huvivene-, saaristo- tai rannikkolaivuritutkintojen suorittamisen vaikutusta veneilykäyttäytymiseen ja veneilyturvallisuuden parantumiseen (pohja lainlaatijoille).

Mielenterveyskuntoutujan palveluissa asioinnin kokemukset (Minna Akkala)

6. Koulutetaan valitun organisaation asiakaspalveluhenkilökuntaa siten, että yhdenvertaisuus toteutuu jokaista asiakasta palveltaessa.
7. Laaditaan esite/muu keino tuoda esille sitä, miten tärkeää onnistunut palvelukokemus on mielenterveyskuntoutujalle ja mitä seurauksia huonolla asiakaspalvelulla voi mielenterveyskuntoutujalle olla.
8. Koulutuksen ja esitteen käyttöönoton jälkeen voidaan tehdä tutkimus siitä, onko näillä ollut vaikutusta mielenterveyskuntoutujien saamaan asiakaspalveluun. Saavatko mielenterveyskuntoutujat kyseisten toimenpiteiden jälkeen palvelua, joka tukisi heidän kuntoutumistaan?

Ilkivallan ja vahingontekojen ehkäiseminen (Sari Eklund ja Marja Rintanen)

9. Selvitetään syitä ilkivallan ja vahingontekoihin, jotta voidaan paremmin ennaltaehkäistä ja vähentää ilkivaltaa.

Hoitotyön turvallisuus (Tytti Lehtinen ja Ida Voutilainen)

10. Tutkitaan turvallisen hoitotyön tekemistä muuttuvassa ja moninaisessa hoitoympäristössä. Millaisia vaatimuksia koti hoitoympäristönä asettaa hoitohenkilökunnalle? Aihe koskettaa myös muita kuin ikäihmisiä, joten aiheita voi tutkia useista eri näkökulmista ja potilasryhmistä käsin.
11. Tehdään vastaava tutkimus ja kohdennetaan se eri väestöryhmiin kuten mielenterveyspotilaisiin.

Työttömän aseman parantaminen (Jouko Lyytikäinen)

12. Kehitetään, laajennetaan ja vakiinnutetaan työpajatoimintaa.

Työturvallisuuden parantaminen (Annika Randell)

13. Selvitetään, minkälaisia ensiaputaitoja yrityksen rakennustyömiehillä on ja millä tasolla niiden tulisi olla ottaen huomioon rakennusalan vaarallisuus.

Sijaisvanhemmuuden tukeminen (Mira Koivusaari)

14. Tutkitaan sitä, millaisia kokemuksia sijoitetuilla lapsilla on heitä hoitavista tai hoitaneista sijaisvanhemmista?
15. Tutkitaan sitä, millaisena sijoitusprosessi näyttää biologisten vanhempien näkökulmasta?
16. Tutkitaan sitä, miten sosiaalityöntekijät kokevat pystyvänsä tukemaan sijaisvanhempia?
17. Tutkitaan sitä, mitä hyvää lastensuojelun toimenpiteillä ja sijoituksilla saadaan käytännössä aikaan?

Pelastusturvallisuus – omatoimisen varautumisen kehittäminen (Anu Aalto)

18. Tutkitaan omatoimisen varautumisen auditointi -mallin toteutumista Kymenlaakson keskussairaalassa joidenkin vuosien kuluttua, kun malli on ollut pidempään käytössä.
19. Selvitetään pelastusturvallisuuskoulutusten vaikutusta turvallisuusasioiden huomioonottamisessa organisaatioissa.

20. Tutkitaan pelastusturvallisuuden liittyvää ymmärrystä ja asenteita: miten ymmärrystä voisi lisätä ja miten turvallisuusmyönteisen asenteen saisi osaksi työtä ja ajattelua?
21. Tutkitaan pelastusturvallisuuden liittyvien koulutusten ja turvallisuusmyönteisen asenteen yhteyttä toisiinsa.
22. Tutkitaan seudun muissa organisaatioissa pelastusturvallisuuden merkitystä ja toteutumista.

Etniseen vähemmistöön kuuluvan naisen kokeman perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen neuvolassa (Outi Seppä)

23. Haastatellaan etniseen vähemmistöön kuuluvia naisia siitä, miten nykyisiä äitiys- ja lastenneuvolan resursseja tulisi kohdentaa paremmin. Tavoitteena on tarjota kyseisen väestöryhmän väkivallan uhrille tarkoituksenmukaisempaa palvelua.
24. Etniseen vähemmistöön kuuluvien naisten palveluiden parantamiseksi ja koetun väkivallan tunnistamiseksi kehitetään vuorovaikutuksen lisäämiseksi ratkaisuja kieliongelmiin.

Koulun psyykkaritoiminnan kehittäminen (Emmi Korhonen ja Rosa-Maria Seunavaara)

25. Tutkitaan psyykkarityön toiminnan kehittymistä joidenkin vuosien kuluttua toiminnan käynnistymisestä.
26. Tutkitaan psyykkarityön vaikuttavuutta koululaisten hyvinvointiin.
27. Tutkitaan uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain vaikuttavuutta oppilashuoltoon.

Parisuhdeväkivallan moniammatillisen riskinarvioinnin kehittäminen Kymenlaakson keskussaira- aalassa (Sara Nieminen)

28. Tehdään uusintakysely MARAK-menetelmän käyttöönotosta Kymenlaakson keskussairaalas-
sa. Tavoitteena on selvittää, mitä muutosta on tapahtunut ja onko menetelmän käyttöönotto
onnistunut. Lisäksi kyselyn yhteydessä voisi haastatella henkilökuntaa siitä, miten väkivallan
uhrin auttaminen todella tapahtuu ja saako väkivallan uhri apua akuutissa vaiheessa.
29. Sairaalaan kehitetään oma toimintamalli, jonka avulla on helppo kysyä ja puuttua väkivaltaan.

ADHD-lapsen kuntoutus (Nita Lintunen)

30. Aineistohaussa kävi ilmi, että Suomessa tarvitaan tieteelliset kriteerit täyttävää tietoa erilaisista
koulun ja terveydenhuollon ulkopuolella tapahtuvista ADHD-kuntoutusmenetelmistä ja nii-
den saatavuudesta ja vaikuttavuudesta. Myös yleisen ADHD-tietouden lisäämistä kaivataan
selkeästi, jotta lapsi tulee rehellisesti kohdatuksi ongelmansa kanssa, eikä itse ongelmana.

Lapsen psykososiaalisen turvallisuuden tukeminen (Heli Savolainen)

31. Tehdään vastaavanlaisen tutkimus perheiden näkökulmasta. Ovatko palvelut riittäviä ja onko
niitä saatavilla oikea-aikaisesti? Jatkotutkimus voisi olla laajempi kokonaisuus ja tutkimusme-
netelmältään toisenlainen, mahdollisesti lomakehaastattelu.
32. Vastaavan tutkimuksen voisi toistaa myös yhtenevälle ammattiryhmälle kuten esimerkiksi
perhetyöntekijöille tai neuvolan terveydenhoitajille. Tällöin saataisiin yhden ammattiryhmän
näkemys aiheesta.

6 LOPUKSI

Paikallisella yhteisöllisellä tekemisellä puretaan sosiaalisia muureja ja lisätään luottamusta lähiympäristön asukkaisiin. Samalla mahdollistetaan toisten tukeminen arjen askareissa. Onnistuneella yhteisöllisellä toiminnalla tuetaan ihmisten omaa vastuunottoa arjen turvallisuudesta ja hyvinvoinnista.

Hankkeen aikana tehtiin valtavasti työtä sen eteen, että turvallisuustyöstä vastuussa olevat viranomaiset ja kunnan viranhaltijat ymmärtävät turvallisuustyön ennaltaehkäisevän merkityksen. Intensiivisestä ja laajasta turvallisuustyöstä kahta vuotta kokeneempina voivat hankkeen osapuolet vetää sen johtopäätöksen, että paikallinen turvallisuustyö on parhaimmillaan kokonaisvaltaista edistämistyötä, jossa kunnan viranhaltijoiden, eri viranomaisten, kolmannen ja yksityisen sektorin toimijoiden sekä asukkaiden vastuuta, välittämistä, osaamista sekä yhteistyökykyä lisätään. Kaikessa edistämistyössä tärkeitä tekijöitä ovat oikea asennoituminen muutokseen, uuden omaksuminen ja omien toimintatapojen kyseenalaistaminen.

LÄHTEET

Aalto, A.2014. Omatoiminen varautuminen – pelastusturvallisuuden kartoitusta Kymenlaakson keskussairaalassa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201404285064> [viitattu 13.1.2015]

Akkala, M. 2013. Mielenterveyskuntoutujan palvelukokemuksia – ”Toinen ihminen mukana asioilla on vähän sellainen henkinen kainalosauva”. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013121221050> [viitattu 13.1.2015]

Asettamispäätös 19.6.2013. Turvallisuuksuunnittelun kehittäminen osaksi hyvinvointikertomusta. SM021:00/2013. Sisäministeriö. Sisäisen turvallisuuden sihteeristö. Saatavilla: http://www.intermin.fi/sisainenturvallisuus/paikallinen_turvallisuuksuunnittelu/sahkoinen_hyvinvointikertomus [viitattu 13.1.2015]

Asukasvaikuttamisen ilta Haminassa 20.5.2013. Muistio 2.9.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Asumisen toimijoiden koulutuspäivä. Muistio. 9.11.2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Asumisen toimijoiden koulutuspäivä. Muistio. 17.4.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

EK-ARTU-hankesuunnitelma. Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelma -hanke. Saatavissa: <http://kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20materiaali%20ja%20tapahtumat/> [viitattu 5.5.2014]

Eklund, S. & Rintanen, M. 2013. Ilkivallan ja vahingontekojen ilmeneminen ja keinoja niiden ennaltaehkäisemiseksi Etelä-Kymenlaaksossa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013112718541> [viitattu 13.1.2015]

Eskola, S. & Okuogume, P. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma - asukkaan turvallisuuden kokemukset keskiössä. Teoksessa Sidos 2014. Hyvinvointi- ja liiketoimintapalvelut - uudistuvaa elinvoimaisuutta., toim. Kallunki, V. & Malvela, P., 56-61. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Sarja B. Nro 128.

Eskola, S. & Okuogume, P. 2014. Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma valtuustokaudelle 2013 - 2016. Sarja A. Nro 50. Kotka: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Hallinnon oikeusperiaatteet. 2012. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/laki/hallintojuridiikka/paatoksenteko/Hyvan-hallinnon-perusteet/Sivut/default.aspx> [viitattu 6.1.2015]

Hallintolaki 6.6.2003/434. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434> [viitattu 30.12.2014]

Hallituksen esitys eduskunnalle kuntalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 268/2014 vp. Saatavissa: http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20141127Hallit/HE_Kuntalaki_24.11.2014.Suomi_Taitto.pdf [viitattu 5.1.2015]

Haminan kaupunginhallitus. 16.5.2014. Pöytäkirja KH:16.5.2014. Saatavissa: http://ptkjulkaisu.hamina.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil.htm?+elin=KH&cpvm=16%2e5%2e2014%2008%3a30 [viitattu 12.10.2014]

Haminan kaupunginvaltuusto. 10.6.2014. Pöytäkirja KV:10.6.2014. Saatavissa: http://ptkjulkaisu.hamina.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/pk_asil.htm?+elin=KV&cpvm=10%2e6%2e2014%2017%3a00 [viitattu 12.10.2014]

Hautamäki, K., Huomo, E. & Laari, C. Muistio. 9.6.2013. Kotkan nuorten turvallisuuskävely. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Hedin, A., Nevalainen, J, Priha, T. & Salo, E. Ohjelmakokonaisuuksien yhteenveto. 19.12.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Heikkilä, R. Sähköpostitiedoksianto 12.3.2013. Kotka: Kotkan nuorisovaltuusto ja lapsiparlamentti

Holopainen, J. 2012. Kotkan merialueen pienveneilijöiden pelastus- ja kelluntapukineiden käyttöpäätökseen liittyvät tekijät. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012120418150> [viitattu 13.1.2015]

Huomo, E., Seppä, S. Vanhalan N. Muistio 29.9.2013. Korttelikoti Alvariska 12.9.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Ihonen, K., Kokko, J. & Siro, S. Muistio 26.9.2013. Korttelikoti Naapuri 19.9.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Ihonen, K. & Kokko, J. Muistio 1.10.2013. Korttelikoti Ratikka 18.9.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Kaakon kaksikko -forumi 21.5.2013. Muistio 7.8.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Kasvun voimaa. Oppimisen ja osaamisen ekosysteemissä. 2013. Learning and Competence Creating Ecosystem - LCCE®. Toim. Mäkelä-Marttinen, L. & Hartikainen, N. Kouvola: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Sarja A. Nro 42. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/64073> [viitattu 13.1.2015]

Kohti turvallisempaa seutua. 2013. Kymen Sanomat 27.4.2013.

Koivusaari, M. 2013. Sijaisvanhemmuuden myönteiset ja kielteiset kokemukset; systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013052811342> [viitattu 13.1.2015]

Kolmannen sektorin tapaaminen – Virolahti 19.11.2012. Muistio. 2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Kolmannen sektorin tapaaminen – Kotka 3.12.2012. Muistio. 2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Kolmannen sektorin tapaaminen – Hamina 12.12.2012. Muistio. 2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Korhonen, E. & Seunavaara, R-M. 2014. Toimintamallin laatiminen psyykkaritoimintaan. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201404234696> [viitattu 13.1.2015]

Korpilahti, U.2014. Lasten ja nuorten tapaturmien ja väkivallan ehkäisy Etelä-Kymenlaaksossa. Kuntapäätäjien arviointi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. TYÖPAPERI 19/2014 Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy. Saatavissa: <http://www.julkari.fi/handle/10024/116677> [viitattu 11.12.2014]

Kotilo-projekti. Naapurisuussovittelu. PowerPoint-diaesitys. 9.11.2012. Asumisen toimijoiden tilaisuus 9.11.2012.

Kotilo-projekti. Sovittelevuus arkielämässä – sovitteleva työote. 17.4.2013. Asumisen toimijoiden tilaisuus 17.4.2013.

Kotkan - Haminan seudun seutuvaliokunta. Pöytäkirja 31.10.2011. Nro 6/2011. Kotka. § 69: Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuussuunnitelma EK-ARTU. Saatavissa: http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/media/Media%20Root/Sivut_FI/Kotkan-haminan_seutu/Seudun_asiakirjat/Seutuvaliokunta/Svlk_ptk_6_-_31.10.2011.pdf [viitattu 5.5.2014]

Kotkan - Haminan seudun seutuvaliokunta. 3.3.2014. Pöytäkirja nro 2/2014. Saatavissa: http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/media/media_root/sivut_fi/kotkan-haminan_seutu/seudun_asiakirjat/seutuvaliokunta/seutuvaliokunta_poytakirja_3.3.2014.pdf [viitattu 12.10.2014]

Kotkan - Haminan seudun seutuvaltuusto. 1.4.2014. Pöytäkirja nro 1/2014. Saatavissa: http://www.cursor.fi/sites/cursor40.cursor.local/files/media/media_root/sivut_fi/kotkan-haminan_seutu/seudun_asiakirjat/seutuvaltuusto/seutuvaltuusto_poytakirja_1_-_1.4.2014.pdf [viitattu 12.10.2014]

Kotkan kaupunginhallitus 4.8.2014. Pöytäkirja KH: 4.8.2014. Saatavissa: <http://ktweb.kotka.fi/> [viitattu 12.10.2014]

Kotkan kaupunginvaltuusto 18.8.2014. KV: 18.8.2014. Saatavissa: <http://ktweb.kotka.fi/> [viitattu 12.10.2014]

Kuntalaki 17.3.1995/365. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950365> [viitattu 29.11.2014]

Kytö, J. & Lalu, M. 2012. Raskaana olevien päihkeitä käyttävien äitien ja heidän lastensa turvallisuus; systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012120318008> [viitattu 13.1.2015]

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta, 21.5.1999/621. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621> [viitattu 6.1.2015]

Lehtinen, T. & Voutilainen, I. 2013. Hyvä ja turvallinen hoitotyön fyysinen ympäristö; systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013090514998> [viitattu 13.1.2015]

Lintunen, N. 2014. ADHD-lapsen kuntoutus – tärkeimmät osa-alueet ja menetelmät; systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014111415650> [viitattu 13.1.2015]

Lyytikäinen, J. 2013. Osatyökykyisten työkokeilujen yhteys elämän laatuun ja sosiaalisiin taitoihin; systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013120319718> [viitattu 13.1.2015]

Miehikkälän kunnanhallitus. 9.6.2014. Pöytäkirja 11/2014. Saatavissa: <http://www.miehikkala.fi/d5webmiehi/kokous/20141543.PDF> [viitattu 12.10.2014]

Miehikkälän kunnanvaltuusto. 16.6.2014. Pöytäkirja 3/2014. Saatavissa: <http://www.miehkka.fi/d5webmiehi/kokous/20141544.HTM> [viitattu 12.10.2014]

Mäkinen, S. Nuoret haluavat Karhulan kauniimmaksi. 15.5.2013. Kaupunkilehti Ankkuri.

Nieminen, S. 2014. Parisuhdeväkivallan moniammatillisen riskinarvioinnin kehittäminen Kymenlaakson keskussairaalassa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014061913158> [viitattu 13.1.2015]

Ohjausryhmän kokousmuistio 14.9.2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Ohjausryhmän kokousmuistio 30.11.2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Ohjausryhmän kokousmuistio 6.11.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Ohjausryhmän kokousmuistio 13.2.2014. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Pajanen, H. Sähköpostitiedoksianto 21.3.2013. Kotka: Kotkan kaupunki.

Patjas, S. & Verronen, E. Muistio 27.9.2013. Korttelikoti Muorikka 10.9.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Pelli, R. LCCE- ammattikorkeakoulupedagogiikkaa etsimässä. 2013. Teoksessa Kasvun voimaa. Oppimisen ja osaamisen ekosysteemissä. Learning and Competence Creating Ecosystem - LCCE®. Toim. Mäkelä-Marttinen, L. & Hartikainen, N. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Sarja A. Nro 42.

Perälä, J. 2013. Kolmen peruskoulun turvallisuussuunnitelmien sisällön kartoitus ja maastouttaminen rehtoreiden arvioimina. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013052811430> [viitattu 13.1.2015]

Pyhtään kunnanhallitus. 19.5.2014. Pöytäkirja 8/2014. Saatavissa: <http://pyhtaa01.hosting.documenta.fi/kokous/20141528.PDF> [viitattu 12.10.2014]

Pyhtään kunnanvaltuusto. 16.6.2014. Pöytäkirja 3/2014. Saatavissa: http://pyhtaa01.hosting.documenta.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting_frames [viitattu 12.10.2014]

Päiviö, E. Sähköpostitiedoksianto. 13.5.2013. Hamina: Haminan turvallisuuskävelyn tulokset.

Randell, A. 2013. Ohjeen laatimisprosessi työtapaturmien ja vaaratilanteiden torjumiseksi rakennustyömaalla. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305087377> [viitattu 13.1.2015]

Rikoksantorjuntaneuvosto. Turvallisuuskävelyt. 2015. Saatavissa: <http://www.rikoksantorjunta.fi/fi/index/tyontueksi/turvallisuuskavelyt.html> [viitattu 15.4.2014]

SafeCommunity-seminaarin pienryhmätyöskentely. Muistio. 18.4.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Savolainen, H. 2014. Alle kouluikäisen lapsen psykososiaalisen turvallisuuden tukeminen Etelä-Kymenlaakson kunnissa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014112717078> [viitattu 13.1.2015]

Seppä, O. 2014. Etniseen vähemmistöön kuuluvan naisen kokeman perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen neuvolassa. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201404023795> [viitattu 13.1.2015]

Silander, T. Sähköpostitiedoksianto 15.2.2013. Hamina: Haminan vammaisneuvosto.

Sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu. Muistio. 26.4.2013. Kotka. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Sisäministeriön julkaisu 15/2014. Päätöksiä turvallisuudesta. Turvallisuus osaksi kunnan sähköistä hyvinvointikertomusta. 2014. Sisäinen turvallisuus. Saatavissa: <http://www.intermin.fi/julkaisu/152014> [viitattu 13.1.2015]

TACTICS. Reference Frameworks for rapid appraisal of child injury prevention interventions at the subnational level: applied in 6 sub-national regions in Europe. Final Report for the TACTICS Project. 2014. European Child Safety Alliance. Saatavissa: <http://www.childsafetyeurope.org/>. [Viitattu 13.1.2015]

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL. Safe Community -malli. Saatavissa: http://www.thl.fi/fi/web/tapaturmat/tapaturmien_ehkaisy/tapaturmien-ehkaisy-kunnissa/safe-community-malli [viitattu 29.4.2014]

Theseus.fi. 2015. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/1493> [viitattu 31.12.2014]

Turvallisempi huominen. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. 2012. Helsinki. Sisäasiainministeriön julkaisuja 26/2012.

Turvallisuuskävelyt – Opas järjestäjille ja osallistujille. 2011. Rikoksantorjuntaneuvosto, Saatavissa: http://www.rikoksantorjunta.fi/material/attachments/rtn/rtn/julkaisut/turvallisuuskavelyopas/6DoSWyqj9/turvallisuusk_velyopas_valmis.pdf [viitattu 29.4.2014]

Työ- ja ohjausryhmän työpaja. Muistio 5.10.2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu.

Työryhmän kokousmuistio 23.8.2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Työryhmän kokousmuistio 8.11.2012. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Työryhmän kokousmuistio 10.1.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Työryhmän kokousmuistio 11.6.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Työryhmän kokousmuistio 14.5.2013. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Työryhmän kokousmuistio 30.1.2014. EK-ARTU-hanke. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <http://www.kyamk.fi/Ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4lle/Projektit/EK-ARTU/Hankety%C3%B6n%20kokoukset/> [viitattu 5.1.2015]

Oikeusministeriön tiedote. 30.12.2014. Uusi yhdenvertaisuuslaki voimaan ensi vuoden alusta. Saatavilla: <http://oikeusministerio.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2014/12/uusiyhdenvertaisuuslakivoimaanensivuodenalusta.html> [viitattu 6.1.2015]

Vallakas – kuntalaisen vaikuttamisopas. 2009. Helsinki. Kuntaliitto. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/demokratia/osallistuminen/vallakas/Documents/Vallakas%20-%20kuntalaisen%20vaikuttamisopas.pdf> [viitattu 16.4.2014]

Vilen, O. Sähköpostitiedoksianto 3.4.2013. Hamina: Haminan kaupunki.

Virolahden kunnanhallitus. 11.8.2014. Pöytäkirja. Saatavissa: <http://www.virolahti.fi/d5webvirol/kokous/20141545.HTM> [viitattu 12.10.2014]

Virolahden kunnanvaltuusto. 1.9.2014. Pöytäkirja. Saatavissa: <http://www.virolahti.fi/d5webvirol/kokous/20141565.HTM> [viitattu 12.10.2014]

Yhdenvertaisuuslaki 31.12.2014 /1325. Saatavissa: https://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2014/?_offset=1 [viitattu 13.1.2014]

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneet kunnittain

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Taulukko 3. Vastaajien sukupuolijakauma kunnittain

Taulukko 4. Vastaajien ikäjakauma kunnittain

Taulukko 5. Seudun asukkaiden kokema turvallisuus

Taulukko 6. Syyskuun kyläillan keskustelun antia Korttelikoti Muorikasta, teemana lapsiperheet.

Taulukko 7. Syyskuun kyläillan keskustelun antia Korttelikoti Ratikasta, teemana työikäiset.

Taulukko 8. Taulukko 8. Syyskuun kyläillan keskustelun antia Korttelikoti Naapurista, teemana ikäihmiset.

Taulukko 9. Kuntien vuonna 2014 kevään ja syksyn välisenä aikana päätöksentekoprosessissa valitsemat painopisteet turvallisuuden edistämiseksi

Taulukko 10. Vuoden 2015 alusta voimaan tulleen yhdenvertaisuuslain keskeisiä uudistuksia.

EK-ARTU-HANKKEEN ESITE

TAVOITTEENAMME TURVALLISEMPI ARKI

Millaiseksi koet elinympäristösi turvallisuuden?
Mitkä asiat mielestäsi lisääisivät arjen turvallisuutta?

Kerro asiasta turvallisuushankkeen sivuilla
www.kyamk.fi/ekartu

TURVALLISUUS ON MYÖS

yhdenvertaisia sosiaali-
ja terveyspalveluja

asumisviihtyvyyttä
ja naapurisopua

vaaratonta
koulumatkaa

kotitapaturmien
ehkäisyä

väkivaltilanteisiin
puuttumista

turvallista liikkumista
ja asiointia

vastuullista liikenne-
käyttäytymistä

Vaikuta kanssamme! Luodaan yhdessä arjen turvaa!

Käy sivuillamme www.kyamk.fi/ekartu tai ota yhteyttä EK-ARTU-hankkeen projekti-
päällikköön tai turvallisuustyössä mukana oleviin työ- ja ohjausryhmän jäseniin.

EK-ARTU-hanke, projektipäällikkö **Päivi Okuogume**,
paivi.okuogume@kyamk.fi tai p. 044 702 8829

HAMINA

ARJEN TURVA -TURVALLISUUSKYSELYLOMAKE

Arjen turva -kysely

Arjen turvallisuus liittyy kaikkeen minkä keskellä elämme. Turvallisuuden kuuluu olla läsnä asuinympäristössämme, liikenteessä, kauppakeskuksissa, työelämässä, päiväkodeissa, kouluissa ja kaikissa elinkeino- ja hyvinvointia ylläpitävissä rakenteissa ja palveluissa.

Kuntamme on laatimassa turvallisuussuunnitelmaa, johon toivomme sinulta näkemyksiä siitä, millaiseksi sinä koet oman turvallisuutesi ja miten turvallisuuttasi kunnassamme voisi lisätä.

Anna panokseksi turvallisuuden lisäämiseksi ja vaikuta kanssamme!

1. Kuntasi on

- Hamina
- Kotka
- Miehikkälä
- Pyhtää
- Virolahti

2. Kaupunginosa tai kylä, jossa asut: _____

3. Sukupuolesi

- Nainen
- Mies

4. Ikäsi (vuosina) _____

5. Millaiseksi koet elinympäristösi turvallisuuden? (voit tarvittaessa jatkaa paperin toiselle puolelle)

6. Mitkä asiat mielestäsi lisääisivät arjen turvallisuutta? (voit tarvittaessa jatkaa paperin toiselle puolelle)

Kiitos panoksestasi turvallisemman elinympäristömme rakentamiseksi!

Meneillään olevasta turvallisuustyöstä saat lisätietoa osoitteesta www.kyamk.fi/ekartu tai voit ottaa yhteyttä projektipäällikköön paivi.okuogume@kyamk.fi, puh. 044 7028829.

ARJEN TURVA -KYSelyn TULOSTEN NÄKYMINEN KYMEN SANOMISSA 21.2.2013

Kymen Sanomat

Torstaina 21. helmikuuta 2013 Viikko 8 n:o 51 (7478) Irttonumero 2,50 €

6 41 4880 2 094177
kymensanomat.fi

Liian hurja liikenne

► Huonot liikennejärjestelyt heikentävät eniten kuntalaisten turvallisuuden tunnetta, ilmenee Kyamkin Etelä-Kymenlaaksossa tekemästä kyselystä.

Etelä-Kymenlaakson kuntalaiset tuntevat olonsa turvattomimmaksi liikenteessä. Myös lisääntynyt ikävalta ja riskollisuus ovat omaan helkenämään turvallisuuden tunnetta, selviää Kymenlaakson ammattikorkeakoulun tekemästä turvallisuuskyselystä. Tutkimuksen mukaan kuntalaiset kokevat oman asuinalueensa pääosin turvalliseksi, mutta tilanne muuttuu, kun mennään julkisille paikoille. Esimerkiksi illalla yksin kulkeminen on käynyt monelle liian pelottavaksi. Myös yhteisöllisyyden kaippuu nousi kyselyssä vahvasti esiin.

Viime vuoden lopulla tehdyn kyselyn tavoitteena on saada kuntalaisten näkemykset mukaan valmistella olevaan Etelä-Kymenlaaksoon seudulliseen turvallisuussuunnitelmaan. **Uutiset 4**

Ilmari Seppälä

Projektitutkija Päivi Oksanen muistuttaa eteläkymenlaaksolaista oman aktiivisuuden merkitsestä oman ja ympäristön turvallisuuden parantamisessa.

Uutiset 3 »

Määränmäen tuulivoimalat huolestuttavat asukkaita
Homoliitot vastatuuleussa itäisessä Euroopassa

Mielipide 8 »

Työpaikkaliikuntaan enemmän huomiota

Ruoka 9 »

Makeat ruuat hiipivät aamiaispöytään

Pia Inberg

Amerikkalaiset pannukakut.

Kulttuuri 10 »

Jakajat kehuivat ja taiteilijat kiittivät

Urheilu 12 »

Naiset mitalitoivoina MM-kisojen avauspäivänä

ARJEN TURVA-KYSELYN TULOSTEN NÄKYMINEN KYMEN SANOMISSA 21.2.2013

Liikenteessä turvatonta

Juha Rilla

–Vaikka kuntien infrastruktuuri ja asukasrakenne ovat erilaisia, kuntien kesken on löydetävissä paljon yhteisiä näkökohtia. Ihmiset kokivat samalla tavalla asiat, joista arjen turvallisuus koostuu.

Yhteisöllisyys, poliisi ja katuvuorat tuovat turvallisuuden tunnetta Etelä-Kymenlaakson kunnissa.

Kanerva Jalavo
KOTKA. Vaikka liikenne ja piirtaamattomuus liikkemääränsä noista huolestuttavat eritellyksiä, kuntalaisten mielikäsitys turvallisuuden kartoitteen tutkimuksen mukaan myös kasvavaa ikävälistä ja rikollisuus heikentävät turvallisuuden tunnetta.

Tiedot käyvät limi Kymenlaakson ammattikorkeakoulun tekemästä nettikyselystä. Kysely on toteutettu osana EK-ARTU-hanketta, jonka tavoitteena on luoda Etelä-Ky-

voituksien seudullinen turvallisuusnunnitelma yhdessä alueen kuntien kanssa. Projektipäällikkö **Päivi Okuogumen** mukaan suurin eroja kuntien välillä ei tutkimuksessa ilmennyt.

Millaiseksi koet elinympäristösi turvallisuuden?

ETELÄ-KYMENLAAKSON viiden vuoden lopulta kuntalaisten kokemus asuinympäristönsä turvallisuudesta. Vastauksissa asukkaat pohtivat elinympäristönsä turvallisuuden heikentäviä ja sitä lisääviä tekijöitä. Kyselyyn vastasi yhteensä 808 henkilöä.

KOTKA
"Turvallista on sillon, kun valaistus on hyvä ja suojateitä on riittävästi."
"Melko turvattomaksi. Eniten aiheuttavat kannilaiset ja huuhonot."
"Omakotitalojen läheisyys, hyvät naapurisuhteet ja toista välittämisen luovat turvaa."
"Kauppojen ja ostoskeskusten alueet rauhattomia."
"Koen ympäristön turvalliseksi. Ainoastaan liikenteeseen liittyy riskejä."

omaa turvallisuutta voi parantaa. Kuntalaiset tuovatkin kyselyssä esiin kaksi kertaa enemmän vastaajissa lisääviä kuin sitä heikentäviä tekijöitä. "Turvallisuuteen liittyvät ongelmat tiedostetaan selvästi, mikä on mielestäni hyvä asia. Jos turvallisuuden parantamiseksi tehdään jatkossa toimenpiteitä, niin asukkaat ovat sillon niihin valmiimpia, Okuogume toteaa.

YHTEISÖLLISYYDEN lisäämistä toivotaan kaikissa kunnissa. Pyhtälällä seitsemän prosenttia vastaajista piti yhteisöllisyyttä turvallisuutta lisäävä tekijänä.

Okuogumen mukaan yhteisön kuuluminen merkitys turvallisuutta lisäävä tekijänä ylitti positiivisesti. "Ymmärrän kyllä, miksi yhteisöllisyyttä karvaan nyky-päivänä. Yhteisöllisyyden tärkeys on korroloitu turvattuun luovim tekijöihin kuten kasvavaan häiriökäyttäytymiseen, piittaamattomuuteen ja syrjäytymiseen.

HAMINA
"Oma elinympäristö Pappilansaarta on turvallinen ja rauhallinen."
"Etenkin keski-ikäiset ja ikääntyvät asukkaat ovat muuttaneet liikkumistaan riskien li-

"Turvallisuuden tunne on sen ansioita, että ei liikuta itäisiin ja viikonloppuun."
"Hevoshaka rauhallinen asuinalue, jossa on turvallista asua."

Kuinka turvallinen elinympäristösi on?

Vastaajia 650	HAMINA %	KOTKA %	MIEHIK- KÄLÄ %	PYHTÄÄ %	VIRO- LAHTI %
Erittäin	4,6	3,7	12,1	12,5	7,7
Hyvin	56,6	57,3	36,4	46,9	71,2
Melko	35,0	32,0	51,5	37,5	17,3
Tyydyttävä	3,0	5,0	0,0	0,0	1,9
Huono	0,8	2,0	0,0	0,0	1,9

Lähde: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

Kyselyyn yli 800-sta vastaajasta 650 ilmaisi oman turvallisuuden kokemisensa, joka luokiteltiin viiteen eri luokkaan.

Turvallisuutta lisäävistä tekijöistä tärkeänä pidettiin myös poliisin tehokasta valvontaa sekä riittävää katuvai-
-korkassa kattava ja toimiva katuvaikeus nousi tärkeimmäksi turvallisuutta lisääväksi tekijäksi.

OKUOGUMEN mukaan kuntalaisten näkemykset halutaan ottaa mukaan valmisteluun ja olevana Etelä-Kymenlaakson seudulliseen turvallisuusnunnitelmaan.

–Kyselyn tulokset menevät hyvin työhömyhmän kautta kuntiin, jolloin asukkaiden näkemyksille voidaan antaa vastine. Jos todetaan, että jokin risteys on ongelmallinen, tekeminen lautekunta voi ottaa asian käsittelyyn.

Pyrkimyksenä on lisätä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksia mutta myös painottaa asukkaiden vastuuta oman ja ympäristön turvallisuuden lisäämisessä.

–Turvallisuuden parantamiseksi on aika kysyä rahasta. Tärkeää on pohtia keinoja, miten voi itse vaikuttaa asioihin. Jos yhteisöllisyyttä halutaan lisätä, niin sillon kyse on ihmisten omasta aktiivisuudesta, Okuogume painottaa.

–Turvallisuuden karmaita riskejä. "Pajulahdessa turvallista. Huolelta vain, kun lapset odottavat koulukäytävistä pimeän tien varrella, ja autoilla ajetaan tuja."

VIROLAHTI JA MIEHIKÄLÄ
"Yleisesti ottaen turvallista asua, vaikka liikemäärätyyminen Savikkalassa on joskus aika hurjaa."
"Koulu matkain on aika vaarallista seutua, mutta pärjään

Kymen sanomat
to 21.2.2013
sivu 4

EK-ARTU-hanke

–EK-ARTU-hankkeen tavoitteena on tuottaa Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuusnunnitelma valtionavustuksen sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti.

–Turvallisuusnunnitelmasa kartoitetaan alueen turvallisuutta heikentävät tekijät sekä luodaan yhdessä kuntien kanssa toimenpiteiden tulokset alueen turvallisuuden lisäämiseksi.

–Vätkämuunnalissa kolmannessa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa korostetaan asukkaiden mahdollisuuksia osallistua oman asuinalueensa turvallisuutta ja viihtyvyyttä lisäävään työhön.

Lisätietoja: www.kyamk.fi/ekartu

hyvin matkaili. Koululaue on tosi turvallinen."
"Vaalimaan kehittyminen ja mahdollinen visuumivapaus ovat turvallisuuden karmaita riskejä."

–"Kyllä täällä turvallisesti elää. Päätiitä kuitenkin käytetään paljon ja tarjotaan toisille."

–"Koulu matkain on aika vaarallista seutua, mutta pärjään

–"Koulu matkain on aika vaarallista seutua, mutta pärjään

–"Koulu matkain on aika vaarallista seutua, mutta pärjään

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Arjen turva –kysely

Haminan asukkaiden vastaukset

EK-ARTU –hanke
Etelä-Kymenlaakson
turvallisuussuunnitelma

7.2.2013

Vastaajien tausta

Vastaajia yhteensä 322

	Vastaajien lkm	%-osuus vastaajista
Naisia	245	76
Miehiä	77	24
Vastaajien ikäjakauma		
Alle 24 -vuotiaita	8	3
25 – 64 -vuotiaita	252	78
65 – 74 -vuotiaita	27	8
Yli 75-vuotiaita	35	11

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Vastaajien kokema turvallisuus asuinympäristössä

	L	%
Erittäin turvallinen	11	4,6
Turvallinen/hyvä	136	56,6
Melko turvallinen	84	35,0
Turvallisuus tyydyttävä	7	3,0
Turvallisuus huono	2	0,8
Yhteensä mainintoja	240	100,0

Turvallisuutta heikentävät tekijät

	Lukumäärä
Vilkas liikenne ja heikot liikenne -järjestelyt	93
Liikennesääntöjen noudattamattomuus, erityisesti ylinopeudet	81
Ilkivalta ja rikollisuus	34
Puutteellinen valaistus	28
Tiestön heikko kunto	23
Asumiseen liittyvä turvattomuus	12
Sote- tai muut palvelut riittämättömät	9
Turhautunut nuoris	7
Syrjäytyminen	1
Mainintoja yhteensä	288

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Turvallisuutta lisääsi asukkaiden mielestä seuraavat tekijät

	Lukumäärä
Hyvät liikennejärjestelyt autoille sekä kevyelle liikenteelle	138
Poliisivalvonta, poliisiresurssit, kameravalvonta	116
Riittävä valaistus	110
Yhteisöllisyyden lisääminen	64
Teiden ja katujen kunnossapito	60
Riittävät palvelut	31
Liikennesääntöjen noudattaminen ja liikennekasvatus	28
Asuinympäristöstä huolehtiminen	24
Syrjäytymisen ehkäisy	18
Yhteisöllinen turvallisuustoiminta	11
Kaupunkikehitys	3
Valmiustilasta huolehtiminen	4
Maaseudun elävänä pitäminen	2
Mainintoja yhteensä	609

Arjen turva –kysely

Kotkan asukkaiden vastaukset

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSelyn KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Vastaajien tausta

Vastaajia yhteensä 289

	Vastaajien lkm	%-osuus vastaajista
Naisia	232	80
Miehiä	57	20

Vastaajien ikäjakauma

Alle 15-vuotiaat	0	0,0
15-24 -vuotiaat	21	7,3
25-64 -vuotiaat	263	91,0
65-74 -vuotiaat	4	1,4
Yli 75-vuotiaat	1	0,3

7

Vastaajien kokema turvallisuus asuinympäristössä

	L	%
Erittäin turvallinen	9	3,7
Turvallinen/hyvä	138	57,3
Melko turvallinen	77	32,0
Turvallisuus tyydyttävä	12	5,0
Turvallisuus huono	5	2,0
Yhteensä mainintoja	241	100,0

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Turvallisuutta heikentävät tekijät

Asia	Lukumäärä
Piittaamattomuus liikenteessä / liikennesääntöjen noudattamattomuus	79
Vilkas liikenne, liikennejärjestelyt	76
Asumiseen liittyvä turvattomuus	72
Lisääntyvä rikollisuus ja ilkivalta	48
Puutteellinen valaistus	35
Tiestön heikko kunnossapito	15
Huumeiden ja päihteiden käytön lisääntyminen	15
Yhteisöllisyyden puuttuminen	5
Palvelujen heikkeneminen/avun saannin hitaus	4
Nuorten syrjäytyminen	4
Mainintoja yhteensä	353

Turvallisuutta lisäksi asukkaiden mielestä seuraavat tekijät (mainintojen lukumäärä)

Asia	Lukumäärä
Riittävä katuvalaistus	143
Poliisivalvonta ja –resurssit, tehokas viranomaistoiminta	120
Hyvät liikennejärjestelyt autoille sekä kevyelle liikenteelle	112
Yhteisöllisyyden lisääminen	97
Teiden ja katujen kunnossapito	50
Riittävät palvelut ja nopea avun saanti	48
Asuinympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	42
Syrjäytymisen ehkäiseminen	34
Liikennesääntöjen noudattaminen ja liikennekasvatus	30
Yhteiskunnalliset tekijät	25
Liikenteenvalvonta	18
Turvallisuuskoulutus ja valistus	11
Huumeiden ja päihteiden käyttöön vaikuttaminen	11
Oma vastuullinen käyttäytyminen	9
Mainintoja yhteensä	750

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Arjen turva –kysely

Miehikkälän asukkaiden vastaukset

EK-ARTU –hanke
Etelä-Kymenlaakson
turvallisuussuunnitelma

8.2.2013

11

Vastaajien tausta

Vastaajia yhteensä 35

	Vastaajien lkm	%-osuus vastaajista
Naisia	25	71
Miehiä	10	29

Vastaajien ikäjakauma

Alle 15-vuotiaat	6	17
15-24 -vuotiaat	1	3
25-64 -vuotiaat	28	80
65-74 -vuotiaat	0	0
Yli 75-vuotiaat	0	0

12

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Vastaajien kokema turvallisuus asuinympäristössä

	L	%
Erittäin turvallinen	4	12,1
Turvallinen/hyvä	12	36,4
Melko turvallinen	17	51,5
Yhteensä mainintoja	33	100,0

13

Turvallisuutta heikentävät tekijät

Asia	Lukumäärä
Vilkas liikenne, liikennejärjestelyt	10
Piittaamattomuus liikenteessä / liikennesääntöjen noudattamattomuus	10
Asumiseen liittyvä turvattomuus	9
Riittävät palvelut ja nopea avun saanti	8
Puutteellinen valaistus	4
Tiestön heikko kunnossapito	1
Riittämätön liikenteenvalvonta	1
Mainintoja yhteensä	43

14

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Turvallisuutta lisäisi asukkaiden mielestä seuraavat tekijät (mainintojen lukumäärä)

Asia	Lukumäärä
Yhteisöllisyyden lisääminen	21
Poliisivalvonta ja –resurssit, tehokas viranomaistoiminta	14
Hyvät liikennejärjestelyt autoille sekä kevyelle liikenteelle	13
Riittävä katuvalaistus	10
Teiden ja katujen kunnossapito	6
Riittävät palvelut ja nopea avun saanti	3
Liikenteenvalvonta	3
Asuin ympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	2
Liikennesääntöjen noudattaminen ja liikennekasvatus	2
Mainintoja yhteensä	74

15

Arjen turva –kysely

Pyhtään asukkaiden vastaukset

EK-ARTU –hanke
Etelä-Kymenlaakson
turvallisuuksuunnitelma

8.2.2013

16

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Vastaajien tausta

Vastaajia yhteensä 39

	Vastaajien lkm	%-osuus vastaajista
Naisia	31	79
Miehiä	8	21
Vastaajien ikäjakauma		
Alle 15-vuotiaat	0	0
15-24 -vuotiaat	1	3
25-64 -vuotiaat	36	92
65-74 -vuotiaat	2	5
Yli 75-vuotiaat	0	0

17

Vastaajien kokema turvallisuus asuinympäristössä

	L	%
Erittäin turvallinen	4	12,5
Turvallinen/hyvä	15	46,9
Melko turvallinen	12	37,5
Turvallisuus huono	1	3,1
Yhteensä mainintoja	32	100,0

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Turvallisuutta heikentävät tekijät

Asia	Lukumäärä
Piittaamattomuus liikenteessä / liikennesääntöjen noudattamattomuus	13
Vilkas liikenne, liikennejärjestelyt	12
Lisääntynyt rikollisuus ja ilkivalta sekä päihteiden ja huumeiden käyttö	10
Asumiseen liittyvä turvattomuus	7
Nuorten syrjäytymisuhka	7
Puutteellinen valaistus	3
Tiestön heikko kunnossapito	2
Riittämätön poliisin valvonta/resurssit	1
Mainintoja yhteensä	55

19

Turvallisuutta lisääsi asukkaiden mielestä seuraavat tekijät (mainintojen lukumäärä)

Asia	Lukumäärä
Hyvät liikennejärjestelyt autoille sekä kevyelle liikenteelle	17
Riittävä katuvalaistus	17
Poliisivalvonta ja –resurssit, tehokas viranomaistoiminta	15
Yhteisöllisyyden lisääminen	14
Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen	10
Teiden ja katujen kunnossapito	7
Asuinympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	6
Riittävät palvelut ja nopea avun saanti	4
Liikenteenvalvonta	4
Liikennesääntöjen noudattaminen ja liikennekasvatus	2
Mainintoja yhteensä	96

20

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Arjen turva –kysely

Virolahden asukkaiden vastaukset

EK-ARTU –hanke
Etelä-Kymenlaakson
turvallisuuksuunnitelma

7.2.2013

21

Vastaajien tausta

Vastaajia yhteensä 123

	Vastaajien lkm	%-osuus vastaajista
Naisia	77	63
Miehiä	46	37
Vastaajien ikäjakauma		
Alle 15-vuotiaat	66	54
15-24 -vuotiaat	14	11
25-64 -vuotiaat	42	34
65-74 -vuotiaat	1	1
Yli 75-vuotiaat	0	0

22

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Vastaajien kokema turvallisuus asuinympäristössä

	L	%
Erittäin turvallinen	8	7,7
Turvallinen/hyvä	74	71,2
Melko turvallinen	18	17,3
Turvallisuus tyydyttävä	2	1,9
Turvallisuus huono	2	1,9
Yhteensä mainintoja	104	100,0

Turvallisuutta heikentävät asukkaiden mielestä seuraavat tekijät (mainintojen lukumäärä)

Asia	Lukumäärä
Vilkas liikenne, liikennejärjestelyt	28
Piittaamattomuus liikenteessä / liikennesääntöjen noudattamattomuus	15
Lisääntynyt rikollisuus ja ilkivalta	10
Riittämättömät palvelut / avun saannin hitaus	8
Asumiseen liittyvä turvattomuus	7
Tiestön heikko kunnossapito	5
Puutteellinen valaistus	4
Mainintoja yhteensä	77

ARJEN TURVA – TURVALLISUUSKYSELYN KUNTAKOHTAISET VASTAUKSET

Turvallisuutta lisääsi asukkaiden mielestä seuraavat tekijät (mainintojen lukumäärä)

Asia	Lukumäärä
Hyvät liikennejärjestelyt autoille sekä kevyelle liikenteelle	38
Riittävä katuvalaistus	21
Riittävät palvelut ja nopea avun saanti	15
Yhteisöllisyyden lisääminen	14
Yhteiskunnallisten tekijöiden toimivuus/vastuullinen käyttäytyminen	14
Poliisivalvonta ja –resurssit, tehokas viranomaistoiminta	13
Asuin ympäristön turvallisuudesta huolehtiminen	10
Liikennesääntöjen noudattaminen ja liikennekasvatus	6
Liikenteenvalvonta	5
Teiden ja katujen kunnossapito	5
Syrjäytymisen ehkäisy	4
Kuntalaisten turvallisuuskoulutuksen ja valmiuksien lisääminen	4
Mainintoja yhteensä	149

TACTICS-KYSELYN ENGLANNINKIELISET SUOMEA KOSKEVAT TULOKSET

4.3.2. Southern Kymenlaakso, Finland

We could not obtain a full data set for Southern Kymenlaakso in Finland (see footnotes of Table 22 to Table 29 for further details). It was particularly difficult for the Finnish partners to estimate the population coverage of the interventions, Table 22 to Table 25 are therefore difficult to interpret because, at a first glance (as this methodology is intended), it is impossible to know whether the lighter shades are due to missing data or reflect the actual situation. However the data presented in Table 26 to Table 29 are more complete and some observations can be made.

In general the shading of the fields in Table 26 to Table 29 – the visual representations *without population coverage cut off point* – is quite dark, indicating that a fair number of the evidence-based interventions identified in the CSRFs have been implemented. Striking is that there is only one white field in 'water safety', namely in the field 'post-event' / 'social environment' (which is also white in Catalonia and Västra Götaland). This is the evidence-based intervention to have 'surveillance systems that can direct prevention efforts to those injuries resulting in the greatest local burden' (this is a more generic and domain-unspecific evidence-based intervention that also comes back in other CSRFs, but reflects an important gap in availability of data to support injury prevention activities).

However, it is not possible to discuss the population coverage of the implemented interventions. There are only 4 fields across all four tables that show that less than 50% of the evidence-based interventions in the CSRFs have been implemented, which could mean that in general there has been reasonable attention to child injury prevention in this region of Finland covering the three time stages of injury, ('pre-event', 'event' and 'post-event') and the different domains.

In terms of weaker and stronger areas of injury prevention in this region, 'home safety' and 'water safety' appear to be the strongest (Table 27 and Table 28) (darker shades) and 'road safety' and 'intentional injury prevention' (Table 26 and Table 29) slightly weaker – even though the only white field is found in 'water safety' (see above) and 'water safety' has the least interventions possible in absolute numbers (namely 23 as opposed to 51 in 'intentional injury prevention', for example).

Stakeholders from this region with expertise regarding the region and injury prevention policy could look at these tables in further detail and apply their own knowledge of the domain and further contextualise the analysis. Moreover, they could identify with greater certainty the weaker and stronger areas of injury prevention in Southern Kymenlaakso, and can better estimate where further action is required.

TACTICS-KYSELYN ENGLANNINKIELISET SUOMEA KOSKEVAT TULOKSET

Table 22 Rapid Appraisal of CSRF for Road Safety in Southern Kymenlaakso, Finland, with 75 % population coverage

Road	Interventions targeting the host (child)	Interventions targeting the "agent" (vehicle/driver)	Interventions targeting the physical environment	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	33% ^a 1/3	25% 1/4	100% ^b 3/3	43% ^c 3/7
Event	0% ^d 0/3			67% ^e 4/6
Post-Event				0% ^f 0/1

Table 23 Rapid Appraisal of CSRF for Home Safety in Southern Kymenlaakso, Finland, with 75 % population coverage

Home	Interventions targeting the child/child's supervisor	Interventions targeting the "agent" (e.g. chemicals, cigarettes, water temperature)	Interventions targeting the physical environment (e.g. housing, child safety equipment)	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	44% 4/9	100% 1/1	80% ^g 4/5	50% ^h 4/8
Event				0% ⁱ 0/1
Post-Event				0% 0/2

^a Question 7 not asked in Finnish questionnaire

^b Questions 8, 9 and 10 % not asked in Finnish questionnaire but 100% coverage attributed based on comments

^c Question 12 not asked in Finnish questionnaire, question 13, no % given not included here

^d Question 18 no % asked not included here

^e Question 23 no % given, not included here. Question 24 not asked in Finnish questionnaire

^f Question 27 no % given not included here

^g Question 42, no answer given

^h Questions 43 and 44 % not asked in Finnish questionnaire. Question 48 and 50, % not given not included here

ⁱ Question 51 % not asked in Finnish questionnaire

TACTICS-KYSELYN ENGLANNINKIELISET SUOMEA KOSKEVAT TULOKSET

Table 24 Rapid Appraisal of CSRF for Water Safety in Southern Kymenlaakso, Finland, with 75 % population coverage

Water	Interventions targeting the child/child's supervisor	Interventions targeting the "agent" (e.g., swimming pool design/maintenance)	Interventions targeting the physical environment (e.g. swimming areas, presence of lifeguards)	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	0% ^l 0/5	0% ^k 0/1	17% ⁱ 1/6	0% ^m 0/6
Event	0% 0/1		100% 1/1	100% 2/2
Post-Event				0% 0/1

Table 25 Rapid Appraisal of CSRF for Intentional Injury Prevention in Southern Kymenlaakso, Finland, with 75 % population coverage

Intentional Injury	Interventions targeting the host (child)	Interventions targeting the "agent" (e.g. perpetrators of violence, weapons)	Interventions targeting the physical environment	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	20% ⁿ 2/10	38% ^o 3/8	33% ^p 1/3	9% ^q 1/11
Event				
Post-Event	20% ^r 1/5	0% ^s 0/1		8% ^t 1/13

^j Question 54 % not asked in Finnish questionnaire, not included here

^k Question 59 no % given, not included here

^l Question 60, 61 and 62 % not asked in Finnish questionnaire, not included here

^m Question 66 incomplete (marked as "no"). Question 67 not asked in Finnish questionnaire. Question 68 not answered. Question 69 no % estimated.

ⁿ Question 78 no % given not included here, question 81 no answer

^o Question 92 no % given, not included here

^p Question 95, no % asked, question 97 no % given, neither included here

^q Question 98 and 108 no answer, question 99 no % given, questions 100, 102, 104, 105, 106, 107 % not asked in Finnish questionnaire, not included here

^r Questions 111 and 112 no % given not included here

^s Question 114 no % given, not included here

^t Question 116 no answer, question 118 no % asked

TACTICS-KYSELYN ENGLANNINKIELISET SUOMEA KOSKEVAT TULOKSET

Table 26 Rapid Appraisal of CSRF for Road Safety in Southern Kymenlaakso, Finland, with no cut off point

Road	Interventions targeting the host (child)	Interventions targeting the "agent" (vehicle/driver)	Interventions targeting the physical environment	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	67% ^a 2/3	50% 2/4	100% ^b 3/3	57% ^u 4/7
Event	33% ^v 1/3			83% ^w 5/6
Post-Event				100% ^x 1/1

Table 27 Rapid Appraisal of CSRF for Home Safety in Southern Kymenlaakso, Finland, with no cut off point

Home	Interventions targeting the child/child's supervisor	Interventions targeting the "agent" (e.g. chemicals, cigarettes, water temperature)	Interventions targeting the physical environment (e.g. housing, child safety equipment)	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	78% 7/9	100% 1/1	80% ^q 4/5	100% ^y 8/8
Event				100% ^z 1/1
Post-Event				50% 1/2

^u Question 12 not asked in Finnish questionnaire, question 13 no % give but included here^v Question 18 no % asked, but included here^w Question 23 no % given but included here. Question 24 not asked in Finnish questionnaire.^x Question 27 no % given, included here^y Questions 43 and 44 % not asked in Finnish questionnaire but included here. Question 48 and 50, % not given but included here^z Question 51 % not asked in Finnish questionnaire but included here

TACTICS-KYSELYN ENGLANNINKIELISET SUOMEA KOSKEVAT TULOKSET

Table 28 Rapid Appraisal of CSRF for Water Safety in Southern Kymenlaakso, Finland, with no cut off point

Water	Interventions targeting the child/child's supervisor	Interventions targeting the "agent" (e.g., swimming pool design/maintenance)	Interventions targeting the physical environment (e.g. swimming areas, presence of lifeguards)	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	100% ^{aa} 5/5	100% ^{bb} 1/1	83% ^{cc} 5/6	33% ^{dd} 2/6
Event	100% 1/1		100% 1/1	100% 2/2
Post-Event				0% 0/1

Table 29 Rapid Appraisal of CSRF for Intentional Injury Prevention in Southern Kymenlaakso, Finland, with no cut off point

Intentional Injury	Interventions targeting the host (child)	Interventions targeting the "agent" (e.g. perpetrators of violence, weapons)	Interventions targeting the physical environment	Interventions targeting the social environment
Pre-Event	50% ^{ee} 5/10	88% ^{ff} 7/8	100% ^{gg} 3/3	73% ^{hh} 8/11
Event				
Post-Event	60% ⁱⁱ 3/5	100% ^{jj} 1/1		31% ^{kk} 4/13

^{aa} Question 54 % not asked in Finnish questionnaire, but included here

^{bb} Question 59 no % given but included here

^{cc} Question 60,61 and 62 no % asked in Finnish questionnaire but included here

^{dd} Question 66 incomplete (marked as "no"). Question 67 not asked in Finnish questionnaire. Question 68 not answered. Question 69 no % estimated but included here.

^{ee} Question 78 no % given but included here, question 81 no answer

^{ff} Question 92 no % given, but included here

^{gg} Question 95, no % asked, question 97 no % given, both included here

^{hh} Question 98 and 108 no answer, not included here. Question 99 no % given and questions 100, 102, 104, 105, 106, 107 % not asked in Finnish questionnaire, but included here.

ⁱⁱ Questions 111 and 112 no % given but included here

^{jj} Question 114, no % given, but included here

^{kk} Question 116 no answer, question 118 no % asked but included here

TACTICS-KYSELYN KYSYMYKSET = TARKISTUSLISTA

Liikenneturvallisuuden parantaminen

1. Onko kuntanne lapsilla mahdollisuus osallistua opetukseen tai koulutukseen, jonka tarkoituksena on parantaa lasten tienilytystaitoja?
2. Onko kuntanne lapsilla mahdollisuus osallistua pyöräilytaitojen opetukseen?
3. Onko kunnassanne ollut vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset), joka on kohdistunut alle 18-vuotiaiden liikenneturvallisuuteen? a) Jalankulkijoiden turvallisuus? b) Moottoriajoneuvon matkustajien/ kuljettajien turvallisuus? c) Mopoilijoiden/moottoripyöräilijöiden turvallisuus? d) Pyöräilijöiden turvallisuus?
4. Onko alueellanne säännöllisiä poliisin suorittamia ratsioita, joissa puhalluttamalla tutkitaan onko kuljettajaa syytä epäillä rattijuopumuksesta?
5. Onko kuntanne kouluissa annettu opetusta, jonka tarkoituksena on vähentää alkoholin vaikutuksen alaisena ajamista?
6. Onko kunnassanne alle 18-vuotiaille suunnattua opetusta tai oppimateriaalia (esim. esitteitä, videoita), joka käsittelee rattiin nukahtamisen riskejä?
7. Onko kunnassanne tehty liikenneympäristöön fyysisiä muutoksia, joiden tavoitteena on rauhoittaa liikennettä (esim. hidastetöyssiä)?
8. Onko kunnassanne erotettu kevyen liikenteen väylät muusta tiealueesta?
9. Onko kunnassanne pyöriteitä pyöräilijöiden onnettomuuksien vähentämiseksi?
10. Onko alueellanne toimeenpantu laki, joka kieltää alkoholin vaikutuksen alaisena ajamisen?
11. Onko alueellanne toimeenpantu laki, joka rajoittaa ajoneuvojen nopeutta asuinalueilla ja koulujen lähistöllä?
12. Onko alueellanne toimeenpantu laki, joka kieltää alle 16-vuotiailta maasto-ajoneuvoilla ajamisen (esim. mönkijät)?
13. Onko kunnassanne määritelty vastuuviranomainen, jonka tehtävänä on alle 18-vuotiaiden liikenneturvallisuuden parantaminen? a) Jalankulkijoiden turvallisuus? b) Moottoriajoneuvon matkustajien/ kuljettajien turvallisuus? c) Mopoilijoiden/moottoripyöräilijöiden turvallisuus? d) Pyöräilijöiden turvallisuus?
14. Onko kunnassanne valtuuston hyväksymää liikenneturvallisuussuunnitelmaa tai turvallisuussuunnitelmaa, jossa on tietyt tavoitteet ja aikataulut liittyen alle 18-vuotiaiden liikenneturvallisuuteen? a) Jalankulkijoiden turvallisuus? b) Moottoriajoneuvon matkustajien/ kuljettajien turvallisuus? c) Mopoilijoiden/moottoripyöräilijöiden turvallisuus? d) Pyöräilijöiden turvallisuus?
15. Onko kunnassanne menettelytapoja, jotka edistävät lasten turvaistuinten saatavuutta heikommassa asemassa oleville perheille (esim. tarjotaan turvaistuimia lainaksi neuvoloissa tai järjestöjen kautta tai rahallista tukea niiden hankintaan)?
16. Onko kunnassanne toimintatapoja/ interventioita, joilla lisätään tietoa lasten turvaistuinten turvallisuudesta ja tuetaan niiden oikeaa käyttöä interventioin (esim. oikean kiinnityksen tarkistaminen katsastuksen yhteydessä tms.)
17. Onko kunnassanne toimintatapoja/ interventioita, joissa sekä jaetaan tai annetaan lainaksi lasten turvaistuimia tarvitseville että annetaan niihin liittyvää opastusta/ neuvontaa?
18. Onko kunnassanne koulun tai muun yhteisön järjestämää neuvontaa pyöräilyturvallisuudesta, jonka osaksi kuuluu ilmaisten pyöräilykypärien jakaminen?
19. Onko alueellanne toimeenpantu laki, jonka mukaan turvavyötä tulee käyttää?

TACTICS-KYSELYN KYSYMYKSET = TARKISTUSLISTA

20. Onko alueellanne toimeenpantu laki, jonka mukaan lasten tulee käyttää autossa ikäiselleen soveltuvaa turvaistuinta?
21. Onko kunnassanne toimeenpantu laki/ suositus, jonka mukaan lasten turvaistuimen tulee olla asennettuna selkä menosuuntaan kunnes lapsi on täyttänyt neljä vuotta?
22. Onko alueellanne toimeenpantu laki, jonka mukaan jokaisen tulisi käyttää pyöräilykypärää?
23. Onko alueellanne toimeenpantu laki, jonka mukaan kypärän käyttö on pakollista mopojen/ skoottereiden ja maastoajoneuvojen ajajille ja matkustajille? a) Mopot/ skootterit b) Maastoajoneuvot
24. Onko kunnassanne käytössä seurantajärjestelmää lasten liikennetapaturmista (esim. poliisin tai päivystyspoliklinikan tiedot), jonka avulla voidaan ohjata ennalta ehkäisevää työtä suu- rimpiin riskiryhmiin kunnassanne?

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisy

25. Annetaanko kunnassanne (esim. neuvolassa) opastusta/ neuvontaa, jonka tavoitteena on edistää lasten putoamisen ehkäisyä tukevien laitteiden käyttöä (esim. ikkunoiden turvamekanismit tai turvaportit)?
26. Onko kunnassanne mahdollisuus saada paloturvallisuuteen liittyvää koulutusta/ neuvontaa, jonka tavoitteena on sekä lasten että aikuisten tietojen parantaminen?
27. Onko kunnassanne neuvontaa tai toimintaa, joiden avulla sekä edistetään palovaroitimien käyttöä kotona, että jaetaan niitä?
28. Onko kunnassanne ollut paikallisia tai valtakunnallisia neuvontakampanjoita liittyen ilotulitusrakettien turvalliseen käyttöön?
29. Annetaanko kunnassanne (esim. neuvolassa) opastusta/ neuvontaa vanhemmille liittyen haitallisten kemikaalien turvalliseen säilyttämiseen kotona?
30. Annetaanko kuntanne neuvoloissa vanhemmille yksilötason neuvontaa lasten tapaturmien ehkäisystä?
31. Tarjotaanko kunnassanne vanhemmille kotien turvallisuudesta neuvontaa, joissa käsitellään esim. putoamisten ja kaatumisten, myrkytysten tai palovammojen ehkäisemistä?
32. Järjestetäänkö kunnassanne lasten vanhemmaksi tuleville perheille kotikäyntejä, joissa kodin turvallisuusnäkökulmat huomioidaan?
33. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset) vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka kohteena on ollut lasten ja nuorten putoamisten/kaatumisten, myrkytysten, palovammojen tai tukehtumisten ehkäisy?
34. Annetaanko kunnassanne (esim. neuvolassa) vanhemmille neuvontaa/ohjausta, jossa tuodaan esille hanaveden turvallinen lämpötila lapselle?
35. Onko kunnassanne määräyksiä (esim. rakennuksiin liittyen), jotka edellyttävät palovaroitimien asentamista kaikkiin julkisiin rakennuksiin, kuten sairaaloihin, kouluihin ja lastentarhoihin?
36. Onko kunnassanne riskiryhmille suunnattua kampanjaa, jossa jaetaan ja asennetaan palovaroitimia?
37. Onko kunnassanne toimeenpantu pakollisia rakennusmääräyksiä uusille asunnoille?
38. Onko kunnassanne pakollisia rakennusmääräyksiä olemassa oleville asunnoille?
39. Onko kunnassanne käytäntöjä, joiden avulla parannetaan lasten turvalaitteiden, kuten turvaistuinten tai -porttien saatavuutta, heikommassa asemassa oleville perheille (esim. laittei-

TACTICS-KYSELYN KYSYMYKSET = TARKISTUSLISTA

- den lahjoitus tai lainausohjelmia?)
40. Onko kunnassanne toimeenpantu laki/ määräys, joka edellyttää ikkunoihin turvallisuutta parantavia muutoksia (esim. turvalukko) kaikkiin vähintään yksikerroksisiin rakennuksiin?
 41. Onko kunnassanne toimeenpantu laki/ määräys, joka edellyttää kaikkiin yksityisiin ja julkisiin rakennuksiin parvekkeiden ja portaiden kaiteiden turvallista suunnittelua ja toteutusta parvekkeilta ja portailta putoamisen estämiseksi?
 42. Onko kunnassanne toimeenpantu säädös, jossa määritellään turvallisen vesijohtoveden lämpötila kaikissa julkisissa ja yksityisissä rakennuksissa?
 43. Onko alueellanne toimeenpantu laki/ määräys, joka säätelee ilotulistusrakettien myyntiä?
 44. Onko kunnassanne toimeenpantu laki, joka edellyttää palovaroittimien asentamista uusiin ja olemassa oleviin rakennuksiin?
 45. Onko kunnassanne valtuuston hyväksymää toimintasuunnitelmaa tai strategiaa, jossa on myös tietyt tavoitteet ja aikataulut liittyen lasten ja nuorten koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyyn? a) Putoamiset / kaatumiset b) Myrkytykset c) Tulipalot/ palovammat d) Tukehtumiset
 46. Sisältyykö kuntanne lasten, perheiden ja yhteisöjen tapaturmien ehkäisyneuvonta hoitajien työhön (esim. terveyskeskuksissa, ensiavussa)?
 47. Onko kunnassanne määritelty taho, joka vastaa lasten ja nuorten koti- ja vapaa-ajan tapaturmien (ml. putoamiset, kaatumiset, palovammat ja tukehtuminen) ehkäisyyn liittyvistä asioista? a) Putoamiset ja kaatumiset b) Myrkytykset c) Tulipalot/Palovammat d) Tukehtumiset
 48. Onko kunnassanne toimeenpantu leikkikenttien turvallisuuteen liittyvät standardit ja huolehdittu ohjeiden mukaisesta kunnossapidosta (esim. leikkikelineiden korkeus maks. 1,5 metriä ja pehmikettä 23–31 cm syvyydeltä telineiden alla putoamisesta aiheutuvien vammojen ehkäisemiseksi)? Leikkikenttien turvallisuuteen liittyvien standardien toimeenpano? Ohjeiden mukainen kunnossapito?
 49. Onko kunnassanne (esim. neuvolassa) tiedotettu valtakunnallisen Myrkytystietokeskuksen palveluista?
 50. Onko kunnassanne seurantajärjestelmää, johon sisältyy 0-17-vuotiaiden kotitapaturmat (esim. päivystyspoliklinikan tiedot) ja jonka avulla voidaan ohjata ennaltaehkäisevää työtä suurimpiin ongelmiin kunnassanne?

Vesillä liikkumisen turvallisuus

51. Onko kunnassanne järjestetty vesiturvallisuuteen liittyvää opetusta viittä vuotta vanhemmille lapsille (ml. uimaopetus)? Onko kunnassanne opetusta/ neuvontaa/ valistusta pelastusliivien käytön lisäämiseksi?
52. Annetaanko kunnassanne (esim. neuvolassa) vanhemmille neuvontaa, joka korostaa valvonnan tärkeyttä lapsen ollessa veden lähettävillä?
53. Tehdäänkö kunnassanne lapsiperheille kotikäyntejä, joissa annetaan neuvontaa lasten vanhemmille myös lasten vesiturvallisuudesta?
54. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset) vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka kohteena on ollut lasten ja nuorten vesiturvallisuus?
55. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset) vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka kohteena on ollut lasten ja nuorten vesiturvallisuus?
56. Onko kunnassanne toimeenpantu julkisten uimahallien turvallisuusstandardit (esim. veden

TACTICS-KYSELYN KYSYMYKSET = TARKISTUSLISTA

syvyys, altaiden reunat vastakkaisilla väreillä kuin altaan vesi, saatavilla välineitä, roskien vedenpuhdistamisaukkoihin asennettu kannet, kemikaalien määrä)

57. Onko kunnassanne huolehdittu, että joet tms. on mahdollista ylittää turvallisesti?
58. Onko kuntanne julkiset uimapaikat selkeästi merkitty ja vaarat poistettu?
59. Onko kuntanne viemärit ja kaivot suojattu vahvoilla kansilla/ ristikoilla?
60. Onko kunnassanne käytössä julkisten virkistyskäytössä olevien vesialueiden riskinarviointikäytäntö (ml. pätevän tarkastajan suorittama riskinarviointi)?
61. Onko kunnassanne huolehdittu riittävästä koululaisten uinninopetuspaikkojen saatavuudesta investoimalla uusiin uimahalleihin tai järjestämällä kuljetuksia lähialueen uimahalleihin?
62. Onko kuntanne vesialueilla selkeät kuvalliset varoitusmerkit veden läheisyydessä?
63. Onko alueellanne toimeenpantu laki pelastusliivien käytöstä vesillä?
64. Onko kunnassanne ohjeistuksia organisoiduille vapaa-ajan toiminnoille liittyen vesiturvallisuuuteen (esim. vähittäismäärä tarvittavaa valvontaa, koulutusta tai turvallisuuslaitteita)?
65. Onko kunnassanne vesiturvallisuusopetus (ml. uimaopetus) sisällytetty osaksi koulukohtaisia opetussuunnitelmia?
66. Onko kunnassanne taho, joka on vastuussa lasten ja nuorten vesiturvallisuudesta?
67. Onko kunnassanne valtuuston hyväksymää tapaturmien ehkäisyn strategiaa/ohjelmaa/ suunnitelmaa jossa on määritelty tavoitteet ja aikataulut?
68. Onko vanhemmille/ huoltajille tarjottu kunnassanne mahdollisuus osallistua (esim. neuvolassa) lasten ensiapukoulutukseen (ml. painelupuhallus elvytys -koulutus)?
69. Onko kunnassanne riittävästi koulutettuja ja hyvin varustettuja hengenpelastajia/ uinninvalvojia?
70. Onko kunnassanne toimeenpantu ohjeistus, joka määrittää hengenpelastajien vähimmäismäärän rannoilla?
71. Onko kunnassanne toimeenpantu ohjeistus, joka määrittää uinninvalvojien vähimmäismäärän julkisissa uimahalleissa?
72. Onko kunnassanne seurantajärjestelmää (esim. päivystyspoliklinikan tietoihin tai hengenpelastajien raportointiin perustuvaa), jonka avulla on mahdollista ohjata vesiturvallisuuustyötä niihin ryhmiin tai tapaturmiin, joiden riski on suurin? a) Putoamiset/ kaatumiset b) Myrkytykset c) Tulipalot/ Palovammat d) Tukehtumiset

Väkivallan ja kaltoinkohtelun ehkäisy

73. Onko kunnassanne toimintaohjelmia, joilla ehkäistään lasten seksuaalista hyväksikäyttöä (esim. ruumiillisen koskemattomuuden opetus)?
74. Onko kuntanne kouluissa käytössä toimintamalleja, joiden tavoitteena on väkivallan ennaltaehkäisy (perustuen sosiaalisten taitojen ja valmiuksien vahvistamiseen)?
75. Onko kuntanne kouluissa käytössä toimintamalleja, joiden tavoitteena on itsemurhien ehkäisy (ml. mielenterveyden edistäminen) lisäämällä tietoisuutta, parantamalla asenteita ja kannustamalla etsimään apua?
76. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset), vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka kohteena on ollut tiedon lisääminen lasten kaltoinkohtelusta sekä sen ehkäisystä?
77. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset) vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka tavoitteena on ollut tiedon lisääminen koulukiusaamisesta

TACTICS-KYSELYN KYSYMYKSET = TARKISTUSLISTA

- ja sen ehkäisystä?
78. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset) vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka tavoitteena on ollut tietoisuuden lisääminen itsemurhasta, itsensä vahingoittamisesta ja niiden ehkäisystä?
 79. Jaetaanko kunnassanne tietoa huumeiden väärinkäytöstä?
 80. Onko kunnassanne aikuisten ohjaamaa iltapäivätoimintaa/vapaa-ajan kerhoja, joihin koulu-ikäiset lapset voivat osallistua koulupäivän jälkeen?
 81. Onko kunnassanne tarjolla koulujen opetusohjelman ulkopuolisia harrastuksia, kuten urheilua ja vapaa-ajan toimintaa, musiikinopetusta tai draamatunteja kouluikäisille lapsille?
 82. Onko kuntanne koulujen opetussuunnitelmiin kirjattu ns. elämänhallinnan opetus (ml. selviytymistaidot, vuorovaikutustaidot, päämäärän asettaminen, vihanhallinta ja neuvottelutaidot)?
 83. Tuetaanko ja seurataanko kuntanne neuvoloissa ja päivähoidon yksiköissä lapsen kasvua ja kehitystä aina viiteen ikävuoteen asti?
 84. Annetaanko kuntanne neuvoloissa vanhemmille neuvontaa liittyen vauvan ravistelun vaaroista?
 85. Annetaanko kuntanne neuvoloissa vanhemmille neuvontaa liittyen lapsen hoitoon, kehitykseen ja käsittelyyn?
 86. Onko kunnassanne vertais- tai muita ryhmiä, joiden tarkoituksena on vahvistaa vanhempien keskinäistä verkostoitumista?
 87. Onko kunnassanne tarjolla palveluita aikuisille, joita on hyväksikäytetty/ pahoinpidelty lapsena?
 88. Onko kunnassanne toimintamalleja jengiytymisen ehkäisemiseksi?
 89. Tarjotaanko kunnassanne (esim. neuvolassa) kotikäyntejä niille perheille, joissa on lapsiin kohdistuvan väkivallan riski?
 90. Onko alueellanne käytössä aseiden omistusta kontrolloivia toimintatapoja (esim. mahdollisuus luovuttaa ase pois)?
 91. Onko kunnassanne hyödynnetty yhdyskunta- ja kaupunkisuunnittelua väkivallan ja rikollisuuden ehkäisemiseksi?
 92. Onko kunnassanne toimintaa, joilla taataan turvallisuus (esim. kiusaamisen ehkäisy) koulumatkoilla?
 93. Onko kunnassanne saatavilla edullista lastenhoitoa?
 94. Onko kunnassanne toimeenpanttu laki, joka kieltää lapsen ruumiillisen kurituksen kotona ja koulussa?
 95. Onko kunnassanne tehty ja käytössä lapsen kaltoinkohtelun tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyvä toimintatapa?
 96. Onko kunnassanne nimettyä tahoa, johon voi olla yhteydessä lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyvissä asioissa?
 97. Onko alueellanne tahoa, joka on vastuussa väkivallan ehkäisytyön koordinoimisesta?
 98. Onko kunnassanne väkivallan ehkäisyyn liittyvää strategiaa, joka kohdistuu erityisesti lasten ja nuorten väliseen väkivaltaan (esim. kiusaamiseen)?
 99. Onko kuntanne kouluissa oppilashuoltoryhmä tai vastaava, jonka tehtävänä on puuttua perheissä ja kouluissa tapahtuviin väkivallan tekoihin (ml. kiusaaminen)?
 100. Onko kunnassanne käytössä yhteisölähtöistä työtapaa yhteisön ongelmien ratkaisussa (esim.

TACTICS-KYSELYN KYSYMYKSET = TARKISTUSLISTA

- poikkisektoraalinen yhteistyö, kumppanuudet)?
101. Onko kunnassanne valtuuston hyväksymää strategiaa, joka pitää sisällään lasten itseaiheutettujen vammojen sekä väkivallan ehkäisyn?
 102. Onko kunnassanne toimintatapaa liittyen itse-aiheutettujen vammojen ehkäisyyn?
 103. Jaetaanko kunnassanne tietoa lapsiasiainvaltuutetun palveluista?
 104. Onko kunnassanne lastensuojelujärjestelmää, joka takaa eri toimijoiden välisen yhteistyön ja koordinaation menettelytavoissa sekä tiedonkeruussa?
 105. Onko kunnassanne palveluita ruumiillisen kurituksen uhreille (esim. terapeutista päivähoitoa, jonka painotuksena on kehittää kognitiivisia ja yksilön kehittymiseen edistäviä taitoja)?
 106. Onko kunnassanne käytössä menettelytapa, jonka mukaan jokaisen pahoinpitelyn uhrin tulee saada tukea/ hoitoa?
 107. Jaetaanko kunnassanne tietoa julkisesti rahoitetuista lasten auttavista puhelimista tms. (ml. valtakunnalliset numerot)?
 108. Onko kunnassanne palveluita lapsille, jotka ovat joutuneet näkemään väkivaltaa?
 109. Onko alueellanne laadittu ohjeistus, jolla tuetaan väkivallan/ kaltoinkohtelun uhriksi joutuneita lapsia ja varmistetaan heidän pääsynsä oikeuteen (esim. lapsiystävälliset kuulumistelu-, haastattelu- ja oikeudenkäyntikäytännöt)?
 110. Onko kunnassanne perheille erityisen tuen palveluita, joiden tarkoituksena on ennaltaehkäistä lapsen kaltoinkohtelua ja pitää perhe mahdollisuuksien mukaan yhdessä?
 111. Onko kunnassanne toimeenpantu laki, jonka mukaan terveydenhuollon ammattilaisten kuuluu raportoida tapauksista, joissa on syytä epäillä lasten kaltoinkohtelua/ laiminlyöntiä?
 112. Onko kunnassanne radiologeille suunnattuja ohjeistuksia lapsen hyväksikäytön diagnosointiin?
 113. Onko kunnassanne monialaisia ryhmiä (ml. lastensuojelu, poliisi, lääkäri, kuolinsyytutkijoita, oikeuslääketieteen lastenlääkäreitä), jotka arvioivat lasten kuolemat tai läheltä-piti-kuolemat?
 114. Onko kunnassanne lastensuojelusta vastaavia toimijoita, joiden tehtävänä on tutkia ja raportoida epäillyt lasten hyväksikäyttötapaukset?
 115. Onko kuntanne terveyskeskuksissa/sairaaloissa lastensuojelun edustajaa?
 116. Onko kuntanne sairaaloissa käytössä tarkastuslistoja, jotka helpottavat päivystyspoliikklinikoiden hoitajia tunnistamaan ne lapset, joiden on syytä epäillä joutuneen kaltoinkohteluksi?
 117. Huolehditaanko kunnassanne säännöllisestä lääketieteellisestä koulutuksesta lääkäreille ja sairaanhoitajille hyväksikäytön, laiminlyönnin ja kaltoinkohtelun merkkien tunnistamisesta?
 118. Onko alueellanne menettelytapaa, jonka mukaan tulisi olla erityiset poliisiyksiköt/pakollista koulutusta poliiseille, jotka kohtaavat väkivallan uhriksi joutuneita lapsia?
 119. Onko alueellanne sovittu yhteisesti siitä, miten itsemurhista tulisi raportoida mediassa?
 120. Onko kunnassanne ollut mediakampanjaa (ml. valtakunnalliset), vähintään kerran viimeisten viiden vuoden aikana, jonka tavoitteena on ollut lisätä lasten hyväksikäyttö ja laiminlyöntitapausten paljastumista?
 121. Onko alueellanne menettelytapa, jolla suojellaan hyväksikäytettyjen lasten henkilöllisyyttä?
 122. Onko kunnassanne kerätty tietoa, jonka avulla voisi tehdä arvion lasten ja nuorten itsensä vahingoittamisten ja itsemurhien yleisyydestä?
 123. Onko kunnassanne saatavilla/kerätty tietoa, jonka avulla voi tehdä arvion lasten kaltoinkohtelun yleisyydestä?

ESIMERKKI ASUKASTAPAAMISEN MAINOKSESTA

KAAKON KAKSIKKO FOORUMI

Asukkaille, kuntatoimijoille, yrityksille, seurakunnalle, pelastuslaitokselle, poliisille, hankkeille ja kolmannen sektorin toimijoille suunnattu Kaakon kaksikko –foorumin aiheena Arjen turvallisuus ja hyvinvointi.

EK-ARTU-hanke, Kymenlaakson kylät ry:n Arjen turva -hanke, MontEri -hanke, Miä ite – Myö yhdessä –hanke ja Yksillä Purjeilla -kumppanuushanke kutsuvat Sinua mukaan yhteistyöhön. Tervetuloa yhteistyöfoorumiin, jossa voimme vahvistaa yhteistyötä arjen turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvien palvelujen tuottamisessa. Tuodaan yhdessä näkyväksi tarpeita sekä olemassa olevia palveluja. Tule mukaan etsimään uusia ratkaisuja!

Päivämäärä

21.5.2013

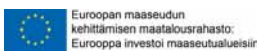
Paikka

Palveluyhdistys Rateva
Keskustie 5 A,
Miehikkälä

KLO

18 - 20

Tilajärjestelyjen ja kahvituksen järjestämiseksi
toivomme ilmoittautumista 15.5. mennessä
info@yksillapurjeilla.fi tai 040 751 7955

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ravimäkiyhdistys ry

MontEri

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRIS- KIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

NUORTEN TURVALLISUUS

Nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskettavissa keskusteluissa osallistajat nostivat esiin useita huolenaiheita. Todettiin, että monilla nuorilla on vaikeaa, koska ongelmat periytyvät perheessä esimerkiksi työttömyyden, arjen ongelmien, toivottomuuden tunteen ja elämähallinnan vaikeuksien vuoksi. Nykyinen nuoriso kasvaa teknologistuvassa kännykkäkulttuurissa, ja se voi olla omiaan lisäämään sosiaalisten taitojen häviämistä. Nuorten yrittäjyyshenki ja uskallus yrittäjyyteen koettiin vähentyneen. Asumisen hallinnassa esiintyy paljon ongelmia kuten velkaantumista, asumisen taidon puutteita ja niin sanottua uusavuttomuutta. Nuoret ajetaan usein pois sieltä missä he viihtyvät, mutta heille ei anneta paikkaa mihin siirtyä. Monilla maahanmuuttajanuorilla todettiin olevan elämässään haastavia tilanteita. Esimerkiksi useissa perheissä perheen sisäiset kulttuurierot aiheuttavat kasvatuseroja (esim. koulujen kasvatusta). Koettiin myös, että nuoret eivät osaa aina hakeutua palveluihin tai toimintoihin, vaikka matalan kynnyksen paikkoja onkin tarjolla. Todettiin, että jos nuorten harrastuksiin ja hyvinvointiin kohdistuvaa rahoitusta vähennetään, sitä enemmän nuoret ovat yhteiskunnalle kustannus, sillä se voisi lisätä osallistujien mielestä syrjäytymistä. Sen vuoksi ennaltaehkäisevään työhön on panostettava, jotta ongelmat vähentyisivät pidemmällä aikavälillä.

Nuorisotoimea ja nuorten työpajoja pidettiin nuorten eniten käyttäminä matalan kynnyksen paikkoina. Niiden koettiin myös ennaltaehkäisevän ongelmia, sillä niissä on aina paikalla aikuinen ja ohjaava henkilö. Vaikka toiminta-avustusten tärkeys ja niiden saatavuus koettiin haasteeksi, todettiin, että nuorisojärjestöjen toiminta-avustukset ovat kasvaneet parin viime vuoden aikana. Nuorille on mahdollista saada ohjattua apua eri tahoilta, ja yhdeksi nuoret tavoittavaksi kanavaksi mainittiin sosiaalinen media.

Urheilun ja liikunnan todettiin olevan hyvää nuorisotyötä. Toisaalta monet harrastukset ovat kalliita. Liikuntaseuroja koettiin olevan tarjolla paljon, samoin nuorisoyhdistyksiä. Yhdistysten ja seurojen koettiin ennaltaehkäisevän ongelmia ja tekevän hyvää kasvatustyötä. Seurakuntien koettiin olevan paikkoja, johon hakeutuu nuoria, joilla ei ole mahdollisuutta maksullisiin harrastuksiin. Tapaamisissa keskusteltiin nuorten osallisuudesta ja yhdistystoiminnan muutoksen tarpeesta. Tasavertaisuuden ja arvostamisen avulla nuoria on ollut helppo saada mukaan toimimaan. Alla on useita asukastilaisuuksien osallistujien ehdotuksia siitä, missä asioissa ja miten nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta voisi parantaa.

Harrastaminen ja vapaa-aika

- Nuorille suunnataan normaalia arjen tekemistä ja tavallista liikuntatoimintaa, ei kilpaurheilua, ennaltaehkäisemään syrjäytymistä ja välttämään turhautumista. Toiminnan tulisi olla selkeää, että siihen ei tarvitse sitoutua ja se ei ole järjestäytynyttä, harrastaa voisi ilman menestyspainetta.
- Nuorille järjestetään jaksavia ja välittäviä aikuisia lähelleen vapaa-ajalla, esimerkiksi pihapeli-porukan tai vastaavan vetäjinä.

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRISKIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- Alueella suunnitellaan uusi toimintamalli (sähköinen alusta) lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksien lisäämiseksi.
- Nuorten kouluttaminen vapaaehtoistyöhön ja muuhun kansalaistoimintaan on panostamisen arvoinen asia.
- Harrastuksiin pääsemiseksi julkisen liikenteen parantaminen on keskeisessä asemassa.
- Nuoret pitää itse ottaa enemmän mukaan palvelujen ja harrastusten tuottamiseen, ja nuorilta tulee kysyä, mitä, miten ja missä he haluavat vapaa-aikaansa viettää.
- Nuorisotalojen toimintaa tulisi kehittää monipuolistamalla palveluntarjontaa ja neuvontaa. Nuorisopalveluissa tarjotaan henkilökohtaista raha-asioiden neuvontaa ja ohjausta.
- Matalan kynnyksen harrastuspaikkoja ja tekemistä tulisi lisätä.
- Varmistetaan riittävä ohjaajien ja valvojen määrä harraste- ja vapaa-ajan ryhmissä.
- Erilaisten tilojen (nuorisotalot, korttelikodit) yhteiskäyttöä tulisi lisätä. Tarvitaan lähelle lisää harrastamisen ja kokoontumisen tiloja, jolloin välimatkat eivät kasva isoiksi ja nuoriso tavoitettaisiin paremmin. Kauppakeskukset tai muut oleilupaikat tulisi hyödyntää ja kehittää nuorisollekin sopivia toimintoja niihin.

Nuorten tavoittaminen ja kohdennettu tiedottaminen

- Lapsen ja nuoren näkökulmaa halutaan enemmän esille.
- Nuorille suunnattua tiedottamista tulee kohdentaa nuoret tavoittavia kanavia pitkin hyödyntäen muun muassa sosiaalista mediaa.
- Palveluista tulee tiedottaa siellä, missä nuoret ovat kuten kouluissa.
- Erityisryhmille tulisi varmistaa tiedon saanti huolella, esimerkkinä maahanmuuttajanuoret.
- Tiedottamista ja palveluntarjontaa tulisi viestiä niin, että nuori ei koe matalan kynnyksen toimintaa vähäpätöisemmäksi ja itseään leimaavaksi, sillä näin tehdessään se voi syrjäyttää monia nuoria palveluista.
- Tuetaan nuorta asumisen hallinnassa, esimerkiksi kehitetään toimintatapoja niin, että ennaltaehkäistään velkaantuminen nuoren arjessa ja yksin asuessa.
- Kehitetään ja lisätään tuettua asumista niin, että asumisyksiköiden yhteyteen kehitetään laajaa toimintaa ja tukea, joiden avulla ennaltaehkäistään asumisen ongelmia ja tuetaan arjen asumista.

Nuorten vaikutusmahdollisuuksien ja osallisuuden lisääminen

- Lasten parlamenttia ja nuorisovaltuustoa tulisi hyödyntää enemmän vaikuttamisen ja tiedottamisen kanavana.
- Laaditaan "sopimuksia" vanhempien kesken (kotiintuloajat, käytössäännöt allekirjoituksella).
- Nuoret tulisi saada mukaan kylätoimintaan.
- Perjantai- tai lauantai-iltaisain virkailijoita ja valtuutettuja voisi jalkautua toreille kuulemaan ja jututtamaan ihmisiä.
- Vanhemmat ihmiset haluaisivat osallistua nuorten elämään sosiaalisen median maailmassa. Nuoret voisivat toimia opastajina.
- Nuoret voivat oppivat ja kokea jo varhain, että he eivät pysty vaikuttamaan asioihinsa, joten alakoulutasolta pitää pystyä muuttamaan asennetta.

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRISKIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Koulujen rooli nuorisotyössä

- Ehdotettiin, että koulujen kanssa rakennetaan suunnitelmallisesti yhteistyötä vapaaehtoistoiminnan lisäämiseksi. Tässä yhteistyössä mukana voivat olla yhdistykset ja seurakunnat.
- Koululaiset voisivat olla esimerkeiksi turvallisuuskyselyjen tekijöinä tai liikuntakaverina, ja pääsisivät näin tekemisiin myös erilaisten ihmisten ja väestöryhmien kanssa.
- Perusopetukseen voisi sisällyttää turvallisuustietoutta enemmän.
- Kummiluokkatoimintaa voisi kehittää yhdessä yhdistysten ja koulujen kesken sekä erilaisia tapahtumia kylien ja koulujen kanssa.
- Koulujen välitunneilla tulisi olla välituntiohjaajia, joiden avulla lisätään lasten ja nuorten liikumista, parannetaan koulupäivän laatua ja saadaan syrjäytyneimmätkin lapset mukaan toimintaan. Samalla voidaan innostaa lasta uuteen harrastukseen.
- Kouluissa voisi olla kolmannen sektorin harrastusten ohjaajia, aikuisia, jotka löytäisivät vähäosaisempia nuoria ja ohjaisivat eteenpäin.
- Koululaiset voisivat tehdä pieniä avustustehtäviä pientä korvausta vastaan.
- Koulutilojen yhteiskäyttöä tulisi kehittää, jotta kouluilla voidaan harrastaa ja viettää vapaa-aikaa.
- Todettiin, että vanhempainvarit voisivat toimia mittareina lapsen ja nuoren hyvinvoinnin seuraamiseksi.
- Vanhemmat tulisi saada enemmän mukaan koulun toimintaan. Yksi keskeinen toimintatapa on olla mukana vanhempainyhdistyksissä, joihin osallistumista tulisi edistää.
- Varmistetaan koulun henkilökunnan osaaminen kiusaamiseen puuttumisessa sekä kykyä käsitellä häiriökäyttäytyviä aikuisia tai vanhempia koulukiusaamistapauksissa.
- Lapsia ja nuoria kuullaan koulun ja lähiympäristön turvallisuusriskien kartoittamiseksi järjestämällä esimerkiksi turvallisuuskävelyjä.

LAPSIPERHEIDEN TURVALLISUUS

Osallistajat olivat yhtä mieltä siitä, että turvallisuus lähtee kodista, jossa vanhempien tuki, rajat, rakkaus ja riittävä valvonta ovat keskeisintä lapsen ja nuoren elämässä. Tarvitaan herätteitä yhteistoimintaan lapsiperheiden arjen sujuvuuden parantamiseksi. Vanhemmuuden ja perheen tukemiseksi ehdotettiin avun saamista arkeen riittävän ajoissa. Vertaistukea tulisi olla vanhemmille tarjolla matalammalla kynnyksellä. Perheneuvolan työntekijä voisi esimerkiksi tulla kertomaan vanhemmuudesta. Varamummoja ja -vaareja tarvitaan enemmän lapsiperheille. Erityislasten perhepalvelujen saanti tulisi varmistaa.

Hyvinvoinnin edistämiseksi osallistajat esittivät, että erilaisten kriisien jälkihoito tulisi varmistaa ja ammattiapua tarjota ajoissa. Lisäksi toivottiin erilaisia tapahtumia järjestettävän perheille enemmän. Lasten ja nuorten kulttuuripalvelut voisi kohdata alueen lapsiperheet paremmin. Arjen väkivalta otetaan puheeksi eli sallitaan hermostumisen purkaminen lähiyhteisössä muiden tuella.

Korttelikotien ja vastaavien paikkojen palvelujen monipuolistamiseksi haluttiin korttelikotien palvelujen saavuttamista ja käyttöä edistää. Esimerkkeinä ehdotettiin lapsiparkkitoiminnan ke-

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRISKIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

hittämistä ja perhe-, lapsi- ja monikulttuurisia kerhoja perustamista. Kodinhoitoon ja lasten iltahoitoon haluttiin kehittää apua.

TYÖIKÄISEN VÄESTÖN TURVALLISUUS

Osallistujat kokivat, että työikäisillä on paljon pahoinvointia ja työkyvyttömyyttä. Ihmiset kokevat hukkuvansa työtaakan alle laatuvaatimusten ja säästöjen kiristyessä. Osallistujat kokivat, että työikäisille ei ole matalan kynnyksen ja nopean avun saannin hoitopaikkoja. Osallistujat esittivät kysymyksen siitä, leimaavatko sairaskertomuksen tiedot (esimerkiksi masennus) liikaa niin, että sillä on kielteisiä vaikutuksia esimerkiksi työnsaantiin.

Monet palvelut olivat osallistujien mielestä liiankin sähköistettyjä, ja koettiin, että sähköiset palvelut hidastavat ja hankaloittavat usein palvelujen saantia. Esimerkkinä annettiin työ- ja elinkeinotoimisto, johon ei voi mennä ilman ajanvarausta. Sähköiset työkalut vievät opettelua ja aikaa. Vaikka sähköisten toimintojen pitäisi helpottaa arkisia toimia ja työelämää, koettiin, että niiden käyttäminen vaatii liikaa opettelua tai vie suuren osan työajasta. Sähköiset työkalut korvaavat usein normaalin kasvokkaisen keskustelun, ja ihmisten todelliset kohtaamiset ja vuorovaikutus jäävät vähemmälle.

Työikäisen väestön hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantamiseksi ehdotettiin vertaiskokemuksen jakamista esimerkiksi uupumuksesta tai masennuksesta kärsivien tukemiseksi, enemmän matalan kynnyksen harrastuksia työikäisille ja aikuisille, kokemusasiatuntijuuden hyödyntämistä, vertaistuen saamisen sisällyttämistä hoitosuunnitelmaan sekä matalankynnyksen paikkojen lisäämistä, esimerkiksi terveyskeskukseen pitäisi pystyä menemään ilman ajanvarausta tai Kasvavan keskuksen kaltaisia tukipaikkoja tulisi lisätä.

IKÄÄNTYVIEN TURVALLISUUS

Tapaamisissa nousivat esiin ikääntyvien arkipäivää hankaloittavia asioita, kuten kotipalvelujen kalliit hinnat, eläkkeiden pienuus, palveluiden keskittämisen myötä palvelujen etäännyminen sekä tiedonsaannin vaikeus ja riittävän tiedon saaminen palveluista. Veteraanien arjen turvallisuus huoletti osallistujia ja vanhusten yksinäisyyden vähentäminen nähtiin keskeisenä ikääntyvien turvallisuuteen vaikuttavana asiana.

Kysyttiin, miten yksinasuville ikääntyville järjestetään turvallinen arki ja miten heidät saadaan mukaan toimintoihin kylille. Luonto aiheuttaa haasteita syrjässä asuville (myrsky, tulva, talvipakaset) ja harvaan asutuilla alueilla asuvien avun saannin turvaaminen koettiin tärkeäksi. Ikääntyvillä ihmisillä todettiin olevan omia turvallisuuskeinoja käytössä kuten miehen saappaat eteisessä, aidassa rako naapurin valojen näkemiseksi tai pyykkiä aina narulla. Yksinäisyyden vähentämiseksi ja sosiaalisuuden lisäämiseksi esitettiin varhaiseen puuttumiseen lisää keinoja, tukihenkilö jokaiselle vanhukselle, hyödyntäen esimerkiksi koulukummitoimintaa, kyytiapua kylille ja harvaan asutuille alueille sekä ystäväpalvelua yksinäisyyden lieventämiseksi (puhelin tai käynnit) ja puhelinketjutusjärjestelmää hyvinvoinnin tarkistamiseksi.

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRISKIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Tiedotusta toivottiin muuallekin kuin internetiin. Kaikilla ikäihmisillä ei ole internetiä tai osaa mistä sen käyttämiseksi, joten tieto ei tavoita kaikkia. Toivottiin enemmän tietoa ja neuvoa taloudellisten huolien ratkaisemiseksi. Esimerkkinä tuotiin esiin elatussopimus aviopuolisoiden välille, josta tietoa ei löytynyt kaupungilta vaan piti itse osata selvittää ja kysyä asiaa. Toivottiin enemmän tietoutta kaupungin päättäjien ja palvelujen tuottajien läsnäolosta erilaisissa tilaisuuksissa kuten terveystioskissa tai korttelikodeissa. Korttelikoteihin toivottiin kaupungin nettiyhteyttä, joka olisi suunnattu erityisesti juuri ikäihmisille, sitä olisi helppo käyttää ja samalla paikalla olisi joku joka opastaa internetin käytössä.

SYRJÄYTYMINEN JA SYRJITYKSI JOUTUMINEN

Väestön keskinäisen eriarvoistumisen ja arjen hallinnan kyvyttömyys koettiin keskeisiksi syrjäytymistä lisääviksi tekijöiksi. Syrjäytymisessä ja syrjityksi joutumisessa erityisryhminä keskusteluissa nousi esille ikääntyvät, nuoret, maahanmuuttajat, vammaiset sekä keski-ikäiset työttömät. Koettiin, että aikuiset päättävät liiaksi lasten ja nuorten asioista, ja lapsen ja nuoren ääni jää puuttumaan. Vanhemmuuden koettiin olevan hukassa, ja sen mainittiin näkyvän esimerkiksi arjen taitojen hallinnan puutteena sekä nuorten päihteiden käyttönä, häiriökäyttäytymisenä tai huonona koulumenestyksenä. Vanhusten yksinäisyys puhutti paljon, ja heidän kohdallaan yksinäisyyden lieventämiselle etsittiinkin useita yhteistyötoimenpiteitä. Kotoutumisessa koettiin haasteiden lisääntyvän, sillä maahanmuuttajien määrä on kiihtyvässä kasvussa ja kotoutumisen toimenpiteitä toivottiin kehitettävän. Maahanmuuttajille arkisten kohtaamisten ja kanssakäymisen todettiin olevan parasta kotoutumista. Päihteitä käyttävien yksinäisten, keski-ikäisten ja ikääntyvien miesten koettiin olevan kasvava ryhmä, ja heidän tavoittamista tiedottamalla koettiin olevan vaikeaa.

Myös palvelujen ja tukiverkkojen riittävydestä ja kohderyhmän palvelun tavoittamisesta oltiin huolissaan. Miesten kohdalla pohdittiin sitä, miten heidät huomioidaan tiedotuksessa ja tiedon saavuttamisessa. Kysyttiin esimerkiksi onko päihteitä käytävillä keski-ikäisille miehille tarjolla riittävästi tukipalveluja. Pohdittiin sitä, miten voidaan lähestyä päihteiden käyttäjiä, ja saada heidät palvelujen piiriin. Maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi koettiin arjen kohtaamisten eri väestöryhmien kanssa tärkeiksi. Kuten maahanmuuttajien, myös muidenkin väestöryhmien osalta kuuluminen johonkin yhteisöön koettiin tuovan turvallisuutta. Vammaisten ja myös ikääntyvien sekä lasten kanssa liikkuvien osalta esiin nousi esteettömyys. Keskeinen syrjäytymistä lisäävä koko seutua koskettava huolenaihe - alkoholin, tupakoinnin ja päihteiden käyttö – koettiin tarpeen saada laskuun.

Syrjäytymisen ehkäisyssä keskeisiksi ehdotuksiksi nostettiin

- nopea ja helppo palvelujen saavuttaminen,
- tiedon kohdentaminen oikein halutulle väestöryhmälle,
- yhteisöllisyyden lisääminen,
- erilaisten väestöryhmien osallisuuden lisääminen,
- asumisen turvallisuuden varmistaminen,
- asukkaan äänen kuuluviin saaminen,
- tiedon saati palveluista ja vapaa-ajan aktiviteeteista monikanavaisesti,

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRIS- KIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- erilaisten kohtaamispaikkojen lisääminen,
- etsivän työn mallien kehittäminen,
- alkoholinkäyttöön puuttumisen keinojen luominen yhteisöön: lupa, uskallus puuttua, puuttumiseen rohkaiseminen,
- arkisten ja luonnollisen vuorovaikutuksen lisäämistä maahanmuuttajien kotouttamiseen; (järjestölle tilat kunnalta ja tulkkipalvelu järjestöltä) sekä
- miesten näkökulma huomioiminen palveluissa ja asiakaspalvelutilanteessa.

YHTEISÖLLISYYDEN LISÄÄMINEN

Yhteisöllisyys koettiin yhdeksi nykypäivän puutteeksi yhteiskunnassa ja yhteisöllisyyden koettiin estävän eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Ihmisten yhteen saattamiseksi ehdotettiin useita käytännön asioita, joita eri tavoin yhteistyössä voisi laittaa käytäntöön. Osallistujien mielestä yhteen saattaminen tapahtuu parhaiten arkisten toimintojen kautta kuten liikuntaryhmät. Harrastustoiminnan koettiin hyväksi ihmisten yhdistäjäksi. Luodaan toisista välittämisen ilmapiiri ja kannustetaan yhteisvastuullisuuteen. Mennään jossain määrin takaisin vanhaan kyläkuultuuriin, jossa yhteisöllisyys ja yhteisvastuullisuus ovat keskeisiä tekijöitä. Osallistujat halusivat lisätä yhteistyötä eri sukupolvien ja eritaustaisten ihmisten välillä. Isovanhemmuus haluttiin aktiivisemmaksi osaksi arkea.

Ympäristö luodaan toimivaksi ja erilaisten ihmisten yhdessäoloa tukevaksi. Todettiin, että tulee kannustaa mukaan vapaaehtoistoimintaan ja hyödyntää julkisia tiloja kuten toreja, jalkapallokenttiä ja leikkipuistoja moninaiseen käyttöön ja yhteisöjen kohtaamispaikkana. Lisätään matalan kynnyksen tapaamispaikkoja kuten yhteisiä olohuoneita, kumppanuustalotoimintaa, kylätiloja ja virtuaalikumppanuustaloja. Kannustetaan myös niiden käyttöön, etenkin iltaisin.

ASUMISEN TURVALLISUUS

Seudulla koettiin olevan asuinalueita, joilla on huono maine. Osallistujien mielestä tällainen kehitys tulisi keskeyttää ja ongelmiin puuttua. Heterogeenista asumista ja tasapainoista väestörakennetta pidettiin tärkeänä. Asumisessa koettiin olevan liian vähän uskallusta tai lupaa puuttua elämisen ja asuinympäristön epäkohtiin.

Kehittämisehdotuksia asumisen turvallisuuteen:

- Ehdotettiin, että kylien turvallisuussuunnitelma olisi kansiin kirjoitettu kyläsuunnitelman liite (nimet, yhteystiedot eri ongelmatilanteissa, tieto jokaiseen kotiin ja kesäasukkaille myös). Kylien yhteyshenkilöt nähtiin tärkeinä, että ihmiset tietävät kehen ottaa yhteyttä vaaratilanteissa. Myös vapaaehtoinen pelastuspalvelu ja pelastuslaitos tarvitsevat tämän tiedon.
- Kyläkohtaiset yhdyshenkilöt kimppekyytejä varten on perustettu Miehikkälässä. Kimppekyytejä ja esimerkiksi Väinön lenkkiä voisi hyödyntää enemmän. Pitäisi kuitenkin saada enemmän käyttäjiä, jolloin lenkkien määrää viikoittain voisi lisätä. Myös asiointiajan pituutta tulisi lisätä. Asiointiajan pidentyessä ikäänntyvät ehtisivät rauhassa käydä pakollisten asioiden toimitamisen lisäksi esimerkiksi kuntoa ylläpitävissä palveluissa ja jumpissa.

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRISKIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- Mietittiin, kuinka moni on tietoinen 112.fi-palvelusta: voi käydä merkkäämassa oman asunnon osoitteen perusteella koordinaatit ja saada näin varmimmin apua hätätilanteessa.
- Tiedottaminen etuuksista esimerkiksi kodin muutostöistä on tärkeää turvallisen kodin järjestämisessä ja kotona asumisen tukemiseksi.
- Viranomaisten kuten rajavartioston hyödyntäminen turvallisuusasioissa olisi mahdollista. Viranomaiset ovat tuoneet esille, että toivovat yhteyshenkilöitä kyliin, jotka tuovat esiin kylien turvallisuusasioita. Rajan tuomien riskien ennakointi pienillä asioilla, mitä mahdollisuuksia tässä olisi?
- Asumisen turvallisuus ja viihtyvyys (naapuriapu, kyydit, koko kylä kasvattaa, yksilötasolla toimiminen, eri tasojen turvallisuussuunnitelmat, heterogeeninen asuminen) on tärkeää.
- Taloyhtiöille voisi järjestää turvallisuuskursseja,
- Neighbourhood watch -tyyppinen (naapurivahti) toiminta (esimerkiksi tarrat ikkunoissa) ilmaisee, että alueella tehdään toimia turvallisuuden parantamiseksi ja välitetään yhteisestä turvallisuudesta
- Talkoohenki on nostettava kunniaan.
- Toimintamalleja uskaltaa puuttua (yhteisellä luvalla) lähiympäristön ja asuinyhteisön epäkohtiin tarvitaan.

EHDOTUS: Kylätalo-hankkeen kunta-järjestö-asukas -yhteistyöllä toteutettava pilottikokeilu: kirjastovaraukset, kimppakyytilista, väline- ja palvelulainaus, kahvila, palkkatuella yhdyshenkilö kylätalolle.

PALVELUJEN SAAVUTTAMINEN

Sähköisten palvelujen todettiin olevan hyvä ajatus ja yksi toimiva keino, mutta toisaalta koettiin, että sähköiset palvelut hidastavat ja hankaloittavat usein omaa toimintaa. Esimerkkinä annettiin työ- ja elinkeinotoimisto, johon ei voi mennä ilman sähköistä ajanvarausta. Koettiin, että esimerkiksi terveyskeskukseen pitäisi pystyä menemään ilman ajanvarausta. Todettiin myös että esimerkiksi erilaiset potilastietojen kirjaamiset vievät liikaa aikaa varsinaisesta potilastyöstä. Avun saannin hitaus ja pitkät matkat koettiin haasteellisiksi etenkin harvaan asutuilla alueilla. Päihteiden käyttöön tulisi löytää uusia palvelumuotoja, jotta seudun suuri ongelma päihteiden käyttö saataisiin laskuun. Lisää tukipalveluja ja matalan kynnyksen apua tulisi olla saatavilla. Koettiin, että tässä kolmannella sektorilla on tärkeä rooli.

Palvelujen lisäämiseksi ja palvelujen saavuttamiseksi esitettiin useita yhteistyöehdotuksia. Sosiaali- ja terveystieteille tarvitaan enemmän yhteistyötä ja useampi järjestö mukaan. Hyvinvointikertomukseen tarvitaan asukasnäkökulmaa enemmän esille. Rikosuhripäivystyksen fyysistä palvelupistettä toivottiin alueelle. Tarvitaan rahoitusta fyysisen pisteen saamiseksi alueelle: saavutetaan ihmiset paremmin ja parannetaan konkreettista työtä neuvonnan (ohjaaminen avun/viranomaisten puoleen) lisäksi. Väkivalta otetaan enemmän puheeksi: miten pärjätä oman väkivallan kanssa, oman käyttäytymisen tarkastelu ja myöntäminen, asiasta puhuminen, muiden hyväksyntä asialle.

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRIS- KIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Varmistetaan ajoissa ammattiapua saataville ja erilaisten kriisien jälkihoito. Ennaltaehkäisevää työtä on lisättävä päihteiden ja väkivallan ehkäisyssä sekä turvakasvatuksessa.

Palveluliikennettä toivottiin kehitettävän ja pankkiautomaatteja lähemmäs asukkaita. Terveyski- oskeja haluttiin enemmän ja palveluiksi toivottiin verenpaineen mittausta, reseptien uusimista sekä lääkärin ja hoitajan vastaanottoa. Terveysbussi eli liikkuva terveysasema tai lääkärikeskuksen ”satelliitti” haluttiin toimintaan. Erityisen tärkeää se olisi kylissä ja harvaan asutuilla alueilla, jotta saavutetaan palvelun tarpeessa olevat henkilöt. Se voisi toimia samalla harrastusbussina tai kun- toutusbussina. Päihteiden käyttäjien auttamismallin perustamista kuntiin eli puuttumismallin (keinoja, uskallusta) luominen asuinyhteisöön/kuntaan; kaikki saa puuttua, lupa puuttua, puut- tumiseen rohkaiseminen yhteisössä.

LIKKUMINEN JA LIIKENNE

Koettiin, että liikennekuri on höltynyt, ja asennemuutosta tarvitaan liikennekäyttäytymiseen. Erityisesti lasten ja nuorten liikennekäyttäytymiseen tulisi osallistujien mielestä puuttua. Koet- tiin, että hurjastelevat autokuskit pikkukylien kaduilla ovat lisääntymässä. Heijastimia ja pyö- räilykypäriä ei juurikaan liikenteessä koettu näkyvän. Liikenteenvalvontaa koettiin olevan liian vähän. Osallistajat kokivat, että riittävä poliisin näkyminen liikenteessä vaikuttaisi liikennekult- tuuriin ja -asenteisiin. Myös peltipoliiseja toivottiin lisää. Esteettömyys nousi tapaamisissa esille, erityisesti tiettyjen väestö- tai ikäryhmien kohdalla.

Esitettiin hyviä konkreettisia parannusehdotuksia liikenneturvallisuuteen. Lumitöiden tekemi- nen tulisi tehdä huolella, liukkaiden teiden hiekoitusta parannettava ja esteettömyys kokonai- suutena otettava suunnittelussa ja huoltotöissä paremmin huomioon. Erityisesti huomiota tulisi kiinnittää siihen, miten esimerkiksi auraus suoritetaan. Järjestöt voisivat tehdä pieniä töitä (kuten lumityöt) pientä korvausta vastaan. Lasten ja nuorten liikennekäyttäytymiseen puututaan enem- män. Kampanjointia ja yhteistyötä erityisesti heijastimien ja pyöräilykypärien käytön lisäämiseksi toivottiin.

VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

Yhteistyöverkoston puuttuminen ja puutteelliset tiedot vapaaehtoistyön yhteyshenkilöistä ko- ettiin olevan yksi keskeinen vapaaehtoistyön kehittämiskohde seudulla. Vapaaehtoisessa pelas- tuspalvelussa on mukana useita järjestöjä, ja yhteistyö viranomaisten kanssa on toimivaa. Silti koettiin, että vapaaehtoisia tulisi saada mukaan toimintaan enemmän. Yhdistysten rekisteröi- tyminen vapaaehtoiseen pelastuspalveluun (VAPEPA) on myös mahdollisuus, jota yhdistykset voivat halutessaan käyttää, ja näin päästä tarjoamaan osaamistaan yhteisölle. VPK-toiminta olisi tärkeää saada aktivoitumaan. Koulutettujen vapaaehtoisten merkitys on suuri vapaaehtoistyössä. Paikallistuntemus on yksi tärkeä tekijä erityisesti hätätilanteissa. Paikallisen tason toimijat tunte- vat toisensa paremmin, ja myös kalustoa on helppo saada sitä kautta.

ASUKAS- JA JÄRJESTÖKUULEMISTEN TUOTOKSET – TURVALLISUUSRISKIT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Todettiin, että monikaan ei välttämättä tiedä, miten vapaaehtoistoimintaan pääsee mukaan. Tarvitaan jatkuvaa tiedottamista vapaaehtoistyön mahdollisuuksista. Vapaaehtoistyöllä koettiin voitavan saada aikaan työllistämisaikutuksia esimerkiksi turvallisuustyön uusien toimintamuotojen avulla. Seudun pelastuslaitoksen yhteistyö kolmannen sektorin ja taloyhtiöiden kanssa koettiin olevan toimivaa (esimerkiksi taloyhtiöt nimeävät pelastusvastaavan tai suojelupäällikön).

Vapaaehtoistyön lisäämiseksi esitettiin kehitettävän vapaaehtoistyöverkosta ja kartoitettavan vapaaehtoistyön resurssit ja tarjonta seudulla. Vapaaehtoistojien tiedot (yhteyshenkilöt, vastuut ja yhteystiedot), toiminnan sisältö ja osaaminen tulisi saada koottua yksiin kansiin. Se voitaisiin toteuttaa sähköisenä toiminta-alustana yksittäisille vapaaehtoistyöhön halukkaille, jotka eivät halua kuulua järjestöön tai olla sidottuja perinteiseen yhdistystoimintaan. Alustalla kohtaisivat toiveet, tarpeet ja tekijät. Alustan kehittäminen koettiin tärkeäksi erityisesti nuoriso- ja vanhustyöhön. Verkosto tuolisi lopuksi välittää kuntalaisten tietoon. Vapaaehtoistyötä voidaan hyödyntää enemmän myös ihan lähiavussa kuten lumitöiden tekemisessä tai liikenteenohjauksessa tapahtumien yhteydessä.

Vapaaehtois- ja muuta kansalaistoimintaa haluttiin kehitettävän seudun kouluissa. Koululaiset voisivat tehdä pieniä avustustehtäviä. Vapaaehtoistyön hyödyntämistä poikkeusoloissa pientä korvausta vastaan esitettiin, esimerkkeinä etsinnät, sähkökatkosten ja myrskytuhojen korjaaminen sekä kyyditysten ja tilapäismajoituksen järjestäminen. Vapaaehtoistoiminnassa esitettiin otettavan käyttöön uusia toimintamalleja kuten etsivä ja osallistava seniorityö.

KUTSU 17.4.2013 ASUKASTOIMIJOIDEN KOULUTUSPÄIVÄÄN

SOVITTELEVAN TYÖOTTEEN KOULUTUS

Aika: Keskiyö 17.4.2013 klo 9-15

Paikka: Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysala, Jylpyn kampus, Takojantie 1, Kotka. Koulutustilaan ohjataan paikan päällä.

8.45 – 9.00	Aamukahvi
9.00 – 10.00	Yhdenvertaisuus asumisessa
10.00–11.00	Sovitteleva työote
11.00–11.45	Lounas (omakustanteinen)
11.45–12.45	Sovitteleva työote
12.45 – 13.15	Työskentelyä käytännön esimerkkien avulla
13.15 – 15.00	Päivän yhteenveto ja keskustelua, iltapäiväkahvit klo 14.00

Sovittelevan työotteen koulutuksen pitävät KOTILO-projektin aluekoordinaattori Eija Kontuniemi ja hankejohtaja Terhi Joensuu. Yhdenvertaisesta asumisesta kertoo vähemmistövaltuutetun toimiston ylitarkastaja Mikko Joronen. Vähemmistövaltuutetun toiminnasta saat lisätietoja osoitteesta www.ofm.fi. Linkki yhdenvertaisuuslakiin.

ILMOITTAUTUMISET JA ERITYISRUOKAVALIOT 8.4.2013 mennessä paivi.okuugume@kyamk.fi. Tilaisuuden järjestää EK-ARTU –hanke, www.kyamk.fi/ekartu.

Sovitteleva työote vahvistaa työntekijöiden

- kykyä ennaltaehkäistä ja ratkaista konflikteja
- vuoropuhelun taitoa
- kykyä tarkastella puolueettomasti asiaa eri näkökulmista
- tukea osapuolia löytämään ratkaisu kärjistyneeseen tilanteeseen
- kykyä ratkaisukeskeisyyteen
- vahvistaa työntekijän kulttuurisensitiivisyyttä

Sovittelevan työotteen koulutuksessa käydään läpi mm. seuraavia asioita:

- mihin konfliktien välttely johtaa
- miksi konfliktien ratkaisussa epäonnistutaan
- työntekijän toiminta erimielisyystilanteissa
- esitellään KOTILO-projektin luoma naapuruussovittelumalli, josta lisätietoa täällä:
<http://www.pakolaisapu.fi/fi/kotimaan-tyo/kotilo/naapuruussovittelu.html>
Sopua! Näkökulmia naapuruussovitteluun -julkaisu http://www.pakolaisapu.fi/images/pdf/Kotimaan_Tyo/PDFs-Kotimaa-kotilo-materiaalipankki/naapuruussovittelu_web.pdf

Aamu- ja iltapäiväkahvit tarjotaan osallistujille. **Lounas** (7,15€) on omakustanteinen. Tarjolla on myös kevytlounas (6,50€), joka sisältää kasviskeiton, lisäkesalaatin, leivät ja juoman. Kahvilavitiiniissä on myynnissä sämpylöitä ja muita kahvilatuotteita. **Pysäköidä** saa vain kyltittömille paikoille. Pysäköinnin valvontaa on kampuksella tehostettu. Lisätilaa on kampuksen takana olevalla Metsolan urheilukentällä, jonne ajetaan Kilpatien kautta (kampuksesta ohi, seuraava tie vasemmalle). Julkisten kulkuneuvojen ja kimpakyytien käyttö on myös vaihtoehto.

KOTKA NUORIA TURVALLISUUSKÄVELYLLÄ KARHULASSA (ANKKURI-LEHTI 15.5.2013)

keskiviikkona 15.5.2013

IPUNKI

Ankkuri -kaupunki lehti

itä sillejä on monen-

istosta yssäkkejä

kirjastossa on lap-
ille tarjolla lainatta-
lätyssäkkejä. Niihin
attu aiheittain kuva-
skirjoja sekä CD- ja
evyjä.

sisällön saa lainak-
ksi viikoksi ja itse vä-
säkin saa pitää. Ide-
lainata yllätyksellinen
man, että tutustutaan
sen sisältöön.

avaanlaisia, aikuisille
ettuja kasseja on lai-
ssa ensi perjantaina
päivän tilaisuudessa
an Jokipuistossa kel-
14.

markkinat onloppuna

alan tuotteita on taas
1 Sapokan kalamark-
a ensi viikonloppuna.
aika on niin lauantai-
n sunnuntaina kello

rkkinoiden viralliset
et ovat lauantaina kel-
10. Avauspuheen pitää
ainen kaupunginval-
u ja kalastajan puoli-
rika Kirjvaineen, joka
ä matkaan myös Kot-
tuntisen kalamarato-
mottajat kello 12.
makalana on lohensu-
pikkukala kuore eli
joka on esillä myös
äsitteleyksyksissä ja
tuissa.

reyskioski utui uinassa

Nuoret haluavat Karhulan kauniimmaksi

Turvallisuuskävelyllä nuoret antoivat myös kiitosta

Nuoret haluavat Karhulas-
ta turvallisemman ja viihtyi-
sämmän alueen. Tämä tuli
esille, kun Karhulassa järjes-
tettiin turvallisuuskävely 7.
toukokuuta. Siihen osallistui-
vat Helilän ja Karhulan kou-
lujen kuusi yhdeksäluokkaa-
laista tukioppilasta, nuorisoi-
hjaaja Talviikki Paakkanen,
ylikonstaapeli Jouko Suomi,
ammattikorkeakoulun opis-
kelijat Kalle Hautamäki, Esi-
si Huomo ja Charlotta Laari
sekä projektipäällikkö Päivi
Oluogume.

Nuorten mielestä Karhula
voisi olla nykyistä kauniim-
pi. Alueen rumimmaksi pai-
kaksi todettiin linja-autoase-
man turvatomalakin tuntu-
va alue. Palatukeskustelus-
sa Karhulan todettiin olevan
kuin Kotkan "löpimönvälä".
Alueen palveluja nuoret
kuitenkin arvostavat.

Kävelyllä osallistuneet nuoret

totesivat Karhulan kunnossa-
pidon olevan hyvällä mallil-
la. Viime talven lumityöt ja
hiekoitus saivat erittäin pal-
jon kiitosta. Myös hiekoituk-
sen poisto oli tänä keväänä
onnistunut.

Kuitenkaan kaikki nuor-
et eivät Karhulassa viihdy,
sillä muun muassa torin lai-
dalta löytyi paljon sotkettu-
ja paikkoja. Muu-
tenkin he koki-
vat Karhulan syn-
kemmäksi alueek-
si kuin vaikkapa
Kotkansaaressa.

Tukioppilaat
pohtivat, että jos
nuorisotalo Vessu
siirrettäisiin Karhulan puu-
koulun, haluaisivatko kaik-
ki nuoret viettää iltojaan sa-
massa pihapiirissä koulupäi-
vän jälkeen. Osa nuorista
siirtyisi vain enemmän linja-
autoasemalle ja puistoihin,
jossa liikkuvat päihteiden-

käyttäjät taas osaa pelotta-
vat. Myös oleskelu kielletyil-
lä alueella saattaisi lisääntyä
esimerkiksi skeittauksen ja
tempupyöräilyn muodossa
taloyhtiöiden pihoihlla.

Suomessa kuolee vuosittain
keskimäärin 53 jalankulki-
jaa, joista kolmannes suojat-
teilla. Tukioppilaat totesivat

Karhulan suojatiet
vaarallisiksi: au-
toilijat eivät väis-
tä, eivätkä hiljen-
nä vauhtia. Tur-
vallisuuskävelyllä
autoilijat väistivät
Vesitorninkadul-
la ainoastaan yli-
konstaapeli Jouko Suomen
mennessä ensimmäisenä suo-
jatielle.

Vaikka kaikki eivät koe
kanjonin reunoilla olevista
korotetuista suojateista o-
levan hyötyä, toivottaisi niit-
tä lisää esimerkiksi Ahlströ-

mintielle. Lidin luona sijait-
sevan suojatien ylittää päivit-
tän suuri määrä koululaisia,
jotka ovat jäädä autojen alle.

Jouko Suomi Kymenlaak-
son poliisilaitokselta ymmär-
tää nuorten huolen Ahlströ-
mintiä, jossa nopeusrajoit-
tus on 40 kilometriä tunnis-
sa.

-Ei tarvitse kuin hetkek-
si pysäköidä poliisiauto Ahl-
strömintielle, niin joku ajaa
seitsemaäkymppiä ohi, Suo-
mi kommentoi.

Myös valo-ohjatut riste-
ykset mietittyivät turvalli-
suuskävelyllä: miksi liiken-
nevalot päästävät autoilijat
ja kävelijät ylittämään riste-
yksen samaan aikaan?

Turvallisuuskävely oli osa
Etelä-Kymenlaakson kunti-
en turvallisuussuunnitelma-
kampanjaa.

Teksti ja kuva:
Sasu Mäkinen

Tukioppilaiden mielestä Karhulan Osuuspankin valo-ohjattu risteys on turvaton. Kuvassa ylikonstaapeli Jouko Suomi ja Kalle Hautamäki.

SISÄISEN TURVALLISUUDEN SIHTEERISTÖN VIERAILUOHJELMA 26.4.2013

VIERAILUN OHJELMA 26.4.2013

- 10.00 - 11.15 EK-ARTU-hankkeeseen tutustuminen**
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysala, Takojantie 1, Kotka
Kahvitarjoilu
Turvallisuuksuunnittelutyön kuulumiset ja suunnitelmat
KyAMK:sta mukana EK-ARTU-hankkeen hallinnoinnin edustajat
- 11.30 - 12.30 Lounas**
Ravintola Keisarinsatama, Metsontie 41, Kotka
- 12.30 - 13.30 Keskustelu turvallisuudesta ja turvallisuusyhteistyön mahdollisuuksista**
Mukana Etelä-Kymenlaakson kunnanjohtajat
Kotkan Höyrypanimo, Metsontie 41, Kotka
- Keskusteluteemat:**
Mitkä ovat alueen keskeiset turvallisuuden haasteet?
Miten turvallisuussuunnitelmalla voidaan vähentää turvallisuusriskejä?
Mitkä ovat turvallisuuden edistämisen suunnitelmat alueella?
Millaista tukea kunnat haluaisivat ministeriöltä turvallisuuden edistämiseksi?
- 14.00 - 15.30 Vierailu Kotkan merivartioasemalla**
Pookinmäki, Lehmustie, Kotka
Kahvitarjoilu puheenvuorojen aikana
14.00 Vartioston apulaiskomentajan puheenvuoro: komentaja Ismo Siikaluoma
14.30 Aseman päällikön puheenvuoro: kapteeniluutnantti Oiva Juntunen
15.00 Pieni reissu ilmatyynyaluksella (n. 4 henkilöä mahtuu mukaan)
- 15.30 Lähtö kohti Helsinkiä**

SISÄISEN TURVALLISUUDEN SIHTEERISTÖN PALAUTETTA ETELÄ-KYMENLAAKSON TURVALLISUUSTYÖSTÄ (KYMEN SANOMAT 27.4.2013)

Kymen Sanomat

Lauantaina 27. huhtikuuta 2013 | viikko 17 | n:o 114 | kymensanomat.fi

KTP-pomo lupaa, ettei mopo karkaa käsistä

URHEILU 20

Tarja Mankkinen kehuu kuntien turvallisuustyötä

UUTISET 7

KOTIMAA 7
Lauantai 27. huhtikuuta 2013 KYMEN SANOMAT

Kohti turvallisempaa kotiseutua

KOTKA | Etelä-Kymenlaakson viiden kunnan yhteiselle turvallisuussuunnitelmalle suitsutetaan kiitosta.

VENÄLÄISTEN viisumivapaus EU:n alueelle on asia, johon pitää varautua ja joka pitää hallita, totesi sisäisen turvallisuuden ohjaus ja seurantarjunnan puheenjohtaja, sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg.

Viisumivapaus ja itärajaan liittyvät turvallisuusasiat ovat yksi painopistealue eteläisen Kymenlaakson kuntien yhteisessä turvallisuussuunnittelussa. Suunnitelmaa alettiin tehdä noin vuosi sitten ja sen on määrä valmistua vuoden loppuun mennessä.

NERG JA SISÄISEN turvallisuuden sihteeristön päällikkö **Tarja Mankkinen** kiittelevät Etelä-Kymenlaakson kuntien, Kotkan, Haminan, Pyhtään, Virolahden ja Miehikkälän ripeyttä ja asennetta turvallisuussuunnittelmatyötä kohtaan.

– Kunnalliset hallintorajat on ylittetty yhteistyön nimissä ja mikä tärkeintä: suunnitelmassa kuuluu myös alueen asukkaiden ääni.

NERG JA MANKKINEN vierailivat perjantaina Kotkassa tutustumassa suunnittelutyöhön ja tapaamaan alueen kuntien johtoa.

– Toteutetun kyselyn mukaan lähes 90 prosenttia alueen asukkaita tuntee olonsa turvalliseksi, Nerg kertoi.

Turvallisuudesta huolehtiminen on mielletty perinteisesti valtion ja kuntien vastuulle. Mankkinen kuitenkin muistutti, että turvallisen elinympäristön luominen vaatii viime kädessä jokaisen asukkaansa panosta.

– Sisäisen turvallisuuden kova ydin ovat poliisi, pelastusvoimat ja rajavartiolaitos. Vastuu on valtion ja kuntien, mutta yhtä lailla turvallisuuden parantamiseksi voivat toimia myös alueen elinkeinoelämä, eri yhteisöt, järjestöt ja yksittäiset asukkaat.

KANSLIAPÄÄLLIKKÖ Nergin mukaan Etelä-Kymenlaakson kuntien yhteistyö on ollut turvallisuussuunnitelman osalta esimerkillistä. Myös Kymenlaakson Ammatti- ja korkeakoulun liittäminen EK-ARTU-hankkeeseen on ollut onnistunut ratkaisu.

– Suunnitelmaan on saatu toimintamalleja, joita voidaan levittää muualle Suomeen.

Nerg kuitenkin muistuttaa, että elinkeinoelämä ja maahanmuut-

Sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg (vasemmalla) ja sisäisen turvallisuusryhmän sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen kävivät tutustumassa Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelmaan Kotkassa.

KIMMO SEPPÄLÄ

tajat olisi saatava nykyistä tiiviimmin mukaan suunnittelemaan alueen turvallisuutta.

– Yksi uusien yritysten sijoittu-

miskriteleistä on turvallisuus. Maahanmuuttajat taas ovat voimavara, jotka tuovat turvallisuuteen uusia näkökulmia.

● **Lisätietoja** EK-ARTU-turvallisuushankkeesta: www.kyamk.fi ja www.intermin.fi

YHTEISTYÖSTÄ YHTEISEEN TEKEMISEEN - VALTAKUNNALLISEN PAIKALLISEN TURVALLISUUSUUNNITTELUN SEMINAARIOHJELMA 26. - 27.11.2013

OHJELMA 26.11.2013

Puheenjohtaja peruspalvelujohtaja Päivi Mattila, Hamina

9.00 Ilmoittautuminen ja tulokahvit

10.00 Seminaarin avaus, sisäasiainministeri Päivi Räsänen

Me teimme sen! – Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelma turvallisuusyhteistyön tukena

10.15 Etelä-Kymenlaakson tervehdys ja seminaarin tavoitteet

Kotkan kaupunginjohtaja Henry Lindelöf

10.25 Etelä-Kymenlaakson asukkaiden turvallisuus

Projektipäällikkö Päivi Okuogume, EK-ARTU-hanke, KyAMK

Kommenttipuheenvuorot – turvallisuussuunnitelman toimeenpanijat:

Kunnanjohtaja Antti Jämsén, Miehikkälä

Poliisipäällikkö Ossi Lähdesmäki, Kymenlaakson poliisilaitos

Pelastusjohtaja Vesa Parkko, Kymenlaakson pelastuslaitos

Sektorirajat alas ja asukkaat mukaan - meidän kaikkien turvallisuutta

11.30 Yhteistyöstä yhteiseen tekemiseen? Yksillä Purjeilla -kumppanuushanke Hamina-ssa, Kotkassa ja Loviisassa (Ray 2013–2016), hankevastaava Jaana Savolainen, Ravimäkiyhdistys ry

12.00 Lounas (omakustanteinen)

Sektorirajat alas ja asukkaat mukaan - meidän kaikkien turvallisuutta - jatkuu

13.00 Naapuriavulla turvallisuutta

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpide 1 ja ehdotukset sen toimeenpanemiseksi valmisteluryhmän puheenjohtaja Pentti Lemmetyinen/sihteeri Regina Järg-Tärno

Kysymykset ja kommentit

Nuoret – turvallisuuden kokijoita ja toimijoita

13.30 Nuorten kokemuksia elinympäristöstä ja turvallisuudesta

Painoalapäällikkö Valdemar Kallunki, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

14.00 Kahvitauko

14.30 Miten tukea nuoria siellä, missä nuoret ovat, projektipäällikkö Mikko Leppävuori, ABC kohtaa nuoria – hanke

14.50 Kauppakeskus ja nuoret – sopua ja yhteiselo, Ulla-Maija Kemppi, Kauppakeskus Trio, Lahti, Citycon Finland Oy

15.15 Vartija työssään – kohtaamisia nuorten kanssa, aluejohtaja Mikael Riihelä, Securitas

YHTEISTYÖSTÄ YHTEISEEN TEKEMISEEN - VALTAKUNNALLISEN PAIKALLISEN TURVALLISUUSUUNNITTELUN SEMINAARIOHJELMA 26. - 27.11.2013

Uusia tuulia turvallisuussuunnitteluun

- 15.35 Arjen turvaa kunnissa – virtaviivaista turvallisuus- ja hyvinvointityötä, projekti-päällikkö Veli-Matti Ahtiainen, Suomen Punainen Risti (Lapin AVI:n hankkeen tukiryhmän jäsen)
- 16.00 Hyvinvointi- ja turvallisuustyö hanksaan sähköisellä hyvinvointikertomuksella, Anne Sormunen, Suomen Kuntaliitto
- 16.25 Tapaturmia torjumaan – uusi tapaturmien torjuntaohjelma, neuvotteleva virkamies Merja Söderholm, STM
- Keskustelu
- 17.00 Ensimmäinen seminaaripäivä päättyy

Mahdollisuus tutustua Merikeskus Vellamon näyttelyihin seminaarin aikana hintaan 5e/hlö (lippu voimassa kaksi päivää, avoinna ti klo 11–18 ja ke klo 11–20)

- 19.00–20.30 Iltavastaanotto Kotkan kaupungintalolla, Kustaankatu 2
Kotkan kaupungin isännöimä
Ohjelmaa ja tarjoilua

OHJELMA 27.11.2013

Ohjelmakokonaisuus 1: Lastensuojelu turvallisuustyönä

Puheenjohtaja, sosiaalityön johtaja Anna Liakka, Kotkan kaupunki

- 9.00 Johdanto aiheeseen, puheenjohtaja Anna Liakka

Lastensuojelun käytäntöjen varmistaminen ja yhtenäistäminen – kuntien ja koko maan haaste

- 9.10 Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen selvitys lastensuojelun tilasta, neuvotteleva virkamies Marjo Lavikainen, sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus
- 9.40 Kuntien lastensuojelutyön tilanne, erityisasiantuntija Aila Puustinen-Korhonen, Suomen Kuntaliitto
- Keskustelu
- 10.15 Kahvitauko

Hyviä käytäntöjä ja tekoja lastensuojelun parantamiseksi

- 10.40 Lasten Talo - Hyvä käytäntö - Best practice vai next practice, johtava sosiaalityöntekijä Satu Ellonen, Kotkan kaupunki
- 11.00 Neuvolat lapsen ja perheen tukena, tutkimuspäällikkö Tuovi Hakulinen-Viitanen, Terveystieteiden tutkimuskeskus
- 11.20 Yhteenveton valmistelu aamupäivän keskustelusta
- 12.00 Lounas (omakustanteinen)
- 13.00 Tutustuminen aamupäivän ohjelmakokonaisuuksissa käsiteltyihin aiheisiin
- 13.30 Yhteinen ohjelma jatkuu

YHTEISTYÖSTÄ YHTEISEEN TEKEMISEEN - VALTAKUNNALLISEN PAIKALLISEN TURVALLISUUSUUNNITTELUN SEMINAARIOHJELMA 26. - 27.11.2013

Ohjelmakokonaisuus 2: Huumausaineet ja arjen turvallisuus

Puheenjohtaja, sosiaali- ja terveysjohtaja Timo Hokkanen, Pyhtään kunta

9.00 Johdanto aiheeseen, puheenjohtaja Timo Hokkanen

Huumausaineiden käyttö Suomessa

9.10 Mitä aineita, miten paljon, ketkä – kyselytutkimuksen tuloksia, Karoliina Karjalainen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Huumausaineet ja arjen turvallisuus

9.40 Varhaisen puuttumisen toimintamalli, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Minna Keveri, Kotkan kaupunki

10.00 Käyttäjät ja arjen turvallisuus – poliisin näkökulma, vanhempi konstaapeli Tero Rönkkö, Päijät-Hämeen poliisilaitos

10.20 Kahvitauko

Huumausaineiden käytön ennalta ehkäisy ja hoito – toimiiko?

10.40 Kohtaavatko ennalta ehkäisevät toimet vähemmistöt, Terno Theslund, ohjaajakenttätyöntekijä

11.00 Päihdetyön ja oppilaitosten ennaltaehkäisevä yhteistyö, Sairaanhoitaja, kouluttaja, luovuusterapian asiantuntija Minna Suomi A-klinikkasäätiö, Itä-Suomen palvelualue

11.20 Yhteenvedon valmistelu aamupäivän keskustelusta

12.00 Lounas (omakustanteinen)

13.00 Tutustuminen aamupäivän ohjelmakokonaisuuksissa käsiteltyihin aiheisiin

13.30 Yhteinen ohjelma jatkuu

Ohjelmakokonaisuus 3: Toteutuuko EU:n ja Venäjän välinen viisumivapaus – liikkuvuus lisääntyy joka tapauksessa

Puheenjohtaja, Virolahden kunnanjohtaja Osmo Havuaho

9.00 Johdanto aiheeseen, puheenjohtaja Osmo Havuaho

Itäliikenteen ja liikkuvuuden kasvu, vaikutukset ja varautuminen – kansallisesti

9.10 Liikenteen kasvun mahdollisuudet ja uhkat, everstiluutnantti Jaakko Ritola, Rajavartiolaitoksen esikunta

9.35 Kasvuun varautuminen – kansalliset toimet, neuvotteleva virkamies Kalle Kekomäki, sisäministeriö

Etelä-Kymenlaakso – rajan mahdollisuudet, haasteet ja ennakointi

9.50 Rajan ennakoivat toimenpiteet turvallisuuden lisäämiseksi, rajatarkastusaseman päällikkö Ismo Kärhä, Kaakkois-Suomen rajavartiosto

10.30 Kahvitauko

YHTEISTYÖSTÄ YHTEISEEN TEKEMISEEN - VALTAKUNNALLISEN PAIKALLISEN TURVALLISUUSUUNNITTELUN SEMINAARIOHJELMA 26. - 27.11.2013

- 10.50 Miten tulli varautuu itäliikenteen kasvuun,
tulliylitarkastaja, Vaalimaan tullin päällikkö, Mika Poutiainen
Itäliikkuvuuden kasvu ja arjen turvallisuus
- 11.15 Lisääntyvän itäliikenteen vaikutukset arjen turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen, Virolahden kunnanvaltuuston puheenjohtaja Seppo Kiri
- 11.30 Yhteenvedon valmistelu aamupäivän keskustelusta
- 12.00 Lounas (omakustanteinen)
- 13.00 Tutustuminen aamupäivän ohjelmakokonaisuuksissa käsiteltyihin aiheisiin
- 13.30 Yhteinen ohjelma jatkuu

27.11.2013 ILTAPÄIVÄ - YHTEINEN OHJELMA

Puheenjohtaja sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen, SM

- 13.30 Aamupäivän ohjelmakokonaisuuksien X-RAY. Miten tästä eteenpäin?
- 14.30 Seminaarin päätöspuheenvuoro, valtakunnallinen kotkalainen vaikuttaja Antero Kekkonen
- 15.00 Seminaarin päättäminen

VALTAKUNNALLISEN SEMINAARIN OHJELMAKOKONAISUUKSIEN KESKUSTELUJEN YHTEENVEDOT

OHJELMAKOKONAISUUS 1: Lastensuojelu turvallisuustyönä

Osallistuja kokivat tiedonvaihdon haastavaksi. Tiedonvaihdon tulisi olla molemminpuolista lastensuojelusta viranomaisiin päin sekä päinvastoin. Tieto mahdollisesta rikosprosessista tulisi kulkeutua lastensuojeluun, jotta saadaan riittävästi näyttöä päätösten toimenpiteiden tueksi. Oikeusprosessi koettiin hitaaksi suhteessa lapsen hätään ja tarpeisiin, viiveet voivat pahimmillaan olla jopa vuosia. Kysyttiin, miten yhteistyöhön suhtaudutaan ja onko tiedonvaihto yhteistyötä. Todettiin, että on tarpeen hyödyntää moniammatillisia ryhmiä.

Lastensuojeluilmoituksen tekemisen kynnys herätti keskustelua. Poliisin tekemät päihdeilmoitukset alaikäisistä koettiin lastensuojelua ylikuormittavaksi ”turhien” ilmoitusten vuoksi. Lastensuojelu tekee kuitenkin harkinnan toimenpiteistä, ei ilmoittaja. Todettiin, että koskaan ei tiedä, onko kyseinen ilmoitus juuri se ratkaiseva tekijä lapsen kannalta. Ehdotettiin sosiaalitoimen roolia kouluttajana ja paikallisena opastajana, vaikkakin tiedostettiin se, että sosiaalitoimi on työllistetty jo ilmoitusten kanssa ja korjaavan työn parissa.

Salassapito yhteistyötä estävänä asiana nousi keskustelussa esiin. Arkipäivän työhön toivottiin tietoa siitä, johtaako lastensuojeluilmoitus toimenpiteisiin. Koettiin epävarmuutta ilmoituksen jälkeen siitä, että mitä pitäisi vielä tehdä vai voiko luottaa siihen, että asia hoituu lastensuojelun toimenpitein. Koettiin myös tiedon puutetta siitä, mitä lastensuojelussa tehdään ja mitä siellä voidaan tehdä. Tiedonvaihdolla todettiin olevan paljon juridisia esteitä, joita valtioneuvoston työryhmä on selvittänyt. Mainittiin sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän ”Opas kaikille toimijoille tiedonvaihdosta.

Keskustelussa oltiin yhtä mieltä siitä, että huoli on nostettava esiin siellä, missä huoli kohdataan. Kysyttiin, olemmeko ulkoistaneet lasten hyvinvoinnin ja auttamisen lastensuojeluviranomaiselle. Todettiin, että on toimijoita, joita tulisi hyödyntää enemmän kuten yksityinen turva-ala (vartiointiliikkeiden tekemät lastensuojeluilmoitukset), kansalaisjärjestöt sekä Lasten talo- malli. Asiakastyössä tärkeäksi todettiin asiakkaan todellinen kohtaaminen, kielen selkeys sekä asiakkaalle viesti avun saamisesta sieltä, mistä sitä haetaan.

OHJELMAKOKONAISUUS 2: Huumausaineet ja turvallisuus

Keskustelussa todettiin, että huumeiden käytön arkipäiväistyminen uhkaa arjen turvallisuutta. Huumausaineiden käytön ja kokeilujen hyväksyntä on yhä yleisempää. Todettiin, että jopa 30 % nuorista aikuisista (25–34-vuotiaiaat) hyväksyy huumausaineiden kokeilut. Etenkin kannabiksen käyttöä monet nuoret aikuiset eivät pidä kovinkaan paheksuttavana. Kukaan tuskin päättää kannabista kokeillessaan, että siirtyy joskus vahvempiin aineisiin. Se voi vaikuttaa opiskeluun, aiheuttaa erilaisia vaaroja ja syrjäytymistä.

Nuorten valistaminen ja heille faktoista kertominen koettiin tärkeäksi sen sijaan, että väitellään nuorten kanssa ja osoitetaan heitä sormella. Nuorille tulisi kertoa huumausaineiden vaikutuksista ja haitoista sekä siitä, mitä ne aiheuttavat ja mihin niiden käyttö saattaa johtaa. Yhä nuorempien,

VALTAKUNNALLISEN SEMINAARIN OHJLEMAKOKONAISUUKSIEN KESKUSTELUJEN YHTEENVEDOT

jopa alle 15-vuotiaiden, kannabiksen käyttö yleistyy. Keskustelussa esiin nostetussa THL:n tutkimuksessa ei ollut huomioitu alle 15-vuotiaita, ja tämä herätti kysymyksiä. Huumausaineiden käyttöä ja siihen liittyvää turvallisuuskysymystä tulisi selvittää myös alle 15-vuotiaiden osalta. Kokemusten mukaan alle 15-vuotiaiden huumausaineiden käyttö on lisääntynyt. Joitain kouluterveyskyselyjä on toteutettu, mutta varmaa tietoa tämän ikäryhmän huumausaineiden käytön yleisyydestä ei tässä kohtaa saatu. Välittäminen ja nuorten kohtaaminen ja aikuisen läsnäolo koettiin erityisen tärkeiksi tekijöiksi nuoren elämässä, sillä ne tuovat perusturvallisuutta. Keskustelussa nousi esiin useita esimerkkejä nuoren tukemiseksi. Se on arjen turvallisuutta, että nuorella on joku aikuinen, joka välittää ja kuuntelee. Nuoren täytyy voida luottaa aikuiseen, ja nuorelle tulee antaa oikeaa tietoa. Aikuisen täytyy pitää sanansa ja viedä totuuden mukaista viestiä nuorelle. Sosiaalinen media on luonnollinen osa nuorten elämää. Aikuiset eivät pysy nuorten tavoin välttämättä muutoksessa mukana. Sosiaalinen media on ollut nykynuoren elämässä aina läsnä, se kuuluu elämään oleellisena osana. Se voi aiheuttaa jotakin sellaista, mihin ei ole totuttu ja mitä ei tunneta.

Todettiin, että ennaltaehkäisevään työhön panostaminen ja sen tuottavuuden mittaaminen on hyvin vaikeaa. Yhteistyö yli sektorirajojen on tärkeää ehkäisevän työn edistämiseksi. On tärkeää olla tietoinen siitä, mitä toisaalla tehdään. Esimerkiksi päihdetyöntekijät olisi tärkeää olla tietoisia poliisin ennaltaehkäisevistä toimista. Rohkeampaa puheeksi ottamista ja asioiden esille ottamista rohkeammin kaivattiin. Työntekijä voi aina voi kysyä, jos epäilee ongelmia. ”Miten voit” – kysymyksen voi esittää aina ja osoittaa välittämistä toista kohtaan. Puhutaan asioista, välitetään, valistetaan, kysytään suoraan. Nuorten kieltä voi olla joskus vaikea ymmärtää, joten silloin pitää kysyä, ”mitä tarkoitat” tai ”kerro lisää”. Aikuisen pitäisi asettua nuoren tasolle. Korostettiin sitä, että puheeksi ottamista tulisi yhä enemmän arkipäiväistä.

Aikuisväestöllä on suuri osuus sekakäytössä ja lääkkeiden väärinkäytössä. Tässä ryhmässä todettiin olevan paljon työssäkäyviä ja eläkeläisiä. Siihen puuttuminen on ongelmallista. Tämä voi vaikuttaa työturvallisuuteen ja tapaturmiin. Huumausaineiden, etenkin sekakäytön ja lääkeaineiden käytön, suuri käyttäjäryhmä oli THL:n tutkimuksen mukaan työssäkävijät. Saattaa olla niin, että koska on kysytty koko elämän aikaisesta käytöstä, niin käyttöä on saattanut esiintyä aiemmin elämässä, mutta nykyisellään ongelmaa ei enää välttämättä ole. Työntekijöiden turvallisuus esimerkiksi sote-sektorilla ja väkivallan kohtaaminen nousi puheenaiheeksi. Myös muilla työsektoreilla on varauduttava väkivallan kohtaamiseen. Työntekijöiden turvallisuusasioita tulee ennakoida. On keinoja ja tapoja siihen, miten varaudutaan väkivaltaan ja turvallisuutta uhkaaviin seikkoihin. Henkinen varautuminen ja esimerkiksi huonetilassa sijoittuminen tulee huomioida. Oma reagointi on tärkeää. Työntekijöiden turvallisuus on osa työtä, ei ”päälleliimattua”.

Lisäksi keskustelussa nousi kysymyksiä ja keskustelua seuraavista asioista:

- Kysyttiin, onko THL:llä tekeillä tutkimuksia, joissa selvittäisi terveydellisiä haittoja, joita käyttäjät itse ovat päihteiden käytön seurauksena huomanneet eli terveydellistä näkökulmaa; mitä haittoja huumausaineiden käytöstä seuraa. Tällaisia raportteja todettiin jo tehneen.
- Kysyttiin arkikäyttäjistä, jotka eivät ole hoidon piirissä. Puhuttiin tavoittamisongelmasta; koska nämä ihmiset eivät ole palvelujen piirissä, heitä on vaikea tavoittaa.

VALTAKUNNALLISEN SEMINAARIN OHJELMAKOKONAISUUKSIEN KESKUSTELUJEN YHTEENVEDOT

- Keskustelua heräsi pienten lasten vanhempien huumausaineiden käytöstä. Kotioloissa tapahtuva käyttö saattaa pysyä piilossa, vanhemmat käyttävät huumausaineita ja lapset pyöriivät jaloissa. Tällainen ongelma on lisääntynyt. Näihin lapsiin ja perheisiin tulisi mahdollisesti päiväkodissa puuttua. Epäilyksiä herää, jos lapset tulevat hoitoon, eivätkä ole kahteen viikkoon käyneet pesulla. Tämä on myös asumisturvallisuuden riski.
- Kysymyksiä herättivät niin sanotut muuntohuumeet, jotka ovat laillisia huumeita, ja joita saa jopa netistä tilattua. Näillä tarkoitetaan huumausaineita, joiden ainesosia on muutettu, ja näin ollen kyseistä valmistetta ei voida luokitella enää samaksi aineeksi kuin se oli aikaisemmin. Näiden seuraamisessa on poliisillakin haastetta. Kysyttiin, kuinka yleisiä ne ovat Suomessa. Näiden käyttö luokitellaan lääkerikoksiksi, koska aineita ei ole luokiteltu huumausaineiksi. Nämä ovat etenkin tullin ongelma, mutta osittain myös poliisin ongelma.
- Kysyttiin, ovatko poliisin resurssit huumausaineiden valvonnassa tasapainossa, onko liian paljon ongelmakäyttäjakeskeistä valvontaa vai pitäisikö poliisilla olla enemmän ennaltaehkäisevää toimintaa ja aikaa esimerkiksi peruskoululaisille. Resurssija ei valitettavasti ole riittävästi. Esimerkiksi poliisi löysi vahingossa huumausaineita koskevan alle 15-vuotiaiden facebook-ringin. Nuorten käyttöä ei välttämättä päällepäin huomaa, ja silloin siihen on vaikea puuttua. Poliisi käyttää toisinaan pelottelutaktiikkaa esimerkiksi kuvamateriaalilla, jolla yrittää vaikuttaa nuorten huumausaineiden käyttöön. Poliisin pitäisi enemmän satsata lapsiin ja nuoriin, jottei huumausaineiden käyttö lisääntyisi. Tämä olisi tärkeää ennaltaehkäisevää työtä.
- Nuorilta käyttäjiltä on kysytty, onko heidän vanhemmillaan tullut ilmi huumausainetaustaa. Joillakin oli, muttei merkittävästi. Osalla nuorten vanhemmista on ollut hyvin vaikea uskoa, että oma lapsi olisi käyttänyt huumausaineita. ”Ei meidän lapsi vaan ne muut” -ajattelu on yleistä.
- Ennaltaehkäisevä päihdetyö; nuoria vanhempia pitäisi opastaa päihdeiden käytön ehkäisyyn vielä siinä vaiheessa, kun lapseen pystyy vaikuttamaan. Vanhempien olisi tärkeää opettaa elämänarvoja lapselle, säännöt sovitaan jo pienenä. Esimerkiksi vanhempainilloissa voisi havahduttaa vanhempia. Olisi tärkeää panostaa pienten lasten vanhempiin.
- Keskustelua syntyi myös virtuaaliriippuvuudesta. Internet on osa nykyisten elämää. Se on ollut heidän elämässään aina, toisin kuin meillä aikuisilla. Tässä keskustelussa valistaminen nousi tärkeäksi puheaiheeksi.

OHJELMAKOKONAISUUS 3: Toteutuuko EU:n ja Venäjän välinen viisumivapaus- liikkuvuus lisääntyy joka tapauksessa

Tullin ja rajavartioston yhteistyötä kehitetään muun muassa NUIJA-hankkeen myötä tavoitteena yhden luukun periaate. Resurssija pitäisi kuitenkin saada lisää ja rajan laajennustoimet aloitettava. Yhteistyö Venäjän viranomaisten kanssa sekä yhteisten laajennussuunnitelmien tekeminen on tulevaisuutta. Tavoitteena on laajentaa rajan molemmin puolin samoja alueita yhtä aikaa. Yhteistyön lisääminen myös rajavartioston, tullin, hätäkeskuksen sekä sosiaali- ja terveystalouden kesken takaa muun muassa turvallisen kulun liikenteessä. Keskustelijoiden mukaan luvaton maahantulo ja harmaa talous mahdollisesti lisääntyisivät, mutta suuria muutoksia aiempaan ei kuitenkaan olisi odotettavissa. Useampi osallistuja totesi, että maassa on luvattomasti jopa tuhansia, mutta suurin osa on tullut länsirajan kautta. Viisumivapauden myötä ei ennusteta harmaan talouden lisääntyvän.

VALTAKUNNALLISEN SEMINAARIN OHJLEMAKOKONAISUUKSIEN KESKUSTELUJEN YHTEENVEDOT

Puhuttiin työviihtyvyydestä rajavartiosta (Vaalimaa) sekä kielivaatimuksista. Vaikka työntekijöiden keskuudessa on suurta vaihtuvuutta runsaasta kouluttautumisesta johtuen, koettiin työviihtyvyys hyväksi. Kielivaatimuksena on virkamiestason ruotsi, jonka testi on suoritettava hyväksytysti läpi. Koulutuksessa opetetaan kyrillisiä aakkosia, mutta erikseen ei ole venäjänkielen kielivaatimuksia. Koulutusta kieleen saa, jos on kiinnostusta. Palkkaan lisätään bonus, jos läpäisee kielitestin (ruotsin lisäksi tehdyt kielet). Suurin osa rajalla työskentelevistä kuitenkin oppii työn ohella tavallisimmat venäjänkieliset fraasit, jotka helpottavat työskentelyä. Viralliset tulkkaukset tehdään kuitenkin virallisten tulkkien toimesta.

Rajalle vievien teiden kuntoon tulee panostaa muun muassa tien levennyksiä tekemällä. Valtatie E18 koettiin tuoneen tähän jo paljon ratkaisua. Automaation lisääminen (automaattinen passintarkastus) ja uusien ohjelmien tuleminen (automaattinen leimaus/sormenjälkien tunnistaminen) nopeuttavat ylityksiä sekä vähentävät työmäärää tulevaisuudessa rajavartiolta. TIR:n mahdollinen poistumisella olisi vaikutuksia tullin työhön. Se hidastaisi työskentelyä (10 % liikenteestä raskasta liikennettä) ja todennäköisesti raskas liikenne vähenisi entisestään (rekat suoraan Venäjälle laivojen kyydissä?). Rekkajonot jäisivät historiaan, teiden varret pysyisivät puhtaampina ja salakuljetukset mahdollisesti vähenisivät.

Pohdittiin sitä, vaikuttaako talous EU:n ja Venäjän väliseen neuvotteluun viisumivapaudesta. On sovittu askelmerkeistä, joiden täytyttyä voidaan neuvottelut aloittaa. Ajankohta ei keskustelun aikana ollut vielä tiedossa. Tavalliselle matkajaalle viisumivapaus ei niinkään toisi vaikutuksia. Se toisi kuitenkin mahdollisuuden työskennellä esimerkiksi Viipurissa. Viisumivapaus helpottaisi yrityksiä, ja esimerkiksi kaupan ja palvelualojen kasvu olisi odotettavissa. Niin sanottu tunnelimalli-tie veisi suoraan kauppapaikoille ja niiden läheisyyteen. Toisaalta viisumivapaus lisäisi rajavartioston työtä, sillä edustuston tekemä työ siirtyisi heille. Tullin ja rajavartioston tulisi pystyä miehityksen ja kaluston kanssa ennakoimaan lisääntyvää matkustajamäärää, niin että se olisi aina askeleen edellä, eikä niin, että vastattaisiin kysyntään. Tarvitaan miehityksen lisäystä ja laajennustoimia rajan ylityspaikoilla. Keskustelijoiden mukaan luvaton maahantulo ja harmaa talous mahdollisesti lisääntyisivät, mutta ei kuitenkaan olisi odotettavissa suuria muutoksia entiseen. Useampi osallistuja totesi, että maassa on luvattomasti jopa tuhansia, mutta suurin osa on tullut länsirajan kautta.

Osallistujilta kysyttiin, kuinka moni on viisumivapauden kannalla. Valtaosa vastaajista kannatti viisumivapautta. Loput mielipiteet jakoutuivat tasan kielteisen kannan omaaviin henkilöihin sekä niihin, jotka eivät osanneet sanoa mielipidettään tai eivät halunneet ottaa kantaa asiaan. Yhteisesti todettiin vielä, että tulevaisuudessa kasvavan liikennemäärän vuoksi etenkin rajavartioston, tullin ja poliisin yhteistyön lisääntyminen on edellytys turvallisuuden lisäämiseksi ja säilyttämiseksi. Tiedon keruu ja tilastointi antavat tietoa liikenteen kasvusta, ja on näin ollen myös tärkeässä asemassa liikenteen kasvun arvioinnissa.

(Kaikkien yhteenvetojen koosteet: Hedin, Nevalainen, Priha & Salo 2013.)

SAFE COMMUNITY -SEMINAARIN OHJELMA 18.4.2013

TURVALLINEN KUNTA -SEMINAARI HAMINASSA 18.4.2013 Raatihuoneen valtuustosali,
Raatihuoneentori 1

9.00 Aamukahvit

9.30 Tervetuloa Haminaan!

Kaupunginjohtaja Hannu Muhonen

RUK:n näkökulma ehkäisevään toimintaan

Laatu- ja työsuojelupäällikkö, kapteeni Mikko Ahonen

Etelä-Kymenlaakson kuntien turvallisuushanke (EK-ARTU)

Projektipäällikkö Päivi Okuogume

11.30 Lounas (omakustanteinen)

12.30 Ajankohtaista sisäisestä turvallisuudesta

Tarja Mankkinen, sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö, Sisäasiainministeriö

Ehkäise tapaturmat hanke – mitä uutta opimme?

Anne Lounamaa, kehittämispäällikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Safe Community - arviointi ja sertifiointi osana kuntien turvallisuustyön laatujohtamisjärjestelmää

Pirjo Lillsunde, tutkimuspäällikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Safe Community (Turvallinen kunta) - opas. Miten jäseneksi verkostoon?

Brita Somerkoski, suunnittelija, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

14.15 Iltapäiväkahvit

Turvallinen kunta – työn parhaat käytännöt

Hyvinkään turvallisuuspäällikkö Yrjö Heimonen

Kouvolan tapaturmien ja väkivallan ehkäisykeskuksen (Start) suunnittelija Miia Pauna

Kouvolan koulujen pihojen turvallisuushanke yhteistyössä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa

Palvelupäällikkö/Kasvu, kehitys ja oppiminen Kim Strömmer, Kouvola

16.00 Kotka kutsuu vuonna 2014 Turvallinen kunta -seminaariin

TERVETULOA! Ilmoittautuminen 12.4.2013 mennessä: perusturva@hamina.fi

TURVALLISUUSUUNNITELMAN SAATEKIRJE VALTUUSTOKÄSITTELYJÄ VARTEN

Arvoisat seutuvaliokunnan, seutuvaltuuston, kaupungin- ja kunnanhallitusten sekä kaupungin- ja kunnanvaltuustojen edustajat,

Käsissä on ehdotus Etelä-Kymenlaakson ensimmäiseksi turvallisuussuunnitelmaksi. Hallitusohjelmaan linjatun sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisin maa vuoteen 2015 mennessä. Ohjelmassa veloitetaan kuntia laatimaan turvallisuussuunnitelma, jonka tulee kolmannen sisäisen turvallisuuden ohjelman ”Turvallisempi huominen” mukaan noudattaa asukaslähtöistä arjen turvallisuutta ja ennaltaehkäisevää toimintaa.

Etelä-Kymenlaakson turvallisuussuunnitelman keskeisiksi seudun turvallisuuden teemoiksi ovat hanketyön tuloksena muodostuneet asumisen ja asuinympäristön turvallisuus, lasten, nuorten ja nuorten aikuisten turvallisuus, ikääntyvän väestön turvallisuus, päihteiden käyttöön vaikuttaminen, tapaturmien ehkäisy, rikollisuuden ehkäisy sekä elinkeinoelämän turvallisuus. Sisäisen turvallisuuden sihteeristön mukaan (sisäisen turvallisuuden sihteeristön vierailu Kotkassa 26.4.2013) Etelä-Kymenlaakson turvallisuustyöhön on otettu esimerkillisesti mukaan seudun väestöä kuulemalla heitä esimerkiksi kyläturvallisuussilloissa, korttelikodeissa ja kolmannelle sektorille suunnatuissa keskustelutilaisuuksissa.

Turvallisuussuunnitelman teemat jakautuvat turvallisuuden painoalueisiin. Jokainen painoalue sisältää toimenpide-ehdotuksia kuntalaisten ja asukkaiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden parantamiseksi sekä yritystoiminnan kilpailukyvyyn edistämiseksi. Toimenpide-ehdotuksissa on esitetty mahdollisia vastuu- ja yhteistyötahoja toimenpiteiden toteuttajiksi.

Turvallisuustyön käynnistämiseksi ja turvallisuustoimenpiteiden toimeenpanoksi tulee jokaisen Etelä-Kymenlaakson kunnan vuosien 2014–2016 aikana

- valita turvallisuussuunnitelmasta vähintään 3-4 mielestään tärkeintä painoaluetta, johon kunta haluaa kohdistaa turvallisuustoimenpiteitä,
- tehdä yhteistyötä yli kunta- ja sektorirajojen turvallisuussuunnitelman toimenpiteiden toteuttamiseksi, etenkin toimenpiteissä, jotka kohdentuvat koko seudulle,
- vastuuttaa valitsemansa toimenpiteet ja hakea toteutukseen mukaan tarvittavat yhteistyötahot,
- varata toimenpiteelle riittävät resurssit ja
- seurata valittujen toimenpiteiden toteutumista puolivuositain.

EK-ARTU-hankkeen ohjausryhmä on kokouksessaan 13.2.2014 hyväksynyt turvallisuussuunnitelman, ja jättää sen kuntien valtuustojen käsittelyyn toimeenpanoa ja vastuuttamista varten.

Päivi Okuogume
Projektipäällikkö
EK-ARTU-hanke

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUSARJASSA B. ILMESTYNEET JULKAISUT

B-SARJA Tutkimuksia ja raportteja

- B 1 Markku Huhtinen & al.:
Laivadieselien päästöjen vähentäminen olemassa olevissa laivoissa [1997].
- B 2 Ulla Pietilä, Markku Puustelli:
An Empirical Study on Chinese Finnish Buying Behaviour of International Brands [1997].
- B 3 Markku Huhtinen & al.:
Merenkulkualan ympäristönsuojelun koulutustarve Suomessa [1997].
- B 4 Tuulia Paane-Tiainen:
Kohti oppijakeskeisyyttä. Oppijan ja opettajan välisen ohjaavan toiminnan hahmotamista [1997].
- B 5 Markku Huhtinen & al.:
Laivadieselien päästöjä vähentävien puhdistuslaitteiden tuotteistaminen [1998].
- B 6 Ari Siekkinen:
Kotkan alueen kasvihuonepäästöt [1998]. Myynti: Kotkan Energia.
- B 7 Risto Korhonen, Mika Määttänen:
Veturidieseleiden ominaispäästöjen selvittäminen [1999].
- B 8 Johanna Hasu, Juhani Turtiainen:
Terveysalan karusellikoulutusten toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointi [1999].
- B 9 Hillka Dufva, Mervi Luhtanen, Johanna Hasu:
Kymenlaakson väestön hyvinvoinnin tila, selvitys Kymenlaakson väestön hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä [2001].
- B 10 Timo Esko, Sami Uoti:
Tutkimussopimusopas [2002].
- B 11 Arjaterthu Hintsala:
Mies sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisena – minunko ammattini? [2002].
- B 12 Päivi Mäenpää, Toini Nurminen:
Ohjatun harjoittelun oppimisympäristöt ammatillisen kehittymisen edistäjinä – AR-VI-projekti 1999-2002 [2003], 2 p. [2005] .

- B 13 Frank Hering:
Ehdotus Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen ohjelmaksi [2003].
- B 14 Hilkkka Dufva, Raija Liukkonen
Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyys Kaakkois-Suomessa. Selvitys Kaakkois-Suomen sosiaali- ja terveysalan palveluyrittäjyyden nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä [2003].
- B 15 Eija Anttalainen:
Ykköskuski: kuljettajien koulutustarveselvitys [2003].
- B 16 Jyrki Ahola, Tero Keva:
Kymenlaakson hyvinvointistrategia 2003 –2010 [2003], 2 p. [2003].
- B 17 Ulla Pietilä, Markku Puustelli:
Paradise in Bahrain [2003].
- B 18 Elina Petro:
Straightway 1996—2003. Kansainvälinen transitoreitin markkinointi [2003].
- B 19 Anne Kainlauri, Marita Melkko:
Kymenlaakson maaseudun hyvinvointipalvelut - näkökulmia maaseudun arkeen sekä mahdollisuuksia ja malleja hyvinvointipalvelujen kehittämiseen [2005].
- B 20 Anja Härkönen, Tuomo Paakkonen, Tuija Suikkanen-Malin, Pasi Tulkki:
Yrittäjyyskasvatus sosiaalialalla [2005]. 2. p. [2006]
- B 21 Kai Koski (toim.):
Kannattava yritys ei menetä parhaita asiakkaitaan. PK-yritysten liiketoiminnan kehittäminen osana perusopetusta [2005]
- B 22 Paula Posio, Teemu Saarelainen:
Käytettävyyden huomioon ottaminen Kaakkois-Suomen ICT-yritysten tuotekehityksessä [2005]
- B 23 Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen, Elina Kantola, Eeva Suuronen:
Keski-ikäisten naisten sepelvaltimotaudin riskitekijät, elämäntavat ja ohjaus sairaalassa [2006]
- B 24 Johanna Erkamo & al.:
Oppimisen iloa, verkostojen solmimista ja toimivia toteutuksia yrittäjämäisessä oppimisympäristössä [2006]
- B 25 Johanna Erkamo & al.:
Luovat sattumat ja avoin yhteistyö ikäihmisten iloksi [2006]
- B 26 Hanna Liikanen, Annukka Niemi:
Kotihoidon liikkuvaa tietojenkäsittelyä kehittämässä [2006]
- B 27 Päivi Mäenpää
Kaakkois-Suomen ensihoidon kehittämisstrategia vuoteen 2010 [2006]
- B 28 Anneli Airola, Arja-Tuulikki Wilén (toim.):
Hyvinvointialan tutkimus- ja kehittämistoiminta Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa [2006]

- B 29 Arja-Tuulikki Wilén:
Sosiaalipäivystys – kehittämishankkeen prosessievaluatio [2006].
- B 30 Arja Sinkko (toim.):
Kestävä kehitys Suomen ammattikorkeakouluissa – SUDENET-verkostohanke [2007].
- B 31 Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen, Mirja Nurmi, Leena Wäre (toim.):
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu Etelä-Suomen Alkoholiohjelman kuntakumppanuudessa [2007].
- B 32 Erkki Hämäläinen & Mari Simonen:
Siperian radan tariffikorotusten vaikutus konttiliikenteeseen 2006 [2007].
- B 33 Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen & Mirja Nurmi:
Tulevaisuuteen suuntaava tutkiva ja kehittävä oppiminen avoimissa ammattikorkeakoulun oppimisympäristöissä [2007].
- B 34 Erkki Hämäläinen & Eugene Korovyakovsky:
Survey of the Logistic Factors in the TSR-Railway Operation - "What TSR-Station Masters Think about the Trans-Siberian?" [2007].
- B 35 Arja Sinkko:
Kymenlaakson hyvinvoinnin tutkimus- ja kehittämiskeskus (HYTKES) 2000-2007. Vaikuttavuuden arviointi [2007].
- B 36 Erkki Hämäläinen & Eugene Korovyakovsky:
Logistics Centres in St Petersburg, Russia: Current status and prospects [2007].
- B 37 Hilikka Dufva & Anneli Airola (toim.):
Kymenlaakson hyvinvointistrategia 2007 - 2015 [2007].
- B 38 Anja Härkönen:
Turvallista elämää Pohjois-Kymenlaaksossa? Raportti Kouvolan seudun asukkaiden kokemasta turvallisuudesta [2007].
- B 39 Heidi Nousiainen:
Stuuva-tietokanta satamien työturvallisuustyön työkaluna [2007].
- B 40 Tuula Kivilaakso:
Kymenlaaksolainen veneenveistoperinne: venemestareita ja mestarillisia veneitä [2007].
- B 41 Elena Timukhina, Erkki Hämäläinen, Soma Biswas-Kauppinen:
Logistic Centres in Yekaterinburg: Transport - logistics infrastructure of Ural Region [2007].
- B 42 Heidi Kokkonen:
Kouvola muuttajan silmin. Perheiden asuinpaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä [2007].
- B 43 Jouni Laine, Suvi-Tuuli Lappalainen, Pia Paukku:
Kaakkois-Suomen satamasidonnaisten yritysten koulutustarveselvitys [2007].
- B 44 Alexey V. Rezer & Erkki Hämäläinen:
Logistic Centres in Moscow: Transport, operators and logistics infrastructure in the Moscow Region [2007].

- B 45 Arja-Tuulikki Wilén:
Hyvä vanhusten hoidon tulevaisuus. Raportti tutkimuksesta Kotkansaaren sairaalassa 2007 [2007].
- B 46 Harri Ala-Uotila, Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen, Ari Lindeman, Pasi Tulkki (toim.):
Oppimisympäristöistä innovaatioiden ekosysteemiin [2007].
- B 47 Elena Timukhina, Erkki Hämäläinen, Soma Biswas-Kauppinen:
Railway Shunting Yard Services in a Dry-Port. Analysis of the railway shunting yards in Sverdlovsk-Russia and Kouvola-Finland [2008].
- B 48 Arja-Tuulikki Wilén:
Kymenlaakson muisti- ja dementiaverkosto. Hankkeen arviointiraportti [2008].
- B 49 Hilikka Dufva, Anneli Airola (toim.):
Puukuidun uudet mahdollisuudet terveyden- ja sairaanhoidossa. TerveysSellu-hanke. [2008].
- B 50 Samu Urpalainen:
3D-voimalaitossimulaattori. Hankkeen loppuraportti. [2008].
- B 51 Harri Ala-Uotila, Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen, Ari Lindeman (toim.):
Yrittäjämäisen toiminnan oppiminen Kymenlaaksossa [2008].
- B 52 Peter Zashev, Peeter Vahtra:
Opportunities and strategies for Finnish companies in the Saint Petersburg and Leningrad region automobile cluster [2009].
- B 53 Jari Handelberg, Juhani Talvela:
Logistiikka-alan pk-yritykset versus globaalit suuroperaatit [2009].
- B 54 Jorma Rytönen, Tommy Ulmanen:
Katsaus intermodaalikuljetusten käsitteisiin [2009].
- B 55 Eeva-Liisa Frilander-Paavilainen:
Lasten ja nuorten terveys- ja tapakäyttäytyminen Etelä-Kymenlaakson kunnissa [2009].
- B 56 Kirsi Rouhiainen:
Viisasten kiveä etsimässä: miksi tradenomiopiskelija jättää opintonsa kesken? Opin-tojen keskeyttämisen syiden selvitys Kymenlaakson ammattikorkeakoulun liiketa-louden osaamisalalla vuonna 2008 [2010].
- B 57 Lauri Korppas - Esa Rika - Eeva-Liisa Kauhanen:
eReseptin tuomat muutokset reseptiprosessiin [2010].
- B 58 Kari Stenman, Rajka Ivanis, Juhani Talvela, Juhani Heikkinen:
Logistiikka & ICT Suomessa ja Venäjällä [2010].
- B 59 Mikael Björk, Tarmo Ahvenainen:
Kielelliset käytänteet Kymenlaakson alueen logistiikkayrityksissä [2010].
- B 60 Anni Mättö:
Kyläläisten metsävarojen käyttö ja suhtautuminen metsien häviämiseen Mzuzun alueella Malawissa [2010].

- B 61 Hilikka Dufva, Juhani Pekkola:
Turvallisuusjohtaminen moniammatillisissa viranomaisverkostoissa [2010].
- B 62 Kari Stenman, Juhani Talvela, Lea Värtö:
Toiminnanohjausjärjestelmä Kymenlaakson keskussairaalan välinehuoltoon [2010].
- B 63 Tommy Ulmanen, Jorma Rytönen:
Intermodaalikuljetuksiin vaikuttavat häiriöt Kotkan ja Haminan satamissa [2010].
- B 64 Mirva Salokorpi, Jorma Rytönen
Turvallisuus ja turvallisuusjohtamisjärjestelmät satamissa [2010].
- B 65 Soili Nysten-Haarala, Katri Pynnöniemi (eds.):
Russia and Europe: From mental images to business practices [2010].
- B 66 Mirva Salokorpi, Jorma Rytönen:
Turvallisuusjohtamisen parhaita käytäntöjä merenkulkijoille ja satamille [2010].
- B 67 Hannu Boren, Marko Viinikainen, Ilkka Paaajanen, Viivi Etholen:
Puutuotteiden ja -rakenteiden kemiallinen suojaus ja suojauksen markkinapotentiaali [2011].
- B 68 Tommy Ulmanen, Jorma Rytönen, Taina Lepistö:
Tavaravirtojen kasvusta ja häiriötekijöistä aiheutuvat haasteet satamien intermodaalijärjestelmälle [2011].
- B 69 Juhani Pekkola, Sari Engelhardt, Jussi Hänninen, Olli Lehtonen, Pirjo Ojala:
2,6 Kestävä kansakunta. Elinvoimainen 200-vuotias Suomi [2011].
- B 70 Tommy Ulmanen:
Strategisen osaamisen johtaminen satama-alueen Seveso-laitoksissa [2011].
- B 71 Arja Sinkko:
LCCE-mallin käyttöönotto tekniikan ja liikenteen toimialalla – ensiaskeleina tuoteistaminen ja sidosryhmäyhteistyön kehittäminen [2012].
- B 72 Markku Nikkanen:
Observations on Responsibility – with Special reference to Intermodal Freight Transport Networks [2012].
- B 73 Terhi Suuronen:
Yrityksen arvon määrittäminen yrityskauppatilanteessa [2012].
- B 74 Hanna Kuninkaanniemi, Pekka Malvela, Marja-Leena Saarinen (toim.):
Research Publication 2012 [2012].
- B 75 Tuomo Väärä, Reeta Stöd, Hannu Boren:
Moderni painekyllästys ja uusien puutuotteiden testaus aidossa, rakennetussa ympäristössä. Jatkohankkeen loppuraportti [2012].
- B 76 Ilmari Larjavaara:
Vaikutustapojen monimuotoisuus B-to-B-markkinoinnissa Venäjällä - lahjukset osana liiketoimintakulttuuria [2012].
- B 77 Anne Fransas, Enni Nieminen, Mirva Salokorpi, Jorma Rytönen:
Maritime safety and security. Literature review [2012].

- B 78 Juhani Pekkola, Olli Lehtonen, Sanna Haavisto:
Kymenlaakson hyvinvointibarometri 2012. Kymenlaakson hyvinvoinnin kehityssuuntia viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden ja ammattilaisten arvioimana [2012].
- B 79 Auli Jungner (toim.):
Sosionomin (AMK) osaamisen työelämälähtöinen vahvistaminen. Ongelmaperustaisen oppimisen jalkauttaminen työelämäyhteistyöhön [2012].
- B 80 Mikko Mylläri, Jouni-Juhani Häkkinen:
Biokaasun liikennekäyttö Kymenlaaksossa [2012].
- B 81 Riitta Leviäkangas (toim.):
Yhteiskuntavastuuraportti 2011 [2012].
- B 82 Riitta Leviäkangas (ed.):
Annual Responsibility Report 2011 [2012].
- B 83 Juhani Heikkinen, Janne Mikkala, Niko Jurvanen:
Satamayhteisön PCS-järjestelmän pilotointi Kaakkois-Suomessa. Mobiilisatama-projektin työpaketit WP4 ja WP5, loppuraportti 2012 [2012].
- B 84 Tuomo Väärä, Hannu Boren:
Puun modifiointiklusteri. Loppuraportti 2012 [2012].
- B 85 Tiina Kirvesniemi:
Tieto ja tiedon luominen päiväkotityön arjessa [2012].
- B 86 Sari Kiviharju, Anne Jääsmaa:
KV-hanketoiminnan osaamisen ja kehittämistarpeiden kartoitus - Kyselyn tulokset [2012].
- B 87 Satu Hoikka, Liisa Korpivaara:
Työhyvinvointia yrittäjälle - yrittäjien kokemuksia Hyvinvointikoulusta ja näkemyksiä yrittäjän työhyvinvointia parantavista keinoista [2012].
- B 88 Sanna Haavisto, Saara Eskola, Sami-Seppö Ovaska:
Kopteri-hankkeen loppuraportti [2013].
- B 89 Marja-Liisa Neuvonen-Rauhala, Pekka Malvela, Heta Vilén, Oona Sahlberg (toim.):
Sidos 2013 - Katsaus kansainvälisen liiketoiminnan ja kulttuurin toimialan työelämäläheisyyteen [2013].
- B 90 Minna Söderqvist:
Asiakaskeskeistä kansainvälistymistä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun yritysyhteistyössä [2013].
- B 91 Sari Engelhardt, Marja-Leena Salenius, Juhani Pekkola:
Hyvän tuulen palvelu. Kotkan terveystietokioski hyvinvoinnin edistäjänä - Kotkan terveystietokioskikokeilun arviointi 2011-2012 [2013].
- B 92 Anne Fransas, Enni Nieminen, Mirva Salokorpi:
Maritime security and safety threats – Study in the Baltic Sea area [2013].
- B 93 Valdemar Kallunki (toim.):
Elämässä on lupa tavoitella onnea: Nuorten aikuisten koettu hyvinvointi, syrjäytyminen ja osallisuus Kaakkois-Suomessa ja Luoteis-Venäjällä. Voi hyvin nuori -hankkeen loppuraportti. [2013].

- B 94 Hanna Kuninkaanniemi, Pekka Malvela, Marja-Leena Saarinen (toim.):
Research Publication 2013 [2013].
- B 95 Arja Sinkko (toim.):
Tekniikan ja liikenteen toimialan LCCE-toiminta Yritysyhteistyönä käytännössä: logistiikan opiskelijoiden "24 tunnin ponnistus"[2013].
- B 96 Markku Nikkanen:
Notes & Tones on Aspects of Aesthetics in Studying Harmony and Disharmony: A Dialectical Examination [2013].
- B 97 Riitta Leviäkangas (toim.):
Yhteiskuntavastuuraportti 2012 [2013].
- B 98 Mervi Nurminen, Teija Suoknuuti, Riina Mylläri (toim.):
Sidos 2013, NELI North European Logistics Institute - Katsaus logistiikan kehitysohjelman tuloksiin[2013].
- B 99 Jouni-Juhani Häkkinen, Svenja Baer, Hanna Ricklefs:
Economic comparison of three NO_x emission abatement systems [2013].
- B 100 Merja Laitoniemi:
Yksinäisyydestä yhteisöllisyyteen. Yhteisöllistä hoitotyötä Elimäen Puustellissa [2013].
- B 101 Kari Stenman (toim.):
ROCKET. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun osahankkeen loppuraportti [2013].
- B 102 Hannu Sarvelainen, Niko Töyrylä:
Koelaite biomassan torrefiointiin. Biotuli-hankkeen tutkimusraportti 2013 [2013].
- B 103 Saara Eskola:
Biotuli-hanke. Puupohjaiset antibakteeriset tuotteet infektioiden torjunnassa [2013].
- B 104 Hillka Dufva, Juhani Pekkola:
Matkustajalaivaliikennettä harjoittavan varustamon yhteiskuntaeettinen liiketoiminta [2013].
- B 105 Mirva Pilli-Sihvola (toim.):
Muuttuuko opettajuus ja mihin suuntaan? Yhteisöllisen verkko-oppimisen ja mobiilioppimisen mahdollisuuksia etsimässä [2013].
- B 106 Anne Fransas, Enni Nieminen, Mirva Salokorpi:
Maritime security and security measures – Mimic Study in the Baltic Sea Area [2013].
- B 107 Satu Peltola (ed.):
Wicked world – The spirit of wicked problems in the field of higher education [2013].
- B 108 Hannu Sarvelainen, Niko Töyrylä:
Erialaisten biomassojen soveltuvuus torrefiointiin. BIOTULI-hankkeen tutkimusraportti 2013 [2013].
- B 109 Tiina Kirvesniemi:
Ammattikorkeakouluopintoihin valmentava koulutus maahanmuuttajille – kokemuksia Kymenlaaksossa [2013].

- B 110 Jari Hyryläinen, Pia Paukku ja Emmi Rantavuo:
Trik-hanke. Kotka, Kundan ja Krostadtin välisen laivareitin matkustaja- ja rahtipotentialin selvitys. [2013].
- B 111 Heta Vilén, Camilla Grönlund (toim.):
LCCE-harjoittelu. Harjoitteluprosessi osana LCCE-konseptia [2013].
- B 112 Kati Raikunen, Riina Mylläri:
Kaakkois-Suomen logistiikkakatsaus [2014].
- B 113 Tuomo Pimiä (ed.):
Info package of wind energy [2014].
- B 114 Anni Anttila, Riina Mylläri:
Vertailu tuulivoimapuiston meri- ja maantiekuljetuksesta - Renewtech-projekti [2014].
- B 115 Tuomo Pimiä (ed.):
Organic waste streams in energy and biofuel production [2014].
- B 116 Kati Raikunen, Mikko Mylläri:
Merituulivoimalojen logistiikka- ja markkinaselvitys Itämerellä [2014].
- B 117 Seija Aalto, Tuija Vänttinen (ed.):
Research Publication 2014 [2014].
- B 118 Anna Närhi, Marjo Parkkonen:
AVH-potilaan hoidon viiveet Pohjois-Kymen sairaalassa [2014].
- B 119 Mikko Mylläri:
Tuulivoimalan satamalogistiikan ratkaisuehdotus [2014].
- B 120 Kari Stenman:
Big thinking for small businesses. Small Business Act. Interviews in the Baltic countries [2014].
- B 121 Mervi Nurminen:
Kymenlaakson logistiikan kehitysohjelma. NELI 2007 – 2013 [2014].
- B 122 Kari Stenman, Juhani Talvela
Julkisen sektorin auttajaorganisaatioiden rooli pk-yritysten kehittämisessä. Boat-hanke. [2014].
- B 123 Riitta Leviäkangas (toim.):
Yhteiskuntavastuuraportti 2013 [2014].
- B 124 Jouni-Juhani Häkkinen, Kari Stenman, Amanda Taka-aho (toim.):
Innovaatiotukiprosessin kehitys Kymenlaakson ammattikorkeakoulussa [2014].
- B 125 Justiina Halonen
TalviSökö. Kirjallisuuskatsaus alusöljyvahingon rantatorjunnasta talviolosuhteissa [2014].
- B 126 Soili Lehto-Kylmänen
Korkea-asteen koulutus Venäjän federaatiossa – 20 vuotta muutosta [2014].

- B 127 Patrik Ikäläinen
Olen tullut vähän rohkeammaksi. Talous ja sosiaalinen pääoma Kotkan Nuorisoteatterissa [2014].
- B 128 Valdemar Kallunki, Pekka Malvela (toim.)
Sidos 2014 - Hyvinvointi- ja liiketoimintapalvelut, uudistuvaa elinvoimaisuutta [2014].
- B 129 Osku Kiri, Talvikki Huovi, Pekka Malvela (toim.)
Learning Garden. Pedagogisia kukintoja LCCE®-mallin reunamilla [2014].
- B 130 Heidi Gåsman
Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opiskelijoiden nukkuminen ja unen vaikutukset opiskeluun [2014].
- B 131 Hannu Sarvelainen, Marko Saxell, Arja Sinkko, Mikko Suikkanen, Erja Tuliniemi
Energiatehokkuuden kehittäminen energiakatselmuksella - Step to Ecosupport -hanke 2013 – 2014 [2014].
- B 132 Kari Kokkonen, Pekka Malvela (toim.)
Developing Tourism via Finnish – Russian Cross-Border Cooperation: Case studies conducted by Finnish Universities of Applied Sciences [2014].
- B 133 Harri Ala-Uotila, Tarja Brola, Nina Hartikainen, Pasi Jaskari, Ilpo Salmela, Ilkka Virolainen
Uutta elinvoimaa. Yritysvalmennuksen opas. [2014].
- B 134 Anne Fransas, Emmi Rantavuo
Uudistuneen jätelain vaikutukset HaminaKotkan Satamassa toimiviin PK-yrityksiin [2014].
- B 135 Anna Eskola, Pekka Malvela, Juhani Talvela (toim.)
KymiLabs [2014].
- B 136 Arto Ahlberg
Tehola - Kullasvaaran Yrityspuistohanke. TEKU -projektin 2. vaihe, Teholan yritysverkoston toiminnan kehittäminen [2015].
- B 137 Aleksi Sallinen
Vastaanottoprosessin kehittäminen. Case: Tools Finland Oy [2015].
- B 138 Kari Stenman & Juhani Talvela
Energian tulevaisuus. Elinvoimainen Kaakkois-Suomi 2050 [2015].

KYAMK
University of Applied Sciences